

EDEBİYAT DİZİSİ

Kayseri B y k       Belediyesi

7.Hik     Y r      



Kayseri B y k       Belediyesi
K lt r Yayınları



Kayseri Büyükşehir Belediyesi

7.Hikaye Yarışması



Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları
EDEBİYAT DİZİSİ



Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kùltür Yayınları No: 198
Serbest Hikâye Yarışması (Kayseri Büyükşehir Belediyesi VII. Hikaye Yarışması)

Bu kitap KAYSERİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ'nin bir kùltür hizmetidir.
Eserin tüm hakları saklıdır. Yazılar ve görsel malzemeler izin alınmadan kullanılamaz.

Birinci Baskı: Nisan 2024
ISBN: 978-605-9117-85-2

Editör: Kamil SEÇMELELER

Tasarım: Selvinaz YILMAZ
Kapak: Selvinaz YILMAZ

Baskı ve Cilt: Orka Matbaacılık, İncik Mah. Çırağan Sk. No:4
Melikgazi / KAYSERİ /info@orkamatbaa.com
T: +90 352 322 17 00

Adres: Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kùltür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı
T: +90 352 220 70 90

Kayseri Büyükşehir Belediyesi

7.Hikaye Yarışması

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kùltür Yayınları
EDEBİYAT DİZİSİ

YAYIN SAHİBİ

Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür Yayınları

YAYIN YÜRÜTME KURULU

Kamil SEÇMELER
Mustafa ERDOĞDU
Maide OLGUN

EMEĞİ GEÇENLER

Mustafa ERGÜL
Muhammed KARADURMUŞ
Rumeysa ERSÖZLÜ
Sena BABUR TOK
Aytan DİKİLİTAŞ

YAYIN KOORDİNATÖRÜ

Salih ÖZGÖNCÜ

SEÇİCİ KURUL

Prof. Dr. Atabey KILIÇ / Erciyes Üniversitesi Öğretim Üyesi
/ Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü
Prof. Dr. Mustafa KURT / Yazar / Akademisyen
Prof. Dr. Abdullah HARMANCI / Hikayeci
Güray SÜNGÜ / Hikayeci
Necip TOSUN / Hikayeci -Eleştirmen
Mustafa ÇİFTÇİ / Hikayeci
Cemal ŞAKAR / Hikayeci
Yıldız RAMAZANOĞLU / Hikayeci
Serdar ÖZTÜRK / Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı
Salih ÖZGÖNCÜ / Kayseri Büyükşehir Belediyesi
Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanı

Takdim



Sevgili Kitapseverler!

Hayal etmenin ve özgürlüğün kaynağı, başarının sırrı, geçmiş deneyimlerin bilgisi ve hakikat arayışı okumaktan geçmektedir. Okumak ve kitap gönülden gönüle yoldur.

Okumakla aralanır perdeler, açılır ufuklar, aydınlanır karanlıklar, çözülür sırlar, anlaşılır insanlar. Okumak, bizi cehaletin karanlığından bilgeliliğin felahına çıkarır. Yepyeni ufukları bize açan kitaplarla kültürel mirasımızı ve baş-
ka dünyaları okuruz. Her bir kitap yolculuğu ile zamanımızı ve dilimizi en doğru şekilde kullanıp hayattan ve zamandan kazanmış oluruz. Kitap, tarihi bağlamda bir hafıza, kültürel anlamda bir geleneğin tevarüsü, sanatsal bakımdan insanlığa bırakılan mirasın geleceğe taşınması, medeniyet açısından ise zamanı ve mekânı belirleme unsurudur. Kitabı ve eseri olanlar insanlık tarihini yazarlar.

İlk çağlarda dahi taşlara, mağaralara yazan insanın amacı kendini ifade etmek ve iz bırakmaktır. Gerek tahtalara, ağaçlara, derilere yazılı olsun gerekse iki kapak arasında sahifelere yazılsın kitap, kültürel bir mirastır, toplumun hafızasıdır.

İlk emre muhatap olan insan, okur Yaratan Rabbi'nin adı ile kâinatı, kendini, Rabbini ve kitabı. Bu yönüyle kitap vahiydir, hakikattir, dünya ve ahiret mutluluğunun rehberidir.

“Eğitimi önemsiyoruz çünkü cehaletin düşmanıyız.” sloganıyla hareket ettiğimiz güzel şehrimizde ulaşım, yol, su gibi ihtiyaçları şehircilik anlayışıyla görüp giderdiğimiz gibi, sosyal ve kültürel ihtiyaçları da dikkate almaktayız. Kitapları ve kitap yuvaları olan kütüphanelerimizi hemşehrilerimize sunma gayreti göstermekteyiz. Kayseri Büyükşehir Belediyesi olarak, siz kitapseverleri kitaplarla buluşturmak için elimizden geleni yapıyoruz. Gerek basılı, gerek e-kitaplar ile hayal etmeniz ve hayallerinizi gerçekleştirmeniz için kütüphanelerimize bekliyoruz.

Takriz

Tarihsel ve coğrafi anlamda medeniyetlerin beşiği olan Kayseri’de tarihimizi, geleneğimizi, kültürümüzü ve sanatımızı yansıtan eserleri yayımlayarak halkımıza ulaştırma kaygısı taşıyoruz. Biliyoruz ki yayımladığımız eserler geleceğe bıraktığımız mirasımız, hoş bir sedamızdır. Açtığımız her bir kütüphane ve kültür merkezi, yayımladığımız her dergi ve kitap, memleketimize olan saygı ve sevgimizin somut bir göstergesidir. Akif’in dediği gibi: “Okuyorsa ahali, yapılamayacak ne var...”

Hayal eden, merak eden, araştıran ve okuyan neslimiz gelecek adına ümit vaat etmektedir. Kütüphanelerimizin raflarında okurlarıyla buluşmayı bekleyen her bir kitap bu anlayışla hareket eden hemşehrilerimizi beklemektedir. Unutmayalım ki bir insanın hayatta kendisine yapabileceği en büyük iyilik; iyi bir okur olmaktır.

Bir kütüphanenin rafında, bir kitabın sayfalarında, bir yazının satırlarında gönüllerimizin buluşması dileğiyle...

DR. MEMDUH BÜYÜKKILIÇ
Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı

Kayseri Büyükşehir Belediyemizce, düzenli olarak ara verilmeden tertip edilen Hikâye Yarışması’nın birincisi, erbâbının hatırlayacağı üzere şehrimizin kıymetli isimlerinden Emir Kalkan (1947-2015) adına 2017 yılı Mayıs’ında; ikincisi, yine Kayseri’de yetişip Türk Edebiyatı’nda da kendine has bir yere sahip olan Mustafa Miyasoğlu (1946-2013) adına 2018 yılında; üçüncüsü, şehrimizin önemli isimlerinden, şâir, roman yazarı, tiyatro yazar ve oyuncusu olarak dikkat çeken Hasan Nail CANAT (1943-2004) adına 2019 yılı içerisinde düzenlenmişti. Dördüncüsünden itibaren hikâye yarışmaları, herhangi bir isme atfedilmeden düzenlenmeye devâm etmiş ve 2023 yılında 7. Hikâye Yarışması ile ülkemizdeki seçkin yerini sağlamlaştırmıştır.

Başkanımız Sayın Dr. Memduh BÜYÜKKILIÇ Beyefendi’nin himâyeleriyle hikâye yarışmalarımız, hiç şüphe yok ki ülkemizin hatırı sayılır, dikkate değer, her bakımdan örnek teşkil edecek seviyedeki faaliyetleri arasında yer almaktadır. Ehlinin iyi bileceği üzere, memleketimizde bu derece ciddî, seviyeli, herhangi bir şâibeye yer bırakmadan sürdürülen faaliyetler, genellikle pâyitahtta veya ona yakın yerlerde oturmuş, teâmüllerini oluşturmuş, belli bir yetkinliğe ulaşmış kurumlar veya kuruluşlarca yapılabilmektedir. Kayseri Büyükşehir Belediyemizin düzenlediği yarışmalarda dereceye giren hikâyelerin yanı sıra, ilk 20-30 hikâyenin hem belediyemizin Şehir Kültür Sanat Dergisi’nde belli sayılarda aralıklarla hem de ayrıca kitap hâlinde yayımlanması ise bildiğimiz kadarıyla ülkemizde örneği olmayan tasarruflardan biridir. Bu yönü ile de hikâye yarışmaları, kendine has bir yere ve imtiyaza sâhiptir. İlâveten, bu kitapların ilgililerine ulaştırılması, meraklısına da ücretsiz dağıtılıyor olması, güzel ve takdire şâyân bir tavır olarak mutlakâ zikredilmelidir.

Kayseri Büyükşehir Belediyesi 7. Hikâye Yarışması’na, belirlenen süre zarfında gönderilen 576 hikâye, ön jüri tarafından gözden geçirildikten sonra, Erciyes Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Atabey KILIÇ, akademisyen yazar Prof. Dr. Mustafa KURT, hikâyeci yazar Prof. Dr. Abdullah HARMANCI, hikâyeci eleştirmen Necip TOSUN, hikâyeci Cemal ŞAKAR, hikâyeci Güray SÜNGÜ, hikâyeci Yıldız RAMAZANOĞLU, hikâyeci Mustafa ÇİFTÇİ, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanı Salih ÖZGÖNCÜ ve Kayseri Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı Serdar ÖZTÜRK olmak üzere alanlarında söz sahibi seçkin kalemler ve belediyemiz yetkililerinden oluşan seçici kurul üyeleri tarafından değerlendirilmiştir. Netîce itibarıyla sıralama şu şekilde oluşmuştur:

1. Sacide obanođlu, Bir Hatırlama (ANKARA)
2. Yaşar BAYAR, Sır, Cezbe ve Güzerân (ERZURUM)
3. Ali İPEK, İbrahimce (MARDİN)

Teşvik:

1. Filiz KARADAĞ, Geyikli Duvar Halısı ve Babasız Kızlar Baladı (ANKARA)
2. Erdi AKBULUT, Fahir Bahti, (ANKARA)
3. İbrahim PURÇAK, Darıdünyada Var Ediyorum (İSTANBUL)

Her birinde jüri üyesi ve başkanı olarak görev yaptığım bu seviyeli hikâye yarışmaları-na gönderilen eserlerin her geçen sene daha da ustaca yazılmış, bizi, insanımızı, bâzen geçmişte bâzen de günümüzdeki hâliyle başarılı bir şekilde anlatan tarzda olduğunu gurur duyarak ifâde etmeliyim. Bu manzara da yapılan işin rastgele olmadığını, verilen emeğin karşılıksız kalmadığını göstermesi açısından önem arz etmektedir. Elinizdeki bu kitabın içerisinde bulunan seçme hikâyeleri, zevkle ve kendinizden bir şeyler de bularak okuyacağınızı ümît ediyorum. Güçlü bir anlatı geleneğinin devam ettiğini, bu geleneğin belediyelerimiz veyâ resmî kurumlar tarafından desteklendiğini görmek, devlette ve kurumlarında devamlılığın sağlandığına şâhit olmak, kişilerin geleceğe daha da güvenle bakmasını sağlaması açısından da önem arz etmektedir zannındayız. Şimdiye kadarki yarışmalarda güçlü desteklerini gördüğümüz Kayseri Büyükşehir Belediyesini, başta başkanımız Sayın Dr. Memduh BÜYÜKKILIÇ olmak üzere, emeği geçen her kademedeki kıymetli çalışanlarıyla tebrik etmek, boynumuzun borcudur. Yarışmanın duyurulmasından, hikâyelerin derlenip toparlanmasına, değerlendirme safhasına kadar pek çok aşamadaki ismi anılan anılmayan dostlarımıza da şahsen ve şehrimiz adına teşekkür borçlu olduğumuzu, kendilerini minnettârlıkla andığımızı ifade etmemiz gerekir. Kayserimizde hikâye yarışmalarının bizleri, insanımızı, gelenek ve geleceğimizi anlatan nice nice hikâye ile daha uzun müddet devâm etmesi niyâzı, Kayseri âşığı bir akademisyen ve vatandaş olarak gönlümüzden hâlisâne geçmektedir.

Prof. Dr. Atabey KILIÇ
05 Mart 2024 KAYSERİ

İçindekiler

DERECEYE GİREN ÖYKÜLER

BİR HATIRLAMA* Sacide ÇOBANOĞLU	16
SİR, CEZBE VE GÜZERÂN* Yaşar BAYAR	28
İBRAHİMCE* Ali İPEK	33
GEYİKLİ DUVAR HALISI VE BABASIZ KIZLAR BALADI* Filiz KARADAĞ	37
FAHİR BAHTİ* Erdi AKBULUT	41
DARİDÜNYADA VAR EDİYORUM* İbrahim PURÇAK	60

YAYIMLANMAYA DEĞER BULUNAN ÖYKÜLER

SAKIM Fatma DURSUN	64
BALKONLAR OLMASAYDI Sebahattin GÜNDAY	71
KADER'İN KARTI Özay ERDEM	75
LEYLAKLI KÖŞK Fatma ASLANTÜRK	81
MELEK İremnur ÇİÇEK	90
MONCHER Ceyhun YAĞMURLAR	95
SARI ÇİÇEK Hatice MERAKLI	102
KIRIŞIK HİKÂYE Fatma ÜNSAL	106

HAZIRLIK DEFTERİ111
Ahmet DOĞRU

YAŞI YAŞIMA BOYU BOYUMA117
Ali BAŞHAN

MEKTUP134
Funda Burcu YILMAZ

PAŞA DEDEM140
Zeki NOKTA

ESKİ YASA147
Berkay ŞANDA

KALEİÇİ AMELE PAZARI159
İbrahim ŞAŞMA

DAĞ NERDE? YANDI BİTTİ KÜL OLDU166
Emine Aysun KORKMAZ

BİR ÖLÜNÜN PORTRESİ170
Şifanur ÖZÇELİK ŞİRİN

GURBET AĞAÇLARI174
Hakan İLHAN

TREN180
Salih YILMAZ

KAVUN KOKUSU188
Erdal ŞAHİN

**Dereceye Giren
Öyküler**

Bir Hatırlama*

SACİDE ÇOBANOĞLU

Bursa Alacahırka Mezarlığı’nın insanı uhrevî bir âleme davet eden yemyeşil, iki kanatlı kapısından sessizce içeri süzüldü. Sol tarafındaki patika yoldan çıkarken yüzüne vuran ılık rüzgârla başını gökyüzüne kaldırdı. “Sizi bu şiirle selamlamak istiyorum.” dedi. Gözyaşları eşliğinde o çok sevdiği şiiri okumaya başladı: “Ne içindeyim zamanın/Ne de büsbütün dışında; Yekpare, geniş bir ânın/Parçalanmaz akışında/Bir garip rüya rengiyle/Uyuşmuş gibi her şekil/Rüzgârda uçan tüy bile/Benim gibi hafif değil/Başım sükûtu öğüten/Uçsuz, bucaksız değirmen/İçim muradına ermiş/Abasız, postsuz bir derviş...” Toprağı henüz taptaze, yepyeni bir mezarın taşında okuduğu isimle birlikte kalbi sıkıştığını hissetti, adımları yavaşlarken sesi usul usul içine gömülüyordu. “Kökü bende bir sarmaşık olmuş dünya sezmekteyim...” Mezarın başına gelip küreğin batıp çıkışının ardından toprakta kalan izlere uzun uzun baktı. Elleri soğuk mezar taşına uzandı. Çok özlediği birine kavuşmuşçasına sevgiyle mezar taşını okşamaya başladı. Ağır ağır mezarın kenarına ilişirken mısralar dudaklarından dökülmeye devam ediyordu: “Mavi, masmavi bir ışık.../Ortasında yüzmekteyim...” Derin bir iç çekti. “Hiçbir zaman bilemeyeceksiniz Ahmet Hamdi Tanpınar’a bir mektup yazdığımı ve onun mektubuma cevap verdiğini... Hiçbir zaman bilemeyeceksiniz... Oysa nasıl isterdim bu mektubu size, siz hayattayken okumayı. Sizinle tanıdığım, sizinle sevdiğim ve sizinle özdeşleştirdiğim koca şairin, yazarın, ustanın, üstadın bana hitaben yazdığı mektuptaki sözlerini sizinle paylaşmayı... Oysa siz hayattayken buna hiç vaktim olmadı ama ben yine de okuyacağım size bu mektubu, bu okuma aynı zamanda hep Tanpınar’a yeniden yazmak isteyip de ilk yazdığım mektuptaki gücü, özgüveni asla kendimde bulamadığım, fikrimden geçenleri bir türlü kaleme almaya, kâğıda dökmeye cesaret edemediğim izafi; kökü bende bir sarmaşığa dönüşmüş dünyayı içten içe sezerken, adeta mavi, masmavi bir ışığın ortasında yüzerken yazılacak zihinsel, düşsel bir cevap mektubu olacak. Sizin beni duyacağınızdan, sizin beni her daim duyduğunuzdan emin olarak; Kıymetli Mümtaz hocam...” Çantasından, aradan geçen uzun yıllarda defalarca kez okunmaktan yıpranmış, eskimiş, rengi sapsarı olmuş bir mektup çıkardı. Kutsal bir emanete dokunuyormuşçasına özenle mektubu kat yerlerinden açtı. Mektuptaki tarih 29 Aralık 1961’i gösteriyordu. Nuran yavaş yavaş okumaya başladı mektubu.

“Mektubunuza vaktinde cevap veremedim. Maalesef kâtibim yok. Hâlbuki şair, muharrir ve üniversite hocası olarak işim epey fazla. Edebiyatı gerçekten seviyor musunuz? Eserlerimle temasınız var mı? Buralarını bilmiyorum. Mektubunuzda beni layıkıyla

okuduğunuzu gösteren bir emareye rastlamadım. Yalnız, lise talebesisiniz ve Antalya’dasınız. Yani 1918-1919 yılları arasında aşağı yukarı benim yaşadığım hayatı yaşıyorsunuz. İşte size bunun için yazıyorum. Bulunduğunuz memleketin, belki de orada doğdunuz, hayatımda mühim bir yeri vardır. Sizin sahillerinizde, o denize bakarak, o lodos dalgalarını seyrederek, benim gençliğimde şimdikinden çok az verimli olan meyve bahçelerinde dolaşırken ilk şiirlerimi tasavvur ettim ve edebiyattan başka bir şey yapamayacağımı anladım. Yavaş yavaş bir hülya adamı oldum...”

Nuran, Tanpınar’ın büyüleyici üslubuyla çok uzaklara dalıp gitmişti. Gözleri elindeki kâğıdı delip geçmiş, az önce tasavvur ettiği kökü bende bir sarmaşık olmuş dünyada, mavi, masmavi bir ışık içinde yüzmeye başlamıştı. Mavi ışık, usul devinimlerle onu alıp yıllar önceye götürdü...

Tanpınar’la tanıştığım da lisenin birinci sınıftaydım. Ambarlı’daki Antalya Lisesi’nin, VI Edebiyat C sınıfının, 663 numaralı öğrencisiydim. O yıl edebiyat öğretmenimiz emekli olmuştu ve yerine Mümtaz Hoca adında gencecik ve çok yakışıklı olduğu söylenen yeni bir hoca gelmişti. Onu çok merak ediyordum. Okulun açıldığı ilk gündü. Ve siz, Mümtaz Hoca’m, ikinci derste sınıfın kapısından girdiğiniz anda benim ruh dünyama bir güneş gibi doğmuştunuz. Daha derse başlar başlamaz sorduğunuz ilk soru: “Ahmet Hamdi Tanpınar hakkında ne biliyorsunuz?” olmuştu. Edebiyata olan ilgim sebebiyle sınıfta bu soruya istediğiniz ayrıntıda cevap veren tek kişi bendim. Uzun uzun Huzur romanından bahsetmiştim. Büyük bir memnuniyetle dinlediniz beni. Ardından, romandaki başkarakterin kendinizle olan benzerliğine değinip bu benzerliğin sadece adlarınızla sınırlı kalmadığını söylediniz. Sözlerinizin ardından sınıfta oluşan derin sessizlik sebebiyle şaşırmıştınız. Meraklı bakışlarla yüzlerimizi incelemeye başladığınızda, sınıfımızın daha sonra size âşık olan birçok arkadaşımızın başında gelen en gözde kızı, bana sorarsanız Huzur’un Sabiha’sı, Şükran, imalı bakışlarla beni süzerek hemen söze atlamıştı: “Hocam, Huzur romanının başkarakterleriyle benzerlik sadece sizin adınızla sınırlı değil, gerçekten(!)” Siz, açıklama bekler bir şekilde bana döndünüz. Gözlerimi gözlerinizden kaçırdım. Hafifçe kızarmaya başlayan yanaklarımla utanç içinde başımı önüme eğerken bir mırıltı halinde dudaklarımdan: “Hocam benim adım da... Nuran.” cümlesi dökülmüştü. Sözlerimden çok etkilendiğiniz bariz bir şekilde belli olmakla birlikte hemen toparlanıp: “Evet, başkarakterle aramda garip bir benzerlik daha oldu. Ben Bursalıyım tayininin Antalya’ya çıkmasıyla bugün sizlerleyim.” diyerek romandaki mekânlardan biri olan Antalya’nın; çocukluğunda Antalya’ya gelen ve vaktinin çoğunu sahilde, denizi seyrederek, dalgaların sesini dinleyerek geçiren, burada derin hülyalara dalan Mümtaz’ın hayatındaki önemli rolünü anlatmaya ve bir rüya atmosferi içinde deniziyle, ışıyla, ayıyla, yıldızıyla bu güzelim şehrin Mümtaz için ne ifade ettiğini çözümlmeye başlayıp romanı tahlile girişmişsiniz. Huzur romanının başkarakterlerinin isimleriyle sınırlı kalmayan benzerliklerimizin yaşanan zaman içinde hangi noktalara geleceğini o zamanlar ikimiz de bilemezdik tabi. Nuran ile Mümtaz’ın, eski ile yeni değerler arasında yaşadıkları bir nevî vicdan azabı olarak nitelendirebileceğim tereddütlerle

rini ve bu tereddütlerin sonunda ruhlarını kemiren büyük şüphelerin içine düşüşlerini, bizim de aynı şekilde yaşayacağımızı; benim Nuran olarak her zaman yeniyi savunan yapıma karşılık; sizin Mümtaz olarak eskiye, ailenize, geleneklerinize, âdetlerinize bağlılığınız karşısında direnemeyeceğimi bilemezdik o zamanlar...

Bir an satırları okuyamadığını fark etmişti. Elleri titriyordu. Bu titreme mektubun sabit durmasını engelliyordu. Geçmiş onu etkilemişti. Bir anlık duraksamanın ardından titreyen ellerine hâkim olmaya çalışarak yeniden satırlarda kayboldu gözleri.

“Antalya’ya 1916 sonbaharında geldim. Epeyce büyümüştüm. Tek başıma, geceleri deniz kıyısında veya kayalıklarda, Hastahanebaşı’nda gezmek hakkım vardı. Karanlık epeyce inip de kayaların gölgesi beni korkutana kadar orada kalırdım. Denizin iki manzarası beni çıldırtırdı. Biri bu kayaların sahile bakan yerinde sabah ve akşam saatlerinde durgun denizin ışıyla dipteki taş ve yosunlarla aldığı manzaradır...”

Tanpınar’ın satırları arasında yeniden geçmişe yolculuk yapmaya başlamıştı. Bu kadar yolu sadece ona bu mektubu okumaya ve onunla yıllardır hiç yapmadığı konuşmayı yapmaya gelmişti. Öyleyse konuşmalıydı, susmamalıydı. Yıllarca içinde tuttuklarını dile getirmek için artık vakit kaybetmemeliydi.

“Yıllarca düşündüm neden babanızın sözünden çıkamadığınızı, babanızın sizin üzerinizde aşkınızı bir kenara atacak, aşkınızı silecek, aşkınızı unutacak kadar nasıl etkili olabildiğini yıllarca düşündüm. Ve en sonunda buldum. Huzur romanının hayatımıza etkileri sadece ikimizin hayatıyla da sınırlı kalmıyordu. Garip bir tesadüfle romanda Mümtaz’ın yaşadığı travma, sizin babanızın travmasıydı. Küçücük bir farkla. Roman da mevzu bahis olan İkinci Dünya Savaşı, sizin babanızın hayatında Birinci Dünya Savaşı’ydı. Savaş sırasında, babanız ve ailesi kaçmaya çalışırken silahlı saldırıya uğramışlar ve babanız, gözleri önünde babasının yani büyükbabanızın öldürülmesine şahit olmuştu. Onu gömmek için bahçenin bir köşesine alelacele bir mezar kazmışlardı. Babanız bir köşede, bahçe kapısının bir kanadına yapışmış, büyülenmiş gibi orada o ağacın dibinde, babasının yerde yatan cansız bedenine ve o cansız bedenin üzerine kapanmış, “Beni de onunla gömün!” diye feryat figan ağlayan annesi ile babasının mezarını kazanlara bakarak bu korkunç sahneyi sessizce izlemiş, çocuk zihnine kazı-mıştı fakat hayatının geri kalan kısmında bu sahnenin onda oluşturduğu travma, hiçbir zaman izlediği andaki sessizliğinde kalmamıştı. Bilakis, babasını o bahçenin köşesinde, kimsesiz bırakıp gitmelerinin ruhunda oluşturduğu kasırğa, bir ömür boyunca evlatlarını bir an bile yanından ayırmamak ve onlar için sadece kendi doğruları çerçevesinde şekillendirdiği bir hayat kurmak, onları kendi seçimleri doğrultusunda evlendirmek gibi birçok “kendiliklere” yol açmıştı. Bu nedenle Antalya’da sadece iki yıl öğretmenlik yapabilmişsiniz. Bir yolunu bulup sizi, Bursa’ya, yanına, yamacına, himayesine aldırılmıştı. Siz gittikten sonra benim için hayatımın en acı günleri başladı. Her gün büyük bir umutsuzlukla uyanıyor ve sabah okula gitmeden önce çok sevdiğim falezlere, akşam okul dönüşlerinde de hastane üstündeki kayalıklara çıkıyordum. Sabah falezlerin, akşam kayalıkların üzerine oturup hiç usanmadan, özlem içinde kavrularak, aşkımın şid-

detinden içim ezilerek, ağlayarak sizi düşünüyordum. Sabah falezlerdeki ağlamalarım daha çabuk diniyordu. Sütliman denizin güneş ışıyla dansını, bu dansın dibindeki taşlara, kayalara, yosunlara yansımaları, her dakika mavinin binbir tonuyla girdiği birbirinden güzel, müstesna manzaraları izlerken sakinleşiyordum. Bu kayalıklarda beni mesut eden şeylerden biri de masmavi deniz suyunun, köpük köpük dalgalarla dağılıp kayaların kovuklarına bir dolup bir boşalması ve güneşin altın ışıklarını göğe yansıtırken tıpkı elmas bir havuz gibi genişleyip bütün bir yüzeye, adeta yeryüzünü ve gökyüzünü birleştiren ufuk çizgisine kadar yayılmasıydı. Ama akşam saatlerinde hastane üstüne çıkıp yine kayalara oturduğumda, denizin sabahki neşesini bir kenara bırakmış, durulmuş bedbaht halinden, dalgaların isteksizce kayalara vuruşundan benimle aynı haleti ruhiye içinde olduklarına emin oluyor, tarifi mümkünsüz kalp sancılarımın bir girdap gibi beni içine çekişine öğrenilmiş bir çaresizlik içinde, umutsuzca seyirci kalıyordum. Bu vakitlerde kendimi avutabilmem, ağlayışlarımı susturabilmem o kadar da kolay olmuyordu. Çocukluğumdan beri aşığım olduğum memleketim, biricik Antalya’ma bile sığamıyordum. Artık hayat bana zevk vermiyordu. Zaman içinde, bu her güne uyanışta ve her günü uğurlayışta izlediğim deniz manzarası ve dinlediğim dalga sesleri ruhumu arındırdı, havsalamı berraklaştırdı.

Bir hafta sonu ailemle birlikte Güvercinlik Mağarası’na gittik. Yine kayalıklara oturmuş çevreyi izliyor ve sizi düşünüyordum. Etraf oldukça kalabalıktı hatta bu kalabalığın gündüz ışığında bile insanı ürperten bir manzarası olduğunu söyleyebilirim. İnsanlar canlı bir tabiat parçasından ziyade, kim bilir hangi felaketle oldukları yerde donup kalmış mahlûklara benziyorlardı. Muhteşem bir deniz manzarası eşliğinde, ucu bucağı bilinmez bu mağaranın, insana korku veren fakat verdiği korkunun ölçüsünde size hediye ettiği derin huzurun beraberinde, denize açılan ağzının suyun hücumuyla açılıp kapanan aydınlığında bir an duraksadım. Gönlüm bu aydınlıkla birleşmişti. Benim içimde daha önce hiç yaşamadığım, anlam veremediğim ama çok mühim olduğunu fark ettiğim bir şeyler oldu. O salisede ölümü düşündüm ve yaşamakta olduğumuz şeyin bir rüya olduğunu... Bedenimden bir ürperti geçti. Hiçbir şey aynı anda bu kadar insana yakın ve bu kadar insandan uzak, bu kadar ezici, bu kadar yok edici olamazdı. Bir an’dı bu, ne içinde ne de dışında olduğumuz yekpare bir an ve bu an, parçalanmaz bir akış halindeydi... Sadece bir an içine hapsolmuş yekpare bir zaman dilimiydi yaşadığımız ya da yaşadığımızı sandığımız. Zaman dediğimiz olgu, gelişerek değişen ve değişerek sürekli ileriye doğru akan, akarken de yaratıcı bir oluşun içinde hayatla birlikte var olan bir süreydi aslında. Garip bir rüya rengiyle, gördüğümüz her varlık, her şekil uyuşmuş gibiydi... Geçmiş, şimdi ve gelecek bir bütündü, bir oluş halinde var olmakta ve birbirini tamamlamaktaydılar. Bu dalgalar bana bir şey mi getireceklerdi? Yoksa ben sadece mağaranın içine dolup boşalan köpük köpük masmavi dalgaların o acayip uğultusuna kendimi mi kaptırmıştım? Bu seslerde benim için neyin, hangi sırrın daveti vardı? Bilemiyordum ama bildiğim tek şey beklemeye zaman olmadığıydı. Artık anlamıştım siz gelmeyecektiniz, bir daha dönmek üzere gitmiştiniz çünkü ba-

banızın sözünden çıkmanıza imkân yoktu. Ailenizde üç kuşaktır süreksiz devam eden paylaşıma açık travmanız buna engeldi. Bir yolunu bulup sizin yanınıza gelmeliydim. Zaten edebiyat öğretmeni olmaya daha orta birinci sınıfta edebiyatla tanıştığım ilk gün karar vermiştim. Artık hedefimde küçük bir değişiklik yapıyordum. Bursa Muallim Mektebi'nin sınavına girecek ve mutlaka o sınavı kazanacaktım. Verdiğim karar benim kırılma noktamdı. Bir sıçrama, bir ufuk değiştirme yaşamıştım. Mazim istikbalimi şekillendirecekti. İşte Ahmet Hamdi Tanpınar'a mektup yazışım bu zamana rastlar. Bu duygularımı onunla paylaşmak istemiştım. Bu yüce gönüllü zarif insan, beni anlamış ve bana bir cevap yazmıştı fakat ne yazık ki size ne bu duygularımdan ne Tanpınar'a yazdığım mektuptan ne de Tanpınar'ın bana cevabından bahsetmeme hiç zaman olmadı.” Duyduğu sesle irkilmişti. Etrafına bakındı. Tam başının üzerindeki selvide bir karga yanındaki diğer kargayı itip kakıyor, gagalıyor ve onu daldan düşürmeye çalışıyordu. Hayvanların dünyası da tıpkı insanların dünyası gibi işliyor diye düşündü. Güçlü olan kazanıyor. Katlandıkları noktaya dönebilmek için şiddetle gayret gösteren iki mektup kâğıdını, parmaklarının arasında sıkıp sert bir hareketle onları sarsıp dikleştirerek gösterdikleri mukavemeti kırdıktan sonra yeniden okumaya başladı Tanpınar'ın satırlarını. “Bende asıl büyük tesir, Fransız şiirinden ve bu şiirin, Baudelaire-Mallarme-Valery kolundan geliyor. Fakat bu çizgi de tam değildir. Gerard de Nerval diye çok mühim bir Fransız şairini, Hoffmann ve Edgar Allan Poe'yu, Faust'u ile Goethe'yi, Dede Efendi'yi, Mozart ve Beethoven'i, Bach'ı, sevdiğim Fransız ve İtalyan ressamalarını, Fransız “impressioniste” ressamların mühimini, bazı modernlerin payını da ayırmak lazımdır. Nihayet bütün bunlara bence en sevdiğim romancı olan Marcel Proust'u da ilave etmek gerekir. Asıl estetiğim Valery'yi tanıdıktan sonra (1928-1930) yıllarında teşekkül etti. Bu estetiği veya şiir anlayışını rüya kelimesi ve şuurlu çalışma fikirleri etrafında toplamak mümkündür. Yahut da musikî ve rüya, Valery'nin, “Velev ki rüyalarını yazmak isteyen adam bile azami şekilde uyanık olmalıdır.” cümlesini, “en uyanık bir gayret ve çalışma ile dildeki bir rüya halini kurma,” şeklinde değiştirin, benim şiir anlayışım çıkar...” Nuran, her zaman olduğu gibi Valery'nin, “Velev ki rüyalarını yazmak isteyen adam bile azami şekilde uyanık olmalıdır.” cümlesini okuduğunda gözleri mektubun satırlarından ayrılmış, mezarın toprakla buluştuğu noktada, ayaklarının dibinde gezinen ufacak bir karıncanın hareketlerini takip etmeye başlamıştı istemsizce. O rüyalarını yazmak istemiş ve azami bir şekilde uyanık olmuştu hem de bütün ömrü boyunca... Öylesine uyanık olmuştu ki artık uyumak nedir bilemiyordu. Yeniden geçmişe doğru ışık hızıyla yol almaya başlayışını engelleyememişti. “Bursa Kız Muallim Mektebi'ni kazanmıştım. Yatılı okuyacaktım. Ve size kavuşacaktım. Güvercinlik Mağarası'nda aldığım kararı uygulamış ve mazimle istikbalimi şekillendirmeye başlamıştım. Büyük bir hevesle geldim Bursa'ya. Karaağaç Mahallesi'ndeki, yanı başında doludizgin akan Gökdere'nin gürül gürül sesini, kavuştuğumuz anda attığı sevinç çığlıklarına benzettiğim, kocaman bahçeli, kocaman pencereci devasa okulum,

bu bedbaht aşığa kollarını açmış ve onu büyük bir şevkatle kucaklamıştı sanki. Üç yıllık öğrenimim boyunca mektebimizin yatakhaneindeki ranzamin üst katından Keşiş Dağı'nın; kışın, yağın karın esen boranın etkisiyle beyaza kesmiş çam ağaçlarının yarattığı buz dünyasını; yazın, yeşilin her tonunda farklı bir görünüm arz ederek seyr eden başı bulanık çınar ağaçlarını; ilkyazda, tomur tomur çiçeklenmiş dallarıyla kestane ağaçlarının rüzgârda nazlı nazlı salınışlarını ve tüm bu ağaçların sonbaharda, bir senfoninin ayrılmaz parçaları olarak hep birden oluşturdıkları kızılın, sarının, soluk yeşilin boyadığı ancak rüyalarda görülebilecek kadar kusursuz bir manzara resmini, hiç çekinmeden cömertçe bana sunuşunu büyük bir hayranlıkta izledim. Bu eşsiz görüntüler, benim ruh dünyamda size olan aşkımla bütünleşmişlerdi.

İbrahimpaşa Mahallesi'ndeki, Bursa Erkek Lisesi'nde sizi bulmak hiç zor olmamıştı. Fakat yoluna bunca çileyi çektiğim, aşkımdan yanıp tutuştuğum siz, babanızın size uygun gördüğü Bursa eşrafından zengin bir ipek tüccarının kızıyla çoktan nişanlanmıştınız bile. O vakit, bu kadar uzun zaman içine neden bana bir mektup yazmadığınızı, neden bana bir haber göndermeye çalışmadığınızı acı içinde anlamıştım. Yutkundum ve size sadece, Antalya'dan, Bursa'ya gelmek üzere otobüse binerken gizlice elime tutuşturduğunuz notta yazdıklarınızı hatırlattım. “Nuran, seni seviyorum ve seninle evlenmek istiyorum. Okulunu bitir. Mümkün olan en kısa zamanda mutlaka ailemle birlikte geri gelecek ve seni babandan isteteceğim.” Sizse bana verdiğiniz uzun cevapla bütün psikolojik alt yapınızı dökmüştünüz sözlerinizle: “Babam beni evlendireceğini söylediğinde ona hiç cevap veremedim. Evden çıktım. Evimizin bulunduğu Bursalı Tahir Caddesi'nin sokaklarında dalgın dalgın gezinirken türkü söyleyerek oyun oynayan kız çocuklarını gördüm. “Aç kapıyı bezirgânbaşı, bezirgânbaşı/Kapı hakkı ne verirsın? Ne verirsın?..” Kendimi çok tuhaf düşünceler içinde hissediyordum. Beynim sürekli seninle meşguldü. Senin de çocukluğunda mutlaka “Aç kapıyı bezirgânbaşı” oyununu oynadığını, senden evvel annenin, annenden evvel ninenin de aynı türküyü söyleyerek aynı oyunu oynadıklarını düşündüm. O an beynimde bir şimşek çaktı sanki. Evet, devam etmesi gereken “Aç kapıyı bezirgânbaşı” türküsüydü. Çocuklar, ninelerinden kendilerine intikal eden bu türküyü söyleyerek büyümeliydiler. Çünkü hayatta her şey değişiyordu, değişmeyen tek şey seni sen yapan şeylerdi. Mazi değişerek devam ediyor ve mazinin bugünle arasındaki bağların korunması gerekiyordu. Öyleki mazi, sürekli değişen, genişleyen, aynı zamanda, sırt dönülmemesi gereken bir ‘yarın’ görünümündeydi. Hayat ancak bu mazi-nin yaşatılmasıyla mümkündü. Bu da ancak gelenekle olabilirdi. Evladın, babasının sözünü tutmasıyla olurdu. Aynı kültüre sahip olan insanlarla geleceğini şekillendirmekle olurdu. İşte senin aşkına veda edişim bu ana rastlar Nuran. Seni çok sevdim, hem de hiç tasavvur edemeyeceğin kadar çok. Fakat gelenekleri takip etmek her şeyin üzerindedir. Sana, babanın uygun gördüğü ve senin geleneklerine uygun olan biriyle mutluluk dolu bir izdivaç yapmanı diliyorum. Hoşça kal.”

Ne ilginçtir ki o an, Bursa Hüsnügüzel Çay Bahçesi'nde, fışkıyeli mavi havuzun di-

bindeki ova manzaralı tahta masada, tahta masanın tahta iskemlesi üzerinde, sessizce masadan kalkıp ardına bakmadan giden biricik aşkımın, sizin, ardınızdan bakan benin, aklına gelen tek şey; her hafta sonu tek eğlencemiz olan ailelerimizle birlikte gittiğimiz Antalya Elhamra Sineması'nda tesadüfen sizinle karşılaşmamız, sizin benim yanımdaki tahta iskemleye oturuşunuz, birlikte seyrettiğimiz filmin kahramanlarıyla gizlice kendimizle özdeşleştirerek filmin hicaz makâmındaki “bulut gelir seher ile/çiçek açmış bahar ile/herkes kavuşmuş yar ile” şarkısına eşlik etmemiz ve o rüya gecesinde hicaz makâmının birden bire bütün bir bahar olmasıydı. Ne garip değil mi o rüya gecesinde sevincinden, neşesinden, içinden taşan duygu dalgasından, Elhamra sinemasının yazlık bahçesinde, kocaman, bembeyaz seyir perdesinin üzerinden gökyüzüne yükselmek, uçmak, kendi hızı içinde atmosferi delmek, yıldızların birbirleriyle öpüşmelerini seyretmek ve uçarak kaybolmak isteyen Nuran, şimdi Bursa'da, Bursa'da Hüsnügüzel Çay Bahçesi'nde, fiskiye mavi havuzun dibindeki ova manzaralı tahta masada, tahta masanın tahta iskemlesinin üzerinde, burada bir umman kabardığını, burada bir ormanın kül olduğunu, burada yıldızların birbirlerini un ufak edip yıldız tozu haline getirdiklerini ve o tozların tamamının tepesinden aşağıya döküldüğünü, ardına bakmadan giden Mümtaz'ın ellerinin adeta balmumundan yapılmışlarcasına usul usul eridiğini ve dizlerinden aşağı aktığını düşünüyordu...

Yine ne gariptir ki sessizce masadan kalkıp ardına bakmadan giden biricik aşkımın, sizin, o gidişinizde bile; hicaz makâmının birden bire bütün bir bahar olduğu o rüya gecesinden, size arta kalan hatırladığınız son hayalin; bu bahar tufanının üst üste akislerini taşıyan süzölmüş, yorgun, birkaç türlü düşüncede parça parça olmuş, farklı farklı suretlerle görünen fakat bu suretlerin hepsinin sakın bir tebessümümle birleştiği yüzüm olduğunu düşünüşüm ve bu son hatırlamanızın bütün bir ömrünüzce süreceğinden emin oluşumdu. Bursa Muallim Mektebi'ndeki o acılı, o zorlu, o terk edilmişlik hissi içinde geçen bedbaht leyli meccani yıllarımda, birkaç saatliğine izinli olduğumuz hafta sonlarında Orhan Camii'nin bahçesine giderdim. Sizin aynı şehirde bir başkasıyla evli olduğunuzu bilmenin acısı yüreğimi cendereye koyarken Bursa'da bu eski cami avlusunda, küçük şadırvanda şakırdayan suyu, Orhan zamanından kalma duvarları, onunla bir yaşta yaşlı çınarı seyrederek ve akşama doğru, adeta sakın bir günün bir rüyadan arta kalan hüznünü hisseder, bu hüznü dört bir yana eleyişini duyumsardım. Geçmiş zamanın sihrini yaşayan bu taşlarda gülen rüyanın, güvercin bakışlı sessizlikte sonsuz bir devam vehmiyle çınlayışını dinlerdim. Zaman sanki billur bir avizeydi duyduğum bu su sesinde, bu kanat şakırtısında... O anlarda ne çok isterdim bu eski yerde sizinle baş başa son uykumuzu uyumayı, bu hayal içinde, bu ziya ufkumuzu çepeçevre kaplarken, bu renk, bu uhrevî ahenk havayı doldururken, ölüm bu tılsımlı ebediyette bir ilah uykusuna dönüşürken...

İşte bu güvercin bakışlı sessizliği yakalamaya çalıştığım anlarda, gözyaşlarım ulu Keşiş'in lodosuna karışırken Orhan Camii'nin bahçesinde ulu çınarların uğultulu sessizliğinde kaybolur, içimdeki ıstırap mor akşamların çöküşünde Setbaşı Köprüsü'nden

doludizgin akışını izlediğim Gökdere'nin futursuz sularında yıkanırdı. Bu yeknesak terennümün sürgit devam ettiği üç yılın sonunda okulumu bitirdim. Edebiyat öğretmeni oldum. Velhasıl Bursa sudan ibarettir, diyerek hülyalı âşık yıllarımı gömdüğüm bu güzel şehirden ayrıldım. Üç yıl mecburi şark hizmetinden sonra tayinimi Antalya'ya, Ambarlı'daki Antalya Lisesi'ne aldardım. Kendi okulumda öğretmenlik yapmaya başladım. Bu büyük gurur bile her gün okulun kapısından giriverecekmışsiniz hissiyle hayatımı devam ettirmeye çalışmamın önüne geçememişti. “Böyle bir aşk nasıl olabilir?” dediginizi duyar gibiyim. Ama ben tam da bu noktada, tam da bu can alıcı soruda, Âdem ile Havva'nın hikâyesini hatırlatmak isterim size: “Âdem ile Havva Rabbin takdis ettiği aşkların toprağa gömdükleri için mesut olmuşlardı. Sonra birbirlerini görmemeye başladılar. Âdem ile Havva'ya birbirlerinden ayrılmanın hüznü çöktü. Âdem, Havva'nın inci dişlerine, gül yaprağı yüzüne, çizgisiz alnının bilmeccesine, sıcak nefesine, beyaz kollarına hasret duydu. Havva onun kollarını, kuvvetini, kendisine hüviyet veren korku ve azaplarını özledi. Bu yakıcı azabı içlerinde duyar duymaz, o kadar uzaktan görmeye alışmadıkları yıldız parıltılarının kem sesizliğini arttırdığı bir gece saatinde kendilerini yeryüzünde buldular. Havva, Yemen'de bir kuyu başında idi. Âdem, Serendib'te bir dağ tepesinde idi. Havva, Âdem'i nasıl arayacağını, Âdem, Havva'yı nasıl bulacağını düşünüyordu. O zaman ikisi birden birbirlerini çağırma başladılar. Yıldızlara doğru iki feryat birbirine karışıyordu: Havva, Havva! : Âdem! Âdem! Ve yeryüzü dolduran çeşit çeşit hayvanlar oldukları yerde bu hiç duymadıkları sesi işittikçe ürüyor, büyük kartallar avlarını bırakıp kaçıyor, yırtıcı hayvanlar otlar ortasına başlarını sokup saklanıyor, ilk yaradılış çağlarının tecrübesi canavarlar toprağı efendiliğini kaybettiklerinden küskün, ölmek için kendilerine köşe arıyorlardı. Ve karşılıklı çılgılık devam ediyor, Havva çağırıyor, Âdem yürüyor; Âdem sesleniyor, Havva kuyusunun başında onu bekliyordu. Ve insan sesine susamış toprak bu sesleri dinledikçe ısınıyor, değişiyordu.”

İşte tıpkı bu hikâyede olduğu gibi ben de kuyumun başında bekliyor ve sizi çağırıyorum. Biliyorum ki birgün mutlaka yekpare zamanın parçalanmaz akışında sesime kulak verecek ve bana doğru yürümeye başlayacaksınız. Ve karşılıklı çılgılıklarımız her daim devam edecek. Ben hep çağıracağım, siz hep yürüyeceksiniz, siz yürüyeceksiniz, siz sesleneceksiniz, ben kuyumun başında sizi bekleyeceğim. Melankolik bir âşık olduğumu bilerek size en melankolik ruhumla diyorum ki belki de gerçek aşk, birbirleri tarafından beklendiklerini bilerek birbirine seslenmektir ve aşk sadece onu yaşamayı becerebilenler için vardır... Kim bilir?

Aradan geçen bu on beş yıl içinde önce annemi onun ardından çok kısa bir süre sonra da annemin acısına dayanamayan zavallı babamı kaybettim. Antalya'nın Muratpaşa Mahallesi'nde, kocaman portakal bahçemizin ortasındaki müstakil evimizde yapayalnız yaşıyordum, daha doğrusu yaşamaya çalışıyordum. Sadece evimde değil, artık şu koskoca dünyada da yanımda olacak tek bir kişi yoktu. Kendimi Ahmet Zamanî Efendi gibi gerçekte hiç olmayan, hiç yaşamamış, var olmamış biri gibi hissetmeye başlamıştım. Pencereden portakal bahçemizdeki zamanı geldiği halde toplanmadıkları için yere

dökülen portakalları seyrediyordum. Bahçede üst üste yığılmış portakallar, Konyaaltı'ndan Belek açıklarına kadar denizin altına, su tabakalarının arasına yer yer, iyi dövülmüş bir yığın mücevher parıltısından geçirilmiş bakır levhaları andırıyorlardı. Bazen bu bakır levhalar yağın yağmurla birlikte suyun üstünde yüzüyormuş izlenimi veriyor, adeta mücevher salları gibi görüyorlar bazen de yan yana, sıkış tepiş, üst üste duruşlarıyla primitif ressamalarda, mağfireti timsali ışığın kaynaştığı derinlikler gibi hasretle, bir hakikate yükseliş arzusu ile dolu, büyük ve kıpkırmızı uçurumlar açıyorlardı. Saatlerce tüm sessizliğim ve kimsesizliğimle eski evimin penceresinden bu yükseliş arzusuyla dolu, kıpkırmızı uçurumlara bakıyordum. Yemek yemiyor, konuşmuyordum. Gülümsemelerim, mahur beste eşliğinde bir Atiye tablosundaki manalı, hüznü tebeşşümler gibi yüzüme yapışıp kalmışlardı. Her gece aynı kâbusu görüyor ve aynı kâbusla korku ve telaş içinde uyanıyordum. Bu kahrolası kâbusta annemle babam, ölü suyun içinde çalkalanıp duran bir gemi enkazından çıkmak için nfile debelenip duruyorlardı. Ertesi sabah sağlam kafayla oturup kâbuslarıma Freud'un bir yorum getirmeye çalışıyor ve gemiyi dişi bir simge olarak algılayıp, kutu, mahfaza, sandık, dolap, fırın gibi her türlü kapalı nesneyi, her türden kabı ana rahmi olarak nitelendiriyor ve anneme duyduğum özlemin rüyalarımda bu görüntülerle simgeleştiğine kanaat getiriyordum. En sonunda Valery'nin, "Velev ki rüyalarını yazmak isteyen adam bile azami şekilde uyanık olmalıdır." sözünü uygulamaya koymaya karar verdim ve azami bir şekilde uyanık olup rüyalarımı yazmak istedim... Öylesine 'uyumamaklık' yaşattım ki kendime artık 'uyumaklık' nedir bilmiyorum. Bu zamanda eşinizin vefat ettiğini işittim. Duyduğum bu haberle birlikte her gün okulun kapısından giriverecekmışsiniz hissinin artık his olmaktan çıkıp ciddi bir beklentiye dönüşümü, acı kayıplarımın ruhumdaki derin yarasını sağaltmamda en büyük tesellim olmuştu. Her gün bekledim sizi... Her gün yollarınıza baktım... Ama gelmediniz, bir gün bile gelmediniz. Ardından henüz genç yaşınızda aman vermez bir hastalığa tutulduğunuzu öğrendim, kısa bir süre sonra da...

Geçmiş bu denli derin hislerle anmak sarsmıştı Nuran'ı. Yeniden gözyaşlarına boğulmuştu. Gözlerinden damlayan inci taneleri mektubun solgun satırlarının üzerine düştü. Nuran başını kaldırdı. Etrafında hiçbir şeyden habersiz, huzur içinde ebedi uykularını uyuyan lal, mezar taşlarına baktı birer birer... Yıllar önce Güvercinlik Mağarası'nda hissettiklerini yeniden hissetmeye başlamıştı. Bedeninden geçen aynı ürpertiye duydu yine. Yıllar önce söylediği sözleri tekrar etmeye başladı mırıldanarak "Hiçbir şey aynı anda bu kadar insana yakın ve bu kadar insandan uzak, bu kadar ezici, bu kadar yok edici olamaz. Bir an bu, ne içinde ne de dışında olduğumuz yekpare bir an ve bu an, parçalanmaz bir akış halinde..." Yaşlı gözleri Tanpınar'ın satırlarıyla yeniden buluştu. "Çılgılık şiirin yapısıdır. Bütün mesele dili bir sesin kendisi yapmaktır. Bu, adım adım, yani mısra mısra olur. Şu halde her mısra şekildir. Sanatta hocalarımdan biri olan ve şiirlerini çok beğendiğim Stephane Mallarme mısrayı, "birçok kelimedenden yapılmış hususi bir dalgalanması olan tek ve uzun bir kelime," diye tarif eder ki çok doğrudur...

Şiir hakkında bu tarz düşünen, onu sonunda insandan ayıran bir adamın niçin roman yazdığını şimdi bana sorabilirsiniz. O zaman size derim ki şiir, söylemekten ziyade bir susma işidir. İşte o sustuğum şeyleri hikâye ve romanlarımda anlatırım. Onun için mümkün olduğu kadar kapalı âlemler olmasını istediğim şiirlerimin anahtarlarını roman ve hikâyelerim verir..."

Nuran, Stephane Mallarme ile tanıştığı o güzel günü anımsamıştı. Yüzüne yayılan tatlı bir gülümsemeyle mezarın soğuk toprağını okşamaya başladı. O sırada bir vızıltı duydu. Dikkatle etrafına bakınca yeni yeni yüzünü göstermeye başlayan ilkyaz ile kovanından çıkmış bir arının mezarın üzerinde yeni ekildiği belli olan narın bir güle konduğunu gördü. Toprağa karışan insanın özü yağmur sularıyla bir gülün bedenine yürüyecek, arı bu gülden insanın özünü, balözü olarak alacak, o arının balını bir başka bir insan yiyecek ve o insan da ölünce özü yeniden toprağa karışacaktı... Devir nazariyesi...

"Siz bu devri daima benden önce başladınız hocam tıpkı Mallarme'yi benden önce tanımış olduğunuz gibi. Okulca Gündoğmuş Uçansu Şelalesi'ne sefa kurmaya gitmiştik. Koca bir okul olarak gittiğimiz bu gezide şelalenin ihtişamlı akışını seyrederken sanki bu dünyada sadece ikimiz varmışız gibi, yalnızmışız gibi ve bu eşsiz manzara sadece bize hitap ediyor gibi, bu eşsiz manzarayı sadece ikimiz seyrediyormuşuz gibi gelmişti bana. Şelalenin altındaki kayalıkların üzerine çıktığımızda düşmemem için bana elinizi uzatmıştınız. Bir anlık tereddüitten sonra büyük bir istekle tutmuştum elinizi. Sadece bir kayadan diğerine atladığım birkaç saniyelik bu temas, benim hayatımda, beynime çakılmış ve ömrüm boyunca asla unutmadığım, asla eskimeyen, her daim ilk anki tazeliğini koruyan tek andır, tek an... Eve geldiğimde çantamın içinde bir defter sayfası bulmuştum. Üzerine sizin el yazınızla Mallarme'nin "Yaz Üzüntüsü" şiiri büyük bir özenle inci gibi adeta dokunmuştu. "Sen ey, o uykulu savaşçı, kumlar üstünde/Yorgun bir su ısıtıyor güneş saçlarında/Ve bir günlük yakarak düşman yanağında/Karıştırıyor bir aşk içkisini gözyaşıyla/Ama ılık bir nehirdir işte saçların/Ürküsüz boğmak orda bize tebeleş ruhu/Ve bulmak o yokluğu senin tanımadığın/Akan düzgünü tadacağım gözkapaklarından/Verebiliyor mu diye ezik yüreğime/Duygusuzluğunu gökyüzünün ve taşların..." Şiiri defalarca okumuş, defter kağıdını sevgiyle göğsüme bastırmıştım. Her gece defter kağıdıyla yatıyor, uyuyuncaya kadar şiiri okuyor, gözkapaklarım uykuya yenilmek üzereyken kağıdı yastığımın altına saklayıp sizinle kuracağım güzel geleceğin hayalleriyle süslü, birbirinden güzel rüyalara dalıyordum. Mallarme ile tanışmam işte bu şiirle oldu ve bir daha ömrümce ondan ve sizin bendeki izinizden ayrılamadım..."

Derin bir nefes aldı. Anılarından sıyrılıp Mümtaz Hoca'nın kendisini duyduğundan, bu duygusal paylaşımlarını hissettiğinden emin olarak yeniden mektubu okumaya döndü. "İşte sanatım hakkında fikirlerimi öğrendiniz. Ne kazandınız? Orasını bilmem. Kendime gelince... İnsan o kadar mühim değildir. Ben de herkes gibiyim. Bu mektubu biraz da çocukluğuma göndermiş gibiyim. Bilmem liseniz hâlâ eski yerinde, yani Ambarlı'da mı? Sizinle konuşurken, sizi hep orada tasavvur ettim. Bana vaktiyle olduğum genç adamı hatırlattınız. Onun heyecan ve coşkunu yaşadım. Size teşekkür ederim.

Arkadaşlarınıza ve hocalarınıza selam ve dostluklarımı, başarı dileklerimi söyleyin. Ahmet Hamdi Tanpınar.” Mektup bitmişti. Elindeki kâğıtları kat yerlerinden aynı özenle katlarken Tanpınar’a yeniden yazmak isteyip de ilk yazdığı mektuptaki gücü, özgüveni asla kendinde bulamadığı, fikrinden geçenleri bir türlü kaleme almaya, kâğıda dökmeye cesaret edemediği izafi; kökü onda bir sarmaşığa dönüşmüş dünyayı içten içe sezerken, adeta mavi, masmavi bir ışığın ortasında yüzerken yazacağı zihinsel, düşsel bir cevap mektubunun son sözlerini söylüyordu.

“Ne mi kazandım? İnsanlar o kadar mühim değil midir? Siz de herkes gibi misiniz? Mümtaz Hoca’mı tanıdığım, sevdiğim ve onunla özdeşleştirdiğim koca şair, yazar, usta, üstat Ahmet Hamdi Tanpınar; siz bana kocaman bir hayat kazandırdınız, kocaman bir hayatı anlamlandırdınız. Siz hiçbir zaman herkes gibi olmadınız, olamazsınız. Bu nedenle eserleriniz asırlar boyunca okunacak. Rüyalarla, ziyâlarla, renklerle, seslerle, denizlerle, gün batımlarıyla, gökyüzü manzaralarıyla selamlıyorum sizi. Devriniz daim olsun.”

Başını kaldırdı, yüzünde acı bir gülümsemeyle mezar taşında yazan isme baktı. “Edebiyat öğretmeni Mümtaz Günaltan” Yeniden içinden gelenleri söylemeye, soğuk mezar taşıyla yıllardır içinde sakladığı bütün duygularını paylaşmaya başladı.

“Ardınızda iki oğul bıraktığınız hocam. Ben şimdi, yeniden maziye bakarak istikbalimi çiziyorum ve tayinimi Bursa’ya aldırıyorum. Hem annesiz hem de babasız kalmış olan iki oğlunuzu sizin eski bir öğrenciniz olarak, sizin bana aziz emanetleriniz sayacağım. Üzerimde, bugünkü Nuran’ın oluşumunda büyük hakkınız var. Size duyduğum minnettarlığın ufak bir teşekkür nişanesi olarak onlara elimden geldiğince sahip çıkacağım. Benden esirgediğiniz sevgiye ve ilgiye oğullarınızla kuracağım iletişim vasıtasıyla kavuşabileceğim zannındayım. Size adanmış ama sızsız yaşanan ömrümü bu yolla anlamlandırmayı düşünüyorum. Biliyorsunuz hocam, Mümtaz ile Nuran zaten kavuşamamışlardı. Ama biz tıpkı Sahnenin Dışındakiler romanı gibi az ilgiye mazhar olmuş, kırık bir aşk hikâyesinin kahramanlarıyız. Peki, neden az ilgiye mazhar oldu bu roman/bu kırık aşk hikâyesi? Zayıf, tatsız hatta kötü ya da eksik bir roman/kırık bir aşk hikâyesi olduğundan mı? Yoksa bir Tanpınar romanı/kırık bir aşk hikâyesi olmaya uygun olmadığından mı? Yorulmayın siz, cevabı ben vereyim. Tam olarak bunların hiçbirisi değil. Ama hepsinden az çok var bu romanda/bu kırık aşk hikâyesinde. Çünkü bu anlatımda/bu yaşanmışlıkta bir yandan geçmişe yaldızlı bir mazi aynasından bakarak bugünde yaşamının imkânsızlığı ortaya konarken bir yandan da bir ikircim var. Evet, bir ikircim... Garip bir arada kalmışlık...

Bu romanda/bu aşk hikâyesinde, okurları/aşk hikâyesinin kahramanlarını, tam olarak tatmin etmeyen ve bu tatminsizliğin yazık ki bu isyan ve inkârın sebepleri layıkıyla izah bizce imkânsızdır, cümlesiyle açıklanmaya çalışılan bir tuhafılık var. Evet, tuhaf, zihni meşgul edici, ele avuca sığmaz bir roman/bir aşk hikâyesi söz konusu olan. Elimizdeki anlatının/kırık bir aşk hikâyesinin, tamamlandığına dair bir işaret yok ve çok belirsiz

bir biçimde, her şeyi adeta ortada bırakarak, sanki anlatıcının/hikâyenin kahramanlarının, bir işi çıkmış da, okumakta olduğumuz romanı/yaşamakta olduğumuz kırık aşk hikâyesini, oluşturan anılarını yazmayı/yaşamayı bırakıvermişler gibi bitmekte. Sanki okurun/kırık bir aşk hikâyesinin kahramanlarının, söylenenlere/yaşananlara inanmaması isteniyor, beklenti içine girerlerse beklentilerinin boşa çıkacağını bilmeleri isteniyor gibi. Öte taraftan bu eksiklik ya da tamamlanmamışlık hissi, aynı zamanda bir Tanpınar romanı/bir kırık aşk hikâyesinin özelliğidir ve yanı sıra birçok katmanlılık, bir ifade zenginliği, bir metinlerarasılık da... Ancak bu roman/bu aşk hikâyesi; Mahur Beste’nin, Huzur’un, Saatleri Ayarlama Enstitüsü’nün tatlı eksikliliğinden ötede, okuru/aşk hikâyesinin kahramanlarını, resmen ortada bırakan bir eksiklik, bir belirsizlik ve bir tamamlanmamışlıkla maluldur...” Usulca mezarın ayakucundan kalktı. Gözlerinden süzülen yaşlarla sessizce mezar taşına uzandı, yeniden uzun uzun soğuk taşı okşadı ve devam etti sözlerine: “Tanpınar ile başlayan kırık aşk hikâyemiz yine Tanpınar’la bit...s..i... yok bitsin demeyeceğim bizzat yaşadığımız yekpare akışın son bulmayacağı düşüncesindeyim nitekim.” Öyleyse Sahnenin Dışındakiler romandaki/kırık bir aşk hikâyesindeki, maluliyeti kendimizce yapacağımız bir ‘Hatırlama’ ile giderelim:

Sen akşamlar kadar büyümlü ve sıcak,
Rüyalarım kadar sade, güzeldin,
Baş başa uzandık günlerce,
Islak çimlerine yaz bahçelerinin,
Ömrün gecesinde sükûn, aydınlık,
Boşalan bir seldi avuçlarından,
Bir masal meyvesi gibi paylaştık mehtabı,
Kırılmış dal uçlarından.

Sır, Cezbe Ve Güzerân*

YAŞAR BAYAR

“Dehr-i dūn her lahza bir nevres gülü berbâd eder” (Fuzûlî)

Babam erken kalkmıştı. Eylül güneşini perdeleyen yağmur bulutları, görevlerini yapmış olmanın huzuruyla gökyüzünü görünmez kılmış; biraz önceki semavî cümbüşten arta kalan bir damla, ışıklı bir haberdî, yaşadığım ve şahit olduğum anın gerçekliğine dair bir delildi. Ona dokundum ve nefesimle ısıttım. Zaman yeniden kuruluyordu sanki. Hep böyle olurdu. Annem, hazırlığa başlayıp, sefertasının alt katına pilav, orta katına sulu bir yemek, en üste de hoşaf ya da yoğurt koyunca içim hop ederdi. İşin ucunda bana da dükkâna gitmek var demekti. Bazen kardeşlerimle beni avlunun kapısında bırakır, beşkardeş beşimiz de babamın ayaklarına sarılır, bizleri de götürmesi için ağlardık. O yumuşak huyu ile ne yapacağını şaşırır, her birimize ayrı ayrı bakar biri daha ‘he!’ dese gerçekten de götürecektir gibi olurdu. Annemin sert çıkışı işi düzeltirdi. İyi biliyordum ki her seferinde içi burkularak bizlerden ayrılırdı. Ama çoğu kez en büyük çocuğu olan bana, sırasını düşürüp, bir göz kırpardı. O zaman bir kolayını bulup evden kunduralarımı alır, koynuma sokar, erkenden sokağa çıkıp babamı beklerdim. Bazen de bunu babamın haberi olmadan yapardım. “Bismillâhi tevekkeltü alallah...” diyerek evden çıkınca “Babaaa!” diye usulca seslenirdim. Hep gülerdi. Güldü mü de iş oldu demekti.

Tebriz Kapısı’ndan Kevelciler’e, oradan Tahtacılar Çarşısı’na gelir, bu sefer bizi şehrin ruhâniyetinin köşe taşlarından biri olan Karanlık Kümbet karşılardı. Güz yorgunluğuy-la bir remzîlik ve sırrîlik içinde sakin, ilgisizliğin alacakaranlığına gömülmüş dururdu hep. Babamın anlattığına göre, Tahtacılar Çarşısı’nın yukarı kısmındaki mezarlığın bir kısmı, cumhuriyetin ilk yıllarında park haline getirilmiş, sonraları ise Batpazarı haline sokulmuş. Yıllar acımasız bir ağırlıkla mezarlığın diğer kısmını çeviren duvarları yıkmış, dört yanında yükselen Baysal Apartman bloklarının ilk taşları da burada yatan iyi insanların ruhlarına duâlar okuya okuya kaldırılmış. Önceleri, yattıkları sonsuz barınaktan ayrılmak istemeyen ruhların öç alacağından korkularak eski mezarlığı kimse satın almamış, ama yavaş yavaş mezar taşları da söküldüğü için yer değiştirmek zorunda kalan ruhlardan duyulan kuşku da silinince, parsellenip satılmış. Mezarlıktan sadece, Baysal Apartman bloklarının arkasındaki bahçede; zamana, uygarlığa direnir varlığını koruyan sadece bir ‘mezar taşı’ kalmış. Çocuklar, bu taşın çevresini de çemberleyip bir nişân yeri yapmışlar, Yosunlu, yıpranmış mezar taşının üstündeki yazıda, doğum, ölüm

yılı, soyu soppu, işi gücü silinmiş yalnızca “Mansûr Efendi” ismi ve el yazısının celî şekliyle yazılmış ve o da silinmeye yüz tutmuş bir mısra kalmış ve ara sıra bir aksak zaman kırlangıcı üzerinde uçarmış: “Cümle halk ehl-i sefer, âlem misâfirhânedir.”

Bu mezar taşı; kimine göre, apartmanların arkasındaki büyük konağın biricik oğlunun imiş; anası babası ölünce har vurup, harman savurmuş, ölüsünü bir kış sabahı, bir at arabasının içinde bulmuşlar. Kimine göre bizim gibi insanlardan değilmiş. Malda mülkte gözü yokmuş. Büyük okullarda okumuş, çok şey bilirmiş. Elindekini, avucundakini yoksullarla paylaşır, kafasında yaşamanın sonsuz sorunlarını çözebilmek için derin düşünceler içinde yapayalnız ölmüş. Bu konağın yerine sonradan yapılan apartmanın kapıcısına göre de fakir bir köylü çocuğu imiş, bu konağa küçük yaşta gelmiş, onu okutmuşlar, cebi para gördükçe, istekleri daha azgın, gözü daha yükseklerde olmuş. Konağı, sahibinden hile ile satın almış, sonra da ihtiyar adamı kapı dışarı etmiş. Hey koca dünya, kimlere kalmış. Sonunda, koca konağın en üst katındaki yaldızlı tavanlı, oymalı odasında öldüğü zaman yanında kimse yokmuş. Zavallının tabutunun ölçüsünü bile iyi almamışlar. Tabut küçük gelince başını kırıp öyle sığdırabilmişler. Mansûr Efendi, yalnız kendi yazgısını mı sırtlanmıştı bu taş da? Ya da hırsın, özverinin, yoksulluğun ve zenginliğin sembolü müydü? Belki de o, diğer insanlar gibi iç içe, üst üste kaderler yumağıydı. Hâlden hâle, ondan tahavvül eden tarihin gelgitlerin de bir kum saatiydi. Bir yandan, varlık âyinesine yansımış veya yansıtılmış yazgısını tamamlanmış, çizgileri nakşolunmuş, zaman ilerlemiş, bir yandan da her bitiş anında, yeni başlangıçlar, taçlanmalar; özel ve mahrem bahtının gergefine ilmiklenip durmuş. Hem iyi yürekli hem kötü hem akıllı hem budala olduğu için hayatı boyunca büyükler onu taşlamışlardı, şimdi de çocuklar peşini bırakmıyordu.

Yağmur, ıslak niyâzlarını ufki bir fon gibi şehrin silüetine dağıtıyor; kıbleden esen soğuk rüzgârlar, Kasımpaşa Câmii’ne giden sokağın köşesinden ilerleyip, Habib Baba Türbesi’nin yan sokağında azıcık nefeslendikten sonra farklı dönemlerde deprem, yangın gibi afetler geçiren açık avlulu Hacılar Hanı’nın hemen bitişiğindeki dükkânımızın ötesinde uysallaşarak uzaklar da kayboluyordu. Dükkânın tahta kepeklerini indirdiğimiz de karanlık ıslaklığıyla çekilip aydınlığa bırakmıştı yerini. Güvercinlerin kanatlarının ince uçlarından çıkmış gibi uslu bir rüzgâr esiyor, akasya ağaçlarının değişik tondaki yapraklarının üstüne okşar gibi iniyordu. Rahmetli dedemden babama yadigâr kalan dükkânımız, sadece ihtiva ettiği çeşitli meta ve dedemin müstesna şahsiyeti bakımından değil, fakat pek çok bilgi ve marifet sahibi kişilerin toplantı ve sohbet mahalli olması bakımından ilgi çekirdi. Meczubların da uğradıklarında, hüsn-i kabul gördükleri bu dükkâna kendine özgü bir başka hava verirdi. Attârlık, yalnızca baharat ve envaiçeşit meta satmak değildir. Aynı zamanda şifâ veren bitkiler aracılığıyla insanların rahatsızlıklarını gidermeyi hedef alan bir nevi pratik hekimliktir de. Kuru öksürükten, kabızlıktan, idrar tutukluğundan, hâlsizlikten, çibanlardan, nefes darlığından, mide gazından,

iştahsızlıktan, dolamadan, kapanmayan yaradan, adale ağırlarından ve daha pek çok illetten muzdarip olanlar çareyi dükkânımızda ararlardı. Dedemden, dâimâ, maddî ve mânevî sıkıntıda olanların hizmetine gizlice yahut aşikâre koşan müstesnâ bir zât olarak bahsedilir ve hatta Sarıkamış Harekâtı sırasında gassâl yokluğu ortaya çıkınca, günlerce çoğu mevtâları fîsebilillâh gasletmiş olduğu anlatılır. Bütün eşyası bir katırın sırtına yüklenebilecek kadar olan evinde her şey, sanki bir göçe hazır vaziyetteydi. Hareket saati gelip çatınca sadece “İnşallah olsun!” diyecek sakin sesinin duyulacağı tam manası ile Müslüman ve mütevazı bir göçer yurtluğuydu.

Zaman zaman kendimi, kimsenin dokunmadığı, koklamadığı ve kendime sakladığım bir baharat didebanı olarak görüyordum. Baharat, genellikle, kapağı üzerinden geçmeli üstüvani teneke kutularda bulunurdu. Yeni gelmiş teneke kutuları açıp, baharatları cam kavanozlara koyarak en üsteki raflara yerleştiriyordum. Bunlar genellikle; şahdere, kısa-mahmûd otu, papatya, şerbetçilerin pek itibar ettikleri demirhindi, hatmi çiçeği, adaçayı, kırmızı kantaron, sarı kantaron, kiraz çöpü, mısır püskülü, mürver çiçeği, karabaş otu, nane, kekik, ıhlamur, reyhan, sinameki ve benzeri şifalı kuru otlarıydı. Müşterilerin hakkının geçmemesi için, malın ambalajlandığı kâğıdın aynısı terazinin ağırlık kefesine dara olarak koyar ve daha da garanti olsun diye ayrıca, tartılan malın birkaç gram daha ağır çekmesine özen gösterirdik. Babam, müşterilerin derdine derman olması umulan çarenin terkebine giren ot ve baharatı verirken bunların nasıl hazırlanacağını, ne miktarda, hangi zamanlarda ve ne kadar süre kullanılması gerektiğini de ayrı ayrı anlatır ve hatta hafızası zayıf olanlar için, inci gibi yazısıyla da tarifini kâğıda dökerdi. Rafların altında da çuval içinde kına, ufak teneke bidonlarda açık çivit ve toz badana boyaları ve naftalin sıralanmıştı. Cenaze levazımı ise merdivenin yanındaki sandığın arkasındaki raflarda dururdu. Yine bu rafların bulunduğu rafların altındaki rafta ‘Elifbâ’, ‘Kur’ân’ı Kerîm’ler ve ‘Amme’, ‘Tebâreke’, ‘Kad semia’, ‘Vezzâriyâtî’ cüzleri bulunurdu.

Çay molası verdiğimiz de Mansûr Efendi’nin mezar taşındaki “Cümle halk ehl-i sefer, âlem misâfirhânedir.” mısrasının, bana bıraktığı sancılı anlam boşluğunu, gün ışığına savrularak kelimeler arıyor, günün yokluğuyla kıvranan bu kelimeleri, vurguları, pekiştirmeleri, dalgın ayraçları, çıkmaları, oyalanmaları, konaklatıcı soru işaretlerini eklem yerlerinden parçalayıp ve hiç duraksamadan, kendi benliğime saptırmak istiyordum. Fakat bugün bir tuhaflık vardı. Kırk beş-elli yaşlarında, hafif kambur, eti kemiğine yapışmış, çıkık elmacık kemikli, ağzını açtığı zaman alt kenesinde yalnızca çarpık üç diş gözüken, dişlerinin eksikliği dolayısıyla çenesi de çarpık, garibanın teki olan meczub Şakir yoktu. Zaman zaman ona “Harabat Şakir’de” derdik. Her sabah burada babamın yanına gelip, “Cenaze var mı?” diye sorardı. Eğer o gün cenâze levâzımı satılmışsa, Asrî Mezarlık’ta cenâzeye mutlaka yetişir ve ne yapar yapar cenâze sahibinden bir sadaka koparırdı. Her rast gelen adamın sadakasını da kabul etmezdi. Şakir, çok da mûtemed adamdı; emânete hıyânet etmezdi. Onun için evi yakın olan komşu esnaflar evlerinin

nevâlesini Şakir ile yollarlardı. Ayrıca evden dükkâna gelecek bir şey varsa Şakir onu da yüklenir, dükkâna getirirdi. Şakir, kazandığı bütün paraları dükkânımızdaki hususi kutusuna koyardı. Bir gün vakit ikindi olmasına rağmen henüz ısmarladığı malzeme eline ulaşmayan evin hanımı telaş içindedir. Bir komşu çocuğunu kocasının dükkânına yollar. Durumu öğrenen esnafın tepesinden kaynar sular dökülür. Şakir’i aramaya çıkar. Bir sokakta bulduğu Şakir’e zembili niçin evine ulaştırmadığını sorar. Şakir de emin bir şekilde götürdüğünü söyler. Bunun üzerine esnafın, nereye götürdüysen hadi beraber gidip bir bakalım demesi üzerine Şakir önde, esnaf arkada yola düşerler. Çok geçmeden esnafın şaşkın bakışları arasında Tebriz Kapı’daki Narmanlı Camii’nin güneyindeki Ahıbabâ Türbesi’nin de yer aldığı hazirenin önünde dururlar. Şakir, işte deyip mezarın yanındaki ağacın dalında asılı zembili işaret eder. Esnaf kızgınlığını bastırmaya çalışarak sorar: “Bizim ev burası mı?” Şakir’de: “Evet, senin hakiki evin burası, ama sen burayı hep ihmal ediyorsun!” diyebilen, uyarıcı mesabesindeki bir meczuptu.

Babam, öğlen namazı için camiye gitmiş, dükkân da aşırı derecede ilişti. Sanki orada bulunan herkes kendisinden üstündü. Bu adama dikkatle bakacak olan biri her halde başka türlü düşünemez. Gözlerini elinde tuttuğu kâğıt parçasına dikmişti ve itile kalkıla kapı dışarı itilecekmiş gibi tedirgindi yerinde. Arada bir, pek çok vazgeçişlerin sonunda nasılda cesaret bulmuşçasına, bakışlarını elindeki kâğıt parçasından ayırabiliyor ve orada bulunan kimselere çekine çekine bakıyordu. “Bu çekingenlik de neden, çekinilecek insanlar mıyız biz?” diye soran da çıkmadı. Sanki o da kendisine böyle sorulmasından çekiniyordu; bakışlarını yabancı gözlerden ve yine elindeki kâğıda bakmaya başladı. Orada bulunanlardan hiç biri şu kâğıtta ne yazılı diye merakla kapılmadı. Çünkü burada bulunmak zorunda olan bir kimsenin elinde nelerin yazılı olduğu bir kâğıdın bulunabileceğini iyi bilen insanlardı onlar. Elindeki kâğıda bakarak neler düşünüyor, bu kâğıt parçası kendisinde ne gibi duygular uyandırıyor? Ona bakarken, geride kalan günlerini hatırlıyor muydu? Bazı kimselere basit gelebilecek küçük mutluluklarla dolu, çaresiz dertleri henüz tanımadığı günleri... Gecekondu da geçen ve kırk yılı, çok sevilen bir kadınla yaşanan altmış beş yıllık bir ömür. O ömür, bu adama göre, her şeye rağmen son derece güzeldi. O ömrün içinde, her zaman bir özleyişle hatırlanan çocukluk günleri yok muydu? Kendi elleriyle bodrumundan çatısına kadar onarıp boyadığı eve gelen bir körpe gelinin duvağını açan, bir ömrü yaşayan adam değil miydi? Sonra, bu ömür ona ve karısına üç çocukta kazandırmıştı. Tam o sırada babamla, camide karşılaştıkları Berber Saim Amca dükkâna girer girmez yaşlı adam bir ân gözlerini yine o kâğıttan kaldırdı ve babama doğru bir şeyler söyleyecek gibi ayaklandı ve birdenbire yere düştü. Yaşlı adamın gözlerinde kendisi için olmayan bir kaygı ve keder vardı. Yere düşen adamı gören herkes çığlığı bastı. “Ne oldu? Neden düştü? Yardım edin de kaldıralım.” dediler. Ama kaldıramadılar. Fânî âlemden bâkî âleme göçmüştü. Babam tanıyormuş bu yaşlı adamı. Ömrünün son basamağında kendisi de çok hasta olmasına rağmen sadece karısı için kaygı ve keder duyan adammış. Hanımının iyileşmesi için varını, yoğunu bu

uğurda harcamış. Birisi: “Çok yazık!” dedi ve kendi elindeki, daha biraz önce sağ olan adamın tuttuğuna benzeyen kâğıda baktı. Güçlkle okunabilen bir yazı ile yazılmış birkaç bahârat otunun adı vardı. Belki de ölen adamın elinde hâlâ son bir ümitle sarılıp, sımsıkı tuttuğu kâğıtta da karısının iyileşmesi için çeşitli bahârat isimleri yazılıydı. Çocukları gelip, cenâzeyi kaldırdıktan sonra, babam iki parçalı kefene ilâveten bir şişe gül suyu, günlük karışımı tütsü, pamuk, bir kalıp sabun, dört âdet kâfuru tableti, çengelli iğneler, iki çift takunya, iki maşraba ve bir de tabut kapağını bağlamak ve tabutu kabire indirmek için yeterince bir ip hazırlayıp, kan ter içinde dükkâna gelen Şakir’le gassâla gönderdi. Parlamış bir koşum atının sürüklediği faytonun çarşı halkının “savulun!”, “kaçın!” haykırıışları arasında çıkıp durdurmaya çalışan Şakir, kanlar içinde arabanın altında kalmış, Numune Hastanesi’ne götürmüşler. Birkaç gün yattıktan sonra vefât etti. Tam mevt ânı bir “hasb-ı nefes” şeklinde tezâhür etmiş olduğu da anlatılmaktaydı. Hastaneye ziyârete gittiğimde kendisini dervişâne ve kâmil bir tevekkülle mukadder sonu bekler buldum. Çok memnun olmuş, ellerime sarılmıştı.

Dünya bir yerlere, insanlar bir yerlere gitmekteydi. Zaman, gecenin simsiyah ağını örmeye hazırlanmakta; her ân, bizden bir şeyler alıp götürmekte ve yerini de ne ile doldurulacağı bilinmeyen boşlukları bırakmaktaydı. Fakat iyinin ve kötünün ayırımını yapmak, kalbin örtüsünü görmekten çok daha zordu. Yine de ben kendimi en rahat ve dolaysız görebildiğim bu kadîm şehrin ve attar dükkânının kaderiyle kendi kader kesitimi özdeşleştirip, en güzel vefa ve bağlanış ilişkisine gönül koydum. Attar dükkânının mahrem füyuzâtının sebep olduğu maddi ve manevî müktesebâtını yıllarca hamd ve şükranla yâd ettim. Daha doğrusu bu dükkânın ikliminden geçmemiş olsaydım belki de yedi dükkân süprüntüsünden beter olurum.

Dokunaklı rüzgârlar da şaşkınlıkla dönüp duran aksak zaman kırlangıcı da tanıktır buna.

İbrahimce*

ALİ İPEK

Gökyüzü herkesin zannederdim. Amuda kalktığın zaman bile yeri değişmeyen, uçsuz bucaksız tarlaları andıran ve geçen her uçak, beyaz dumanıyla sınır çizmeye yeltenirken peşinden incitmeden sınırları sildiği o rüyadan arta kalan mavilik nasıl olur da herkesin olabilir? Aldığım her solukta birilerinin hakkını gasp ettiğimi düşünürken, bu herkese ait olan gökyüzü onun olduğu kadar benim değildir. Size ondan bahsedeceğim yoksa ona ait bu hikâye herkesin olamaz.

O mavilikte herkese yetecek kadar yer varken hemen altında bu yeryüzü dedikleri yerde, sokaklarında birazdan kaybolacağım ve daha önce kartpostallarda dahi görmediğim en az benim kadar bana yabancı bir şehirdeyim. Otoparklar, kamuya ait eski ama henüz kurumamış boya kokan binalar, çeyizlik eşya satan ve kaldırıma hoş geldiniz motifli paspasları seren milyoncu, kapısında ‘Mülk Allah’ındır.’ yazan emlak ofisi, kepenginde nazar boncuklu at nalı olan eczanenin olduğu yerde herkesin olduğunu kabullenmediğim gökyüzüne bakıyordum. Demin içeriden çıkan esnafın ‘Dükkânın önünü kapama!’ ihtarından sonra daha bir yabancı daha bir korkak olsam da belki daha sonra hiç dikkat etmeyeceğim sokak adlarına bakarak yürümeye başlamış, attığım adımlara adım ekliyordum. Nereye gitmek istemediğinizi gösteren tabelalarla dolu bu sokağın başında bekliyorken bana çok görülen, herkese ait olduğu sanılan kaldırımında, sırf dükkânın önünü kapatıyorum diye kendisinin söz sahibi olduğunu zanneden o esnaf da mı gökyüzüne sahip? Yeryüzü duvarlarının arasına sıkışıp kalan yalnızlık örücüleri, betonu soğutmak için ölü bakışlarıyla çalışırken bana dün gördüğüm rüyayı hatırlatıyordu. Üç sokak ötedeydim. Dün tuttuğum apartman dairesine uygun eşya bakıyordum. Muhtar, evime yakın dolmuş durağını tarif ettikten sonra burada bulabileceğimi söylemişti. Nitekim de buldum; tek kişilik kanepeler, ahşap masa ve az kullanılmış üç sandalye. Eşyaları aldığım sakallı adamın, kamyoneti gösterip borcunu ödeyemediği yalanına karşılık pazarlık payımdan feragat ettim. Muhtardan sonra el sıkıştığım insan olarak aklımda kalmayacağını kendisi de iyi bildiği için bana kartını uzatmıştı. Eşyaları taşımama yardımcı oldular. İçeriye temizledikten sonra rahat edebileceğim şekilde düzenlemeden önce masanın bir ucundan tutup taşımama yardımcı olan kızıl saçlı köse çocuğa, birlikte taşıdığımız masanın hikâyesini sordum. Emekli bir mutemetten kalma olduğunu söyledi. Kim bilir şu sandalyede kim oturuyordu? Şu masada neler yazıldı? Kanepenin farklı ayağı neden kırıldı? Köşesindeki göçüğün ya da o kırmızı boya lekesinin hikâyesi ne olabilirdi? Diye düşünüp dururken çığlığı andıran garip bir ses işittik. Sesin geldiği

yöne bakmak yerine içerideki herkes birbirine baktı. Kızıl saçlı çocuk tebessüm ederek “İbrahim,” dedi. Eşyaları taşıdıktan sonra gittiler.

Sokağa çıktığımda selam verebileceğim esnaf, bozukluğu çıkmadığı için sonra verirsin diyerek beni daha bir mahalleli yapan kasapla da hemhal olsam da tüm gün pencere kenarından dışarı bakan üst kat komşum İbrahim’le henüz konuşmamıştım. Ekmek alırken bakkal çırağına binamızda yaşayan ve gece yarılara kadar sesini işittiğim İbrahim’i sordum. O da bildiğini sakladı, diğerleri gibi konuşmadı. Herkesin bildiği de sır olabiliyormuş. Acı bir çılgılığı bastırmak üzere gırtlığa dolanan sesini işittiğim halde İbrahim’i bilmemek ayrı, herkesin bildiği ama kimsenin bilmediği hikâyesine yaklaştırmamam ayrı bir girdaptı. Bir mahalle ötede ev yapımı kurabiye satan kadından aldığım kurabiyelerle kapılarını çaldım. Kapıyı İbrahim’in annesi Dilbeste açtı. Saklama kabındaki uzatırken annemin memleketten yolladığı yalanına kendimi inandırmışçasına aileden gözükmeye çalışıyordum. İçeri buyur edecek diye beklerken komşuluk ilişkimizin açılış kurdelesini sayılabilecek saklama kabıyla beraber kapı yüzüme kapandı. Eve aldığım eşyalar fazlalığından şikâyet edebileceğim kadar arttı. Kanepelere uygun perdeleri Hıfzı abinin aracılığı ile maliyetine almıştım. Perdeleri astıktan sonra çıkmasını diye kornişin ucuna katlanarak sıkıştırılan kâğıdı çıkarıyordum ki kapı çaldı. Yüzündeki mahcubiyetle Dilbeste ve hiç oralı olmayan İbrahim karşımdaydı;

“Oğlum, rahatsızlık veriyorum kusuruma bakma. Bu apartmanda kimseyle pek konuşmam. İbrahim bir başına kalırdı normalde ama bugün daha bir huysuz. Onu öylece bırakmadım. Bir iki saatliğine göz kulak olsan diyorum. Bir yere kadar gidip geleceğim. Olmaz mı?”

Tekerlekli sandalyeye bağlı İbrahim’le tanıştığım gündü. Geceleri işittiğim çığlıkları tekrar atacak diye bir müddet ona endişe ile baktım. Benden sakladığı hikâyesini sordum. Annesi Dilbeste gelinceye kadar onu gâh pencere kenarına gâh mutfığa taşıdım. Her ne kadar onunla konuşuyormuşum gibi gözükssem de saatlerce ağzından çıkmasını istediğim hiç bir söz işitmedim. Dilbeste Teyze döndüğünde buyur ettim, gelmedi. Eşiğe sığmayacak kadar dua edip içeriye bir garip baktı sonra da İbrahim’i alıp gitti.

İbrahimce bilmek zordur; İbrahim, serçe parmağını kaldırdığında yatağa yatırıp üzerini örteceksin. Oturduğu yerden eğildiğinde sırtındaki kırlenti düzelteceksin. Gırtlığından gelen hırıltıyı duyduğunda su içireceksin. Gözlerini kırıp durduğunda pencereleri açıp içeriye havalandıracaksın. Bakışlarını yere sabitlediğinde bil ki ya televizyonu açacaksın ya da radyo dinleteceksin. Ha bir de dudaklarını oynattığında acıkmış olduğu kanaatine varmak gerekir ama İbrahim de her şeyi yemez; yayla çorbası, patlıcan musakka, türlü ve taze fasulyeye bayılır. Yoğurt gördü mü tebessümle gelen gamzeleri belirginleşir. Tatlılara dayanamaz. Yemekten önce yedirmek gerekir. Süt helvasını, tarçını az ve yanık olmayan yerinden ister. Bir de sıcak yedirmek gerekir. Süt lacı da illaki koca tabakta ister. Bunları öğrenmek kolay olmadı. Dilbeste Teyze, İbrahim’i bana her bırakışında benden bu tepkilerin ne anlama geldiğinin teyidini alıyordu. Böyle böyle derken İbrahim evden biri oldu. Zaten evimde yabancılık da çekmiyordu. O gün İbrahim’le anahtar tuttuk.

Babaannemden kalma alışkanlık; anahtar tutmak. Diyelim ki gerçekleşebilecek ya da ufukta henüz gözükmeyen bir isteğin var. Evin anahtarını sağ avucunda tutuyor ve dileğini söylüyorsun sonra başlıyorsun etraftan işitilebilecek sesleri dinlemeye. Ablam, iş başvurumun neticesini öğrenmek için bana anahtar tuttuğunda, komşumuz Muzaffer Amca balkondan eğilip dilencilere; “Hadi başka kapıya!” diye seslenmişti. Nitekim de aradığımda işi başkasına verdiklerini söylediler. Rahmetli babamı gittiği yerden döner mi dönmez mi diye bekleyen annem de anahtar tutmuş ve bakkalın çırağı kapıyı çalıp “Abla boşuna bekleme tüpçünün cenazesi var bugün gelmeyecek.” demişti. Annemle o günden sonra anahtar tutmayı bıraksak da ne zaman neticesini merak ettiğim bir durum olsa aklıma ilk gelen anahtar olurdu. İbrahim’e de anlattım. Heveslendi. Kapkara gözlerini kısıp durdu. Israrı üzerine anahtar tutmaya karar verdik. Dileğini sordum? Zor bela açtığı avucuna anahtarı koymamı istedi. Gözlerinden bir iki damla süzüldü. Ne olduğunu ya da ne istediğini anlamadığım halde dileğinin gerçekleşmesi için içimden dua ettim. Anahtarı sımsıkı kavrayan elini bana uzattı. Avucundan düşen anahtar koltuğun altına doğru kaybolup gitti. İbrahim ne zaman sevinse, içindeki o bilmediğim hikâye bir şekilde ortaya çıkıp onu bambaşka biri yapıyordu. Ona, onu bırakmayacağıma dair içimden söylediğim sözcüklerin karşılığıymış gibi sarıldım. Parmaklarımı parmaklarına kenetledim ve tutamadığı anahtarı düştüğü yerden almadım. Neydi başına gelen? O kapanmayan konu ile kalan ömrünü sardığı karanlıkta ne yapmış olabilirdi ki? Artık sormaya cüret edemediğim gibi saçlarını okşayıp göreceği güzel günlerden bahsettim. Sabah gündeliğe gitmek zorunda kalıp akşam karanlığında dönen annesi Dilbeste Teyze, İbrahim’i bana her bırakışında yüzündeki mahcubiyeti görebiliyordum. İbrahim’i alıp eve götürünceye kadar süren ve muhtemelen evde de devam eden bu duruş, ağzımda her seferinde estağfurullah dönüyordu. Dilbeste Teyze’yi apartman girişinde gördüm. Elindeki poşetleri kavrayıp teşekkür etmesine bile fırsat vermeden merdivenleri çıkıyordum ki arkamdan sıraladığı temennileri duyuluyordu. Poşetleri kapı eşiğine bırakırken de yanaklarıma avuçlarını sığdırıp başımdan öptü.

“Dilbeste Teyze, İbrahim ne yaşadı?”

Yanaklarımdaki narin ellerinden biri ağzımın üzerinde durdu. Gözyaşları dökülürken hiçbir şey demeden öylece baktı. İçeri geçip kapıyı kapattı.

Dilbeste Teyze bu sabah İbrahim’i getirmedi. Merak ettim. Kapılarını çaldım, açan olmadı. Huzursuzdum. İbrahim’e giden yolda attığım adımları üşenmeden üç kez daha attım fakat kapıları açılmadı. Kulaklarımı kapıya dayayıp içeriyi dinledim. Evde kimse yok gibiydi. Döndüm. Hava kararınca kadar pencere kenarında Dilbeste Teyze’nin dönmesini bekledim. Yatağa uzanıp uykuya dalıncaya kadar İbrahim’i düşündüm.

Aldığım ekmeğin parasını uzatırken poşete göz ucuyla bakan bakkal konuşmaya başladı;

“Senin kaldığın dairedeki her sabah ekmek ve yoğurtla dönerdi. Hem de her sabah.”

“Benden önceki kiracı mı?”

“Evet. Sen ne iş yaparsın?”

“Şiir yazıyorum.”

“Demek şairsin. O da subaydı. Saat gibi adamdı. Üç dedin mi üç, beş dedin mi beş. Su faturasını göster, sana borcunu kuruşu kuruşuna söylerdi. İnsan hastalanacağı, yatak yorgan yatacağı zamanı bilebilir mi? Onu dahi bilip ona göre yaşıyordu. Ömrümde böylesini görmemiştim. Gerçekten yazık oldu.”

“Ne oldu ona?”

“Benden işitmiş olma da Münir’di adı. İbrahim’in annesi Dilbeste’ye vurulmuştu. İbrahim’in böyle kötürüm olduğuna bakma. Önce de eksik doğmuştu zaten. Akli noksandı. Biz karışmadık. İbrahim de bu münasebeti çok geçmeden işitti tabii. Münir’in kapısını tekmeleyip içeri girdi sonra da olanlar oldu. Münir’i hapse gönderdiler. İbrahim de derdini anlatamaz oldu. Yazık.”

“Münir mi İbrahim’i bu hale getirdi?”

“İbrahim soluk soluğa üzerine yürüyünce o da İbrahim’i itmiş. Sen bilirsin orayı. Hani senin dairede apartman boşluğuna açılan o içerideki pencere var ya. Hah işte oradan aşağı düşmüş. Münir de resmi evrak, zimmet, dört duvar korkusu derken pencereyi kapatıp kaçmış. İbrahim üç gün o boşlukta öylece sırtüstü kalmış. Sesi de çıkamamış zavallının.”

“Sonra nasıl buldunuz peki?”

“Bakmadığımız delik kalmadı. Hıfzı sigara içeyim derken oradan aşağıya üfleyince gördü de öyle çıkardık.”

“Münir?”

“Bir hafta sonra karakola gidip teslim olmuş.”

Apartmana vardığımda pencereden gördüğüm Dilbeste Teyze arkasına saklandığı perdeyi çekti. Yukarı çıkmadan elimdeki poşetle apartman boşluğuna açılan kapıyı zorladım. Asma kilidi kırmaya yelteniyordum ki elimle zorladığımda açıldı. İbrahim’in düştüğü o boşluğa uzandım. Herkese ait olduğunu zannettikleri gökyüzünü görebiliyordum. Dört gün boyunca öylece bekleyen İbrahim’e düşen gökyüzündeki paya öylece baktım.

O günden sonra bana açılmayan Dilbeste Teyze’nin kapısına gidemedim. Memlekete döndüklerini işittim. İbrahim’i de bir daha göremedim. Uyandığımda kanepenin altına sürüklenen terliğini çekecekken İbrahim’in düşürdüğü anahtarı gördüm. Neden-se anahtar tutmak geldi aklıma. Anahtarı yerden alıp sağ avucumda sımsıkı tuttum. İçimden İbrahim’in başına gelenleri hissetmek geçince de yüreğime dokunan hikâyesi dudaklarımdan sol yanıma akan dileğe dönüştü. Anahtarı kanepenin üzerine bıraktığımda etraftan gelebilecek seslere pürdikkat kesilip pencereyi açtım. Dışarıda oynayan çocuğun söyledikleri duyuluyordu;

“Anneeee, Ayşegül düştü. Valla ben itmedim. Kendi düştü.”

Geyikli Duvar Halısı Ve Babasız Kızlar Baladı*

FİLİZ KARADAĞ

Zamanın beşiğinde mecburen büyürken -çocuklar büyürdü çünkü- uzayıp giden bir arkası yarın gibi hep aynı saatlerde, hep aynı radyo megahertzinden odalara, eşiklere, kirpiklere dağılan bir yası; hiçbir unutmaya çabasının, otuz dokuzunun sönüp de kırkınıcı günden sonra ömür billah yanar kalacak hiçbir mumun asla onaramayacağı bir taziye-eviydik biz.

“Akşam erken iner mahpushaneye.”* gibi, akşam erken inerdi bizim eve de... Ben akşamları eve değil de annemin soluğuna, ebemin yarasına dönüp gelirdim sokaklardan. Gece uyumadan önce, boynumu kıracak denli bir yüksekliğe asılmış bir duvar halısına bakar, bakar, bakardım somyaya serilmiş yatağımdan... O halının ilmiklerinden içeri geçmek isteğiyle dolup taşar; anne olduğunu tahmin ettiğim bir geyiğin sonsuza dek bizim eve baktığı ama dünyanın neresinde olduğunu ve niye öyle koygun koygun aktığını hiçbir yaşında bilemediğim o dereciğin kıyısında, o geyik ailesine katılmayı hayal ederdim.

Bazı akşamlar, annemin her defasında kimi bölümlerini değiştirerek yeni bir şeymiş gibi anlattığı o uzun masalları dinlerken ben aslında hep o duvar halısından içeri girerdim. Annem bunu hiç görmez; anlatır, anlatırdı... Geyik hep o suyun kıyısında durur ama hiç su içmezdi... Boyuna bizim eve bakar, bakar, bakardı... Hep aynı yerden, o dereciğin kıyısından, hep aynı uzaklığa bakardı. Ben hep geyiğe bakardım. Geyik hep bizim eve... Yavru geyiklerin biri suya, biri annesine bakardı... Al yeşil hevesli bir orman içindeydi her şey ve o orman, o koygun dereciğe inat, köpüklü nehirler gibi halının çerçevesinden dışarı taşarak gecenin ve evimizin bozkırına ağardı... Bundandır ki hayatım boyunca uzaklara bakmayı hiç sevmemiş ve uzaklardan gelecek birini beklemeyi de... Geyik hiç gelmedi çünkü... Geyikler bozkıra niye gelsindi?

Annemin masalları mutlu sonla bitmezdi. “Niye öyle olmuş?” derdim, masalın içindeki yürek sarsıcı kısımlar için... “Ne bileyim, onun da kaderi öyleymiş.” derdi. “Onun da kaderi öyleymiş...” Çaresizliği, sarsıla sarsıla gelip de ıssız bir Anadolu kasabasında istasyonu hüzne boğan bir tren gibi örselerdi içimi. Onun da kaderi öyle olmasaydı...

Annem bildiği bütün masalları kendi üslubu ve muhayyilesince anlatırdı hep. Kendinden bir şeyler katardı bir yerlerine masalın. Ben bunu bilirdim ama itiraz etmezdim. Öylece dinler ve öylece severdim o masalları. Anlattığı her masalın bir ayrılık bölümü olurdu illaki... Aslan, yavrusundan ayrılırdı; prens, sarayından; çoban, köyünden... Annem tam da oralarda, gidenin ağzından bir türkü yerleştiriverirdi masalın o bölümüne:

“Ördeğimi doyurdular

Aman annem kanadını ayırdılar

Daha ben de ne idim ki

Aman annem beni yârden ayırdılar

Beni senden ayırdılar”*

Annem bu türküyü her zaman en içli sesiyle çağırırdı. “Herkes türküsünü elbet kendi sesiyle söyler.” di* çünkü... Türkü ezgin, türkü içli, türkü bütün yoksulluk ve yoksunlukları dolaşmış da bizim evi seçmiş gibi yakışırdı annemin ağzına. Kızbaşlarında, kına gecelerinde gelinlere kına yakılırken anneme söylettirirlerdi bu türküyü. Ben başkalarının türküsünü çağırıldığını sanırdım hep, annem kendi hayatını anlatıyormuş meğer ve “Ayrılıklar toplamıymış ömrümüz”* bilmiyordum.

İlkokulu bitirdiğim yıl Ankara’ya taşındık. Taşınmak, tanışmakmış... Bunu da o zaman öğrendim.

“Gel bakayım çocuğum buraya, sen şu yeni taşınan kiracının kızı mısın? Babanız da yokmuş öyle mi? Yazık, kadıncağız tek başına büyötmüş bunları!”

“Sen kalk çocuğum, kendini tanı. Baban ne iş yapıyor? Ailenden söz et kısaca. Sınıf arkadaşların seni biraz tanısin. Değil mi çocuklar?”

Mahallede de okulda da bu sorulara verilecek yanıtların içine “Babam yok. Ben küçükken ölmüş. İş kazasında...” cümlesini hızlıca sıkıştırdığımı zannederken kaç defa öldüğümü bilmiyorum. Babalar kaç defa ölür sahiden?

“Babamın şöyle bir gözlüğü vardı değil mi anne?”

“Evet, vardı.”

“O gözlüğü hep şöyle alına koyardı, değil mi?”

“Kaynakçı gözlüğüydü. Evet, hep alına koyardı.”

“Gözlük siyahtı, alını da şöyle, aha şu kadar genişti değil mi anne? Bak, hatırlıyorum.” Sessizlik, bir mezar taşı gibi uzardı annemle aramızda... Babamın Anadolu yaylalarına benzeyen geniş alını da... Bir de alınının geniş yaylalarını çığlık çığlığa uçan kırlangıçlar, tarla kuşları da... Bir daha hiç çiçek açmayacak olan gönlüyle annemin balkonumuza çiçek açsın diye sıra sıra dizdiği telgraf çiçekleri, akşamsefaları, camgüzelleri de... Hepsi, hepsi aramızda bir mezar taşı...

Artık yalnızca fotoğraflarının önünde, şairin “Kısacık gördüm, uzun baktım.”* dizesiyle anlatabileceğim bir baba-kız ilişkisiydi bu. Senelerce süren sessiz bir sevgisizliğin, boşanma sürecinde bir meydan dayaağıyla nasıl sese dönüşebildiğine tanık olduğum gece... Nereye savrulduğu belli olmayan yumruklardan biri burnuma gelmişti ve gidecek bir yerimin olmadığı o gece babam ölmüştü. Hayır, hayır... Burnum acımıyordu da sızlıyordu. Burnumun direği neresiydi bilmiyorum ama tam orası sızlıyordu.

Karakollar, tutanaklar, imzalar...

“Hoca Hanım, ailenize haber verin isterseniz. Buradan adli tıpa gideceksiniz çünkü...”

“Yoo, aslında şiddete meyilli bir insan değildir. İlk defa böyle bir şey...”

“Babanız, erkek kardeşiniz falan yok mu? Siz yine de bir yakınınıza haber verin. Adli tıp, taa Keçiören’de... Geç saatte tek başınıza...”

“Yoo, araba kullanabilirim, giderim. Tabii tabii, giderim ben...”

“Aile kavgası tabii, biz karışamayız ama belki ileride lazım olur. Rapor alırsanız şeyden, adli tıp doktorundan...”

“İnanın öyle insanlar değiliz. İlk kez böyle bir şey oldu. Tabii, rapor almak lazım yine de...”

Dışarı çıkıyorum. 2005’in Aralık’ındayız, gününü hatırlamıyorum ama babam o gün öldü.

4 Ağustos 2021, Alanya...

Ablamla Alanya’daki evi sıfırdan kurduk sayılır. Ankara’dan hiçbir şey götürmedik. Ömür billah yurttan yurda taşınmış bir sığınmacı gibi yaşadı annem. Hayatı gibi her şeyi de derme çatma oldu... İstedik ki Alanya’daki ev gönlünce olsun. Aldık sattık bir sürü bir şey... Annem yalnız kıyafetlerini alsın gelsin istedik.

Annem, babamın bir iki fotoğrafından biri olan o çerçeveyi de koyup getirmiş giysilerinin arasında, orası da evidir diye. Çocukların fotoğraflarıyla yan yana sıralamış komodinin üstüne. Toz alırken gördüm. Onlar da tanıyor dedelerini bizim gibi ama

çerçeveler yan yana. Çocuklar, neye bilmiyorum ama bir şeye gülmüşler ağız dolusu. Babamın yüzünde yarım bir gülüş... Yine uzun bakıyorum. Bir şiir yürüyor içimi sanki: “Nasıl da kayıtsız gülüyorsun hayata
Öldüğünden haberi yok fotoğraflarının”*

Yalnız benim içimi mi yürüyor? Fotoğrafı da yürüyor dizeler. Annem mutfakta bir şeylerle meşgul yine... Öyle zamanlarda da mırıl mırıl türküler söyler. Yine türkü söylüyor. Türkü yaşlı, türkü yorgun... Türkü bütün ayrılıkları kuşanmış da yine bizim evi seçmiş gibi yaklaşıyor annemin ağzına:

“Ördeğin sürüsü kazınan gelir
Aman annem dağların havası yazınan gelir
Bir yiğit de gurbet ele giderse
Aman annem o da sılasına nazınan gelir”

Ölüm hangi gurbettir, bilmiyorum ve o dere, o geyik, o orman dünyanın neresindeydi, hiç bilemedim...
Bildiğim bir şey var: Babam fotoğraflardan, geyik o halıdan hep bizim eve baktı ama hiç gelmediler...

Sırasıyla “*” İşaretli Alıntılar

- * Ahmed Arif
- * Halk türküsü
- * Şükrü Erbaş
- * Ahmet Telli
- * Şükrü Erbaş
- * Yılmaz Odabaşı
- * Murathan Mungan

Fahir Bahti*

ERDİ AKBULUT

Bir insanın işleri hep mi ters giderdi? Gidiyordu işte, gidebildiği kadar ters hem de. Yaklaşık bir yıl önce herkes gibiydi, Fahir Bahti. Ne kokar ne bulaşır bir hayatı vardı. Fakat annesinin ölümüyle birlikte muhallebi yerken dişi kırılan tiplerden birine dönüşüverdi. Annesinin peşine babası da öldü. Allah’tan kardeşi, dedesi, ninesi, dayısı, amcası, teyzesi, kedisi yoktu. Yoksa onlar da ölürdü. Doğalgaz sızıntısı sonucu evi yandı. Kiraya çıkmak zorunda kaldı. Bir yıllık kirasını peşin ödediği yeni evi için yeni eşyalar derken borçlandı. Borcunu ödemeye çalışırken işten kovuldu. Sadece bunlar olsa iyi. Bir de pembiş hayalleri vardı. İşten kovulmasının üzerinden bir ay geçmişti. Pek çok olumsuz iş görüşmesi, pek çok alacaklı, pek çok telefonlarını açmayan arkadaş derken iyice bunalmıştı. Kredi borçları, taksitler, mutfak masrafı, faturalar da pek çoktu. Aldığı tazminat ve işsizlik maaşıyla bir yere kadar idare edebilirdi. Sonrasiysa pek parlak görünmüyordu. Şans oyunları ile arası oldubitti bozuktu. Futboldan yahut diğer sporlardan anlamadığı için bahis yapamazdı. Kendisine yüklüce bir miras bırakacak ya da harçlık verecek bir aile büyüğü, tanıdığı hiç olmamıştı zaten.

Fahir Bahti, kendince bir çıkış yolu ararken 2011 model Hyundai Getz’ini piyasa fiyatının altına sattı. Piyasa fiyatının üstünde 93 model bir Lada Samara aldı. Kalan parayla borçlarının bir kısmını ödeyebildi. Biraz olsun rahatlamıştı ki pembiş hayallerini darmadağın edecek asıl darbeyi hiç beklemediği bir anda yedi. Kız arkadaşı, hayatının anlamı, doğmamış çocuklarının anası, ruhu, huzuru, umudu, dünyanın en güzel kadını birkaç gün somurtup kem küm etmesinin ardından, bir akşam yemeği dönüşü Çayyolu’ndaki evinin önünde, 93 model Lada Samara’dan inmeden az önce, söz yüzüğünü eline tutuşturduktan hemen sonra, “Seninle bir gelecek hayal edemiyorum.” diyerek kışına tekme bastı. Fahir Bahti kızın arkasından bakarken sadece “Evlenecektik hâlbuki.” diyebildi.

Gerçekten de evleneceklerdi hâlbuki. Her şeyi en ince detayına kadar planlamışlardı. İlk iki yıl gezip tozacaklardı. Hemen ardından bir kız, Su, onun ardından da bir erkek, Batu. Evleri de ablasının, eniştesinin en fazla iki sokak ötesinde. Çayyolu’nda. Çocuklara bir süre ablası ve annesi bakacaktı. Ama ablası zaman zaman işe gittiğinden yalnız bir kadının çocuğa bakması zor olurdu. Yanına bir de Moldovalı bir yardımcı alacaklardı. Özbek de olabilirdi. Bu sırada çalışacaklardı it gibi. Çocukların devlet okuluna

gitmesi imkânsızdı çünkü. İyi bir eğitim almaları gerekiyordu. Özel dersler de vardı. Kız piyanist, oğlan mimar. Onlar Amerika'ya master yapmaya gittiklerinde tekrar gezip tozmaya başlayacaklardı. Bu sefer ölene kadar. Olmadı işte. Pembiş hayalleri darmadağın oluverdi. İşsiz bir adamda gelecek görülmeyince normal tabii. Baba nasihati, anne duası da kalmayınca...

İşlerinin bu kadar ters gitmesinin bir sebebi vardı var olmasına da neler olduğunu bir türlü çözemiyordu. Uzun bir süre eve kapanıp dünya işlerinden elini eteğini çekti. Bu konuda öyle ciddiye ki eski kız arkadaşının sosyal medya hesaplarını bile sahte isimlerle takip etmedi. Ta ki bir gece rüyasında Muazzez Hala'sını görene kadar yaptığı tek şey işlerinin neden böyle ters gittiğini düşünüp durmak oldu. İşten kovulmasının üzerinden üç ay, kışına tekme yemesinin üzerinden de iki ay geçmişti. O gece makarnayı fazla kaçırdığından olsa gerek ya da makarnanın üzerine döktüğü yeşillenmeye başlamış yoğurt yüzünden bir türlü uyuyamamıştı. Uyuyor, uyanıyor, arada bir sürü düşüyor, eski kız arkadaşı, onun yeni erkek arkadaşı, nişan geceleri, alkışlar, eski kayınvalidesinin kocaman dudakları, palyaçolar, patronlar, midilliler, dedikodular derken canını sıkın her ne varsa tekrar tekrar seyrediyordu. Neyse ki gecenin sabaha yakın bir vaktinde uyumayı başarmış, rüyasında tırmandığı kuru bir ağacın tepesinde otururken halası Muazzez Bahti çıkagelmişti. Fahir Bahti, aniden karşısında beliren ihtiyarı görünce dengesini kaybedip diz üstü yere çakıldı. İhtiyar, usulca sokuldu yanına.

“Vah benim bahtsız evladım, hâla anlayamadın mı?”

“Neyi anlayamadım mı?”

“İşlerinin neden ters gittiğini?”

Fahir Bahti, düştüğü yerde dizini ovuştururken acılı bir ifadeyle konuştu.

“Anlayamadım Muazzez Hala. Eğer biliyorsan Allah aşkına söyle de en azından düzeltmeye çalışayım.”

İhtiyar güldü.

“Şaşırmadım. Sen çocukken de böyle kit kafalıydın. Aynı annen gibi.” Böyle söyleyip elini Fahir Bahti'nin dizine vurdu.

“Rüyada kuru ağaçtan düşüp yaralanmak iyi değildir. Bir daha böyle bir hata yapma emi evladım.”

Fahir Bahti, bomboş baktı karşısındaki ihtiyara.

“Annemle ne alakası var şimdi?”

“Hayatındaki her şey onunla alakalıdır, hâla öğrenemedin mi?”

“Ne gibi?”

“Adak gibi, evladım, adak.”

Fahir Bahti'nin bakışlarında en ufak bir değişiklik olmamıştı.

“Adak mı?” diyebildi sadece.

“Evet, adak.” dedi ihtiyar.

“Ne adağıymış bu?”

İhtiyar üzerindeki beyaz penyenin yakasını düzeltirken sıkıntılı bir ifadeyle konuşmaya başladı.

“Annen sen üniversiteyi kazanmadan önce, ‘Eğer oğlum üniversiteyi kazanıp bitirir, güzel de bir işi, eşi olursa bir koyun kesip kanını akıtacağım.’ demişti. Benim yanımda. Şahidim yani. Anneni bilirsin, iyi kadındır, severim ama akıllı beş karış havadadır. Allah günah yazmasın azıcık da... Neyse. Unuttu tabii. O ölünce de adak işi senin üstüne kaldı. Güzel bir koyun kurban etmediğin sürece işlerinin ters gitmesi normal.”

“Şimdi anladım.”

İhtiyar dik dik baktı.

“Cidden anladın mı?”

“Anladım Muazzez Hala.”

“Cidden?”

“Vallahi anladım.”

Karşısındakinin olan biteni bu kadar çabuk kavramasına şaşırsa da rahatlamış bir ifadeyle “Madem anladım diyorsun, o halde bana eyvallah. Arkamdan bir Fatiha okursun artık.” diyen ihtiyar, dumansız, ışıksız, cart diye ortadan kayboldu.

Fahir Bahti ise bu konuşmanın ardından rahatladığını hissetti. Öyle güzel bir duyguydu ki bu, kızgın bir öğle vakti, yeni evinin duvarlarını boyamasının ardından soğuk suyun altına girer gibi, ferah ferah. Gerçi tam da rüyasının ortasında üstünü açmasının bu duygu üzerinde etkisi oldukça büyüktü.

Gözlerini açıp yataktan çıktığında ilk iş telefonuna sarıldı, İnternette adaklık kurban ilanlarına girip keçiden koyuna, danadan deveye kadar kesilecek ne kadar hayvan varsa fiyatlarına baktı. Hepsinin içinde keçi fiyatları en uygunuydu ama ihtiyarın sözlerini hatırladı. Koyun. Annesi koyun kesip kanını akıtacağım, demişti. Gülümsedi. Ellerini açtı. “Çok şükür. Allah'tan deve meve dememişsin anneciğim. Ruhun şad olsun. Âmin.” diye mırıldandı. Hemen peşine Muazzez Hala'sının ruhuna bir Fatiha okuyup ellerini yüzüne sürdü.

Telefonda görüştüğü adamın adı Salim Keskin'di. Kısa bir pazarlığın ardından beş yüz elli liraya anlaştılar. Adam “İstersen vekâleti ver ben keseyim, eti buradaki fakir fukara dağıtırız. Parayı banka hesabına gönderirsin.” dedi ama Fahir Bahti kışına yediği tekme hatırladı. Para içindi. Her şey para içindi. O kanın aktığını görmesi gerekiyordu. Hayatının bundan sonraki kısmını tanımadığı insanlara güvenip riske atamazdı. Tanıdıklarına da. Ayrıca işi gücü yoktu. Biraz orman havası almak iyi gelirdi.

“Yok,” dedi, “Sen ayır bir tane bana. İkindiye doğru gelirim, hallederiz.”

Adamın tarif ettiği yer eski Beypazarı yolu üzerindeydi. Yeni külüstürüne atlayarak yola çıktı Fahir Bahti. Hava güzeldi. Orman havası almak için camı açtı. Derin nefesler çekti. Orman havasından çok yanmış motor yağı kokusu alıyordu ama kaputun altından gelen garip sesle birlikte kesifleşen bu kokuyu umursamadı. En fazla bir saat içinde bütün sıkıntıları yok olacaktı nasılsa. İki aya kalmaz yeni bir araba alırdı. Kalan borçlarını temizlerdi. Ardından yeni arabası ve gıcır gıcır kıyafetleriyle kız arkadaşının, eski kız arkadaşının karşısına çıkıp ona ne kaybettiğini gösterirdi. Öyle nazik davranırdı ki bunu yaparken kız çok büyük bir hata yaptığını anlardı. Fahir Bahti ise kızın bir şey söylemesini beklemeden gülümser, “Artık çok geç. Mutlu ol ömrün boyunca.” gibi bir iki dandik laf edip hiçbir şey olmamış gibi arkasını dönüp giderdi. Böyle düşünürken yanık yağ kokusu iyice arttı ve araba tırmandığı yokuşun sonunda istop etti. El frenini çekti Fahir Bahti. Bir süre marşa basıp arabayı çalıştırmaya uğraştı ama olmadı. Arabadan indi. Kaputu açtı. Hiç anlamazdı bu işlerden. Kaputu kapattı. Bekledi. Yarım saat kadar. Tekrar arabaya binip marşa bastı. Araba yine çalışmadı. Son bir çaresi kalmıştı artık. Vitesi boşa aldı. El frenini indirip yokuş aşağı gitmeye başladı. İyice hızlandığında vitesi ikiye atıp gaza bastı. Araba hoplayıp zıpladıktan sonra çalışıverdi. Gülümsedi Fahir Bahti, görünen o ki şanslı gününde idi.

Yol üzerindeki yığma taşlardan yapılmış iki katlı evin önünde durduğunda camı kapattı. Aşağı indi. Adımını yere basar basmaz, yumuşak, vıcık, ılık bir şeyler hissetti ayağında. Spor ayakkabısının üzerini kaplayan tezeği diğer ayağının tabanıyla sıyırırken gülümseyerek “Az kaldı az, şanssızlık olmayacak artık.” diye mırıldandı. “Kan akacak ve bitecek.”

Evin arkasına doğru yürüdüğünde üstü muşambayla kapatılmış ağılı gördü. Etrafına bakındı, kimsecikler yoktu. Ağılın yanına gidip içerideki hayvanları seyretebilmek için koyuldu. Öğle sıcaklığında mayışmış, yan gelip yatan bu şirin hayvanların hiçbir şeyden haberi yoktu. İçlerinden biri, az sonra hayatımı düzene sokmak için kesilecekti. Bu kadarla kalsa iyi. Daha eti bile soğumadan çok acıkmış birileri onu mideye indirecekti. Onlara bakarken yaşamın manasızlığını sorgulamak gibi anlamsız bir iş yapıyordu ki telefonda konuştuğu adam yanına geldi. İnsan azmanı bir herifti bu. Üzerindeki kahverengi yün yeleğe sildiği elini uzattı.

“Fahir Bey, değil mi?”

“Evet, siz de Salim Bey’siniz.”

Adam, tokalaşma faslının ardından Fahir Bahti’nin ayakkabılarına bakıp gülümsedi.

“Keşke çizme falan giyseydin.”

Umursamaz bir ifadeyle başını salladı Fahir Bahti.

“Çok önemli değil. Olur öyle. Siz benim koyunu ayarladınız mı?”

“Ayarladım. İstersen bir çay içelim. Sonra keseriz.”

Fahir Bahti, sabırsızdı. Üzerindeki uğursuzluktan kurtulmak için kaybedecek bir dakikası bile yoktu.

“İyi olurdu ama vaktim yok. İşimi bitirip geri dönmem lazım.”

“Anlıyorum.” dedi adam. “Eti sen mi alacaksın yoksa burada mı bırakacaksın?”

“Burada kalsın. Fakir fukaraya dağıtırsınız.”

Fahir Bahti, cebinden beş yüz elli lirayı çıkarıp adama uzattı.

“Tamam. Zaten buraların fakiri fukarası bitmez.” diyen adam parayı alıp kanlı kot pantolonun cebine sokuşturdu.

“Çok büyük bir hayvan değil ama bu paraya bundan daha iyisini bulamazsın.”

Ağıla girdi. Kulakları, burnu siyah, ufakça bir koyunu kucakladığı gibi dışarı çıkardı. Koyun, ağılın kapısında Fahir Bahti’yle göz göze geldikleri ilk an “Mee!” dedi. Adamın omzunun üstünden kendisine baka baka kesilmeye giden koyunu izlerken Fahir Bahti’nin içinde tatlı, şirin bir duygu canlandı “Çocuk gibi.” diye mırıldandı. Olduğu yerde durup arkasına bakan adam, “Fahir Bey, gelmiyor musun?” diye seslendiğinde Fahir Bahti kendine geldi ve hızlı adımlarla yanlarına gitti. Evin arkasında kesimhane gibi bir yer vardı. Üstü oluklu sac levhalarla kapatılmış. Ortada, çatı demirine asılmış zincirli bir caraskal duruyor. Yerler beton. Kısa bir urgan. Kanlı, ıslak bir bez. Bir hortum. Bir kova. Koca bir kütük. Duvarın dibinde iki metrelik bir tezgâh. Çeşitli boylarda bıçak ve satırlar, balta, masat, temiz bezler. Tezgâhın altında leğenler. Çeşme. Duvara dayanmış çekpas.

Adam koyunu iki bacağından yakaladığı gibi yere yatırdı. Hemen ayağının dibinde duran urganı alıp koyunun üç bacağına, sağ arka ayağını boşta bırakarak birbirine bağladı. Fahir Bahti kıpırtısız, olan biteni seyrediyordu. Adam gözlerini bezle örtmeden önce son bir kez daha koyunla göz göze geldiler. Koyun, tekrar “Mee!” dedi. Fahir Bahti, o an için koyunun kendisine gülümsediğini gördü. İçi bir tuhaf oldu. Adam tezgâhtaki bıçağı almak için doğrulduğunda koyunun başına çöktü. Bezi gözlerinin üstünden çekip elini hayvanın alnında gezdirirken, “Ne şirinsin böyle.” dedi.

Koyun yattığı yerde debelenirken, “Mee!” diye cevapladı onu.

Salim Keskin, alaycı bir ifadeyle dizini hayvanın göğsüne koydu, eliyle kafasını tutarak boynunu geri çekti.

“Allah’ın hayvanı. Hepsi böyle şirin zaten. Adak kurbanını kesmem için vekâletini veriyor musun?”

Fahir Bahti, başka bir şey düşünüyordu şimdi, yalnızlık, arkadaşlık, çoluk çocuk gibi şeyler, ne söylediğinin farkında değildi.

“Veriyorum.” dedi.

Salim Keskin, “Adak kurbanın için vekâletini aldım. Allah kabul etsin.” deyip tekbir getirmeye başladı ve bıçağı hayvanın boynuna dayadı. Tam üçüncü tekbiri bitirip bıçağı çekeceği sırada, Fahir Bahti, adamın kalın bileğini tuttu.

“Dur, dur, kesme.”

Adam, şaşırmış bir ifadeyle “Kesmiyor muyuz?” diye sordu.

“Yok kesmiyoruz.”

“E, ne yapıyoruz?”

“Hiçbir şey.”

Adam doğrulup koyunun bacaklarına bağlanmış urganı çözmeye çalışan Fahir Bahti’yi seyretti.

“Bir şey anlamadım ben? Neden çözüyorsun ki şimdi?”

Fahir Bahti, urganı çözdü. Ayağa kalktı.

“Vazgeçtim.”

“Ee?”

“Ne eesi, vazgeçtim işte.”

“Nasıl vazgeçtin? Sattım bir kere. Geri almam.”

“Geri almanı isteyen oldu mu? Parasını verdim ya hayvan benim. İsteddiğimi yaparım.”

Adam, bıçağı tezgâhın üzerine bıraktı.

“Doğru dedin. Hayvan senin. Ne istersen yap. Bana ne.”

Onlar böyle konuşurken koyun tuhaf bir şekilde kaçmak yerine ayağa kalkmış, kafasını Fahir Bahti’nin bacaklarının arasına sokup beklemeye başlamıştı. Konuşma bittiğinde kafasını kaldırıp yeni sahibine baktı ve “Mee!” dedi.

“O zaman” diyen Fahir Bahti, eğilip koyunun kafasını okşadı. “Eve gidiyoruz.”

Koyun kendisine söylenileni anlamış gibi sallana sallana Fahir Bahti’nin peşinden yürümeye başladı. Arabanın kapısı açılır açılmaz arka koltuğa zıpladı. Motor gürültüyle çalışırken, Salim Keskin, elleri belinde, ağzı yarı açık olan biteni izliyordu. Koyunla şöyle bir bakiştılar. Koyun burnunu arabanın camına dayayarak ona baktı. Alaycı bir ifadeyle “Mee!” dedi.

Yeni taşındığı apartmanın kurallarına göre Fahir Bahti’nin evde hayvan beslenmesi yasaktı. Hele hele ev sahibi kesinlikle müsaade etmezdi buna. Kadın oldukça kararlıydı bu konuda. “Evde kesinlikle hayvan besleyemezsiniz. Önceki kiracının kedisi vardı. Parkelerden çiş kokusunu çıkartmak için bir ay uğraşmak zorunda kaldım. Eğer hayvan beslerseniz, sizi evden çıkartmak zorunda kalırım. Bir yıllık kirayı da geri ödemem. Haberinizi olsun.” Sözlerinde ne kadar kararlı olduğunu göstermek için kira sözleşmesine bile yazdırmıştı bunu. Bu sebeple koyun çok dikkatli bir şekilde içeri sokması gerekiyordu. Bir gören olursa ayvayı sapıyla çöpüyle yutardı. Havanın kararmasını bekleye-

cekti. Öyle de yaptı. Arabayı apartmanın önüne park edip beklemeye başladı. Hava iyice karardığında arkasına döndü, koltukta oturan koyuna baktı.

“Şimdi içeri gireceğiz ama sakın ses çıkartma. Eğer birilerine yakalanırsak hayatımız kayar, haberin olsun.”

Hayvan, düşünceli bir tavır takınıp kendisine söyleneni dikkatle dinledi. Hemen ardından arabanın camına yaklaşıp sağa sola dikkatlice baktı, başını yukarı aşağı sallayarak “Mee!” dedi.

Fahir Bahti, etrafı kolaçan ettikten sonra koyunu bacaklarından tutup omzuna attı, koşar adımlarla apartmana girdi. Ardından üçüncü kattaki evine. Dikkat çekici bir biçimde hiç beklemediği kadar kolay olmuştu bu iş. Korktu. “Başıma bir iş gelmese bari.” diye söylendi koltuğuna otururken. Evin içinde tıkır tıkır dolanan yeni arkadaşını seyretmeye başladı. Koyun, huzursuzca dolanırken bir ara durdu, kafasını kaldırdı, kuyruğunu salladı ve pıtır pıtır bağırsaklarını boşalttı. Hemen ardından mutfak kapısının önüne şırıldayarak işedi. Gülümsedi Fahir Bahti. Halı kullanmadığına şükretti o an. Yoksa büyük iş çıkardı başına.

Oturduğu yerden kalktı, eline rulo kâğıt havluyu alıp önce zeytine benzeyen dışkıları topladı, ardından yarım rulo kâğıt havluyla mutfağın önündeki sarı birikintiyi temizledi. Bütün bunlara rağmen koyun rahatlamış gibi görünmüyordu. Oturma odasına gelip yepyeni kanepenin kenarlarını çiğnemeye başladı. Fahir Bahti, diz çöküp yanına oturduğu hayvanın kafasını kanepeden uzak tutmaya çalışırken, “Acıktın mı sen?” diye sordu.

Koyun durdu. Bir iki adım geri çekildi. Dilini siyah burnunun üzerinde dolaştırdı. Sarı, içinde yatay siyah şeritlerin bulunduğu gözlerini ona dikerek “Mee!” dedi.

İlk akşam için leğene doldurduğu suyla dolaptaki marul onu idare ederdi. Fakat ertesi gün yemek ve tuvalet işine bir çözüm bulması gerekiyordu. Ama ertesi gün. Şimdi yapmayı istediği tek şey uyumaktı. Orman havası iyi gelmiş olacak yatağa girer girmez uykuya daldı.

Rüyasında eski kız arkadaşının yeni nişanlısıyla gittiği lokantada garsonluk yapıyordu. Bir ara yemek sipariş etmek isteyen sevgililer, masanın üzerindeki zile bastılar. Zır zır. Onları fark eden Fahir Bahti ne yapacağını bilemedi. Zırrr Zır. Bekledi. Şef garson yanına gelip “Duymuyor musun zil çalıyor. Haydi, işinin başına.” dedi.

Fahir Bahti, çok fena bunaldığını hissediyordu. Göğsü sıkışmıştı resmen. Nefes alabilmek için hafifçe öne eğildi. Göz ucuyla karşısındaki mutlu çiftte baktı. Gidemezdi. Onu böyle görmek, karşısındaki herife hizmet etmek. Yapabilecek tek bir şey vardı. Tam sıkıntı içerisinde arkasını dönüp kaçıyordu ki gözleri açıldı. Zırr zırr. Kapı zili

çalıyordu. Kalktı. Gözlerini ovalayıp telefonun saatine baktı. Saat on ikiye geliyordu ve zil çalmaya devam ediyordu. Kapıyı açtığı anda alt komşusunu karşısında buldu. Adam pijamasının pantolonunu göbeğine kadar çekerken oldukça gergin görünüyordu.

“Çocuk uyuyamıyor. Gürültüyü keser misiniz?”

Fahir Bahti hiçbir şey anlamamıştı. Boş boş baktı adama.

“Ne gürültüsü?”

“Bir de soruyor. Dalga mı geçiyorsun sen? Tıkır tıkır. Nasıl bir fantezi peşindesiniz anlamadım ki. Söyle manitana topuklularla dolaşmasın. Ayıp yahu! Gecenin bir yarısı.”

Bir anda jetonu düşürdü Fahir Bahti’nin. Mahcup bir ifade takınıp, “Kusura bakmayın komşu. Düşünemedik.” dedi. “Bir daha olmaz. Söylerim ben.”

“Kim düşünecek, ben mi düşüneceğim.” diyen adam pijamasını çekiştirerek aşağıya indi.

Fahir Bahti, kapıyı kapatıp bir müddet olduğu yerde dikildi. Alnını kapının soğuk demirine dayayıp düşündükten sonra ayaklarını sürüyerek yatak odasına döndü. Çorap çekmecesini açtı, eline alabildiği bütün çorapları toplayıp salona döndü. Girişteki dolaptan bir parça ip ve makas alıp yere oturdu. Hayvanın her ayağına dörder çorap geçirdi. Bunları tam toynaklarının üzerinden sıkıca bağlayıp üstte kalan kısımlarını kesti.

“Mis gibi oldu. Artık patiklerin var.”

Koyun yeni sahibinin ne yaptığını anlayamamış gibiydi. Şaşkın şaşkın bakıp “Mee!” derken pıtır pıtır bağırsaklarını boşalttı. Fahir Bahti uykusuzdu, yorgundu ve artık sinirlenmeye başlıyordu. “Hay şansımın içine. Gel onun içine de sıç bari.” diye söyleyerek ayağa kalktı. Bu sırada kendisine oldukça kırılmış bir ifadeyle bakan koyunu görünce yaptığından utandı azıcık.

“Tamam, tamam alınma. Sen de haklısın. Kızmadım. Uykusuzum ya ondandır.”

Rulo kâğıt havluyu alıp yeri temizledi. Kâğıtları çöpe atmak için arkasını döndüğünde de yeri bir şırıltı duydu.

O gece Fahir Bahti için oldukça zor geçmişti. Hayvanın pisliklerini temizledikten sonra yatmıştı yatmasına da gözüne bir türlü uyku girmiyordu. Sürekli kulağı içeride, hayvan yürürken ses çıkıyor mu çıkmıyor mu, dinliyor, arada bir dalıyor, uyanıyor, her seferinde yatakta doğrularak neler olup bittiğini anlamaya çalışıyordu. Nihayet gürültünün kesildiğinden emin olduğundaysa gözlerini yumdu ve uyudu. Öğleye doğru üzerinde büyük bir ağırlıkla uyanıverdi. Gözlerini araladı. Bacaklarının üzerinde yatan koyunla göz göze geldiler. Hayvan gülümseyerek “Mee!” dedi. Fahir Bahti, kendini çok mutlu

hissetti. Yalnız değildi artık. Bu koyun sayesinde uzun zamandan beri ilk defa mutlulukla açmıştı gözlerini. İyi yapmıştı onu eve getirerek. Hem de çok iyi. “Sen bayağı gülümsüyorsun be. Şirin şey.” deyip hayvanın başını okşamak için elini uzattığı sırada koyun kırt diye parmaklarını ısırdı. Daha önce yaşamadığı çok büyük bir acıydı bu.

Kan içindeki parmaklarına bakarken, olduğu yerde zıplayarak bağırdı Fahir Bahti. Koyunu tekmeleyerek üzerinden attıktan sonraysa banyoya koştu. Kan durmuyordu bir türlü. Bol sabunlu suyla yıkadığı parmaklarını bezle sararak hastanenin yolunu tuttu. Hastanenin acil servis bankosundaki kız parmaklarına ne olduğunu sordu. “Koyun ısırdı.” diye cevapladı Fahir Bahti. Kız şaşkın şaşkın baktı karşısındaki adama.

“Pardon, anlayamadım?”

“Koyun ısırdı işte.”

“Bildğimiz koyun?”

“Aynen öyle. Bildğimiz koyun.”

“Kasap mısınız?”

“Değilim hanımefendi. Biraz daha uzatırsanız kan kaybından öleceğim.”

Öleceğim derken yalan söylememişti, kendini hiç iyi hissetmiyordu. Hemen bir yatağa yatırdılar onu. Doktor geldi. Önce bezi açıp Fahir Bahti’nin parmaklarına baktı. Ardından elinde tuttuğu triyaj kâğıdına.

“Vay anasını!” dedi. “İlk defa koyun ısırgı görüyorum. Kopartıyormuş az kalsın.”

Fahir Bahti kendinden geçmek üzereydi. Bu sebeple doktorun bunları söyledikten sonra kâğıdın ve ısırgın resmini çekip meslektaşlarıyla sohbet ettiği Whatsapp grubuna attığını göremedi. “Koyun ısırmış adamı. :))” yazdığını da. Serum verildi. Dikiş atıldı. Kuduz aşısı, tetanos aşısı derken Fahir Bahti, birkaç saatin ardından bitkin bir halde evine döndü.

Kapıyı açar açmaz leş gibi bir koku çarptı suratına. İlk defa o an bir yerlerde yanlış yaptığını düşünmeye başladı. Ama o kolay vazgeçen tiplerden değildi. Her kaybeden gibi. Birkaç gün hiçbir şey yapmadan dinlendi. Parmakları biraz olsun iyileştiğindeyse işe girdi. Evin her tarafını iyice temizledi, havalandırdı. Nalburdan aldığı metresi beş liralık muşambayla evin zeminini kapladı. Böylelikle hem temizlik daha kolay olacak hem de çişin, kakanın pis kokusu parkelere yerleşmeyecekti. Aslında yetişkinler için satılan hasta bezleri de iş görürdü ama pahalı şeylerdi bunlar. İş bulup para kazanmaya başlayana kadar böyle idare edecekti. Muşambayı sermesinin ardından koyunu zor da olsa küvete sokup güzelce yıkadı. Bu hamlesi ilk başta mantıklı gibi duruyordu ama ıslanmış yün kokusu evi doldurunca hata yaptığını anladı. Hayvanı önce havluyla ardından saç kurutma makinesiyle bir güzel kuruttu. Biraz parfüm sıktı. Artık her şey

daha iyi görünüyordu.

Haftalar sonra hayvanın yemek işini de düzene sokmayı başardı. Bir çuval arpa, poşetlere doldurulmuş karpuz kabukları, tuz, elma, beş altı tane marul, marketlerin çürük çarık diye daha ucuza sattıkları ya da çöpe attıkları sebzeler küçük balkonunda istiflenmişti. İşleri düzene girmeye başlasa da haftalar peşi sıra geçtikçe parası haftalardan daha hızlı bir şekilde tükeniyordu. Hala bir iş bulamamıştı. Bir ara, “Yemişim kariyeri.” deyip mahalledeki marketin kasiyerlik, reyon düzenleyiciliği ilanlarına bile başvurmuştu ama nafiye. Bu iş için çok tecrübeliymiş. Bir başkası için çok yaşlı. Bir başkası için bilmem ne. Hep bir bahaneleri oluyordu.

Parasını idareli kullanmak için yemekleri artık tek öğüne düşürmüştü. Kesinlikle dışarıda yemiyordu. Kahvaltıyı bir bardak kahve ile geçiştiriyor, ikindiye doğru hazır çorba, ya da bir yoğurt alıp içine şeker serpip ekmek banıyordu. Genelde de makarnadan oluşan ana öğününü günün en dayanılmayacak zamanında yiyip uyuyana kadar dayanmaya çalışıyordu. Akşamlarıysa zaten bir şey yemiyor, eğer yatmaya doğru karnı çok acıkırsa su içip uyuyuyordu. Bu sayede çok geçmeden göbeği erimiş, üç beden birden incelmışti. İlk bakışta iyi gibi gözükse de Fahir Bahti için oldukça kötü bir durumdu bu. Çünkü hiçbir kıyafeti üzerine olmuyordu artık. Yeni bir şeyler almak için para harcaması gerekiyordu.

Her şey daha daha, çok daha kötüye giderken sadece koyunla aralarında kurulan bağ onu mutlu ediyordu. Bütün günü birlikte geçiriyor, film izliyor, muhabbet edip gülüşüyorlar, kavga edip küsüyor hemen ardından da barışıyorlardı. Arkadaş olmuşlardı. Hatta hayat yoldaşı. Kendini ne zaman tükenmiş, yolun sonuna gelmiş gibi hissetse koyunu yanında buluyordu. Koyun usulca yanına sokuluyor, gülümseyerek “Mee!” diyor, bütün sıkıntılarını o şirin gülümsemesiyle ortadan kaldırıyor. Fahir Bahti ona öyle alışmıştı ki asıl amacını, onu neden aldığını unutmuştu. Ta ki Muazzez Hala’sı tekrar çıkıp gelene dek.

Güzel bir uykunun ardından, ışıklı bir sabah vaktinde açtı gözlerini, Fahir Bahti. Daha önce hiç görmediği kadar güzel bir sabahtı bu. Gülümsedi. Esnedi. Kollarını iki yana açıp yatağın içinde gerindi. Bu sırada sağ kolu yumuşak bir şeye çarptı. Başını çevirip çarptığı şeye baktığında olduğu yerde zıpladı. “Senin ne işin var burada!” diye bağırırken nefesi tıkanmıştı. Yatağın ucuna ilişmiş, ona bakan Muazzez Hala’sı gülümsedi.

“Amma tırsakmışsın sen de. Bir insan annesine bu kadar benzer mi yahu! Az soluklan. Füceten gideceksin vallahi.”

Fahir Bahti doğrularak yatağın başına yaslandı. Eliyle yüzünü ovaladı. Soluklandı.

“Sabahın köründe ne işin var burada?”

“Kusura bakma ama sabahın köründe gelmeye mecburdum.”

“Niye mecburmuşsun?”

“Rüyada böyle bir sabaha uyanan kişi adağını, vaadini yerine getirmelidir de ondan. Hakikaten kıtsın sen, evladım. Bu işlerin bir usulü erkânı var, çözemedin hala. Rüya tabirlerine de mi bakmıyorsun?” diyen ihtiyar yerde yatmış uyuyan koyunu işaret etti.

“Hani anlamıştın?”

“Anladım.”

“E, ne diye kestirmedin o zaman?”

“Kıyamadım.”

“İyi halt ettin. İşlerin iyice sarpa sarsın, o zaman aklın başına gelir belki.”

“Daha ne kadar sarpa saracak ki?”

“Az daha bekle, görürsün.”

Karşısındakinin çaresizce kendine baktığını gören ihtiyar devam etti. “Evladım aklını başına al. Kes şunu gitsin. Amma vicdan yaptın ha.”

Fahir Bahti, yeni bir şey bulmuş gibi heyecanla konuştu.

“Onun yerine başka bir hayvan kessem, olmaz mı, Muazzez Hala? Çok alıştım buna. Arkadaşım oldu.”

İhtiyar, başını salladı.

“Maalesef evladım. Adak için bunu kesmeye niyet ettin. Başka bir hayvan olmaz artık.”

Fahir Bahti, son bir umutla sordu.

“Emin misin?”

“Eminim.” dedi ihtiyar. “Bir an önce kes, feraha kavuş. Eğer için rahat edecekse söyleyeyim. Bir gün herkes ölecek. Sıkıntı yok yani. Bak, ben öldüm. Tamam, seksen altı yıl yaşadım ama yine de öldüm. Sen de öleceksin. Bu koyun da.

Sen kessen de ölecek kesmesen de. Anlatabildim mi? Bu arada annenin selamı var. O da ‘Kessin kurtulsun.’ dedi.”

Böyle söyleyen ihtiyar, Fahir Bahti’nin omzuna vurup cevabı beklemeden, yine daha önceki gibi cart diye ortadan kayboldu.

Omzundaki acıyla “Aleykümselam.” diyerek gözlerini açan Fahir Bahti, karanlığın içinde elini telefona uzattı. Saat sabahın dördüydü. Karnı gurulduyordu. Öyle güçsüz hissediyordu ki kendini. Yavaşça kalktı yataktan. Mutfığa yürüdü. Dolabı açtı. Hiçbir şey yoktu. Sadece bir dilim karpuz. Karpuzu alıp masaya geçti. Ekmek dolabına baktı. Çeyrek ekmek kalmıştı. Karpuzla birlikte yedi. Doymadı. Balkona çıkıp bir avuç arpa attı ağzına. Çiğnedi. Zorla yuttu. Üstüne su içti. Doymadı. Doyamıyordu. Haftalardır işkence çekiyordu resmen. Üç kuruşun hesabını yapmadan lokantaya gidebilmek, döner, lahmacun, pide, kebab, iskender, kokoreç, midye dolması, cızır cızır pirzola, küşleme, içli köfte, baklava, künefe, ne varsa artık masasına yığmak istiyordu. Tıksırana kadar yiyecekti. Araba da lazımdı ama. Yeni kıyafetler. İş. Hepsinden önce iyi bir iş

bulmalıydı. Böyle düşünürken Muazzez Hala'sının dedikleri geldi aklına. Hakikaten ne olacaktı ki. İlla ölecekti bu hayvan, en azından şimdi bir işe yarayabilirdi. Karnına saplanan sancıyla birlikte iki büküm oldu. Bir süre öyle kaldı. Zorlukla başını kaldırdı. Yapması gereken belliydi.

Sandalyeden kalktı. Tezgâhın çekmecesini açarak Bursa işi büyük bir bıçak çıkardı. Başparmağıyla bıçağın ağzını kontrol etti. Ağır ağır yatak odasına doğru yürüdü. Hiç ama hiçbir şey düşünemiyordu. Tek isteği bu sefaletten kurtulmaktı artık.

“Sevgi biraz da böyledir koyuncuk. Kendini sevdiğin insan için feda edebilmek.” diyerek geçti koridoru. Odaya girdi. Yatağın yanında kıvrılmış uyuyan koyuna baktı. En temizi buydu. Sessizce, uykusunda. Hayvanın yanına çöktü. Fısıldayarak tekbir getirirken başını tuttu. Bıçağı boynuna dayadı. Tam bıçağı bastırarak çekecekti ki koyun, gözlerini açtı. Dilini birkaç kez dışarı çıkartıp yalanır gibi yaptıktan sonra dişlerini gösterdi ve gülümseyerek “Mee!” dedi.

O an kendine geliverdi Fahir Bahti. Bıçağı yere attı. Çıkan sesle birlikte ne olduğunu anlayan koyun önce bıçağa ardından sahibine bakıp üzüntülü bir ifadeyle ayağa kalktı. Arkasını dönerek salona doğru yürümeye başladı. Hayvan o kadar üzgündü ki kapının önünde kuyruğunu sallayıp pıtır pıtır bağırsakların boşaltmayı ihmal etmedi. Kapıdan geçer geçmez de şırl şırl işedi. Fahir Bahti, koyunun arkasından bakarken yaptığı işin utancıyla ağlamaya başladı. Bir süre dizlerinin üzerinde öylece kaldı. Kendine geldiğindeyse gözlerini silerek salona koştu.

“Affet beni,” diyerek koyunun boynuna sarıldı. “Kendimde değildim. Bir daha olmayacak. Affet beni.”

Koyun bayağı alınmıştı bu işe. Kendisine sarılan sahibini affetmeye niyeti yoktu. Başını zorlukla ellerinin arasından çekip şöyle bir silkindi. Ardından kanepenin üzerine zıplayarak kıvrılıp yattı. Fahir Bahti'nin de pes etmeye niyeti yoktu. O gece birkaç sağlam tekme yemeyi göze alarak kanepeye uzandı. Koyuna sarılarak uyudu.

Günler peşi sıra geçerken hayatında hiçbir değişiklik olmuyordu. Ne arayanı ne de soranı vardı. Zorda kalmadıkça dışarı çıkmıyor, çıktığındaysa işlerini halledip çarçabuk geri dönüyordu. Koyunsa ev sahibinin söylediklerini, apartman kurallarını bildiği için, o dışarıdayken hiç ses çıkarmıyor, bir iki lokma bir şeyler yedikten sonra kanepenin üzerinde uyuyordu. İşlerinin neden ters gittiğini, bunun çözümünü gayet iyi bilmesine rağmen yapacak hiçbir şeyi yoktu Fahir Bahti'nin.

Kilitlenip kalmıştı resmen. Vaktini boşa harcamış olmamak için internete giriyor, mail kutusu, sosyal medya, haberler derken bir süre vakit geçiriyor, ardından çaresizliğine,

beceriksizliğine kızıp kendine söyleniyordu. Birkaç kez kendine tokat atacak kadar ileri bile gitmişti. Neyse ki koyun mani olmuştu da buna, işi uzatıp bir sakatlık çıkartamamıştı. Darlandıkça darlanıyor, evin içinde bir o yana bir bu yana dolanıyordu.

Yine böyle bir günün öğle vakitlerinde apartmanda bir gürültü oldu. Ne olduğunu anlamak için kapının karşısına geçip gürültülere kulak kesildi. Gürültü apartman girişinde başlıyor, kendi kapısının önünde bağırış çağırış halini alıyordu. Gözetleme deliğinden baktı. Karşı dairenin kapısı açıktı. Hemen girişte orta yaşlı bir kadın durmuş, merdivenlerin başında görünen adamlara komut veriyordu.

“O komodin antika. Lütfen dikkatli taşıyın.”

“Tamam abla. Sen çekil kenara da ezilme.”

Adamlar kan ter içinde merdivenleri çıkıp kapının önünde şöyle bir durdular ve koca komodini kapının sağına soluna çarparak içeri soktular.

“Öyle mi dedim ben size!”

“Abla zaten can burnumuza gelmiş. Gâvur ölüsü taşır gibi taşıyoruz. Nereye koyacağımızı göster sen.”

“Ama her şeye de cevap vermeyin canım.”

Bu kısa süreli gerginlik biraz olsun keyiflendirmişti onu ama Fahir Bahti'nin o günün akşamına kadar gözetleme deliğinden olan biteni seyretmesinin asıl sebebi bu gibi olaylar değildi. Asıl sebep komodinin hemen ardından gözetleme deliğinin görüş açısına giren şeydi. Komodin içeri alındıktan sonra elinde çiçek saksısı tutan bir kız belirdi merdivende. Yirmili yaşlarındaki bu kız öyle güzeldi ki Fahir Bahti, derin bir “Ah.” çekti. Kız, bu sesi duymuş gibi durup Fahir Bahti'nin kapısına baktı. Garip bir duyguydu bu. Yakalanmış gibi hissetti kendini. Nefesini tuttu. Kıpırdamadı. Işık yüzünden gözetleme deliği onu ele verebilirdi. Bir süre sonra kız işine döndüğünde Fahir Bahti tuttuğu nefesini bırakıp rahatça seyretmeye devam etti. Kızın merdivenden inişini, çıkışını.

Hava kararıp da taşınma faslı bitince komşu evin kapısı kapandı ve nihayet Fahir Bahti, salona döndü. Kızı aklından çıkarabilmek için Dvd oynatıcıya bir korku filmi koydu. Kanepeye uzandı. Koyunu kucağına alarak izlemeye başladı. Filmin sonlarına doğru, koyun heyecandan gözlerini yummuş, Fahir Bahti ise korkudan ona sarılmışken kapı zili çaldı. Oldukları yerde sıçradılar.

Fahir Bahti “Hayırdır, inşallah.” diyerek doğruldu. “Mee!” diyen koyun kucağından

yere atladı.

“Doğru mu duydum?”

“Mee!”

Zil tekrar çalınca şaşkınlıklarının yerini merak almıştı. Fahir Bahti, gözetleme deliğinden bakınca şöyle bir yutkundu. İşaret parmağını dudağına götürerek koyuna döndü. Koyun da ses çıkarmadan başını salladı. Fahir Bahti, önce saçını ardından sünmüş tişörtünü düzeltti. Boğazını temizleyip kapıyı açtı. Karşısında dikilen kıza gülümseyerek bakıyordu şimdi.

“Merhaba, annem bunu size gönderdi. Biz yeni taşındık da.”

Fahir Bahti kızın yüzünden ayıramıyordu gözlerini.

“Anlamadım. Neyi gönderdi?”

“Bunu gönderdi.”

Kız elindeki kurabiye dolu tabağı burnunun ucuna kadar kaldırdığında kendine geldi, Fahir Bahti.

“Çok teşekkür ederim. Zahmet etmişsiniz.”

“Olur, mu canım ne zahmeti.” diyen kız elini uzattı. “Benim adım Bahar.”

“Benimki de Fahir.” diyerek kızın elini tuttu. “Kusura bakmayın aslında benim size sormam gerekirdi, bir şeye ihtiyacınız var mı yok mu, ama tek başıma yaşıyorum. Hazırda da bir şey yoktu.”

Kız, Fahir Bahti’yi baştan aşağı süzdü, gülümsedi, “Madem yalnız yaşıyorsunuz, o zaman sorun yok. Size afiyet olsun. Tutmayayım. Görüşürüz.” deyip evine girdi.

“Çok teşekkür ederim, görüşürüz.” diyen Fahir Bahti kapıyı kapar kapamaz soluk soluğa kaldı. Kapıya yaslanıp bekledi. Koyun paçasından tutup çekiştirene kadar da kendine gelememi. Bu olayın ardından o gece ikisi de oldukça tuhaf davrandı. Fahir Bahti, yüzünde aptalca bir tebessümle boş boş etrafına bakınıp kurabiye yedi. Koyun ise ona sırtını dönüp kuyruğunu sinirli sinirli sallayarak oturdu. Daha da tuhafı, Fahir Bahti oturduğu yerden kalkıp yatağına giderken koyun her zamankinin aksine istifini bile bozmadı.

Sabah zil sesiyle uyandı Fahir Bahti. Yüzünü bile yıkamadan kapıyı açtığında yine gü-

lümseyerek baktı karşısındakine.

“Günaydın.” dedi kız.

“Dün yalnız yaşıyorum demiştiniz. Ben de bu sabah sigara böreği kızarttım. Kokusunu duyarsınız, canınız çeker diye getirdim. Afiyet olsun.”

Fahir Bahti, “Teşekkür ederim.” deyip gülümsedi.

Kız da “Rica ederim.” deyip gülümsedi. İkisi de evlerine girip kapılarını kapattı.

O günün ardından, Fahir Bahti için güzel günler başlar gibi oldu. Kız, neredeyse üç öğün yemek yapıp getiriyordu. Kapı önünde konuşmalar, gülüşmeler, geceleri kurulan pembiş hayaller birbirini kovalarken Fahir Bahti, en çok da karnı doyduğu için olsa gerek fazlasıyla memnundu halinden. Fakat koyun için aynı şeyi söylemek mümkün değildi. Bütün gün, özellikle kız bir şeyler getirdikten sonra somurtuyor, aksileşiyor, yaptığı yaramazlıklarla Fahir Bahti’yi canından bezdiriyordu. Yine de sahibini öyle çok seviyordu ki kıskançlıktan kuduracak gibi olmasına rağmen sırf o zor durumda kalmasın diye bağırmak ya da kapıları tekmelemek gibi aşırılıklardan hep uzak duruyordu. Böylece haftalar geçti. En sonunda kız eve girip çıkmaya başladı. Uzun siyah saçlı, koyu kahverengi gözlü bu kız oldukça konuşkan, sıcakkanlı bir tipti. İki yıllık bir üniversite bitirmiş, aslında annesi ısrar ettiği içinmiş bu, ayrıca annesi ya işte olurmuş ya da uyurmuş, babası Norveç’teymiş, o da yurt dışına gidip dünyayı gezmek istiyormuş, futbolu çok severmiş, lamaları da, Şili güzel memleketmiş, bir de Peru, oradaki şamanların ayinlerine katılacakmış, lucid dreaming falan anlatırken konudan konuya zıplıyordu. Yine böyle bir gün kanepenin köşesine kolunu koymuş kendi yapıp getirdiği Türk kahvesini yudumlarken, reenkarnasyondan bahsedip başka bir konuya zıpladı, Hugo ile Tolga Abi olayının aslında Mandela etkisinin tipik bir örneği olduğunu söyledi ve aniden anlatmayı kesti. Gözlerini koca koca açarak sordu.

“Yerler neden muşamba kaplı?”

Fahir Bahti, böyle bir soru beklemiyordu. Hatta çocuğun o küfrü ettiği programı seyredenlerden biriyim demek için ağzını açmıştı bile. Buna rağmen kendini çabucak toparlayıp cevap verdi.

“Temizlik kolay olsun diye.”

Kız kahvesinden höpürdeterek bir yudum aldı. “İyi fikir valla.”

Fahir Bahti bu kadarla yırttığını sanıyordu ama kız sormaya başlamıştı bir kere.

“Ne zamandır aklımda soracağım. Ben geldiğimde şu odanın kapısı sürekli kapalı oluyor. Benden bir şey mi saklıyorsun?”

“Yok be, ne saklayacağım senden.”

“Bilemem, belki başka bir kadın vardır içeride.” Diyen kız kikirdedi.

Fahir Bahti bomboş bakınca kız, kahve fincanını kanepenin kenarına koyarak ayağa kalktı.

“Yakalandın işte. O odada bir şey saklıyorsun.”

Fahir Bahti, ısınmaya başladığını hissediyordu.

“İşte bak suratın da kızardı. Ne var orada çabuk söyle.”

Fahir Bahti kem küm edip kızın dikkatini dağıtma yolları düşünse de başarılı olmadı. Zaten nereye kadar saklayabilirdi ki? Ayağa kalktı. Kızın gözlerine bakarken ellerini tuttu.

“Nasıl tepki vereceğini bilemediğim için bu zamana kadar senden sakladım, Bahar. Dilerim, birazdan göreceğin şey aramızdaki arkadaşlığı etkilemez. Çünkü sen benim için çok önemli bir insansın.”

Kız gülümsedi. Ellerinden çekerek kendine yaklaştırdı onu.

“Sen de benim için çok önemlisin, Fahir. Sana olan duygularımı değiştirecek ne olabilir ki içeride.”

“Bilemiyorum.”

“Bil o halde. Hiçbir şey sana olan duygularımı değiştiremez.”

Birbirlerine yaptıkları üstü kapalı aşk ilanından sonra Fahir Bahti kötü günlerin geride kaldığını, artık yeni bir hayata başlamakta olduğunu hissetti. Bu kötü macera bitmişti artık. Görünen o ki aşk en büyük tılsımdı ve adak madak boş işlerdi. Bunca zaman boşuna stres yapmıştı. Böyle düşünen Fahir Bahti, kızla birlikte yatak odasının önüne geldi. Kapıyı açtı. O an koyunla kız göz göze geldiler. İkisi de hareket etmiyordu. Koyun, gözlerini kısmış karşısındakini dikkatle süzerken, kız daha çok şaşkın şaşkın gülümsüyordu. Fahir Bahti, koyunun bakışlarındaki tersliği sezmışti ama maalesef kızın olan bitenden haberi yoktu.

Şaşkınlığından sıyrılan kız, “Ama çok şirin bu. Adı ne?” diye sorunca Fahir Bahti bu zamana kadar koyuna bir isim vermediğini fark etti.

“Neden susuyorsun ki? Adı ne?”

İsim koymadım demesi çok saçma olurdu. Fahir Bahti, aklına ilk geleni söyledi.

“Subatu.”

“O ne biçim isim öyle. Araba markası değil mi o?”

“Yok, o Subaru.”

“Bu ne o zaman?”

“İki ismin birleşmesi. Su ve Batu. İkisini de çok severim, ondan.”

Kız, “İyi madem.” deyip tekrar koyuna döndü. Kollarını açtı. “Sen ne şirin şeysin böyle Subatu!” deyip sarılmak için koyunun üzerine atıldığında, koyun da ona doğru atıldı ve alnının ortasına sağlam bir tos vurdu. Kız kütük gibi yere devrilirken koyun ikinci bir hamle için geri çekiliyordu ki Fahir Bahti onu yakaladığı gibi yatak odasına geri sokup kapıyı kapadı.

“Allah kahretsin!”

Kız kendinden geçmiş öylece yatıyordu yerde. Kucağına alıp oturma odasına götürdü onu. Kanepeye yatırdı. Yüzünü ellerinin arasına alıp “Uyan, Bahar.” diyerek hafifçe sarstı. Kız en ufak tepki vermedi. Alnı da şişmeye başlamıştı. Buz. Buz koymalıydı. Tam ayağa kalktığı sırada zil çaldı. “Şimdi olmaz, şimdi olmaz.” diyerek mutfığa koştu. Buzluktan, mavi, penguen şeklindeki buz torbasını alıp içeri geçti. Zil çalmaya devam ediyordu. Buz torbasını kızın başına koydu.

“Uyansana.” diyerek bir kez daha sarstı ama kızın uyanmaya niyeti yoktu. Bu sırada kapının önündeki her kimse zili bırakıp kapıya vurmaya başlamıştı.

“Fahir Bey. İçeridesiniz duyuyorum.”

“Uyansana Bahar.”

“Fahir Bey.”

“Bahar! Şaka yapıyorsan hiç komik değil. Uyan haydi!”

Adam kapıyı yumruklamaya başlamıştı.

“Fahir Bey, Açın.”

“Allah kahretsin! Uyansana be!”

“Fahir Bey!”

Adamın gitmeye niyeti yoktu. Fahir Bahti, kızın yanından kalkarak kapıyı açtı.

“Rahatsız etmedim umarım.” dedi karşısında duran postacı. Fahir Bahti, alnındaki terleri silerken, “Psikopat mısın arkadaşım, kapıyı niye yumrukluyorsun?” diye bağırdı.

“Önemli bir evrak, içeride olduğunuzu da duyunca...”

Fahir Bahti’nin münakaşa edecek vakti yoktu. Göz ucuyla kanepede yatan genç kıza bakıp “Neymiş o?” diye sordu.

Postacı, donuk bir ifadeyle “Tebliğat.” diyerek zarfı uzattı.

“Ne tebligatıymış bu?”

“Biz bilemeyiz o kadarını. Ama açarsanız görürsünüz. Şuraya da bir imza alalım.”

Fahir Bahti, zarfı açtı, İcra Müdürlüğü yazısını okuyup kapattı. Postacının uzattığı kâğıdı imzaladı. Tam da bu sırada karşı evin kapısı açıldı. Üzerinde pijamalarıyla kapıda dikilen kadın önce Fahir Bahti’ye ardından postacıya baktı.

“Hayırdır? Ne bu gürültü?”

“Beyefendiye bir tebligat vardı da. Müsait değildi herhalde.”

Kadın bakışlarını Fahir Bahti’ye çevirdi.

“Bir sorun yoktur umarım.”

“Yok, her şey yolunda.”

“Halinizden pek öyle anlaşılmıyor ama.”

“Yok dedim ya, teşekkürler.” diyen Fahir Bahti tam kapıyı kapatacağı sırada kadın işaret parmağıyla kapının yanındaki terlikleri gösterdi.

“Bunlar,” dedi Fahir Bahti’ye doğru yürürken, “Bahar’ın terlikleri değil mi?”

Fahir Bahti, olduğu yerde çakılıp kalmıştı. Ne diyeceğini, ne yapacağını bilemiyordu. Eli ayağı boşalmıştı resmen. Başını eğip terliklere bakarken kadının onu ittirip eve girmesiyle çılgılığı basması bir oldu.

“Bahar!”

Fahir Bahti, ayaklarını sürüyerek kadının peşinden içeri geçti.

“Bir şeyi yok. Bayıldı. Birazdan kendine gelir. Buz torbası koydum.”

Kadın gözlerini koca koca açarak Fahir Bahti’nin yakasına yapıştı.

“Ne yaptın kızıma, söyle!”

Tekrar kızının yanına çöktü ve yanaklarını tutup sarstı.

“Bahar. Kızım, uyan. Bahar!”

Bu sırada hemen arkalarından bir ses geldi. “Ben polisi aradım, hanımefendi. Birazdan gelirler.”

Fahir Bahti kafasını arkaya çevirdiğinde az önceki postacıyla burun buruna geldi. Adam çılgılığı duyup kapıyı da açık görünce içeri girmiş, vatandaşlık bilincine sahip her birey gibi hemen polisi aramıştı.

“Ambulansı da arayayım mı?”

“Ara, ara, çabuk ara.”

Bütün bu kargaşa içerisinde yapacağı bir şey olmadığını anlayan Fahir Bahti, koltuğuna oturup sessizce beklemeye başladı. Boş boş karşısındaki duvara bakarken sırtından terler boşalıyordu. Nasıl oldu? Ne oldu? Ya kız ölürse. İsmi mi beğenmedi acaba? Subatu’nun nesi vardı ki? Mis gibi isim. Zaten kaç gündür tersliği üstündeydi. Polise “Ben bir şey yapmadım. Koyun tosladı” mı diyeceğim? Muazzez Hala söylemişti. “Kes kurtul.” diye. Dinlemedim. Bununla ne alakası var. Kız ölme bari. Allah kahretsin! Ölmez inşallah. Ya ölürse? Nasıl kurtulacağım bu işten? Adak madak boş iş ha? Büyük konuştun işte, büyük. Böyle düşünürken titremeye başladı. Çok geçmeden ambulans geldi. Postacı aşağıya inip onları karşıladı, yukarıya kadar eşlik etti. Her şey o kadar hızlı oluyordu ki sağlık görevlileri içeri girerken apartman sakinleriyle birkaç mahalleli Fahir Bahti’nin evine doluşmuştu bile.

“Boşaltın şurayı arkadaşım, ne olmuş? Bahar aç gözlerini yavrum, Bahar, tecavüz mü etmiş, yapmaz, neden yapmayacakmış, katiller hep böyle tiplerden çıkıyormuş, tu Allah belanı versin, şuna bak nasıl da rahat oturuyor, yerler neden muşamba kaplı, kapıyı çaldım çaldım açmadı, içeride bir şeyler yapıyordu, kızı kirletmiş olabilir, Bahar, ceset kokuyor sanki kafasına baksana top gibi olmuş, neyle vurduysa artık, ne yaptın sen kızıma, sedyeyi getirin, açılın, hasta nefes alamıyor, polis nerede kaldı, evet, pis bir koku var evde.”

Fahir Bahti, etrafındaki gürültüye polis sirenleri de karıştığında usulca yerinden kalktı. Sedyeye yatırılan kıza şöyle bir baktı. Yavaşça kalabalığın arasından geçip mutfığa yürüdü. Tezgâhın çekmecesini açarak Bursa işi büyük bıçağı eline aldı. Yatak odasına geçti.

Başucundaki komidinin üst çekmesini karıştırarak küçük bir not kâğıdı çıkardı. Alt çekmecedan de kurşun kalem bulup kâğıda bir şeyler yazdı ve yatağın üzerine bıraktı. Koyun ona bakıp gülümseyerek “Mee!” dedi.

Fahir Bahti ise önce koyuna baktı, sonrada odanın tavanı gökyüzüne açılmış da kuş sürülerini izliyormuş gibi başını havaya kaldırıp gülümsedi ve kapıyı içeriden kilitledi...

Darıdünyada Var Ediyorum

İBRAHİM PURÇAK

“Hayatta iki trajedi vardır: Birisi istediğini elde edememek, diğeri ise elde etmektir.”

Oscar Wilde, Lady Windermere’in Yelpazesi

Anlatılanların yüküyle ağırlaşım, bodur kaldım. Benden öteye taşınmasın, iştirilmesin diye mi yapayalnız kondum? Bilmiyorum ama kadidi çıkmış bir yük hayvanına döndüm. Çarpık, uyumsuz, şekilsiz... İnsan envai çeşittir ama tek mil isteklerinin özü birdir diyebilirdim: Aşk, parayı arzular; şifa, çocuk, iş, ev ister. Havva’nın oğulları meyletmedi mi daha güzeline ve dahi torunları istemedi mi altından bir ovayı? Musa görmek istemedi mi Rabbini bile? Sandım ki mutluluğun tezahürleriydi her biri.

Dönendikçe dünya içinde ve dahi çivilenmiş güneş bile devindikten sonra sezdim böyle olmadığını. Nedir mütemadiyen mutluluğu istemenin hakikati: Kederden arınmak mıdır? Ama bazen yoktur elem, hicran, gam lakin mutluluk farz edilen hissiyat da bulunmaz. Yaklaşılması dahi men edileni kopararak düşürmedi mi insanı Âdem toprağa? Arzusu var etti onu devranda. Ağlayarak da olsa istiyor kundaktaki bebek, anne de diliyor ki istemesini. Yoksa canı var mı, bilebilir mi ve de vermeden sütünü anne olabilir mi? İnsan, arzular arzuyu; değildir ki meyli aşka, paraya, şifaya ve mutluluğa. İstemekle bürünür hiçlik varlığa. Denilmez mi Rab demiş ki: Bilinmek istedim yarattım.

İnsanoğlu istedi ilkin gökten, ateşten, sudan ve ardından ruhlardan. İdrak edince suyu, ateşi, göğü; dedi bu sefer “Diliyorum Tanrı’dan.” Ve medet umdu ulu bellediklerinin araçlarından, krallardan, putlardan. Bu asırda psikologlardan, doktordan, yaşam koçlarından, gurulardan ve dahi tek mil eskilerin kalıntılarından. Dönüşükçe el açtığı, farklılaştı arzuladıkları ve ben de dâhil edildim dileklere elçi görülenlerden.

Bugünün dileyenlerinden ilki beli bükülmüş bir ihtiyardı. “Sanma ki şifa dilemeye geldim.” dedi. “Ölebilmektir artık tek arzum. Aha şu yamaçtaki kayadan koparak nehrin sularına gömülmüş taş parçasını görüyorsun. Sular akmış üzerinden onlarca, yüzlerce yıldır. O kaya parçası bile aşınmış, erimiş. Nihayetinde ufalanıp kumlaşacak ve onun bile bitecek direnişi ama ben hâlâ yekpare darıdünyadayım. Evvelsi gece geliminin fısıltıları taş duvarlardan sızıp kulağıma ilişti: “Ölmek bilmedi.” Bilinebilir bir şey miydi ölmek? Ve hâlâ hayatta olmaklığım oğlumun boğazında kırçılı sözlerle döndü: “O yaşarken olmaz. Satamayız.” Can, satılabilir olanla mı kıyas? İstiyorum öyle dehşetle aksın ki zaman kumlaşayım ve bir yel alsın savursun boşluğa beni.

İhtiyarın ardından solgun tenli, sarı benizli, ifadesiz bir kadın belirdi: “Bilmediği şeyi isteyebilir mi insan? Sevgi diyor insanlar isteğime. Geçenlerde yine eşimin dilinden dö-küldü: “Seni seviyorum.” dedim. “Seni seviyorum, sevmek ne demek?” Alaycı bir te-bessümle bana baktı. Meraklı, alakadar, şaşkın bir çocuğun ifadesiyle ona baktığımı görünce de mırıldanır gibi: “Seni önemsiyorum, değer veriyorum yani.” dedi. “Anla-madım, salondaki koltuk takımını da önemsemiyor muyuz?” diyecektim. Üstelemedim. Hem anlatamazdım ona. Diyemezdim ki ben ne olduğunu bilmiyorum sevmenin, sevgi-nin. Sonra kızıma sordum, “Birinin kalbinde yer edinmek.” dedi. Kızımın sözleri daha da bulandırdı sevgiyi. Annemden, babamdan, eşimden, kızımın ve birçoklarından duydum: “Seviyorum,” “Başka bir sevgi bu,” “Sevgisizlikten,” “Çok seviliyor,” “Hiç sevilmedi...” Ama nedir bu sevgi? Ben de onlara diyorum, sizi seviyorum diye. Ama bu duyulagelmiş, öğrenilegelmiş bir şey. Eşimin elini tutmam ile bir taşı avuçlamamdaki mekanik soğukluk aynı. Kızımı kucaklamam ile bir yorgana sarılışımdaki yabancılaşma aynı. Donuk, hissiz, cansız. Sevgiyi bilebilmeyi ve hissedebilmeyi ver bana ahlat ağacı.” O da çaputunu bağlayıp gidince, bir yaprağım daha düştü. Bir dalım daha çatırdadı. Ben bir ağacım. Hem de bir ahlat ağacı. Bir çınar gibi serinletemem gölgeyle. Bir kiraz ağacının alacalı çiçekleri de yok bende. Yılda bir meyve veririm, küçük yaban armudu. Onlar da geç olgunlaşır, tatlanmadan mini mini kalır, keçilere yem olur. Hem her yer-de bitemiyorum da. Yüce dağların zirvelerinde, otun, çiçeğin yeşermediği yamaçlarda göveriyorum. Başka cins bir ağaç bile boy vermez civarlarımda. Ben nasıl oldu da bu toprağa tutundum, dallandım, budaklandım. Orası işte mucize ama çaput bağlayan biçare insanların umduğu mucizelerden değil.

Yıllar yıllar önce bu köyde bir çoban yaşardı. Ahlat ağacının armudunu çok severdi. Ama gelin görün ki bu azametli dağlarda tek bir ahlat ağacı vardı. O ağaca da vara-bilmek için dorukları, dereleri, dağ boğazlarını aşman gerekti. Çoban da sadece senede bir sürüsünü orada otlatabiliyordu. Armutların olgunlaştığı, çobanın ağzında tadını bıraktığı o gün, çoban birkaç armut çekirdeğini alarak heybesine koydu. Köye yaklaşınca evinin ardında kalan dağ boğazının arasından akan nehrin sağına düşen tarlaya, toprağı elleriyle eşeleyip dört çekirdeği gömdü. Dört tohumdan da bir tek ben boy verdim. Ama nasipsiz çoban bilmiyordu ki bir ahlat ağacı on yıla ancak serpilir. Serpilse bile meyve veremez. Zati ben daha filizlenmeden çobanlık hakkını alamayınca da köyden göçtü. Toprağı yarıp yeşermemin üzerinden birkaç ay geçmemişti ki bir gece biri güm diye dev-rildi dibime. Bir asker, omuzunda silahı, yüzüstü boylu boyunca uzandı yanı başıma. Öyle bir kan aktı ki gövdesinden, o gece onun kanından beslendim de semirdim, dallan-dım da askerin yüzüne değiverdim. Güçlkle araladı gözlerini. Dağlara, nehre, karanlık dağ boğazına baktı. Boğaz bakışlarını yuttu da kaldı öylece uzun bir mühlet. Ve ben onun kanıyla biraz daha erginleştim, yapraklandım, sardım boynunu askerin. O vakit boğazın karanlığından kopup üstüme kondu bakışları. Gırtlğından bir kılıcı sök-mek ister gibi iniltiyle mürekkep “Yalnız ahlat” dedi. Demesiyle de ötemde akan nehir don-

du, çekirge cırıltıları duruldu ve belki de öleceğini anlayan her fani gibi affolunma ümidiyle dile geldi asker. Rus askerlerinin sınır köylerini işgal ettikleri, içlere doğru yöneldiği haberi gelmiş. Daha 15 yaşındaymış. Köyde ne kadar erkek varsa askere almışlar. Ruslara karşı direnmeye götürülüyorlarmış. Günlerdir aç susuz; dağ, tepe, dere, soğuk demeden yürümüşler. Mecalinin kalmadığı nöbet tutturulduğu bir gece tüfeğini de aldığı gibi kaçmış. Koşmuş da koşmuş. Bitap düşünce de bir mağaraya atıvermiş kendini. Daha çömelip nefeslenmeden cüsseli bir ayı ile göz göze gelmiş ya da öyle sanmış. Korkunç bir bağırıtı ile elini omuzundaki tüfeğe atmış. Günlerin verdiği yorgunluktan, o anki korkudan kurma kolunu çektim çekeceğim derken kendini vurmuş. O an yığılıp kalmış. Ne kadar zaman sonra o da bilmiyormuş ama kendine geldiğinde mağarada ayı falan görememiş ama sürüsüne bereket kemik varmış. Kemikleri görür görmez de kıvrana kıvrana doğrularak düşe kalka yol almaya devam etmiş. “Köyün hanelerinden yayılan ışıkları gördüğüm bu yere varınca da takatsiz kalıp yığıldım.” dedi. Ve kandilleri görüp umutlandığı bu yerde de can verdi. Üç gün sonra da danalarını toparlamaya gelen çocuklardan biri onu bulunca bağıra çağıra köy meydanına doğru koşturdu. Köylü telaşla rahmetliğin başına üşüştü. “Asker bu, Ruslarla olan çatışmadan kurtulup gelmiş olsa gerek, şehit.” dediler. Mevtayı kaldırıp götüreceken ihtiyarlardan biri, kana bulanmış tazecik gövdeyi gördü: “Bu!” dedi, “Ahlat ağacı.” Buralarda ahlat ağacı olmaz, bu şehidin ruhunun cismanisidir deyince tekbirler, salavatlar, kelime-i şهادetler getirildi. “Bu askeri, ahlat ağacının berisine gömeceğiz.” dediler. Götürdüler, yıkadılar, namazını kıldılar. Şehidi ve beni duyan tek mil civar köyler, kundaktaki bebelerini, yatalak ihtiyarlarını bile alıp geldiler. Defnedilme bitince, beni ilk gören ihtiyar cebinden bir mendil çıkardı. Dudakları uzun uzun kıpırdadı, sonra mendili incecik gövdeme sardı. İmam her ne kadar bunun caiz olmadığını söylemeye yeltense de edilen duaları, ağlayışları, iniltileri duyunca sustu. Böylece yalnız bir ahlat ağacı olmaktan azat edilerek ziyaretçisiz kalmayan bir dilek ağacına dönüştüm. Sanmayın ki ben onlara istediklerini veremiyorum. Hor görmeyin gelip çaput bağlayanları. Ben onlara isteyebilmeyi vererek onları darıdünyada var ediyorum.

Yayımlanmaya Değer Öyküler

Sakım

FATMA DURSUN

Köydekiler gördüler ki göğün en tepesinden bir adam, yavaşça yere düşüyordu. Bu köyde hiçbir şey garipsenmez, yadırganmaz. Mavi gök ile yağız yer arasındaki kişioğ-lunun yaşadığı ufak bir köydür burası. Kışlar pek soğuk yazlar pek kavruktur. Soğuk rüzgârlar eser gün doğusundan, küçük insanların ülkesinden. Melunmuş onlar. Yiğitlik bilmez, et yemezlermiş. Ondan ki kısa kalmışlar. Her türlü hastalığı tebelleş etmişler. Bu göğdeki adamı da onlar yollamış olmasın? Eyvahlar ola, hastalık, fitne, ne felaketler getirecek bize?

Bunları sayıklayadururken Korkut Ata adsızları etrafına toplamış, anlatılarına başla-mıştı. Nereden geldi nereye varır bu anlatılar kimseler bilmez. Olsun dinlemek gerek. Anlamak ve hissetmek... Hem insan insanla bağına başka nasıl kurar ki? Neyse efendim, adam gökte ilk görüldüğünde merak konusu olmuştu. Önceleri düşüyor sandık, sonraları baktık adamın yere çakılacağı yok herhâl uçuyor dedik. Baktık bir yere gittiği yok o zaman dedik süzülüyor. Süzülse yine giderdi belliydi adam takılı kalmıştı. Yahu nereye takılı kalacaktı ne yer var ne zaman orada ne yapıyordu bu adam? Sakım ola diye düşündük. Burada çok olur. Sakım Güneş ananın ufak bir oyunudur.

Hem gökteki adamı düşünecek pek vakit de yoktur. Yaşamak savaştır bu küskün top-raklarda. Kim küstürdü de onca horantayı aç koydu, ölüme terk etti bu topraklar? Korkut Ata'nın elbet buna da vardır anlatacakları. Ömürlerimiz hayvanlarla geçer. Ot-latacaksın, sağacaksın, kırpacaksın, yüzeceksin, keseceksin... Sütlerinden yağ, peynir, yoğurt, kımız, ağız... Etlerini kurut, pastır... Kürklerinden kumaş, giyecek, döşek, kilim yapacaksın. Her günü ayrı bir meşakkat her meşakkati ayrı bir mutluluktur. Bu sene kış oldukça soğuk geçti. Yağan karlar arasında gökteki adamı bazen göremedik. Kara bulutlar gittiğinde gökteki adam biraz daha yaklaşmıştı. Yine de buna dikkat edecek zaman yoktu. Beşinci ay gelmek üzereydi. Toy toplanacak, şenlikler yapılacaktı. Hazır-lıklar tüm hızıyla sürüyordu. Şenlik yemekleri için kadınlar büyük hazırlıklara girmiş-lerdi. Erler atacakları cenklerin hayalini kurup, oynayacakları oyunlara hazırlanıyordu. Kızlar giyeceklerini, takılarını düşünüyordu. Erkekler ise güvenlik, geleceklerin ağırlan-ması ile ilgileneceklerdi. Bu yeniden doğuş çok ciddi kutlamalarla karşılanırdı.

Köye diğer köylerden insanlar gelmeye başlamıştı. Ahaliler gelirken yanlarında hediye-ler, yiyecekler de getirirdi. Her gelen ahali gökteki adama hayretle bakıyordu. Köyün Kam'ı burada duruma el atarak gökteki adam baharın müjdecisi, şenliğin bir parçası diyerek insanları ikna ediyordu. Kam'ın lafı üstüne laf söylenmezdi. O ölü ve yaşayan

tüm ruhların rehberiydi. Hem ahali de kara kışın ardından rahatlamak, eğlenmek iste-diğinden fazla sorgulamadı. Zaten hiçbir şey sorgulanmazdı. Karnı aç olan sormazdı. Baharın müjdecileri badem ağaçları açmıştı. Diğer köylerden ahalilerin toplanması ta-mamlanmıştı. O gün sabahından başladı hazırlıklar. Çukurlar açıldı, tandırlar kuruldu. Büyük kazanlar yerleştirildi. Yemekler ağır ağır pişmeye başladı. Meydan kuruldu. Kat kat giyinildi. Takılar, börkler takıldı. Kılıçlar kuşanıldı. Tüm bu koşuşturmaca sürerken aklım hâlâ adama takılıydı. Kam onun bahar müjdecisi olduğunu söylemişti. Madem müjdeci, bu şenliğin şeref konuğu olması gerekmez miydi? Belki de sofranın kurulma-sını bekliyordu. Kam'ın bir bildiği vardı. Ama ketum, asla tam söylemezdi. Hep eksik hep oyunlu, mistik bir hava yaratırdı.

Akşam olmuş, şenliğe yaraşır görkemli sofralar kurulmuştu. Korkut Ata sofranın en başına bağdaşını kurmuş, kendisini duymayan kulaklara anlatıyordu. Ata seni duyacak olanlar henüz adı olmayanlardır. Adı olanların yüreği bencilleşmişti. Onların kulak-larına başka bir anlatıcı lazımdı. Yemekler yendi. Şölen ateşi tüm ihtişamı ile yanar-ken cenkler atılmaya, güreşler tutulmaya başlanmıştı. Adsızlar Korkut Ata'nın yanına toplanmış onu dinlerken adlarının hayalini kuruyordu. Kulağım Korkut Ata'da olsa da aklım Kam'daydı. Çok garip davranıyordu. Törenleri yönetir, tüm dikkati kendine toplardı. Oysa bir kenara geçmiş gözünü göğe dikmişti. Baktığı yere dikkat kesilmem ile gözlerimin açılması bir oldu. Yedi ay önce beliren bu sakım adam yere çok yaklaşt-mıştı. Artık yüzü, gözleri belirgindi. Nasıl olur da bunu fark edemedik? Onu bir sakım sanarak varlığına bahane bulduk, alıştık, dikkat etmedik; o ise gözümüzün önündeyken yavaş yavaş yer değiştirmiş. Kam onun haberci, müjdeci olduğunu söylemişti. Eksik bir şeyler var. Sakladığı şeyler. Sakıma dikkatle bakarken gözlerini bana çevirdi. Sakım olamazdı. O gözlerde gördüğüm dehşet gerçektir. Düşüşü tam yedi ay sonra bitti sakım adamın, yere ayağını bastı. Gözlerimiz hâlâ ayrılmamıştı. Kam büyük hızla sakım ada-mın yanına koştu. Kam'la birlikte ahali de toplandı. Sakım adam toplananlara hikâye-sini anlatmaya başladı.

Sakım adamın düşüşü tam yedi ay sonra bitti. Yere ayağını bastığı gibi Kam'la birlik-te toplanan ahaliye hikâyesini anlatmaya başlamak istedi. Kam, Sakım adamı ateşin başına, Korkut Ata'nın yanına oturttu. Otağların önde gelenleri çevrelenmişti. Korkut Ata'nın gerçeklerine sağır olan bu kulaklar, Sakım adamın hurafeleri için canavarlar ka-dar keskin duyuşlarını açmışlardı. Bir müjdeciyeye göre oldukça esrarlıydı. Biraz uzakla-rında kayanın başında oturmuş hâlde olanları izlerken Korkut Ata'yla ve Sakım adamla göz göze gelmekten kaçınıyordum. Ahalinin bu sakin hâli beni endişelendiriyordu. Ade-ta efsunlanmış gibilerdi. İfade-siz ve sessizlerdi. Ağızların sessiz olmasını anlarım ama gözler nasıl bu kadar suskun, boş olabilirdi? Korkut Ata'nın, Esrarlı Kam'ın ve Sakım adamın yüzleri ise oldukça ciddiydi. Her sene bahar gelirdi ama bu şekilde müjdecinin geldiğini ilk görüşümdü. Belki benim şaşkınlığım bundandı, diğerleri alışkındı bu du-ruma.

Kam ayine başlamıştı. Davul sesleri güm güm edip toprağı uyandırıyor. Gırtlaktan

çıkan seslere eşlik eden ahali doğaya baharın geldiğini haber ediyordu. Çocuklar tohumları yere saçarken Yer Kara Alp'e toprağın küskünlüğünün geçmesi için ahali alkış ediyordu. Toprağın biri olan su için yiğitler yeminlerle suları içmişlerdi. Mühürlenmiş toprakları açması, kararmış suları aydınlatması için Yer Kara Alp'e tutulan alkış daha da güçlendi. Günün kuzeydoğusunda ormanlı olanlar Ulu ağaca çaputlarını bağlayıp kollarındaki doğanları uçurdular. Dünya ağacı kabul edilen bu ağaca kavimler ataları gibi torbalarında yaşama bu ağaç gibi bağlanmasını yerdeki köklerin bir gövdede birleşip gökteki yapraklarla sonsuzlukta buluşmaları için alkış ediyorlardı. Kuş Rüzgârı Ata'ya yeli çıkarması için ısıklar eşliğinde elinde örtüler kızlar dönüyordu. Ayinin bu kısmında zihinler benliğini kaybedip tabiat ile özleşmeye başlıyordu. Yel iyi mi kötü mü gelecek bilinmez, rüzgârlarla cinler bu ısıklardan kaçamazlardı. Son olarak temaşe göstermek için Ulu od yakıldı.

“Ey Kırâlıçem, ey anam, ateş!

Sen, anamız Ötüken eteklerinden, ortaya çıkmışsın!

Tanrıların hakanı tarafından icâd edilmiş ve yaratılmışsın! Ey anam ateş!

Senin nurun, göklere erişmiş! Yerin dibine kadar gider!

Son alkış okunduktan sonra gökteki ud Güneş ana doğdu. Üç kez selamlandı. Bahar gelmiş, uyuyanlar uyandırılmıştı. Yerin yedi kat içindeki ud ise toprağı ısıtmaya başlamıştı. Ayin tamamlanmıştı. Uzak istanlardan gelenler iyi yeller ile döndüler. Kam köyün ahalisini Sakım adamın etrafına topladı. Sakım adamın yüzüne o dehşet ifadesi tekrar döndü. Gözlerimiz tekrar denk düşünce

“Ölü desem, ölü değil! Diri desem, diri değil!”

dizesi zihnimde dönmeye başladı. Bu nasıl bir varlıktı? Gözleri bizimkiler gibi değildi. Ahalinin gözleri ayinin bitmesiyle tekrar efsunlanmıştı. Sakım adam anlatmaya başladı: “Men ki günün en doğusundan Güneş ananın doğduğu topraklardan gelirem. Amma ne geçmişten ne de gelecekte zamanın ne başladığı ne de bittiği yerdenimdir. Güneş ana neredeyse oraliyimdir. Güneş ana hangi vakitte ise o vakittenimdir. Akşamları Ay ata yoluyla sabahları Güneş ana ile gelirem. Çok isim koymuşlardır; Ilga, Sağın, Serap, sizler de Sakım dersiniz. Hepsiyimdir. Hepsinden öte gerçeğimdir. Güneş ananın siz yer ve gök arasındaki çocuklara ulaştırdığı sesim. Diyeceklerini aktaranım. Gök camının ötesinden Bükelerin diyarından gelirim. Sarı, kırmızı, mavi bükelerin diyarında yeni bir bükeler göründü. Yalnız, karanlık bükeler. Güneş ananın diyarının en eski sakinleri olan bükeler bu yeni bükeleri istemediler. Güçler, mitler, dengeler, inançlar dağılacığı için onu yok etme maksadıyla savaş başlattılar. Bu savaş göğün ötesindeki diyarları birbirine kattı. Savaşlarda ölen bükelerin kalpleri tüm bilinen ve bilinmeyen en eşsiz şaheseridir. Kimileri ölümsüzlüğü bahşettiğine, kimileri çok ciddi büyü güçlerine sahip olduğuna inanır. Bükeler kalbinin gücü siz mahlûkun algılayamayacağı yüceliktedir. Onun karşısında dileksiz kalırsınız. Ona sahip olmaya çalışmak yok oluşa götürecektir. Siz insanların zamanında binlerce yıldır süren bu savaş sonucu bükeler kalpleri dağılmıştır. Bükeler kalpleri birbirine bağlıdır. Her ölen bükelerle birlikte tekrar tekrar ölürlər. Yine de bükeler kalbi

ile olan bağları kopmaz. Bükeler varlıkta kaybolmazlar. Kopamazlar. Bundan dolayı binlerce yıldır süren bu savaşa yedi bükeler hanedan soyundan olan bükeler kalplerini yemiş olan Yer Bükeleri Yedi başlı Yel Bükeler, yedi kalbinde hissettiği acıdan dolayı gök ötesi diyara giderek son vermiştir. Onu aranızdan Korkut Ata Lung-ch'êng'te görmüş, heybetinden şol gözü yaşarmıştır. Menim bu köye Güneş ana tarafından yollanma sebebim ise aranızda bükeler kalbi yedirilmiş biri bulunmaktadır. Korkut Ata men müjdecisi değil uyarıcı olarak geldim. Bükeler kendilerine ait olanı istemeye geleceklerdir.”

Konuşmasını bitirdiği esnada Sakım adamın gözleri göğe döndü. Sakım adam eliyle göğü gösterdi. Gördük ki en tepeden bir göktaş, yavaşça düşüyordu. Ahali her zamankinden daha suskundu. Sakım adamın anlattıklarını hiç duymamış, göğdeki göktaşını görmemiş gibi işlerine döndüler. Korkut Ata, Sakım adam ve Kam kalmıştı. Köşeden hâlâ olanları izliyordum. Ahali Sakım adamın varlığını unutmuştu. Bir rüya hâlinde uyanır gibi tepkisizlerdi. Gözleri, kulakları yetmemişti. Ahali şenlik sonrası temizliğe girişti. Sofralar, tandırlar kaldırıldı, kilimler toplandı. Ortalık temizlendi. Sakım adam, Korkut Ata ve Kam göğü izliyorlardı. Göktaş düşüyor mu? Uçuyor mu? Takılı mı kaldı? Geziniyor mu?.. Bunları düşünürken Korkut Ata çağırdı. Fark edilmemek için o kadar uğraşmıştım oysa.

O küçük kayanın ardından üçünün yanına varırken bakışları ile beni ölçtüklerini hissediyordum. Adı bile olmayan beni fark etmiş olmaları korkutucu olması gerekirken bunu beklediğimi anladım. Onca ahalinin arasından beni bulmalarını, görmelerini istiyordum. Yanlarına vardım. Onlar sedirlerde yükseğimde otururken, ben kilimin üzerinde alçaklarında oturuyordum. Nizam bunu gerektirir. Haddi bilmek gerekir. Kişi kendi aptallığında kaybolmamalı, yerini hep hatırlamalıdır. En yüceler, en hakanlar dahi kendisinden üstün olan aklın önünde haddini bilmeli, bakışlarını eğmeli ama canavarlar kadar tüm duyularını keskin tutmalıdır. Hiç olmadığım kadar keskin aynı zamanda uysaldım. Bekliyordum. Adı dahi olmayan ben, elime Tengri tarafından ak yazı ile kaderimin yazılmasını bekliyordum. Güneş ana tarafından yollanmış bu Sakım adamın tek görevi uyarmak olamazdı. O kadar yolu ve zamanı bunun için aşmış olamazdı. Gelirken kaderimi de getirmiş olmasını diledim.

Bakışlarımı kaldırdığımda Korkut Ata'nın şol gözünün yaşardığını gördüm. Kam, sözü alarak başladı.

— Senin adın var mıdır?

— Yoktur.

— Anan buban var mıdır?

— Yoktur.

— Yaşını bilir misin?

— Bilmem.

— Köklerin dalların var mıdır?

— ...

Bu soruya yanıt veremedim. Zaman anlamlandırır diye düşündüm. Bu sorunun kaderimle bağı vardır. Her nefesin kaderimle bağı vardır. Efsunlu ahali arasından sadece benim bir canavar kadar keskin olmam, kimsenin bu duruma dikkat etmemesinin bir anlamı olmalıydı. Şol gözü durmaksızın akan Korkut Ata, Kam'ın sözünü keserek sözüne başladı.

— Kandaşım, Tengri Dağlarının derinlerindeki Kutlu pınarın içinde kalmış olan yedi cin ininde bize emanet edilenin vakti gelmiştir. Var de bana Ataların emanetini koruyacak mıyız? Saklayacak mıyız? Kaderini bulmasına izin verecek miyiz?.. Kam bu sözler üzerine;

— Var anlat kandaşım, zamanın bizim için hızlı aktığı Ötüken'den Hazar'a, oradan Maveraünnehir'e, Altaylardan cihana yayılan bu macera nasıl oldu da Tengri Dağlarından göğün ötesindeki uzak istanlara ulaştı oradan tekrar bizi bu küçük köyde buldu.

— Ata yurdumuz, bereketli topraklarımız, yağız yiğitlerimiz, ateş kızlarımız, yüce hanlarımız, hanlarımız, yabgularımız, şanımız, kutumuz, töremiz Gök Tengri'nin lütfelendirdiği kutlu yıllar... O zamanlar ne Korkut Ata'n olan benim ne de gizemli Kam'ın adı yoktu. Yiğittik, kanımız hızlıydı. Adımız olsun, kaderimiz ak yazı ile elimize yazılsın istiyorduk. Sığamadık topraklara yollara çıktık. Diyar diyar gezdik. Her diyarda bizden olanı bulduk. Yedirildik içirildik... İnsan olmadığı yerde bozkır vardı bizi kucaklayan. Ona dayandık. İlerledik. Yedi cihanda, yedi yüce âlemde, yedi yüce ırkla karşılaştık. Onlar bu âlemi terk edenlerin geride bıraktığı koruyuculardı. Ataları, gök kapısından bir saman hırsızının kuşlar yolundan çaldığı sırada diğer diyarlara göçmüşler. Biz iki kandaş yedi ırkla mücadele ederek onları bozguna uğrattık. Bize korudukları yedi eşsiz hazineden teklif ettiler. Almadık. Yiğit, hakkı olmayana el uzatmaz. Bunun teklifi dahi edilmez. Hak yiyen, yerin yedi kat altındaki udun içinde sonsuza kadar hapsolsun. Bizim arayışımız adımız ve kaderimizdi. Bize adımızı, onunla birlikte kaderimizi bağışlayanı aradık. Diyar diyar gezdik. Âlemlerle tanıştık. Yedi yüce ırktan sonuncusuyla Tengri Dağlarının içinde karşılaştık. Dağın girişini günlerce aradıktan sonra Güneş ananın gün içinde kararması üzerine yedi başlı kara Yelbegen'in Güneş anayı yemeye çalıştığını gördük. Yedi başlı kara Yelbegen'le cenk atıp yedi başını kestikten sonra Tengri Dağından içeri girdik. Yedi cin inini tek tek geçip en dipteki Kutlu pınara vardık. Kutlu pınar cihanda görülecek en güzel yerd. Su perileri pınarın her yerinde kanatlarından ışıklar dökerek uçuyorlardı. Kutlu pınarın başında onun koruyucusu duruyordu. Bu koruyucu yarı peri yarı insandı. Adı Tepegöz olan koruyucu, yolunu kaybetmiş bir çobanla Kutlu pınarın önceki koruyucusu Perihan'ın çocuğuymuş. Tepegöz bize neden geldiğimizi sordu. Adımızı ve kaderimizi bulmaya geldiğimizi öğrenince bizimle mücadele etmedi fakat gitmemize de izin vermedi. Güneşi aylarca görmedik. Kutlu pınarın büyüleyiciliği benliğimizi kaybettirecek kadar dehşetliydi. Direndik. Adımız, kaderimiz olmasa da benliğimiz bizleydi. Köklerimiz ve dallarımız bizleydi. Bekleyişimizin sonunda Tepegöz ve periler bize korudukları hazineyi verdiler. Adımız ve kaderimiz bu ıduk hazineyle

bağlı olduğunu söylediler. Bu ıduk hazine zamanında yedi kutlu büke hanedan soyunun kalplerini yemiş olan yer bükesinin kalbiydi. Dehşete düşsem de görevi korkusuzca, heybetli bir şekilde kabul ettim. Adım Korkut oldu. Kaderim emaneti korumak oldu. Kandaşım Kam emaneti sahibine götürmekle kaderlendi. Ruhların arasındaki haberci olarak Kam, yer bükesinin topraktan oluşan eşsiz kalbinin isteği ile bizi bu köye getirdi. Köyün Ulu ağacının altına yine bir bahar şenliği zamanı gökten gelen Sakım adam elinde kanla doğmuş olan bir çocuğu bıraktı. Tabiatı uyandırmak için yapılan ayın çocuğun etrafında dönmeye başlamış, yer bükenin topraktan olan kalbi tan vakti çocuğun ruhu ile birleşerek son karanlığı Güneş anadan önce aydınlatmıştı. Bu çocuk sensin evladım. Dondum sanki, daha adım bile yokken böyle bir kader kutlu muydu yoksa lanetli miydi? Ben bir şey diyemeden Sakım adam söze girdi:

— Gökten gelen nedir çocuk?

— Güneş ananın diyarındaki küçük karındaşıdır.

— Değildir çocuk. Hissetmiyor musun?

— Hayır.

— Zamanın geldiğinde gökten gelen geldiğinde hissedeceksin. Köklerini ve dallarını bulacaksın.

— ...

Aylar ayları kovaladı. Gökten taş yaklaştıkça benim yüreğimdeki ağırlık arttı. O yaklaştıkça ben ona çekiliyordum. Yüreğimdeki ağırlık uzaklaşmama izin vermiyordu. Köklenip kaçamıyor, dallanıp uzanamıyordum. Bekliyordum. Gökteki taşın gelip yüreğimdeki taşı kaldırmasını. Ben bu bekleyişteyken kaderimin bağlanmış olduğu Sakım adam görünüp görünüp kayboluyordu. Kam yüreğimdeki ağırlığın bugün beni ezse de yarın bana güç vereceğini, sabretmemi söylüyordu. Eşsiz güzellikler ciddi yükler altından çıkarmış. Adımı, kaderimi bulmak için yüreğimdeki ağırlığı taşıyabilmek için dayandım. Bekledim. Korkut Ata'nın şol gözü beni her gördüğünde Yer Büke'nin kalbini taşıdığımdan yaşarırımış. Gökten gelen taş oldukça yavaş bir şekilde yere indi. Sakım adam vaktin geldiğini söyleyerek bana tekrar sordu:

— Ne olduğunu hissedebiliyor musun?

Sorunun cevabını yüreğimin en derinlerinde hissediyordum. Yüzyıllarca süren uykumdan uyanmış gibiydim.

— Evet. Bu bir büke kalbidir. Yüzlerce yıl önce ölmüş olan bir bükeye aittir. Yer Büke'nin kalbine, bana doğru çekildiği için buraya düşmüştür.

Bunun üzerine Sakım adam

— Taşıdığın kalbin bedelini ödemelisin. Elinde kanla doğmuş bir çocuk olarak senin kaderin savaşlarla yazılıdır. Yer Büke'nin toprak kalbi seni seçmiştir. Toprağın, göğün ve onun ötesindeki diyarlarda seni bekleyen kaderini ve adını bulmak için yola çıkma-

lısın. Önce bu büke kalbini ait olduğu hanedana, göğün ötesine götürmeliyiz. Benimle gel evladım. Korkut Ata ve Kam ile vedalaştım. Kader bizi tekrar bir araya getirene kadar adımı, kaderimi, köklerimi ve dallarımı bulacağıma and içtim.

Balkonlar Olmasaydı

SEBAHATTİN GÜNDAY

Eski Cami önü hüznün yeri, Eski Cami meydanı ölüm durağı. Aylar, mevsimler geçer, ölüm eksik olmaz orada. Öğle ya da ikindi namazı çıkışlarına müteakip, namazı kılınıp duası yapılacak yeşil örtülü bir tabut durur Eski Cami önünde. Hemen yan tarafında belediyeye ait yeşil cenaze nakil aracı, toprağa verilecek bir hüznü bekler kalabalığın içinde.

Meydana yürüdüm, öğle namazı bitmek üzereydi. Mevtanın başında bekleyen yakınları, onlara başsağlığı dileyenler, uzaktan yakından cenaze namazına gelenler meydanı doldurmuşlar. Herkeste aynı yüz, aynı bakışlar, herkeste bir Yakup hüznü ve yalnızlığı var. Birbirine bakan gözler hiçbir yere, hiç kimseye değmiyor. Her göz, her bakışı delip geçiyor, her şeyi teğet geçiyor bakışlar. Sadece kendini arıyor, kendine bakıyor gözler. Herkes aynı boşluğa, aynı boşluktaki kendi ölümüne bakıyor derinden derine. Hiçbir haykırış yok. Hiçbir şey göremiyorum baktığım gözlerde. Bakmayı, görmeyi unutuyorum. Beni gören, bana bakan yok. Daha çok görmeyi isteyip göremeden yeşil örtülü tabuta bakıyorum uzaktan.

Birazdan cenaze namazı kılınacak ve Yakup Hoca dinleneceği bir dünyaya gidecek.

Yorgundu Yakup Hoca. Hep yorgun, hep yaşama uğraşı içinde.

Cami cemaati çıkıyor yavaş yavaş. Cenaze namazı için ses sistemi kuruluyor o yavaşlığın içinde hızlıca. Bir iki üfleme, biraz mekanik sestten sonra dükkân, çay ocağı önlerinde, sağda solda kendi sohbetleri içindeki yalnızlıklara dalan gruplar cami önüne doğru saf tutmaya başlıyorlar. Sessizlik giderek ağırlaşıyor, elle tutulacak gibi oluyor. Uğultular yerini sükûta bırakıyor. Sükût bir kurşun gibi yüreklere doluyor. Ağır ağır doluyor. İmam efendinin sesi yükseliyor yakasına taktığı mikrofondan apartmanlara, göklere doğru.

“Muhterem Müslümanlar!”

“Her canlı ölümü tadacaktır. Ve ancak kıyamet günü yaptıklarınızın karşılığı size tastamam verilecektir. Kim cehennemden uzaklaştırılıp cennete konursa o, gerçekten kurtuluşa ermiştir. Bu dünya hayatı ise aldatma metâından başka bir şey değildir.”

Sessizlik, dualar ve âminler...

“Allâh’ım! Bizim dirilerimizi, ölülerimizi, hâzır ve gâib olanlarımızı, büyüklerimizi ve küçüklerimizi, erkeklerimizi ve kadınlarımızı afv ü mağfiret buyur. Yâ Rabb! Bizden yaşattıklarını İslâm üzere yaşat. Bizden öldürdüklerini iman üzere öldür. Bilhassa bu ölüyü kolaylığa, rahatlığa, mağfirete, rızâna erdir. Yâ Rabb! Eğer bu ölü, muhsin ise

ihşanını artır; ve eğer yaramaz bulunmuş ise affet. Kendisine emniyet, beşâret, kerâmet ve kurbanîyet nasib buyur rahmetinle, ey merhametlilerin en merhametlisi.”

Konuşmalar sanki başka bir âlemden dökülüyor üstümüze.

Konuşmalar dünyadan değil.

Dualar, yakarışlar, âminler...

Helallik alma...

...

“... içimden bana bakıyor Yakup Hoca bana bakıyor içimden kıpkırmızı gözleriyle, elleri belinde yüzü kırmızı yirmi beş yıl önceki gibi kırmızı, içimden bana bakıyor kıpkırmızı gözlerinden çıkamıyorum gözlerinden bir uçuruma gözlerinden bir apartman boşluğuna düşüyorum, kıpkırmızı oluyorum ayaklarına bakıyorum hep aynı ayakka-bılar hep yorgun hep kırmızı hep kıpkırmızı elleri belinde gözleri kırmızı gözlerime değişiyor düşüyor düşüyorum...”

Dualar, nasihatler, âminler...

Cenaze namazının kılınışı...

Er kişi niyetine...

...

“... keşke konuşsam bir selam verseydim bana bakıyordu çay kokusu içinden, hep çay kokusu olur mayıstan sonra havada, gözler okul pansiyonu tanıdı mı acaba o gün de çay kokuyordu hava, yorgun adımlarla karşıdan geliyordu konuşamadım çaya gidi-yordu belki çaydan geliyordu bütün ilçe çay kokuyordu, yorgundu adımları ölümüne yorgun bana bakıp geçti öylesine mi baktı acaba kıpkırmızıydı aynı elbiseler aynı yor-gunluk aynı ayakkabılar neden konuşmadım konuşsaydım keşke ...”

Dualar, nasihatler...

Üç İhlas, bir Fatiha...

Âmin.

Cemaat dağıldı, çoğu dünyaya döndü. Dönmeyenler mezara kadar eşlik ettiler Yakup Hoca’ya.

Aldılar, götürdüler Yakup Hoca’yı.

Bendeki Yakup Hoca’yı götüremediler. Onu alıp meydandan ayrıldım. Çay ocaklarında, parklarda, tanıdık dükkânlarda, oturduğum esnaf ortamlarında içimde taşıdım onu.

İkinci yaklaşırken pazar alanına doğru yürümeye başladım. Çay kokuyordu. Dün de çay kokusu vardı havada. Salı pazarıydı, güneşli bir günde renkli bir halk pazarı. Fab-rika fırınlarından yükselen çay kokusu iyiden iyiye çökmüştü ilçenin üzerine. Bazen yumuşak bazen ağır oluyordu çay kokusu.

Salı pazarının köyleri toplayan curcunası ile bütün bir ilçe akış hâlindeydi. Akşamın telaşı pazarı dolaşıyordu. Dağılan okullar, işten çıkan memurların akşam telaşındaki alışverişleri, “Domatees! Bibeer! Patlıcaan!” sesleri. Köyden gelenler, köyüne gitmeye çalışanlar, “Akşam pazarı! Yara bandı! Fare zehri!” diye bağırانlar. Sesler akıyor, renkler akıyor, hüznün, sevinç ve yorgunluk akıyor akşam pazarında. Keşanlar, peşta-

mallar, yaşmaklar uçuyor.

İşte tam burada...

Karşıdan geliyordu Yakup Hoca. Yorgun ve her an düşecek gibi. Gayri ihtiyari toplayıp kollarının arasında tutmaya çalıştığı yeşil bir branda, muşamba gibi bir şeyle geliyordu karşıdan. Çay kırma sezonu. Çaya mı gidiyordu, çaydan mı geliyordu? Düşünürken düşüncesiz ve eylemsiz kaldım. Yürüyüşünden, yüzünün renginden, sonra gözlerinden tanıdım. Yirmi beş yıl önceki gözler. Hep aynı gözler. Kırmızı, kıpkırmızı. Saniyelik te-reddütler içinde bakışarak geçtik karşılıklı. Dönüp arkadan bir süre daha izledim gidi-şini. Bir ölümü sürüklüyordu yorgun ayakkabıları. Bir ölüm geziyordu etrafında sanki. O yüzden mi konuşamadım? Nutkum tutuldu bir anda. Tanıdı mı acaba, tanıyarak mı baktı? Öylesine mi baktı? Tanıdıysa ne düşündü hakkımda? Düşünüyor muydu acaba? Kendinde, bilinci yerinde miydi? Hayatını kaybetmiş gibiydi. Onu mu arıyordu? Ona mı bakıyordu?

Bir kâbus gibi üzerime, içime çöktü o an. Sorular, sorular, sorular... Bulamadığım, ken-dimi ikna edemediğim cevaplar. Bir düşünceye varamadan, bir düşüncede duramadan, bir düşünceyi zihnimden silemeden kendimle, kelimelerle savaşa girdim an be an. Göz-leri gözlerime yapıştı Yakup Hoca’nın, yüzü yüzüme. Bana hiç kimse öyle bakmadı, hiç kimseye öyle bakmadım ben. Tutunacak bir dal arar gibiydi, uzanacak bir el. Ama o hep öyleydi. İlk gördüğümde de öyleydi diyorum kavga yeniden başlıyor içimde. Neden konuşamadım? Neden? Susmanın, öylesine geçmenin sırası mıydı? Herkesin yanından öyle mi geçti? Herkes öyle mi geçti yanından? Bir konuşan olmadı mı Yakup Hoca’yla? Bir gülen olmadı mı?

Saatler saatleri kovaladı, Yakup Hoca da beni. Beni bir Yakup hüznü tuttu. Akşamın hüznü Yakup Hoca’nın hüznü ile bin Yakup hüznüne döndü. Elimle, kendi düşüncele-rimle kendimi bir kuyuya attım. Kalbimin hüznü Yusuf kuyularına. Bir kuyu bin kuyu oldu başka bir biçimde, her kuyu başka bir Yakup oldu içimde. Yusuf’la Yakup buluştu, ölümle yalnızlık ağlaştı bende. Yakuplar bana karıştı, ben Yakuplara karıştım.

Günü, akşamı, Yakup hüznü ile büyütüp, geceyi Yakup hüznü ile noktaladım.

Sabah, gece yorgunluğu ile başladı. Biraz iş, biraz telaşın unutturduğu geçmiş saatler, eski anlar bir yerlerde pusudaydı. Güneşli bir güne evin pencerelerini açtım. Gecenin sessizliğinde eve dolan çay fabrikasının uğultusu, gündüz ilçenin diğer gürültüleri ara-sında seçilmez oluyordu. Sesi gitti kokusu geldi fabrikanın. Dışarıdan, belediye hopar-löründen bir ölüm ilanının ilçeye yayılan yankısı iki defa tekrarlandı.

“Ölüm ilanı!” seslendirmesini duyuyorum, sonrası yankılı ses içinde anlaşılmaz olu-yordu.

Yanımdaki yemek masası üzerinde sessiz konumda duran telefonun mesaj titreşimi ça-ğırıldı can sıkıntımı. Telefonu alıp mesajlara baktım. Onu masaya bırakacağım anda sosyal medya çukuru beni çekti sanki. Facebook uygulamasında bir güveydim artık ya da sayfalar içimde bir güve gibi geziyordu. Ayakta ne kadar durduğumun farkında bile değildim. Bir fotoğrafın, kırmızı bir çift gözün içine düştüm o anda. Sanki bir ateşin

içine düşer gibi.

Sürmene Postası sayfasında o fotoğraf ve üstünde bir açıklama:

“İlçemiz emekli öğretmenlerinden Yakup Mehmetoğlu, Yüz Evler Sitesi’ndeki evinin balkonundan düşerek hayatını kaybetti.”

Bir “Balkon” şiiri kondu dudaklarıma ama bir türlü sonu gelmedi.

Telefonu bırakıp pencerenin önüne doğru yürüdüm. Sekizinci kattaki salonumuzdan karşıımızdaki binaların çatılarına takılıp kalıyor bakışlarım. Eski binaların çatılarında baharın ilk martıları yumurtalarından çıkmış, acemi yürüyüşlerini yapıyorlar. Yeni yapılardan birinin iskeleti bitmiş, tuğlaları örülüyor. İşçiler çalışıyor katlarında güle oynaya. Bakışlarım yeni binanın tuğlasız, korkuluksuz balkonunda karar kılıyor.

Bir şiir düşüyor en üst katın balkonunda aşağıya.

Şiir düşüyor, bir martı gökleri kucaklıyor o düşerken.

Kader’in Kartı

ÖZAY ERDEM

Telefonda her mesut kadın gibi gelirken ekmek almasını söylemişim Oktay’a. O da her mesut erkek gibi başka bir şey lazım mı diye sormuştu. Minibüs ineceği durağa yaklaşmış olmalıydı, kapatırken, müsait bir yerde deyişini duydum şoföre. Bu konuşmanın üzerinden beş dakika geçmişti ki kapı zili çaldı. Ben o sırada mutfakta yemekleri hazır ediyordum. İki şey beni şaşırtmıştı. İlki, Oktay bu kadar kısa sürede gelmiş olabilir miydi? Eğer öyleyse yeni bir rekor demektir. Minibüsten inince eve kadar süren yol o uzun caddeyi, dik bir yokuşu da barındırıyordu, bu kadar kısa sürede yürümüş olabilir miydi? Zile basmazdı Oktay. İkinci şaşırtan nokta da buydu benim için. Anahtarı yanında olurdu daima. Tabii bazen cadde boyunca yer alan seyyar satıcılardan elma, armut, muz -artık mevsimine göre hangi meyve varsa- alırdı. Bazen de yine cadde üstündeki pastaneye uğrayıp tatlı aldığı da olurdu. İşte bu gibi durumlarda, elleri doluyken yani, anahtarı çıkarmakta zorlanırdı Oktay. Dirseğiyle basardı zile her mesut erkek gibi. Kimi vakit de o kadar yorgun olurdu ki oyalanmadan doğruca eve gelir, kapıyı açmaya bile üşenir ve zile basardı. Fakat telefonda sesi o kadar yorgun gelmemişti bana. O yüzden ellerinin poşetlerle dolu olması ihtimali daha ağır basıyordu. Yine de eğer kapıdaki Oktay ise bir zaman rekoru kırmış demektir.

Kapıyı açınca karşımda yan komşumuz Menekşe ablayı buldum. “Ah kızım,” dedi başını iki yana sallayarak, “kapıda kaldım ben.” Elinde boş bir çöp kovası tutuyordu. Konuşmama müsaade etmeden devam etti. “Kader de yok evde, zilini çaldım ama açan olmadı. Misafirlğe gitti herhâlde.” Alnında ter damlacıkları birikmişti, içeriye davet ettim kadıncağızı. Çöp kovasını bir kenara bırakıp girdi.

Koltuğa oturunca derin bir nefes alıp verdi Menekşe abla. Sonra su istedi bir bardak. Getirdim. İçi yanmıştı besbelli kadının. İçtikçe serinledi. Ardından ellerini dizlerine koyarak konuştu. “Sizde kart var mı kızım? Kader kartla açıyordu kapıyı,” dedi. “Ben beceremem ama sen bir dene...” Suyun meydana getirdiği harareten mi emin olmadım alnındaki terler artmıştı. Sakin olmasını söyledim. Kilerden tansiyon aletini getirdim. Tansiyonunu ölçtüm. Sonra tuzlu bir ayran yaptım kendisine. O sırada dış kapı açıldı. Oktay’dı. Anahtarı yanına almıştı demek. Ayakkabılarını çıkarırken oyalandı biraz. Terliklerin kime ait olduğunu anlamaya çalıştı muhtemelen. Koşup durumu an-

lattım bir çırpıda. Elinde ekmekten başka iki poşet daha tutuyordu. Gülümsedim alırken. “İşe yaramayan kartlardan birini getirsene, deneyelim,” dedi. Ardından terlediğini söyleyerek üstünü değiştirmek için yatak odasına geçti. Dışarıda akşamüstü olmasına rağmen boğucu bir sıcak vardı. Temmuz ayıydı ve yaz görevini ifa ediyordu.

Misafir odasına geçtim. Çekmeceden çıkardığım kartları yatağın üstüne dizdim tek tek. İçlerinden birini seçmem gerekiyordu. Ya da daha doğru ifade etmem gerekirse bir tanesini feda edecektim. İlk sıradan başladım. Ünlü bir kozmetik mağazasına ait indirim kartıydı. Bu olmazdı. Her ne kadar söz konusu mağaza benim için artık ikinci plana düşse de tekrar yerini geri alması her zaman olasıydı. İkinci sırada üniversite öğrenci kimliğim yer alıyordu. Saçlarımın kızıl olduğu zamanlardan kalma hâlim bana gülümseyordu. Diplomamı almaya gidince o ince düşünceli fakülte sekreteri hatıra olarak sizde kalsın demişti. Şimdi onu feda etmeye nasıl cüret edebilirdim. Kızıl saçlı hâlim bana gülümserken üstelik. Sırada Oktay'ın sendika üyelik kartı vardı. Yapamazdım. Böyle resmî şeyleri bu tip sıradan işlere alet edemezdim. Onu da eledim. Hiç açtırmadığım kredi kartım olabilir miydi peki? Zaten farklı bankalara ait iki tane bulunuyordu cüzdanımda. Yine de belki bir gün lazım olabilir düşüncesiyle uzak durdum. Sonra otobüs kartıma geldi sıra. Aslında şehirde her yer yürüme mesafesindeydi bizim eve ama alışveriş yapınca kullanmak gerekiyordu. O kadar poşetle yürümek özellikle de bunaltıcı yaz günlerinde ve ayazın vurduğu kış günlerinde çok zor geliyordu insana. Otobüs kartı da kalmalıydı. Bir süpermarketin, sadece seçili ürünlerdeydi, indirimlerden yararlanmak için kullandığımız kartı peki? Taşınınca uzak düşmüştük söz konusu marketten. Kolay kolay gitmiyorduk artık o tarafa. Çekimser kaldım. Peki müze kartlarımız? Asla olmazdı. Yakında tatile çıkacaktık ve illaki lazım olacaktı. Son olarak geriye bir kitapçının avantaj ve fırsatlardan yararlanmamız için verdiği ama bir işe yaramayan o kart kalmıştı. İçlerinden birini feda etmem gerekiyordu. Bu olabilirdi. Nadiren kitapçıya giderdik Oktay'la. Alışveriş merkezinde mağaza mağaza dolaşırken bazen şöyle bir uğrama ihtiyacı duyardık ve hiçbir zaman bahsedilen o avantajlı fırsat günlerine denk gelememiştik. Kilidin sesi duyuldu o sırada. Oktay yatak odasından çıkmıştı. Seçimimi yaptım. Uzatıp verdim kartı. Oktay önce ne yazıyor diye baktı üstüne, sonra o da uygun görmüş olacak ki dış kapıya yöneldi. Ayakkabısını topuğunu ezerek giydi. Sabırsızlığını anlıyordum. Bütün acıkmiş erkekler gibi bir an önce bu işi halledip sofraya oturmak istiyordu.

Menekşe ablanın koltukta içi geçmişti. Kendisini o hâlde bırakıp kocamın peşinden gittim. Oktay, yan komşumuzun kapısına, “İnşallah beceririz,” diyerek yaklaştı. Avantajlar sunan kitapçının kartını kapı ile kasası arasındaki o belli belirsiz karanlık boşluğa -omzu hizasına getirerek- soktu. Sonra aniden aşağıya indirdi. Bir fıjt sesi geldi. Ben kendi kapı eşliğimde durmuş, kollarımı bağlamış hâlde bekliyordum. Bir taraftan da Oktay olur da başarırsa “kimin kocası o” diye şarkı söylemeyi düşünüyor, sonra bu bahsi kapatıyordum saçmaladığımı düşünerek. Zaman zaman da sönen fotosel lamba

yansın diye bir elimi havaya kaldırıyordum. “Kendine doğru çekeceksin kapıyı kartı indirirken,” dedim, “Kader Hanım öyle yapıyormuş.” Burnundan soluyarak konuştu Oktay: “Öyle yapıyorum zaten!”

Kartı defalarca yukarıdan aşağıya fıjt sesini çıkartarak indirdi Oktay. Kilidi bulamadı bir türlü. Başaramadıkça yüzü kızardı. Alnından terler boşandı kocamın. Sinirleri gerildi. En sonunda kendi kendine söylenmeye başladı. İkide bir sönen fotosel lambaya saydırdı. “Sabahları ayakkabı giyerken bile sönüyor,” dedi, “rezidans diye geldik ne çekiyoruz.” Çıtırtılar ve tıkırtılar, üst üste fıjtalama sesleri geldi ama kapı bir türlü açılmadı. En sonunda, “Kilitli olmasın sakın,” dedi denemekten vazgeçerek. Olabilir miydi? Kilitlediğini unutmuştu belki de kadıncağız. İçeriye oturma odasına geçtim hemen. Seslere uyanmıştı Menekşe abla. Ben sorunca kendinden emin konuştu. “Çöp dökmeye diye çıkmıştım kızım. Ne kilitlemesi, anahtar mı var sanki ortada,” dedi hafiften kızarak. Başımı salladım. Haklıydı. Aslında kapıcımız çöpleri muntazam alıyordu ama Menekşe abla kapıda beş dakika bile beklemesini hoş karşılamıyor, eski alışkanlık diyor ve kendisi atıp geliyordu.

Kartın uçlarında ezilmeler ve bükülmeler meydana gelmişti. Oktay denemekten vazgeçti. “İmkânı yok,” diyerek girdi içeriye. Oturma odasına döndüğünde nefes nefeseydi. Geçip kanepeye oturdu. Menekşe abla başını kaldırdı. Oktay'a bakıp derin bir nefes alıp verdi. “Olmuyor mu evladım,” deyip yine cevabını beklemeden konuştu. “Ah ben ne bileyim, hep bizim Suat'ın işi. Anahtarı her zaman doğalgaz saatinin üstüne koyardık. Orada sandım. Çöp dökmeye çıkarken çekiverdim kapıyı. Geline baktım ki yok anahtar yerinde. Kaldım mı kapıda. Anladım ben ama. Dün akşam gelince yerine koymadı anahtarı. Bu da üşenilecek şey mi...” Derin bir nefes daha alıp bıraktı. “Sizi de rahatsız ettim oğlum.” Oktay gülümsedi. “Dert etme teyzecim,” dedi. “Komşu değil miyiz...”

Menekşe ablanın eli fistanlı eteğine gitti. Belinden tuşlu cep telefonunu çıkarıp Oktay'a uzattı. “Benim oğlanı listeden bul da arayiver oğlum,” dedi. Bu sefer de oturma odasının kapı eşliğinde durmuş izliyordum olan biteni. Oktay numarayı bulup aradı. Telefon çalarken Menekşe ablaya uzattı. Hoparlörü açmasını istedi kadıncağız rahatça duyabilmek için. Aralarında kısa bir konuşma geçti. Suat gelemeyeceğini, şu an çalıştığını söyledi. Bir apartmanın asansörü bozulmuş, onunla uğraşıyorlarmış. Bizim eski apartmanda da olurdu sık sık bu tip arızalar. Şimdi rezidansa geçince bozulsun bozulmasın rutin kontrole geliyordu teknik ekip. Her şeyi vardı binanın. Öyle ki her katta yangın dolabı ve butonu bile bulunuyordu. Eksiksiz denilen cinstendi. “Kader Hanım'ı bekle sen anne, o gelince kalkarsın.” Kapattı telefonu Suat. Sonra bize döndü kadıncağız. “Kader açıyordu kapıyı. Bir kere daha kalmıştım dışarıda. Kart gibi bir şeyle yukarı aşağı yapıp açmıştı.” Menekşe ablanın bir kurtarıcı gibi andığı Kader Hanım karşı dairede oturan komşumuzdu. Kocasının bir çiğ köfte dükkânı vardı. Oktay bazen oradan çiğ köfte getirirdi. O da aksi gibi yoktu evde. “Misafirliğe gitmiştir Kader. Gelir biraz-

dan. Ben şurada oturayım biraz oğlum, giderim o gelince.” Oktay gülümsedi. “İstedğin kadar otur teyzecim. Komşu değil miyiz.” Sonra bana döndü kocam. “Yemek yiyelim mi artık?”

Mutfığa geçtik birlikte. Tabakları oturma odasına taşıdık yemek tencereleriyle. Buradaki masaya kurduk sofrayı. İçi geçen Menekşe ablaya seslendim. Önce gelmek istemedi sofraya. “Ben şöyle şurada oturayım,” diyerek koltukta kalmakta diretti. “Sonra bir çay verseniz yeter bana kızım.” Fakat Oktay’ın biz komşu değil miyiz sitemiyle başlayıp devam eden ısrarına karşı koyamadı. Masaya başköşeye oturttuk kadıncağızı. Oktay televizyonu açtı ben tabaklara yemekleri koyarken. Önce haberlerde durdu. Orman yangını devam ediyordu. Yaz aylarında çıkan yangınlar için uyarılarda bulunuyordu uzmanlar. Sonra değiştirdi kanalı. Nan nan nananaa Selenaaa Selenaaa! “Kalsın,” dedim gayriihtiyari. Birazdan Hades’in kötücül gülüşünü bastırdı Menekşe abla. “Zor oluyor, çok zor. Ama ne yaparsın. Bir köye bir buraya yetişmeye çalışıyorum. Hayırlısıyla bir evlendirsem şu oğlanı kafam rahatlayacak...”

Oktay yenilgiyi kabullenmek istemiyordu. Karnı doyunca harekete geçmek için taze bir kuvvet ve şevk gelmişti üstüne. Yeni bir kart istedi sofrayı kaldırırken. Çekmeceyi açıp kartları dizdim tekrardan yatağa. Acaba Kader Hanım hangi kartı kullanıyordu kapıyı açmak için? Yeni bir eleme anı başlamıştı. Kozmetik kartım olmazdı elbette. Fakülte sekreterinin kıyağını görmezden gelemezdim. Ayrıca öğrenci kimlik kartım benim anılarım demekti. Süper markete ait kartı seçtim. Nasılsa uzak kalmıştık taşınınca. Oktay kartı alınca önce baktı sonra yürüyüp gitti. Ben çayı demleyip bardakları tepsiye koyarken o bir kez daha denemek için çıkmıştı. Fakat birazdan kart ikiye kırılmış hâlde dönüp geldi. “Kilitli olmasın sakın kapı teyzecim,” dedi bir kez daha. “Belki anahtarı düşürdün bir yerde.” Yeniden koltuğa geçen Menekşe abla canlandı. “Yok evladım, çekip çıktım kapıyı.”

Kader Hanım’ı beklemeye karar verdi Oktay. Çayı getirdim. Yanına tatlıyı servis ettim. Üçüncü çayını doldurunca Oktay’ın yüzündeki rahatlamayı gördüm, kapıdan kaynaklanan gerginliğin gitmiş olduğunu fark ettim. “Nerede şu kartlar?” deyip ayaklandı. Bir kez daha deneyecekti. “Otur sen,” dedim, “ben getiririm.” Bu elemeyi benim yapmam daha doğru olacaktı. Onun kaybedecek pek bir şeyi yoktu çünkü. Kartları bir kez daha çekmecedan çıkarıp dizdim. Kozmetik? Geç. Öğrenci kartı? Geç. Otobüs kartı? Geç. Kredi kartı? Mecburen o gıcır gıcır kartı alıp götürdüm. Oktay karta şöyle bir baktı. “Merak etme, zarar vermeden halledeceğim,” dedi.

Biz Menekşe ablayla koltukta oturmuş çaylarımızı içiyorduk. Daha doğrusu yine içi geçmişti kadıncağızın ve yarım kalmıştı bardağı. Kumandayı alıp sesini kıstım televizyonun. Çok geçmedi alnında biriken terlerle geri geldi Oktay. Kart yoktu. “Kapıda sıkıştı, çıkaramıyorum,” dedi. “Kilidin yerini buldum ama.” Bir eliyle yüzünü sıvazladı oflayarak. İnatlaşmıştı kapıyla. Tatlıdan getirdim yine gerginliği azalsın diye. Çay da doldurdum. İçi geçmiş Menekşe abla uyandı o sırada. “Bu son haplar beni böyle yaptı,”

dedi. “Rahat yere oturdum mu dalıyorum.” Derin bir nefes alıp verdi. Yüzüne ümitsizce baktı Oktay’ın. “Açılmıyor değil mi oğlum? Kader gelse açar aslında...” Kocamın kurtarıcı olarak Kader’in öne sürülmesinden rahatsızlık duyduğunu, kendi başarısızlığının altını çizdiğini anladım. Üst üste baklava dilimlerini yiyince o gevşeme ve rahatlatma hâli geri geldi Oktay’a. Elim gayriihtiyari hırkamın cebine gitti benim. Kızlar, “Selena Selena,” diyerek el ele vermişken fakülte sekreterini düşündüm. Diplomam duruyordu sonuçta. Anlam yüklemeyi bırakmalıyım. İnşallah iş oraya kadar gitmezdi.

Oktay yeni bir kart istedi. Biliyordum böyle olacağını. İnce tül hırkamın cebine koyduğum müze kartı uzattım. Yeni bir başarısız girişim daha yaşandı. Neyse ki sıkışan kredi kartını çıkarmıştı en azından. Elim hırkamın cebinde fakülte sekreterini düşündüm yine. Sonra kızıl saçlı başka fotoğraflarım da vardı. Gerekliyorsa feda edecektim. Meyve tabağında dilimlenmiş şeftaliden ve incirden aldı Oktay. Kiraz da vardı. Emindim, bir daha denemek istiyordu ama çekiniyordu Menekşe abladan. Bu kaçınıcı olacaktı? Hırkamdan kartı çıkarıp sehpa altından verdim. “Lavaboya gideyim,” deyip ayaklandı kocam. Fakülte sekreteri için sonuna kadar direnmişim işte. Hem artık bir profesyoneldi Oktay. En fazla biraz aşınırdı, o kadar. Az sonra -sözde gidilen lavabodan dönünce- bu seferki Don Kişotvari seferin de başarısız olduğunu yüzünden anladım. Kalkıp çıktım. Vestiyerde duran öğrenci kimlik kartımı aldım elime. Yüzümün olduğu yerde beyaz bir boşluk vardı. Kızıl saçlarım yoktu. Keşke diğer tarafını kullanmasını isteseydim.

Oturma odasına döndüm. Meyvelerden yemedi diye sitem ettim Menekşe ablaya. Oktay bir elinde şeftali dilimiyle koltukta otururken ana haber bültenini seyrediyordu. Sonra ayaklandı. “Kart mı lazım?” dedim yüzüm asık hâlde. Başını iki yana salladı. “Bakkala inip soda alacağım. Suat da gelir zaten birazdan,” dedi. “Uğraşmayalım artık kapıyla.” Kalkıp gitti. Biz de Menekşe ablayla kaldık baş başa. Haber bülteni sona ermişti. Bir şampuan, bir gazoz, bir çamaşır deterjanı ve bir de krem reklamı seyrettik. Sonra kanalı değiştirdim. Bez Bebek başlamıştı. Kulina oyuncaklar ülkesinde Gorfo ile konuşuyordu. O sırada, “Geldi,” dedi yerinde canlanarak Menekşe abla. “Kader geldi.” Şaşırdım. Gerçi dışarıdan bir merdiven tıptırtısı duyar gibi olmuştum ama emin değildim. Oktay da olabilirdi. Bakkal bir sokak ötedeydi. Analiz yapacak vaktim yoktu. Benden önce ayaklandı kadıncağız. Peşinden gittim. Gerçekten de Kader Hanım’dı gelen. Nasıl da duymuştu, hayret. Hissi kablelvuku muydu yoksa? Çantasından anahtarı çıkarırken dönüp baktı bize. Menekşe abla terliğini giyip yanına gitti.

Daha önce de iki defa kapıda kalan komşusuna yardım etmiş Kader Hanım. “Bu üç olacak,” dedi gülümseyerek. Sonra çantasını karıştırdı. İşte merak ettiğim an gelmişti. Acaba Kader Hanım hangi kartı kullanacaktı kapıyı açmak için? Fakat Menekşe abla bu önemli anı gövdesiyle perdeledi. Kader Hanım ilerledi. Kartı ancak kapıyla kasanın arasına sokmak için kaldırıncaya gördüm. Simsiyahtı ve parlıyordu ışıktaki. Şaşırmıştım. Bunu beklemiyordum. Sadece bu durumlar için satılan bir kart olabilir miydi? Aklıma böyle saçma bir düşünce gelmişti işte. Sonra beklenmedik bir şey oldu. Alarm çalmaya başladı. Binanın yangın alarmıydı. Birbirimize baktık. “Çabuk,” dedi Kader Hanım,

“Aşağıya inelim.” O anda kartı çantasına koyarken diğer yüzünü gördüm. Bu, kocasının çiğ köfte dükkânına ait bir magneti.

Çok geçmedi bütün apartman aşağıda toplanmıştı. Görünürde -ön ve arka cephede yani- bir duman ya da alev yoktu. Yönetici Resul Bey de gelmişti. Etrafına topladığı üç kişiyle keşfe çıkmaya karar verdi apartmanda. Oktay da o sırada bakkaldan dönmüştü. Aralarına katılmak istedi ısrarla. Şaşırdım. “Ne gereği var,” dedim. Sodaları bana emanet etti. On beş yirmi dakikalık bir bekleyişten sonra alarmin asılsız olduğu ortaya çıktı. Muhtemelen çocuklardan biri oyun olsun diye basmıştı. Hep birlikte, söylenerek, tekrar girdik binaya. Bizim kata gelince Menekşe abla şaşırdı. “Kapı açılmış,” dedi. Sonra, “Suat, oğlum,” diye seslendi içeriye ama cevap gelmedi. Oktay muzaffer bir edayla başını sallayarak geçti yanımdan ve evimize girdi. Peşinden gittim. “Bakkala giderken gördüm Kader Hanım’ı,” dedi kendisini koltuğa bırakırken. Anlar gibi oldum. Misafir odasına koşup çekmeceyi açtım. Kozmetik kartımın bükülmüş uçları karşısında acı bir tebessüm belirdi suratımda. Yangın alarmına basan çocuk kimmiş ortaya çıkmıştı benim için. Mutfağa gidip buzluğu açtım. Dondurmayı çıkardım. Kimin kocası bu diye bir şarkı tutturdum ve kaplara dondurma koydum.

Leylaklı Köşk

FATMA ASLANTÜRK

Yaşadığın şehri değiştirme kararı almak öyle kolay bir iş değildir. Bu yüzden olsa gerek bazı insanlar doğdukları şehirde bir ömür boyu yaşar. Yeni bir şehirde yeni bir hayata başlamanın zorlukları, deneyimlerime göre özlemin yanı sıra ev tutma, yerleşme, yeni insanlarla tanışma ve anlaşma gibi birçok belirsizlikleri barındırmasından kaynaklanır. Her şeye rağmen yeni başlangıçların umut veren bir yanı olduğu, farklı imkânlarla gebede olduğu da kesindir. Benim gibi mesleği gereği farklı illerde görev yapmak zorunda olan insanlarda vardır. Tayinim istediğim şehre çıkınca tüm güçlükler bir yana çok mutlu oldum. Şehir merkezine değil kasabada bir ilkokula atandım. Ağustos ayının ikinci haftası yeni görev yerime gittim. Kasaba yeşilin her tonuna hâkim, denize uzak fakat harika bir doğaya sahipti. Rengârenk çiçeklerden yayılan mis kokular baş döndürücüydü. Göz alabildiğine incir ağaçları, üzüm asmaları, akan dereler ile bezenmiş bu yer olsa olsa tatil için gideceğiniz muazzam bir belde olabilirdi. Evi kasabada tutmaya bu şirin yeri görür görmez karar verdim. Bir aile lokantasında kahvaltı yaparken kasabada kiralık ev olmadığını, memurların kaldığı kasabanın uzağındaki apartmanlarda ise boş daire kalmadığını öğrendim. Okulun öğretmenlerinin, ilçeden geliş gidiş yaptıklarını söylediler.

Öğleye doğru göreve başlama işlemlerini yapmak üzere okula gittim. Okulda tıpkı kasaba gibi sevimliydi, hemen kendinizi ait hissedebileceğiniz biraz eski ama bakımlı bir yapıydı. Bahçesinde bir basketbol ve voleybol sahası vardı. Bir kütüphane, bir spor salonu bahçede ayrı ek binalar olarak yer alıyordu. Müdür bey tarafından sevecen bir şekilde karşılandım. Elli yaşın üstünde görünüyordu. Kasabanın yerlisiydi. Sık sık göz-lüğünü çıkarıp mendille yüzünü siliyordu. Hava çok sıcaktı. Klima onu hasta ediyordu, pencereyi açmak ise yetersiz kalıyordu. Biraz havalardan, kasabadan, öğrencilerden konuştuk. Yaşıtlarında sık sık gözlemlediğim üzere çocuklarının başarılarını anlattı. Gururunu benimle paylaştı. Ben de onun evlatları ve ülkemizin geleceği olan tüm genç-

lerin başarısı adına mutlu oldum. Ev tutmak istediğimi söyleyince o da lokantadakiler gibi bunun zor olduğunu söyledi. İlçeden geliş gidiş yapmanın daha doğru bir fikir olduğunu ifade etti. Israr edince:

-Bir yer var ama orada olmaz dedi.

-Nasıl yani?

-Leylaklı köşk, ama orası yıllardır, 30-40 yıldır tutulmaz.

-Neden? Çok da güzel bir adı varmış.

-Adı batsın. Ora sana olmaz Hoca Hanım, müdür sözü dinle.

İki kez “müdür sözü dinle” diye tekrarladı ve kahkahalarla güldü esprisine. İyice meraklandım muhtemelen yapı iyi değildi. Ya da güvenlikle ilgili insanların tereddütleri vardı. Kendine söyleyince:

-Hayır sebep bunlar değil. O ev uğursuz. Tabii, artık köhne de bir yapı. Yıllardır kullanılmıyor.

Bu kez gülme sırası bendeydi. Evin uğursuzu mu olur, pes artık. Müdür Bey bu kez ciddi bir şekilde yüzünde biriken boncuk boncuk terleri sildi.

-Evin sahipleri kasabanın yerlileri benim gibi. Hikâyelerine vakıfım emin olabilirsiniz, dedi.

Arkasına yaslanıp, ciddi bir şekilde yüzüme bakıp konuşmasını sürdürdü:

-Yeni evli bir çift, bir kayıvalide bir gece ortadan kayboldu. Geride iki yaşında bir bebek ve ölü bir hizmetli kadın kaldı. Anne babadan, Haminne’den ne bir haber alınamırdı ne de onlara dair herhangi bir ize rastlandı. Zavallı hizmetli neden öldü, onu da bilmiyorum. Bu kadar da değil. Ev daha sonra birkaç kez tutuldu. Tutanlardan biri çıldırdı, biri aniden pınlı pırtısını topladı, ödediği kirayı bile almadan gitti. Hiç kimse orada üç gece kalmadı.

-Acıklı bir hadise. Bebeğe ne oldu?

-Hamdi’yi anne tarafından dede ve ninesi büyüttü, evlendirdi. Annesinin ailesi pek güzeli, asil bir aileydi. Dedesi bir mesnevihandı. Meydanda bakkal dükkânı var. Çalışkan, ticari zekâsı yüksek bir adamdır.

-Öyle mi? Ne hoş. Hamdi de evde oturmayı tercih etmedi anladığım kadarıyla.

-Gülriiz Hocam sen bana kulak ver. Oturanlara hayır getirmeyen, tutanların iade ettiğii meşum bir ev o. Akli başında kimse yaşamaz orada.

Müdür Beye teşekkür ettim ancak evi beğenirsem tutacağımı söyledim. Ah bu gençler ne kadar da dik kafalı oluyor der gibi baktı. Bir de nasılsa pişman olacaksın demiş olabilirdi.

Hamdi Beyle tanışmak için bakkala gittim. Bakkal dükkânı tahmin ettiğimden daha büyük bir yerdi. Dükkânda birçok ürün mevcuttu. Halk, meyve sebzelerini, sabun, zeytinyağı, mum, yoğurt, tereyağı gibi ürünlerini Hamdi aracılığıyla satıyordu. Öğretmen olarak atandığımı söyleyince saygıyla tebessüm etti. İnsanımızın öğretmene, eğitime olan hürmeti, hep mesleki sorumluluğumu daha çok hissetmeme neden olmuştur. Az

sonra içerden hanımı da geldi. Dükkânı birlikte işletiyorlardı. Dört yaşında cimcime kızıyla da tanıştırdı beni. İki de oğlu vardı. Biri bu ilkbaharda evlenecekti, diğeri de lise öğrencisiydi. Leylaklı köşkü görmek istediğimi söyledim. Yüzü düştü ancak gözlerinde ufak bir umut kırıntısı gördüm. Sanırım onun hatırına beni köşke götürdü. Kızı ve eşi de bize eşlik etti. Köşk kasaba meydanından yürüyüşle yedi dakika mesafedeydi. Bakımlı evlerin arasında kalmış yıpranmış bir yapıydı. Zamanında ne kadar alımlı bir bina olduğunu tahmin etmek güç değildi. Zira cami yıkılsa da mihrap yerindeydi. Hamdi paslı ve bazı dişleri sökülmüş demir kapıyı anahtarla açtı. Bahçeyi otlar bürümüşü. Daldan dala salıncak gibi sarkan örümcek ağları vardı. Ağaçların dalları birbirine girmiş ancak tüm bakımsızlıklarına rağmen meyve vermişlerdi. İnsanoglunun tüm sorumsuzluğuna rağmen Yaratan, nimet ihsan etmeye devam ediyordu.

-Çok bakımsız ama güzel bir bahçe.

-“Zamanında emsali yokmuş.” dedi. Sonra kızardı. “Öyle anlatırlar” dedi utanarak. Sanırım övündüğünü hissetti ve bundan utanç duydu. Hamdi hakkında ilk intibam iyi yürekli biri olduğuydu.

Taştan basamakları adımlayıp evin kapısını açtı. Ev iki katlıydı, malum çok kirliydi ama çok hoştu. Girişte solda bir küçük bir oda vardı, açık alan salondur, iki basamaklı küçük bir merdivenle küçük odanın arkasında ki mutfığa ulaşılıyordu. Üst kata spiral ahşap bir merdivenle çıkılıyordu. Bu merdivenin sağında yine küçük bir oda vardı. Yanında ise tuvalet yer alıyordu. Üst katta iki oda, odalardan birinde balkon, holün sonunda ise tuvalet ve banyo vardı. Çatı katı boştu ve ufaktı. Evin içinde de iki masa hariç eşya yoktu. Ev tozlu olduğu için zor nefes alınıyordu. Bahçeye çıktık.

-Evi beğendim. Tamirata ihtiyacı var ama konumu da içi de bahçesi de güzel.

-Gülriiz Hocam ev hakkında söylemem gerekenler var.

-Uğursuz olduğuyla ilgili söylentiler gibi mi? dedim gülümseyerek.

-Biliyor muydunuz? dedi şaşırarak.

-Evet bu benim için bir anlam ifade etmiyor. Evi tutmak istiyorum.

-Ah! dedi Ayşe, satın alsanız ne iyi olur.

-Satmayı düşünür müsünüz?

-Siz satın almayı düşünür müsünüz?

İkinci ezanı okundu. Yol üstündeki camide namazımızı kılıp, bakkala döndük. Hamdi sade kahve ve incirli kurabiyeler eşliğinde bana hayat öyküsünü, kendinin de bildiği kadarıyla anlattı.

-Babam küçük yaşta yetim kalmış, bir de kendinden altı yaş büyük ablası varmış. Haminne aksi bir kadınmış, onu tanıyan herkes bu konuda hemfikirdir. Kocasını genç yaşta ölünce bu huysuzluğu katmerlenmiş. Kocasından ona bu leylaklı köşk kalmış. Rahmetli dedem bahçe işlerini çok severmiş, bahçenin girişine ak, pembe, mor leylaklar dikmiş. Ağaçlar öyle güzel serpilip büyümüşler ki şehirden gelen insanlar bile bu güzel kokulu ağaçları görmeye gelirmiş. Bu nedenle de evimize leylaklı köşk denmiş. Dedem öldü-

ğünde babam beş yaşındaymış. Ekmegini taştan çıkaran, pek gözü açık bir çocukmuş. Haminne onu bir marangozun yanına çıkararak vermiş. Teyzem büyümüş, taliplerinden biriyle onu evlendirmişler. Teyzemin İlknur adında bir kızı olmuş. Teyzem kalp krizi sonucu, dedem gibi genç yaşta vefat edip kocası da hayırsız çıkınca babam yeğenini yanına almış. İlknur teyzem öksüz kaldığında henüz 7-8 yaşlarındaymış. Aslında teyzem değil, kuzenim ama ben teyze derim. İlknur teyzem ahrazmış, nedenini bilmiyorum. Haminne torununa bakmak istememiş. Aslında evi çekip çeviren, temizlikten, yemeğe her işe koşuşturan oymuş ama yine de Haminne'ye yaranamazmış. Babam ilkokulu bitirdikten sonra onu terzilik öğrenmesi için ninemin yanına göndermiş. O da pek kabiliyetli çıkmış ve terzinin kendinden büyük kızı Nefise ile yani annemle pekiyi anlaşmışlar. Teyzem konuşamıyormuş ama tıpkı dayısıyla anlaşabildiği sözsüz ama gönülden Nefise ile de çok iyi anlaşabiliyormuş. Babam terzi dükkânından yeğenini almaya gittiğinde görmüş annemi ilk kez ve onunla evlenmek istemiş. Haminne ailenin zengin olduğu gerekçesiyle karşı çıksa da kızı istemişler. Annemin babası kasabanın en zengin adamlarından biriymiş ama çok da görgülü bir adammış. Annem onun tek evladımı, bu dükkânı da dedem işletiyormuş. Babamı hem çarşıdan hem de mesnevi derslerinden tanıyan dedem onun dürüstlüğünden, ahlakından emin olduğunu, paranın her halükarda kazanılabileceğini, evliliğin ise paradan daha önemli değerler üzerine kurulu olması gerektiğini söylemiş. Dedem zengindi ama para kazanmayı hayatının amacı olarak görmezdi. Parayı, dünyada yararlanması ve yararlandırılması gereken bir meta, ahiretini kazanmaya da bir araç olarak görürdü. Bize de böyle öğütlerdi. Nasıl ifade edeyim? Hayatında parayı doğru konumlandıramayan birini gördü mü rahmetli dedem, hemen Mesneviden şu dizeleri okurdu.

Bağı çöz, hür ol ey oğul! Daha ne kadar gümüş kaydında, altın kaydında olacaksın?

Denizi bir testiye dökse ne kadar alır? Bir günlük nasip ancak.

Açgözlülerin göz testisi dolmadı; sedef kanaat etmedikçe inciyle dolmadı.

Haminne'nin huysuzluğunu bilen ninem biraz endişelense de annemle babam evlenmişler. Ben üç yaşındayken bir sabah babam dükkânı açmamış. Dedem leylaklı köşke gelmiş, ben ağlıyormuşum, fakat içeriden başka ses gelmiyormuş. Dedem kapıya defalarca vurmasına rağmen kapı açılmamış. Dedem komşularla beraber yüklenip kapıyı açmış. Teyzemi evin merdivenlerinde ölü bulmuşlar. Ben ise başucunda ağlıyormuşum. Babam, annem ve Haminne'nin ise ne dirisine ne de ölüsüne rastlanmış.

-Hiçbir iz yok.

-Maalesef.

-Sizi dedeniz büyütmüş.

-Evet, ninem ve dedem. Evlendiğimi ve ilk çocuğumuzu gördü rahmetli, ilk oğlumun adı onun ismidir: Musa. Ninem de ondan birkaç yıl sonra Rahmeti Rahman'a kavuştu.

-Çok etkileyici, ne diyeceğimi bilemiyorum. O ev de neden yaşamadınız?

-Ben istemedim dedi Ayşe. Korktum, huzursuz oldum.

-Gülriiz Hocam ben uğursuzluğa inanmam. Uğursuzluk insanların mücadele etmekten kaçınmalarından ya da olayları sığ, üstün körü yorumladıklarından uydurdıkları bir kılıftır. Hatta sevgili Peygamberimiz (sav) İslam'da uğursuz sayma, kötüye yormanın olmadığını, iyiye yormanın olduğunu söylemiştir. Eve girdiğimde belirsizlikler, cevapsız soruların varlığı beni üzüyor. Girişte sağdaki oda Haminne'nin, merdivenin altındaki oda benimmiş, balkonlu oda anne ve babamın yandaki oda ise teyzemin. Düşünüyorum, hayal ediyorum ve o gün neler olduğuna saplanıp kalıyorum. Zaten Ayşe'yi de huzursuz etmek istemiyorum. Bu nedenle ev böylece kaldı. Daha delikanlıyken evi boşalttım. Kullanılabilecek eşyaları aldım. Ev de o eve ait olduğunu düşündüğüm iki masayı hatıra olarak bıraktım. Çok sayıda kumaş ve dikiş malzemeleri vardı. Fareler onlara dadanmıştı, hepsini attım.

-Ne ilginç! Ben de dikiş dikiyorum. Haminne'nin odasını dikiş odası yapacağım, güzel güneş alıyor hem de bahçeyi görüyor. İşimden arta kalan zamanımın çoğunu dikişe ayırıyorum. Hamdi'nin odası çalışma odam olur, bilgisayar, yazıcı, çalışma masası, kitaplık koyarım oraya. Balkonlu oda yatak odası diğer oda da misafir odası olur. Annemi ve babamı bu odada ağırlarım. Ne dersiniz?

-Ne diyelim? Hayırlı olsun.

Tam kalkmak üzereydim ki küçük kız kucağında yavru bir kedi ile geldi. İki aylık bu kedinin dört kardeşi daha olduğunu söylediler. Az sonra onlarda yanımıza geldi. Küçük kız istediği zaman onu görebilmek şartıyla, açık kahve renkli, sevimli mi sevimli tekir kediye bana vermeye razı oldu.

-Adı var mı?

-Bunun adı yok, henüz koymadım. Bir olay yaşıyoruz, ondan sonra bir isim koyuyorum.

-İsmi ni kendi hak ediyor yani.

-Evet.

-Peki diğerlerinin isimleri nedir?

-Kucağımdaki Misket, ağabeyimin misketleri ile oynamayı çok seviyor. Diğer i Cesur, kardeşlerini bir köpeğe karşı savundu. Bu beyaz renkli olan da Pofuduk, sadece yumuşak yastığın üstünde uyuyor.

-Bayıldım! Hepsinin de ismine. Sen çok tatlı bir abla olmuşsun onlara.

Gözüm tabaktaki incirlere takıldı. Kasabadan kedimin adı bir iz taşı sını ist edim ve İncir ismini verdim. Küçük kız bu ismi komik buldu ama itiraz etmedi. Böylece yeni bir ev arkadaşım oldu. İlçeden ev arkadaşımın ihtiyaçlarını da almalıydım.

Hamdi ve Ayşe bu gece misafirleri olmam için ısrar etseler de ilçeye döndüm. Ertesi gün evi tüm birikimimi verip satın aldım. Taşınma işleri bitince arabayı satın onun parasını da verecektim geriye kalan ücreti ise yedi yıl içinde ödeme hususunda anlaştık. Evi değerinin biraz altında satın aldığım için çok mutluydum. Evin içinin boş olması bana zaman kazandırdı. Bir yandan tesisat ile ilgili sıkıntılar giderilirken diğer yandan

mutfak dolabı ve tezgâhları değıştirdik. Kırılan camların yerine yenileri takıldı. Eşyalar yerleştirildi. Hamdi masaların evin bir parçası olduğunu kullanırsam mutlu olacağını söyledi. Canıma minnetti. Hamdi'nin babasının yaptığı masalardan birini çalışma odama yerleştirdim. Diğerini de mutfakta yemek masası olarak kullanmaya karar verdim. Evin içi elden geçtiği gibi bahçede temizlendi. Yaban otları ayıklandı, ağaclar budandı. Sulama için hortumlar döşendi. Çiçek dikmek için erkendi ama yeşillikler dikebilirdim. Tere, dereotu, marul ve roka diktim.

Tüm bu tamirat ve yerleşme işlerinde Ayşe ve Hamdi bana destek oldular. Su tesisatçısı, elektrik ustası bulmaktan, ilde alışveriş yapabileceğim dükkânlara, eşyaları taşıyabilmek için nakliyecilerle anlaşmama varıncaya kadar her konuda bana yardımcı oldular. Yalnız onlar değil, okuldan öğrencilerim ki artık komşularımın çocuklarıydı hatta mezun liseli gençler bile eşya taşımaktan bahçe işlerine kadar her işte ellerinden geleni yaptılar. Ben de hem bu tatlı telaşların bir anısı olmak üzere hem de ufak bir teşekkür etme amacıyla ilçeye gittiğimde renkli kumaşlar ve takım armaları satın aldım. İlk fırsatta kızlara toka, erkeklere takım armalarının dikili olduğu el havluları diktim.

Bahçemin güzelliğini anlatmam imkânsız. Baharda tarhlara çiçek dikince daha da güzelleşeceğinden eminim. Armutların, elmaların ve incirlerin olgunlaşanlarını topladım. Bu meyveler hayatımda tattığım en lezzetli belki de taze olanlarıydı. Hafta sonları kahvaltımı bahçede yaptım. İkinci kahvemi yine bahçede içtim. Ağacların altında namaz kıldım, hamakta kitap okudum. Misafirlerimi de genelde bahçede ağırladım. Ama artık mevsim sonbahardı, yağmurlar iyiden iyiye yağmaya başladı. Bahçe zamanı yavaş yavaş kapanıyordu.

Okullar açılalı epey oldu. İnsanlar beni gördükçe pazarda, manavda hatta okulda evin uğursuzluğu hakkında öyküler anlatmaya çalıştı. Hepsini de kulak ardı ettim. Evi kaçsa satın aldığımı öğrenmeye çalıştılar, söylemedim. Aslında o evin hakkının bedava vermek olduğunu söylediler. Başkasının malı hakkında tasarruf etmenin çok kolay olduğunu söyledim. Önce yadırgadılar ama sonra açık sözlülüğüme onlar da alıştı. Hayırlı olsuna geldiler, ben de komşularıma ziyarete gittim.

Kasımın ilk haftası cuma günü sınav yaptım. Yorucu bir haftayı nöbetle tamamlayıp kendimi zar zor eve attım. İncir kapıda karşıladı beni, bacaklarıma sürdü. Sonra koşarak çalışma odasına gitti ve miyavlamaya başladı. Büyük bir azimle duvarı tırmaladı. Duş alıp, mutfaka girdim. Akşama yemek için fırına kabak mücveri koydum. İncir halen duvarın önündeydi. Beni görünce yeniden duvarı tırmalamaya başladı. Kızım bana bir şey göstermeye çalışıyordu. Duvarın önündeki masayı çektim. Duvardan tıkr tıkr sesler geliyordu. Aman Allah'ım bu fareydi. Kızımın heyecanı da bunu doğruluyordu. Ama nasıl duvarın içine girmiş olabilirdi. Sesin geldiği yön süpürgeliğin hemen üstüydü. Elimi duvarda gezdirdiğimde her ne kadar boya ile kapansa da oraya bir taşın yerleştirildiğini fark ettim. Yaklaşık kırk cm'lik bir taşla, duvara gizli bir bölme yapmışlardı. Evde bulabildiğim tüm kesici aletlerle yarım saat uğraşının sonunda taşı çıkardım. Kı-

zım fareyi bir hamlede yakaladı, elinden alacağımdan kuşkulandığı için de bahçeye kaçtı. Burayı ancak maske ve eldiven takarak temizleyebildim. Ölü hayvanları atıp, tozdan ne olduğu belli olmayan nesneleri çıkardım ve onları da birkaç kez sildim. Bir defter, bir kalem, iki fotoğraf ve bir kese vardı elimde. Kalbim güm güm atıyordu, çok heyecanlandım. Defterin ön yüzünde Nefise'nin Günlüğü yazıyordu. Bazı sayfaları obur fareler tarafından kemirilmişti. Kesenin içinde ise beş burma bilezik vardı. Fotoğraflardan birinin Hamdi'nin annesi ve babasına ait olduğunu tahmin etmek güç değildi. Düğün günü çekilen bu fotoğrafta İlknur ve Haminne olduğunu tahmin ettiğim kişilerde vardı. Haminne damadın, İlknur gelinin yanındaydı. Gelin hanımın naifliği ve damadın mertliği siyah beyaz fotoğrafta dahi belli oluyordu. Haminne uzun, kenarı oyalı, başörtülü eşarbiyla sıradan bir ihtiyardı. Masum simalı İlknur hakkında yorum yapmaya dilim varmıyor. İkinci fotoğrafta Nefise, kucağında muhtemelen Hamdi, ona sevgiyle bakan teyze ve ciddiyetle objektife bakan baba vardı. Nefise bebeğe aşkla bakıyor, bebek ise gülümsüyordu. Hamdi bu fotoğrafta iki yaşında olsa gerekti. Mutfaktan gelen yanık kokusu elimdeki günlüğü okumakla Hamdi'ye vermek arasında ki kararsızlığımı kısa süreliğine böldü. Yemeğim yandı. Aç ama meraklı günlüğü okumaya başladım.

“7 Eylül, yarın leylaklı köşke gelin gidiyorum. Mutluyum ama buruk bir mutluluk. Bu gece evimdeki son gecem. Annemi ve babamı çok seviyorum. Aynı kasabada olsak da onları özleyeceğim. İyi bir eş olmak için elimden geleni yapacağım. En iyi arkadaşım İlknur ile aynı evde yaşayacağım için Allah'a şükrediyorum. Haminne ile anlaşabileceğimi umuyorum. Nihayetinde...”

Sayfanın gerisi yoktu. Ardında ki bir kaç sayfa da kemirilmişti ve satırlar silikti, okunmuyordu. Sadece birkaç kelime vardı. İstanbul, Haminne, hediye, ağladı gibi. Diğer bir sayfada ise şunlar yazılıydı.

“11 Nisan, dün Haminne'nin ağlama seslerine uyandık. Odasının değıştirilmesini istiyordu. Balkonlu oda da yatmak onun da hakkıydı. İdris karyolayı aşağı indirdi. Merdivenlerden tek başına indirmek onu çok yordu. İlknur ile ben ucundan tutmaya çalışsak da faydamız olmadı. Onun yatağını taşımak nispeten daha kolaydı. Tüm gün boyu eşyaları taşıdık. Dikiş dikmeye mecalimiz kalmadı. Bu sabah ise Haminne'nin tıkrıtlarına uyandık. Haminne eşyalarını kapı önüne koymuştu. Balkondan dolayı oda soğuktu, tuvaleti aşağıdaydı, bu kattaki tuvalete alışamamıştı. Merdivenden inmek ve akşam yatmak için çıkmak ise onun yaşındaki biri için çok yorucuydu. İdris hiçbir şey demedi. Yeniden eşyaları bin bir zahmetle taşıdık. Ona bir kez daha hayran kaldım, çok sabırlı bir eşim vardı. “Belki de onun her dediğini yapmakla hata ediyoruz. Daha mutsuz oluyor, daha hırçın. Yanlış yaptığında ona söylemeliyiz ki...” “Maalesef” dedi eşim. “Onu otuz yıldır tanıyorum. Rahmetli babam o ne derse hemen yaparmış, aksi takdirde günler süren buhran yaşanmış. Ablacığım anlatırdı. Onun dediğini yapmazsak günlerce ağlar, eşyaları kırar, onu sakinleştiremeyiz.” Neyse tek sıkıntımız bu olsun. Onu üzmemek için görüşümde ısrar etmedim. Ama hala aynı düşünüyorum. Yakınlarımıza

hatalarını söylemek değil söylememek kötü bir davranış. Onların hatalarını düzeltmeleri için destek olmalıyız. Aksi takdir de ahirette vebalimiz olmaz mı?”

Kimi yarım kimi tam sayfa olan satırlarda dikişle, bebekle, ailesi, Haminne, İlknur ve İdris’le ilgili bir dolu şey yazılıydı. Merakla tüm sayfaları okudum. Nihayet son sayfaya ulaştım.

“4 Ağustos, iki gündür Haminne çok az yemek yiyor. Bugün akşam namazını kıldıktan sonra ağlamaya başladı. “Dört sendir ağzımı açmadım. Anlayın istedim, anlamadınız.” dedi. İdris yaklaşan fırtınayı hissetti. Yanına oturdu, derdini anlamaya çalıştı. Neymiş, biz dört sene evvel İstanbul’a gitmişiz, oradaki akrabaları ziyaret etmişiz, Eyüp Sultan’a gitmişiz. O ahir ömrüne gelmiş, İstanbul’u dünya gözüyle görmemiş. İdris elinde yetiştirilmesi gereken siparişleri olduğunu söylediyse de ikna edemedi. Onun bağırımlarından ve ağlamalarından Hamdi’m korktu. Şimdi İstanbul’a gidiyoruz. 21.15’te yoldan geçen yolcu otobüsüne bineceğiz. Biletimiz yok, yer var mı bilmiyoruz. Ben Hamdi’yle kalmak istedim. Ama Haminne razı olmadı. Hamdi yolculuğa dayanamaz, onu anneme bırakmak istedik. İlknur bizimle gelmek istemedi, Hamdi’yle annemlerde kalacaklar. Bu geceyi evde geçirecekler yarın annemlere gidecekler. Biz de en kısa zamanda dönme-ye çalışacağız.”

Nefise’nin yazdığı son satırlar bunlar. Acaba son satırları olduğunu bilse oğluna, annesine, babasına ve İlknur’a nasıl veda ederdi? O gece internetten 4-5 Ağustos tarihli gazete haberlerini inceledim. Kaza haberine ulaşmam çok zamanımı almadı. İstanbul’a hareket eden aracın ön kısmı alev almış, altı kişi yanarak can vermişti. Üçünün kimlik tespiti yapılamamıştı.

Sabahleyin Ayşe ve Hamdi’yi aradım, aceleden gelmelerini istedim. Evi bırakacağımı zannetmişler, öyle bir şey olmadığına ikna ettim önce onları. Birer bardak çay koydum.

-Nefise, İdris ve Haminne’ye ne olduğunu öğrendim.

-Nasıl?

Sanırım benim de diğerleri gibi çıldırdığımı sandılar.

-Merak etme, iyiyim. Dün İncir eve gelince...

Tüm hikâyeyi anlattım. Günlüğü okumadan önce senden izin almam gerekirdi, affet beni dedim. Günlüğü verdim, kokladı, satırlara dolu dolu gözlerle baktı.

-Bunu ben okuyamazdım Gülriz Hocam, senden okumanı isterdim. Ah güzel annem! Annem ve babam muhtemelen akşam geç saatte dedemlere gidip onları rahatsız etmek istemedi. Dedem ise onların kendilerine haber vermeden şehir dışına çıkacaklarını hiç tahmin etmedi. Nasılsa ertesi gün teyzem onlara gidecekti. Ama hesaplar tutmadı.

-Peki ama İlknur? Onun da aynı gün ölmesi, tuhaf değil mi?

Biraz düşündükten sonra:

-Değil, belki hasta hissettiği için belki benim yanımda kalmak istediği için İstanbul’a gitmedi. O da annesi ve dedesi gibi erken yaşta ahirete göçtü. Ecel vakti geldi. Demek ki yolculuğa da çıksa da ölecekti, çıkmasa da. “...Ecelleri geldiği zaman onlar ne bir saat

geri kalabilirler ne de öne geçebilirler.” buyruluyor yüce Kuran’da.

-Bunlar da fotoğraflar.

Fotoğraflara dakikalarca nemli gözlerle baktı. Sanki yitirdiği çocukluğunu yeniden bulmuştu. Son olarak kese içindeki bilezikleri verdim. Bunu onlara verdiğim için minnet duydular.

-Vermeseniz haberimiz bile olmazdı Gülriz hocam. Teşekkür ederiz, dedi Ayşe.

-Hakkım olmayan bir şeyi nasıl alabilirim? Aklıma bile gelmedi. Güle güle kullanın.

Hamdi fotoğrafları göğsüne bastırdı. Sonra:

-Dün gece bir rüya gördüm. Dedem kapıdan elinde beyaz bir güvercinle eve girdi. Güvercin yanı başıma kondu. Hayra çıksın. Rüyamı güzel bir haber alacağıma yordum. Hamdolsun öyle de oldu. Gülriz hocam, Ayşe’ciğim, belki size saçma gelebilir ama ben her gün annem ve babamın bir gün döneceği hayaliyle yaşadım. Ne zaman yabancı bir araç kasabaya gelse tüm yolcular inene kadar bekledim. Ne zaman habersiz bir misafir kapımızı çalsa onlar mı diye ümitlendim. Sen benim hayatıma devam etmem için, umutlarımı ahirete ertelemem için vesile oldun hocam. Allah gönderdi seni, bu iyiliğini hiç unutmayacağım. İnsanların ailemiz ya da leylaklı köşk hakkında söylediği hiçbir söz önemli değildi. Ancak çocuklarımın üstünden bu yükün kalkması da ayrıca mutlu etti beni. Bu bahar yeniden bahçeye rengârenk leylaklar dikelim. Mor, pembe, beyaz leylaklar enfes rayihalarını saçsın yeniden. Leylaklı köşk adının hakkını yıllar önce olduğu gibi yaşatsın.

Melek

İREM NUR ÇİÇEK

Annemden nöbeti devralır almaz salondaki seramik vazoya köşedeki çiçekçiden aldığım nergisleri yerleştirdim ve camın tam kenarında yer alan koltukta soluklanmaya durdum. Gün batmak üzereydi. Gündüzün alelacele geceye kavuşma telaşına insanların evlerine dönme telaşı karışmıştı. Salonun kederi ve neşeyi evden asla sızdırmayan ahşap pencerelerinden içeri taşan sokağın telaşı içimde umut yeşertiyordu. Yaşadığımız şeylerin bir kâbus olma olasılığına tutunan bir umut... İçimdeki hüznün bir anda nasıl damlaya damlaya okyanus olduğuna şaşırdım. Bu okyanusta dalga yaratmamak için dikkatli ve küçük adımlarla hareket etmeliydim bu nedenle kalkıp hızlıca elimi yüzümü yıkadım. Tam o anda akıl katmanlarımdan içinden konsolun içinde bir kutu olduğu bilgisi süzülüp geldi zihnime. Bir anda kalkıp konsolun ilk çekmecesinin içinden ahşap oymalı kutuyu çıkardım. İçimden bir çağlayan gibi akan hüzne engel olamadığım için gözyaşlarım diziliyordu yanağıma bir tesbih tanesi gibi. Derin bir nefes alıp üşümüş yanaklarımdaki yaşları sildim ve kutuya özenle dizilmiş fotoğrafları çıkardım. En üstte anneannem ve ablası Melek teyzemin çocukluk fotoğrafları vardı. Bir an garibime gitti bu durum. Bir kez daha herkesin bir zamanlar çocuk olduğu gerçeğini ne çabuk unuttuğuma şaşırdım. İlk fotoğrafı usulca sevip kanepenin üzerine koyduktan sonra Kırım'da yitirdiğimiz aile büyüklerinin fotoğrafları ile yüzleştirdim. Hiç tanımadığım ama hikâyelerini bildiğim köklerime baktım. Sonra annemin, dayımın, benim ve kuzenlerimin vesikalıkları vardı sırada. Hepimiz bu dondurulmuş anlarda ne kadar genç ne kadar güleçtik. En altta siyah beyaz bir adamın fotoğrafı buldu beni. Arkasında “Melek’e sevgilerimle” yazıyordu. Daha evvel hiç görmediğim bu kişiyi aradım hafızamda, bulamadım. Kutunun içinden sürgüne giderken evinin bahçesinden alıp koynuna sakladığı taşlar çıktı. O taşlarla gömülmek istediğini anımsadım sonra. Taşları hemen kaldırdım, teyzemi gömmem için. Nota kâğıtları çıktı kutudan. Kenara ayırdım onları. Kalpli bir züccaciye poşetinin içine özenle saklanmış destelerce mektup vardı kutunun içinde. Teyzem yazdığı her mektubun bir nüshasını saklamış ve tüm mektupları kronolojik olarak sıralayıp güzelce kurdelelemişti. Kısa bir an teyzemin anılarına konuk olup olmama

konusunda kararsız kaldım ve teyzeciğimin: “Yola çıktıysan bitir. Nereye gittiğine değil yolun getirdiklerine bak balam.” Sözü çınladı kulaklarımda. Ben de bu sese uyup teyzemin duygularını izlemeye durdum.

Ailesinin tamamını sürgünde kaybeden teyzem kendinden 7 yaş küçük anneannemi de yanına katarak bir hayvan vagonunda nefessiz ve gizlice Türkiye’ye göçtüktan sonra hemşire olup bir köyde çalışmaya başlamış. Daha önce hiç bahsi geçmeyen mektup arkadaşına ilk mektubunu görev yaptığı ilk köyden yazmış; “Haldun buraya inanamazsın. Ankara buraya öyle uzak ki, aklım almıyor. İki yer arasında yalnız yollar değil yıllar da var. Bir an evvel Anadolu’da göreve başlamalı ve mesleğin gereği elinde olan ilim irfan meşalesi ile halkı bilhassa çocukları aydınlatmalısın. Aksi halde bu yoksullukla nasıl mücadele edilir bilmiyorum.”

Sürgünde ciğerleri hastalanıp ölüme direnen, Türkiye’de ablasına yoldaşlık eden anneannemin dedemle evlendiğini haber vermiş;

“Naile ile Yusuf evleniyor Haldun. Canım kardeşimin ciğerleri hala öyle hassas ki üzüntüden hastalığı ilerlesin istemedim. Ne kadar erken olduğunu düşünsem de insan yarın ne yaşayacağını bilemiyor. Biz yola çıkalım da Hak doğrunun yardımcısı olur elbette.”

Annemin doğumunu yazmış birinde;

“Görsen yumuk yumuk bir bebek Haldun. Yanından ayrılısam özlüyorum. Hiçbir şiir anlatamaz ona hislerimi.”

Bir kazada aniden yitip giden dedemin vefatını yazmış;

“Azrail bu defa bizi es geçer diye düşünmüştüm. Ama Yaradan daha çok seviyor olmalı Yusuf’u bu dünyadaki imtihanını bitirip onu erkenden yanına aldı. Biricik kardeşim eşinin ölümünden sonra yaşayan bir ölüye döndü. Çocuğum kayıplarını sayamaz oldu, ayakta duracak güç bulamıyor kendinde. Yataklara düşmedi belki ama görüyorum eti kemiğinden kopmak istiyor. Bu acı kardeşimin üzerine bir göğü delen bir bina gibi yıkıldı. Sanki Yusuf’u değil de kardeşimin gençliğini çıkardık o enkazdan. Bu defa ciğerrinden değil kalbinden tutuştu kardeşim.”

Sonra özürler vardı mektuplarda:

“Sana haksızlık ettiğim için çok üzgünüm. Beni senin kadar anlayan birisi olmayacak biliyorum. Lakin şu an ailemi bırakamayacağımı bilmeni istiyorum. Kendimi yeni bir denizde yelken açacak kadar güçlü hissetmiyorum. Beni anlamayı umuyorum. Seninle dünyanın sonuna dek dost kalma isteğimin bencilce geleceğini biliyorum ama bu arzuma engel olamıyorum.”

Bu mektuplardan birkaç yıl sonra Haldun amca bir davetiye yollamış. Teyzem birkaç satırla tebrik etmiş.

“Canım Haldun çok mutlu olmanı dilerim. Sen bu kâinatta mutluluğu en çok hak eden insansın.”

Haldun amcanın evliliğinden sonra azalmış mektupların sıklığı ama hiç bitmemiş haberleşmeleri. Teyzeciğim hiçbirimizin tam olarak tanıyamadığı eşi ile yaptığı kısacık evliliğin yüreğinde hissettirdiği ağırlığı yazmış:

“Tabiatı aykırı iki çiçek gibiyiz. Birimiz su istiyor birimiz güneş. Birimizin isteği ötekini öldürüyor. Birbirimiz için sürekli fedakârlık yapıyoruz ama bu bizi sadece eksik hissettiriyor. Bu yolu birlikte yürümenin, hiç görmeyen birine gökyüzünü anlatmak gibi olduğuna kanaat getirdim Haldun. Daha fazla göz yumamayacağım. Bugün birbirimizi özgür bırakmamızı istediğimi söyleyeceğim.”

Haldun amca teyzemi hep telkin etmiş, güven vermiş. Muhtemelen bir aşk hikâyesi gibi başlayan yoldaşlıkları zamanla büyük bir dostluğa; birbirini çok iyi tanıyan iki insanın herdem hemdem olmasına dönüşmüş. Haldun amca çocuklarını anlatmış, teyzem yaşadıklarını. Haldun amca eşini kaybettikten sonra içinin acısını yazmış:

“Melek, içimin daha evvel bu kadar acıdığını hatırlamıyorum. Nereye baksam onu görüyorum. Aynadaki suretimde dahi onun izleri var. Ölümün yaşamın doğasında olduğunu biliyorum elbette. Ancak bu acı sanıyorum benim dayanabileceğimden fazla. Her gün Yaradan’dan dayanabilmek için bana güç vermesini istiyorum. Canım Melek sen ömrüne bunca acıyı nasıl sığdırdın?”

Teyzem dostuna destek olmuş:

“Haldun biliyorum yaşamının yükü ağır geliyor sana. Benim ömür tesbihimdeki boncuklar onunkine eklenmeliydi diyorsun. Yürekte anlıyorum seni. Ama annemizin rahmine düştüğünde yazılmış kaderlerimiz. Bu acın hiç geçmeyecek, hiç unutmayacaksın. Fakat o acı ile yaşamayı öğreneceksin. Şaşacaksın için o kadar acırken karnının acımasına. Gözlerin kuruyup çöl oldu sanacaksın, kurumayacak.

Düşüncelerin zihnine ağır gelecek, başın kopsun diye dualar edeceksin, o kopmak şöyle dursun ‘buradayım!’ demek için sızım sızım sızlayacak. Sonra bir gün içinde bir oda daha açılacak. O odaya acını koyup sen içinin mutfak penceresinin önündeki çiçekleri sulamaya devam edeceksin. Hayat böyle çünkü Halduncuğum. Ruhunu yaşatma arzusu galip gelecek. Yaşamak için bir neden arayacak ve acını doyasıya yaşadktan sonra kayıpların yerine de yaşamak isteyeceksin. Ölüm hepimizin nihai sonu. Buna zamanla alışacaksın lakin nihayetinde insan dünyadan izi silinince ölmüyor mu?”

Son cümle içimi delip geçmiş duraksamama neden olmuştu. Zaman zaman teyzemin bunca acıya nasıl dayandığını sorardım kendi kendime. İçimden yanıt bulamaz sonra hemen tövbe ederdim. Şimdi anlıyordum teyzemin nasıl bu kadar hayat dolu olmayı başardığını... Kayıpları için daha fazla yaşamış, kayıplarının anılarını yaşatmak için hiç durmadan anlatmıştı. Melek teyzem benim için bir savaşçıydı, bir masal karakteri gibiydi. En amansız fırtınalara direnen bir ağaç, ışığı hiç sönmeyen bir yıldız, hiçbir dalga ile kıyıya vurmayan bir deniz kabuğuydu.. Köklerinden koparılmış olmasına karşın nasıl bu kadar köklenebilmiş olduğuna şaşıp kalırdım hep. Kalbinin her odası iyilikle doluydu. Ardından hep iyi şeyler söylenirdi. Çok güzel bir sesi vardı, muazzam piyano çalardı. Bir kez bile onu üstü başı dağınık gördüğümü anımsamam. Elinden her iş gelirdi. Çok temiz ve titiz biriydi. Her şeyi hep çok nizamlıydı. Duvar örmeyi, priz değiştirmeyi dahi bilir, su gibi Fransızca konuşurdu. Her konuda mantık yürütebilir, her şeyden anlardı. Karanlık gecelerde yıldızlarla arkadaşlık eder, yağmurla konuşur, ağaçlara sarılırdı. Çocukken benim hayalim onun gibi olmaktı. El yazısına özendiğim için küçük “r” harfini büyük yazardım. Onun gibi yazmak çok havalı gelirdi. İçimizde bir yangın başladığında kalbimizin pusulası bizi ilk ona götürürdü. Çünkü o muhakkak o yangına su serper, içimizin labirentinde bir çıkış yolu bulurdu. Hiçbir duygusundan kaçmaz ama hiçbir duygunun da esiri olmazdı. Ağlarken de görürdünüz onu neşe ile gülerken de. “İçinden geçeceksin duyguların, içinde kalmayacaksın balam.” derdi.

Birkaç yıl öncesine dek çok iyi olan teyzem anneannemin vefatı ile birlikte vazgeçmeye başladı yaşamaktan. Bunu hiçbirimiz birbirimize itiraf edemesek de görüyor, gördüğümüzden kaçamıyorduk. Önce isimlerimizi karıştırmaya başladı. Sonra zamanları, sonra kimliklerimizi, en son da kim olduğunu... Bir süredir yalnız köyünü hatırlayıp, hırıltılı sesi ile şarkı söylüyor...

Her hayal kırıklığını koynunda aştığım teyzemle ilgili bilmek istediğim öyle çok şey vardı ki. Birlikte diktiğimiz yastığına sarılıp ağlarken soruların zihnimden süzülmesine engel olamıyordum...

Aman ha büyüme balam derken bir gün yeniden çocuk olacağını mı biliyordu? Büyümek aslında bir yandan da ne kadar eksilmek demektir. Eksildiklerini toplamak, kaybettiklerini bulmak; yeni olasılıklarda yaşamak için miydi yavaş yavaş unutmaya başlaması? Kendini bile unuttuğuna göre bulmuş muydu, bir masaldan esinlenip iz olsun diye yola attığı ekmek kırıntılarını?

Keşke teyzemin aklının bir köşesinde onu en baştan hiç usanmadan sevsen, kırgınlıklarından çiçekler açıtırsam diye dua ederken uyuyakalmışım. Düşümde kenara ayırdığım nota kâğıdından seçtiğim bir şarkıyı çalışıyordum Melek teyzeme. O da güzel sesi ile şarkı söylerken beline dek uzanan beyaz saçlarını örüyordu. Sonra birden kar yağmaya başladı gökten. Teyzem gençliğinde çektiği yokluk yüzünden kışı hiç sevmezdi. Onu so-

ğuktan kaçmaması için sarıp sarmalamaya, var gücümle ısıtmaya çalışırken düşümden uyandım.

Şafak sökmeye başlamıştı. Perdeleri açıp, pencereleri araladım. Uzun koridorun sonundaki odadan hırıltılı nefesi taşan Melek teyzemin yanına gittim. Kurumuş elleri üzerinde giderek belirlenmiş damarlarını sevdim. “Şimdi aklının hangi köşesinde oyunlar oynuyorsun teyzeciğim?” diye geçirdim içimden. Artık veda vaktimizin çok yaklaştığını biliyor, bunu onun gülümseyen yüzünde görüyordum. Melek teyzem bir meleğin kanadına binip gidecekti, hissediyordum. Tam o an bir kar tanesi yapıştı cama. Onun cam üzerinde eriyişini izlerken teyzemin alnına dizilen boncuk terlerini sildim elimle, “Kış geliyor Melek teyzem.” dedim, “Hiç de sevmezsin...”

Moncher

CEYHUN YAĞMURLAR

Asuman bir hikâyeyi başlatmak için bazı gerekli malzemeler barındırmak gerekiyor. Bu malzemeleri haşa sana verecek değilim beni yanlış anlamamı istemem, sen doğarken bu malzemelerin kazanına düşürmüşler seni, annen söyledi bende onun yalancısıyım. Yoksa bu kadar güzelliğin tek bir vücutta bulunuyor olmasının bir açıklamasının da olması gerekiyor. Gözlerinden bahsetsem burnun, burnundan bahsetsem saçların ki her bir teli için... Neyse Asuman konumuz bu değil... Böyle pat diye lafa girmek hiç âdetim değildir ama seni görünce nedense hep pat diye oluyordu her şey. Galiba bunu özlüyorum. Neyse konu bu da değil...

Aklın bazen bedeninden uçup, ipi kopmuş uçurtmanın kuyruğunda gökyüzüne ulaşmak isterse onu bırak, sebebi bu şehrin gün batımıdır kuşkusuz. Hikâye koleksiyoncusunda işe başladığımdan beri hiç bu kadar mutlu olmamıştım açıkçası, iki işim vardı hikâye toplamak ve sahip çıkmak. Aslına bakarsanız prensip olarak bir daha buralara gelmemem gerekiyordu, buradaki hikâye sadece Asuman ve yanındaki ahenkti ve ben bu hikâyeyi toplayıp sahip çıkmıştım yani işim bitmişti. Gel gelelim, içimi kaplayan ve durdukça büyüyen bir kaktüsü andıran iç sıkıntımı geçirecek ana çözüme kavuşamamıştım henüz. İhlamur ağaçlarına doğru rotamı çevirmeden önce kahveye uğrayıp kendimi gösterme ihtiyacı hissettim. Salına salına dar kıvrımlı yolları geçtikten sonra çocuklara selam verip, teyzelere sanki bu senenin muhtarlığına adaylığımı koyacakmışım gibi bir tavırla el salladıktan sonra, köyün ahalisi karşımda göründü. Tavla oynayanlar, okey atanlar ve önümden büyülü endamıyla şimşek hızıyla geçen Asuman. Asuman mı? Onun bu hikâyede işi yok ki, o en son Çanakkale Boğazında sardalye sürüleriyle mutlu mesut yaşıyordu. Peşimden buralara kadar gelmesi hiç hayra alamet değil. Ayrıca madem geldi niye şimşek hızıyla geçip gitti.

- Yok, Kemal amca kendi kendime konuşmuyorum. Manzaraya bakıyordum öyle... İyi hadi gelayım de içeyim bir çayını...

Ziyade olsun Kemal amca...

-Gideyim ya işler var halledeyim durdukça bitmiyor.

- ...

-Yok be Kemal amca ne Asuman'ı bitti o iş biliyorsun sende, hatta en iyi sen biliyorsun.

Bir de bu zırto biliyor işte. Haydi, kaçtım ben görüşürüz...

Ne yalan söylüyorsun oğlum koca adama? Ulan sevgili içim sus, yürü benimle deli etme adamı... Dar kıvrımlı yoldan tekrar geçtiğimde zırto bu sefer peşime takılmıştı. Normalde kahveden çıkmaz arada yoldan geçen çocuklarla oynasır, kulübesinde takılırdı daha çok. Köpeğin ağır abisiydi zırto. Anladı tabii mevzu var takıldı peşime, ben önde o arkamda patika yoldan girdik Asuman ormanına... Bende bir huy var geçmişten dilime takılan, öyle sevdiğim ve sonsuz olan şeylere Asuman demeyi seviyorum. Mesela ormansa o, Asuman ormanı diyorum, denizse Asuman denizi, bazı zamanlar bir bulut geçiyor usulca, Asuman geçti diyorum. Tabii bütün bunlar benimle benim aramda kalıyor. Huy işte ne yaparsın? Can çıkar Asuman çıkmaz... Patikanın bitiminde bir devrik cümle dağı karşıliyordu beni, işleri bu kadar biriktirmeyi sevmezdim hâlbuki ama bazı zamanlar koy vermeyi öğretti hayat. Arada bir şeyler öğretmeyi sever. Önce zırtodan yardım isteyeyim diye düşündüm ama zalımın zırtosu dayamış ağaca sırtını kemçük gibi yatmıştı. Babası da zalım ne olacak? Çaresiz sıvadım kolları, önce cümleleri yarasına göre ayırdım. “Aşk, saygı, nefret, yokluk, soğuk, yalnızlık, çaresizlik, ego, sistem, kalem, boya...” Sonra sırasıyla; belirtili yaralar, zincirleme isim yarası, yara tamlaması derken gün batımı ve mesaimin sonu. Şöyle bir ayak tırnak ucumdan saç tellerime kadar gerindim, bir an kollarım bedenimden bağımsız olarak öyle bir uzanmıştı ki, zırtonun havlamasıyla kendime geldim. Ayırmış olduğum cümlelere şöyle bir alıcı gözle baktım ne de olsa hepsi sırasıyla işlenmek üzere hazır ve nazır karşımdaydı. Asuman şimdi burada olsaydı beni devrik cümle dağıyla barıştırır, başka yolların da mümkün olduğunu anlatırdı. İlahi Asuman hayatımın çarpık kentleşmesinde bile başroldeyin. Baktığında manzara güzel ama en güzel yerlere hep müteahhit el atmış... Varlığın yokluğun hep bir devrik cümle tadı. Haydi zırto malzemeler tamam, demlensin iyice sonra başlarız...

Ertesi gün, bulutun güneşi daha çok sevdiği sabaha uyandım. Zırto yerinde yoktu, muhtemelen gelen turistleri ana yoldan kovalamaya başlayıp köy kahvehanesine doğru rotaya saptıracaktı. Ne yapsın o da kemik parasına bu işi yapıyordu. Hem bu yaştan sonra dizlerindeki kireçlenmeyi kemik yemeden düzeltemezdi... Böyle zamanlarda bulut, bencilce davranıp olanca heybetini güneşi kapatmakla kullandığında olan gene bizlere oluyor, bu toksik ilişkinin meyveleri; rüzgâr, basık hava ve hiçbir şey yapasım yok ile baş başa kalıyorduk. Dünden bıraktığım cümleler demini almış süzülmesi için beni beklerken bu meyveler hiç hoş gelmemişti. Keşke dolapta unutulmuş ve çürümüş olsalardı ve bende çöpe atmak suretiyle onlardan kurtulsaydım. Gün daha yeni başlamıştı ve nur topu gibi olan bu meyvelerle başa çıkmak zorundaydım. Çay mı kahve mi

ikileminden kaçıp suyla beraber masanın başına oturdum. “Masa da masaymış ha!” notuna selam çaktıktan sonra kervan yolda düzülür mantığının verdiği cesarete dayanarak aldım kalemi elime.

İlk cümle;

Aşk...

Devrik cümle dağının zirvesi, görenlerin hayran olduğu ve en güzel fotoğrafı çekmek için birbirleriyle yarıştıkları, herkesin hakkında en az bir efsane bilip anlattığı fakat o efsaneleri yaşamaya cesaret edemedikleri, müziği yine herkes tarafından farklı farklı bestelenen notası olmayan bir enstrüman türü... Aşkın tanımını yine kendince yapıp defterini kapattığında akşam yemeğine daha bir saat vardı. Bu defter bilmem kaçınıcıydı, her defasında yeni dedikçe yeniden dedikçe defter yığınlarının ardı arkası kesilmiyordu. İsmail'in tek derdi biricik aşkına açılmak ve mutlu olmaktı. O yaşlarda insanın başka düşüncesinin olmaması ne kadar yüreklendirici olduğunun henüz farkında değildi hâlbuki olsun öğrenecekti... Akşam yemeğine geçildiğinde çıtak ailesi çatal ve kaşık seslerinin hüküm sürdüğü sofrada yemeklerini yedi. Konu her çatal kaşık sesinde aynıydı aslında, İsmail'in sürünün başına geçmesi. Acı kahveler faslına geçildiğinde İsmail, babası Hacı Musa'dan icazet alıp defterlerinin yanında almak istedi soluğu. Hacı Musa senden adam olmaz bakışını bıyığından attıktan sonra icazetini verdi, hızlı adımlarla odasına girip kapının sürgüsünü çeken İsmail yatağa uzanıp iç sıkıntısını tavana anlatmaya başladı... Körükle köyünün hayvancılıkla geçimini sağlayan mütevazı bir ailesiydi Çıtak ailesi. İki kızları bir oğlanları vardı. Kızlar zaten okul yüzü görmeden hayvanların süt ve temizlik işlerine atanmış anneyle birlikte görevlerini yerine getiriyorlardı. İsmail ise kısmi olarak okul görmüş ve görmesiyle, okuma yazmayı söktükten sonra alınması bir olmuştu, Hacı Musa'ya göre fazlasına hacet gerekmezdi. İsmail yaşitlarına göre hayli uzun boylu ve iri yapıdaydı, bu durumuyla akranları tarafından dışlanması ve dalga geçilmesi Hacı Musa'yı içten içe sinirlendiriyordu. O da acaba benim oğlanda bir gariplik mi var diye kendi kendine söyleniyordu, olsun en azından bir gariplik olsa bile akli kıt değildi bu da onun şükür sebebiydi.

Körükle köyü sanıldığıının aksine dört mevsimi yaşamayan nadir bölgelerin birinde yer alıyordu. Kış, yerini güneşin kavurucu sıcaklığına bırakmış tamamen unutulmamak adına da rüzgârını hatıra olarak bırakmıştı... İsmail defterini almış evden çıktığında, ardından bağıra bağıra söylenen annesini bilmem kaçınıcı kez duymadan kekik yoluna doğru tırmanışa geçmeye başlamıştı. İlk defa kekik yolunda karşılaştı onunla, kahverengi saçları, bembeyaz teni, buğday rengi gözleri ve yanından geçtiği anda buram buram savrulan sakız ağacı kokusuyla, aklını çoktan alıp savurmuştu İsmail'in. Seslenecek gibi olduysa da beş duyu organı henüz buna hazır değildi. Soğuk soğuk terlemeye başlayan İsmail çareyi ardıc ağacına yaslanıp dinlenmekte buldu. Kızla sadece göz göze geldiğinde bu hale geldiyse acaba konuşsa neler olacaktı? Bunun düşüncesi bile kalbinin kıvılcımlanmasına yeterken fazlasının olacak olması yangın demektii...

-Ne var zırto ne havlayıp duruyorsun? Zaten yazmakta zorlanıyorum bir de sen dikka-timi dağıtma...

Dikkat bir kere dağıldı mı toparlanması hayli güç oluyordu, en azından bu bende böyle işliyordu. Aslında bir bakıma da iyi olmuştu gözlerimi dinlendirme ihtiyacı hissettim, parmaklarımda da biraz uyuşma mevcuttu, zırtoya bağırdığım için özür diledim. An-layışlı hayta pati attı önemli değil dedi. Kalkıp kahve yapmak istedim ama o kadar halim yoktu ki öylece durup dışarıyı seyrettim, sonra nedense Asuman geldi aklıma, zırto bunu anlamış olacak ki bana bir –Hayırdır abi... çekti.– Yok bir şey zırto gelir geçer şimdi... Asuman aklıma geldiği zamanlar ilk başlarda yüreğimde bir yer sarsıntısı meydana gelir bütün organlarım kısa süreli yer değiştirirdi. Şimdi ise artçı sarsıntı oldu. Böyle gondolun en uç tarafındasınızdır ve yukarıdan hızla aşağı doğru indiğinizde iç çekersiniz ya, ya da salıncakta hızlı sallanıyorsunuzdur ve her yükselip aşağı indiğinizde olan o his... Öyle işte. Tarifi tarifsiz... Çekmeceden Asuman günlüğünü aldım...

-İyiym zırto sadece bir şeye bakıp kapatacağım, yeni bir şey yazmak yok söz... Günlüğü önce rastgele açıp okumak istedim ama bal gibide biliyordum okumak iste-diğim bölümü, o yüzden parmaklarımla anlaşıma yapıp veda öncesi bölümünü açıver-dim...

Mevsim İlkbahar
Tarih, tarihsiz

Sevgili Asuman; sana bunları gönlümün uzak diyarlarından yazmayı çok isterdim, bunu yapmak istediğim için gönlüm, kalbim ve mantığım aynı masada defalarca kavga etti. Kazananın kim olduğunu sorma bilmiyorum. Belki de yıllar boyu sürececek olan kavganın fitili bu masada ateşlenmiştir. Kim bilir? Sana bunları kavganın ateşkes zama-nından yazıyorum. Hislerinin illegal sularında boğulmaktayken kıyıya vurup az hasarlı atlattığımız dönemin hatırına yazıyorum... Günün birinde son kez buluşup, son kez sarılıp ve son kez birbirimize yalandan iyi dileklerde bulunacağız. O yüzden giderayak sana buraya bazı şeyler yazacağım. Tavsiye vermek değil niyetim. Mevzuya biraz kişisel yaklaşacağım. Çok sevdiğin kahveni yanından eksik etme, okurken sana eşlik etsin. Seni sevmek kendime verdiğim en güzel karardı, bu sevginin kıymetini bilmemek ise senin kendine verdiğin en büyük gençlik hatasıydı. Bunu sonradan anlayacaksın, beylik laflar etmeyi sevmem bilirsin. Mevzulara çok sekmeli yaklaşımdan kendini dinleyeme-diğin o dönemlere dönmeni hiç istemem. Bu satırları okurken gülümsemeni hatta müm-künse sağ elinle saçlarını fıtık fıtık yapmanı çok isterim... Asuman sana veda ediyor olmanın düşüncesi bile bünyeye ağır geliyorken bunları yazıya dökmekten ağırlığından bahsetmek isterim. Parmaklarım şişiyor, harfler kendine kaçacak delik arıyor. Düşün-sene normalde durmadan yazar harflerle dans ederim ama bu sefer bırak dans etmeyi harfleri yanıma çağırmaya bile dermanım yok. Yok, merak etme arabesk değilim, haleti

ruhuyemi anla yeter. Son zamanlarda geziye vurdum kendimi, yürüdükçe uzaklaşıyo-rum diye kendimi kandırıyorum bu konuda başarımın göz ardı edilmesini istemem... Dünya hassas kalpler için cehennem derler, benim kalbim hassas mı? Yoksa yaptığım kötülüklerin karşılığını mı çekiyorum bilmiyorum ama ağır yükler var omuzlarımda. Neyse Asuman konumuz bu değil... Konuya girme cesaretimi topladığım zaman tek-rardan görüşürüz...

Zamanı / Zamansız

Günlük toplasan 50 gram ağırlığındaydı, harflerin ağırlığına tartı dayanmadı. Oturdu-ğum yerde kaldım, zırto haklıydı, defteri açmayı bırak, ellememeliydim bile. İskambil kâğıtlarıyla yaptığım evim bir kez daha yıkılmıştı sanki. Bir kâğıt parçasının betondan daha ağır olduğuna şahit oldum. Bir harfti her şeyi başlatmaya ve bitirmeye yeten. Çı-kıp biraz hava alsam iyi olacaktı fakat elimdeki hikâyeyi bitirme zorunluluğu yüklen-mişti bünyeye, işlerin zorunluluk kısmı olmasa hayat daha da çekici olabilirdi aslında. İsteddiğimiz şeyi istediğimiz zamanda yapabileceğimiz bir yer mümkün mü acaba? Kısa süreli kendimi kaybetme lüksümü de bu yolda harcamış oldum, bende memnun değilim bu halden ama şimdilik yapacak bir şey yok. Masaya geçip yazdığım hikâyenin düzelt-melerini yapıp eksiklerini onardıktan sonra kaldığım yerden devam etmeye başladım.

Ardıç ağacının vermiş olduğu sakinlikle kendine gelen İsmail tepeye doğru tırmanmaya koyulmuştu. Adımlarını fark etmeden hızlandırıp içindeki sesi dinlemeyi başarmış, kıza yetişirim ümidiyle hızlanıp duruyordu. Aradan ne kadar zaman geçti bilmiyordu. Belki de kız çoktan dönüş yoluna geçmiş hatta o görmeden yanından bile geçmiş olabilirdi. Bu vesveselere kulaklarını tıkayan İsmail sonunda tepeye tırmanmış ve gözleriyle böl-geyi taramaya koyulmuştu bile. Kendinden başka kimsenin olmadığı kekik tepesinde aklına ilk gelen, o acaba hayal miydi? Hissinin hüznü, kaplamıştı benliğini. Annesinin ona kızdığını bildiği halde yine de onun için kekik toplamayı ihmal etmedi. Ardından da açtı defterini ve ilk sözcüklerini yazmaya başladı...

“Yangın yeriye vücudum, kıvılcımlarım saç diplerimde harlanıyordu. Ağzımı açsam et-rafıma saçılacaktı, sustum o yüzden. Ben sustukça ateş daha da kaplıyordu vücudumu, kıvılcımlarımı yok etmek için saçlarımı kazıdım. Gittim suya anlattım kendimi yangı-nım sönsün diye, su oksijenmiş daha da harlandım.”

Yazıya devam edecekken gelen bir sese dikkat kesildi, kekik yolunda gördüğü kızdı bu, inanmadı. Ona doğru gelmeye başlayan kız git gide yaklaşıyor İsmail ise başına geleceklerden habersiz öylece gelişini izliyordu... Her adım attığında nabızı aynı oran-da yükseliyor kızın da gülümsemesi çoğalıyordu. Kaçınılmaz son geldiğinde İsmail’in vücudu yangın yerine dönmüştü. Kız ise küçük bir merhabayı takmıştı dudaklarına, İsmail sadece gözleriyle karşılık verip kalbiyle sarıldı. –Merhaba... Kızın gülümsemesi o kadar sıcak ve içtendi ki çölde saatlerce yürüseniz aklınıza su içmek gelmez, suyu

bırakın adeta yağmurda yürüyor hissine kapılırdınız çölde. Bu sessizlik anı yerini yavaş yavaş hareketlenmeye ve akabinde soru yağmuruna bırakacaktı. Birbiri ardına yapılan espriler, gülüşmeler ve yağmurun hemen peşi sıra gelen güneşle beraber yerini karşı konulmaz bir beraberliğe bırakacaktı. İkisi birden kekik yolundan aşağı doğru salınmaya başladılar...

Mutlu sonlu hikâyeler yazmayalı epey olmuştu. Hikâyeye bitmiş yerini yeni sayfalara bırakmıştı, bu hikâyeyi teslim etmeden önce demlenmeye bırakıp süzülmesini bekleliydim. O süre zarfında da içimi kemiren asıl duyguya yoğunlaşıp Asumanla yüzleşmem gerekiyordu. Eminim buralarda hikâyemin bitmesini bekliyor benim onu bulacağım zamanı gözlüyordu. Yerimden kalkıp zırtoya hesap vermeden hızlıca çıktım. İyot kokusunu takip edip kestirmeden Zangoloz koyuna vardım. Etrafı ağaçlarla çevrili olduğundan ilk başta keşfedilmesi imkânsız olan bu koy, sadece dikkatli gözlemcilerin ve yürürken çok düşünenlerin bulabildiği yer olarak hafızalara kazınmaktadır. Suyun maviliği ve iyot kokusunun buram buram yosunlarla sarıldığı kayalarla birleşince, gözlerin manzarası yersiz bir gülümsemeyle birleşiyordu istemsiz olarak. Böyle anlar normalde insanları huzura kavuşturmasıyla bilinir...

Heh Asuman hoş geldin bende seni bekliyordum... Geç otur şöyle, hangi rüzgâr attı seni buraya? Sardalye mevsimi de değil üstelik. Ben bir rüzgârla gelmedim, ezelden geziciyim ben beni bilirsin. Bana yeter ki yol olsun, bu senede leyleği havada gördük çok şükür. Asuman normalde lafları çok uzatır, seninle enine boyuna konuşmaktan zevk alırım biliyorsun ama bu sefer durum gerçekten çok başka. Ben normal değilim Asuman, yani bilmiyorum çok şey değişiyor adapte olamıyorum, yetişemiyorum. Sende böyle misin? Yoksa sadece bana has bir şey mi bu? Bazen zihnime yetişemiyorum mesela bir anda o konuya ne ara geldik ya derken buluyorum kendimi. Evet, biliyorum bu durumun seninle bir ilgisi yok fakat benim sana yüklediğim anlamlarla ilgisi var. Asuman niye geldin? Niye gitmiyorsun? Anlamlar yerlerini hislere hisler de boşluğa bırakmadı mı çoktan? Çanakkale boğazı değil miydi sardalye sürülerine ev sahipliği yapan ama zamanı geldiğinde de asla göndermeyen o kara boşluk? Sen kalbimin kara boşluğundan nasıl şah damarıma nüfus ettin? Tarifi tarifsiz bir zehirsin Asuman, şifan yok... Evet, canın acıyor, evet üzülüyorsun ve evet Asuman bana bunları hiç yakıştırmıyorsun. Ne yapayım? Niyetim seni üzme değil ki... Sadece biraz olsun rahatlamak, bunun adı bencillik değil. Asuman lütfen geldiğin yere geri dön... Bırak, eğer becerebilirim hiç yokmuşsun gibi yapayım... Es kaza bir yerlerde denk gelirsek... Onu o zaman düşünürüz... Sen şimdi git Asuman, bak hazır akıntılar da senden yanayken bırak kendini. Zaten biliyorsun ben buralardayım...

Mevsim / Mevsimsiz

Asuman gitti... Bedeni ruhun rüzgârda sallanması gibi kıvrıldı denizin üstünde. Parmak uçları denizin dalgasıyla bütünleşti. Akıntı hızlandı, deniz coştı, Asuman'ın gidişine mi

yoksa Asuman'la kavuşmasına mı delirdi bilinmez... Ama delirdi, o günden sonra Zangoloz adasının denizi asla eskisi gibi olmadı. Her zaman dalgasıyla insanları bezdirdi, büyük kayaları yerlerinden etti...

Zamanı / Zamansız

Sarı Çiçek

HATİCE MERAKLI

Ellerimle değil, gözlerimle çizdim bu tabloları. Parmaklarım dinledi gözlerim konuşurken. Kendimi bildim bileli bu böyle. Asıl yeteneğim içime kaçtı bir gün. Yuttum onu. Sırat köprüsüne karıştı, cümleye yol oldu. Bilinmeyen ressamın içine kaçırırsa yeteneğini, telaşlanmazmış kimseler.

Bekledim bu yüzden, günlerce bekledim unutulmayı. Sonra, kâh içime kâh dışıma çizerken buldum gözlerimi. Çevremdekilerin tuhaf bakışlarında fark ettim bu gerçeği. Susmaya erken alıştım, ben alışınca herkesin alışması da kolay oldu. İçimde dörtnele koşan yılkı atlarının tozu dumanı arasında kaldım. Ağzımı açsam, dünyayı da toza dumanı çevirmelerinden korktum. İki elim kalbime kelepçe takmış gibiydi, parmaklıkların arasından nefes alıyordum. Tuvalimin bağırıcığı başladı, gözü yaşlandı. Hangi renk neye işaretledi, unutmama ramak vardı.

Zamanla, bakanları bir daha baktıran yeni bir tarz icat ettim. Durumu kurtaracak beylik fırça darbeleri. Çoğu boşunaydı, kendime açıkça itiraf ettim. Durumu daha karmaşıktırmaktan öteye gidemedim. Sonunda yeterince vazgeçince, gerektiği kadar görebilmenin kapısına gelebildim. Uzattım fırçamla arama giren mesafeleri, yürümek varmış gibi geldi bana.

Son zamanlarda galerimi de kaderine terk ettim. Muhatabımı kendi tuvaline hapsedtim. O devasa parkın kenarındaki sanat evimi ziyarete gelenleri, Çarşamba Pazarında gördüğüm paspas satıcısına, mahalle bakkalına, gezen tavuk yumurtacısına benzettim. Kısa boylu tıknaz olanımı kâğıt toplayıcısına benzettim. Bunu da kendisine itiraf ettim. Anlamasına yardımcı olmamı istedi gözleriyle. Kısacık bir andı. Resimlerim beş para etmez dedim, aynı benim gibi hatta belki sizin gibi. Beklediği cevabı alamayınca sergiyi gezmeye devam etti, ben de kirpiklerinin arasında sakladığı soru işaretlerini sezmeye devam ettim.

Gerisi parkın sesleri arasında kaybolup gitti. Günlerce yeni cümleler ekledim o boşluğa. Belki yeniden sürükleyecek ayakları onu buraya, soracak tekrar fırçalarımın ardına gizlemeye çalıştığım niyeti. Hatırlamayacak belki de ama olsun. Ben onu çok iyi hatırlıyorum.

layacağım. Parkta gördüğüm sarı saçlı kıızı fark ettiğim zamandaki ofisime gelen adam diyeceğim. Kâğıt toplayıcısı diyeceğim.

Bazılarını unutmak istesem de unutamam, olmayacak insanların bir yanları gezer benimle. İster iyi olsunlar ister kötü, içimde ne çok tanımadığım insan var bilseler. Kiminin gülüşünü, kiminin acısını, kiminin sorularını, kiminin çiçek bozuğunu, kiminin saçlarındaki kepeği, kiminin parfümünü, kiminin asabiliğini, kiminin bükük boynunu atarım hapishaneme. Alakasız insanların, alakasız şeyleri birikir içimde.

Son günlerde kimsenin yıllarca görmediğini, farkına varmadığını düşündüğüm, orada parkın kenarındaki atkestanenin dibinde unutulmuş gibi duran soluk benizli kıızı da atıyorum hapsime. Üstelik sadece bu da değil, onu unutanların unutulmuşluğunu da. Günlerden cuma, iki tarafı çınar ağaçları ve atkestaneleri ile çevrili bir yolun sonunda görüyorum kendisini. Yıllardır seyrettiğim manzaraya küçük bir çentik atıyor. Orada o ağacın dibinde açıyor sergisini. Benim galerimin tam karşısında. İnsanlar akıyor yanı başından. Önce gözlerine bakıyor, sonra ufuklarda kayboluyor. İnsanlara yaklaşıyor, arsızca kimsenin peşine takılmıyor. Yanındaki ağaçlardan birinin gölgesine yaşlı bir teyze oturmuş. Önünde rengârenk balonlar duruyor. O yaşta bir teyzenin balon satması hiç bilmeyen birinin eline fırçayı, tuvali vermek gibi tuhaf geliyor bana. Kendime bakıyorum sonra. Söz bahçeme baykuşlar konmuş.

Ertesi sabah soluk benizli kız seriyor yine sergisini, gelen geçenin ardından ah eder gibi bakışları. Annesi, babası ya da en azından bir büyüğü vardır yakınlarda diye düşünüyorum. Onu buraya bir salan olmalı, emeklerine gözünü diken. Günlerdir tanımadığım birilerini arıyor gözlerim. Onu o ağacın altına iliştiiren birilerini.

Saçları sarı, tıpkı dökülen yapraklar gibi. Kardeşleri gibi salınıyorlar etrafta rüzgârın esmesi ile. Ayaklar akıyor önünden, birbirine iltifat eden, mesajlaşan, telefonu çalan, son anda karşıdan gelene çarpmamak için gerdan kıvrıran, yüzlerine sonbahar vurmuş, adım atan sarı benizli, yürüyen ölümler.

Dikkatle bakıyorum, yeniden ve yeniden, bir yere bakıp bakmadığından da emin olamıyorum. Hatta gözleri olup olmadığını bile kestiremiyorum. Baktığı yerde mor pazardesiler, benzi atmış kasımlar, çökmüş çatılar, boğazına dolanmış saatler görüyorum. Onların yıkılan sokaklarını harabeye çeviren silah tüccarlarının cennete çevirdiği dünyaları geçiyor gözlerimin önünden bir de. Kadim şehirler, mimari harikalar, onca yaşamışlıklar. Sararmış ikindiler, lambasız geceler, bulutları hiç kaybolmayan bir gökyüzü. Ayaklarında siyahı bile kaybolmuş bir terlik. Hırkadan bozma elbisesi kir pas içinde ve sarı saçları batan güneşe aldırıyor.

Kış yaklaşıyor, ağaçlar son yapraklarını da savuracak, ortalık beyaza çalacak, her birisi için ayrı bir sarı kız açacak bu sergiyi. Yağmuru gözlüyorum, hiç gelmemesini dilesem de. Gri bulutlar yavaş yavaş kapatıyor gökyüzünü. Güneş, yedilere kırlara karışacak birkaç haftaya.

Sattığı kâğıt bebeklerin paralarını hesaplayabiliyor mudur diye geçiriyorum içimden sonra. Ya alfabemiz, onunla tanışmış mıdır? Sahi alfabe Maslow pramidinin kaçınıc basamağına kalıyordur.

Güneş, parkın nihayetindeki çınar ağacının ardından kaybolmak üzere. Bir anda harekete geçmeye hazırlanan Fred Çakmaktaş gibi debeleniyor olduğu yerde sarı saçlı kız. Ayağa kalkıyor, baloncu teyzeye bile sezdirmeden topluyor sergisini. Sadece kendisinin gördüğü boşluktaki muhatabının yakasını toplar gibi ağacın kovuğuna koyuyor elindekileri ve güneşle birlikte batıyor ufukta. Birkaç at kestanesi düşüyor ardından, açıyor ağzını. Baloncu nene toplayıp atıyor sepetine.

İlerleyen günlerde, ben pencerenin önünde, o at kestanesinin altında bir süre bir şey düşünmeden bakışıyoruz etrafa. İzliyoruz insanları, ağaçları, kuşları, rüzgârı, park bekçisini, spor yapanları, tartışanları, sarı saçlı kızın yaptığı kâğıt bebekleri alaycı gözlerle süzenleri. Simitçinin vitrinindeki yazıları, kızın gözlerinin taammüden baktığı susamları, kokuları. An be an dün olan şimdileri. Şimdi bile geçmiş belki de. Kurtulabiliyor mudur soluk benizli kız geçmişten? Her şeyin bulanıklaştığı anlara sarılıyor yeniden ruhum. Mümkün gözükmüyor durulmak.

Bazen uzaklara dalan gözleri bizim pencerede kalıyor. Öyle anlarda yakalanmışım gibi hissetsem de dingin bakışlarında kayboluyorum. Gökkuşağına bulanmış bir bülbül çıkageliyor ansızın. Pencerenin üstüne yuva yapmış, belli. Uğultularından anlıyorum. Aşık Yunus diyesi, içimde bir dertli bülbül dolanıyor, asırlar öncesinden. İkisini kardeş eyliyorum denizliğin kenarında. Boş başakların dik başlılığı ve kible rüzgârının hoşluğu kalıyor geriye ve bütün sesler kayboluyor. Ayın ve günün nuru olan renkler iyi saatte olsunlara karışıyor.

Bayram yaklaşıyor bir de. Bayram bizi temizleyecek olan dakikaların sahibi. Bayram, dertlerin bir süreliğine dolaplara kilitlendiği ağarmış beyazlık. Bu günü yarına koma-yacak tek gün.

Sarı saçlı dostum, arife sabahında da oracıkta, yanından geçen bayramlık poşetler en-terese etmiyor kendisini, kâğıt bebekleri ile o kadar içli dışlı ki. Bugün diğerlerinden telaşlı, içimde bir yerlere dokunuyor o hareketi. Çocukluğumun bayram hazırlıklarını hatırlıyorum. Bayram temizliklerini, mezarlık ziyaretlerini, merdane baklavalarını,

kahvaltılık pişileri, bayramlık potinlerimi.

Niyeti kuruyorum, birazdan eve varacağım, annemden kalan hatıralarımla baklava açacağım. Dağıtacağım bayram sabahı park sakinlerine. Niyetime alır almaz, çarşamba pazarındaki kâğıt toplayıcısına benzettiğim tıknaz müşteri giriyor kapıdan, yoksa pas-pas satıcısı mıydı? Neyse galeride kısaca bir göz gezdirdikten sonra, üzerinde en yüksek fiyat yazan günebakan tablosunu işaret ediyor ve tek kelime pazarlık etmeden ödüyor ederini. Elimde bir anda hiç ummadığım kadar yüklü bir meblağ. Hâlbuki öylesine yazmıştım o fiyatı. Doğrucu ressam, diyor sadece çıkarken.

Akşama gerek yok diyorum kendi kendime, doğru eve, söz verdiğin baklavayı yapma-ya. Yolda bir tuhafiyenin vitrininde gördüğüm sarı elbiseye takılıyor gözlerim. Gayrı ihtiyari tuhafiyenin boncuklu kapısına sürükleniyor ayaklarım. Sonra yolumun üzerin-deki mahalle bakkalından nişasta, yumurta, şeker, alıyorum. Dört sini baklava yapıyo-rum, tam annemin tarifi; merdane, ceviz, tereyağı kokusu, arife sevinci.

Bayram sabahı açıyorum galeriyi, görenler fesuphanallah çekiyor, bu ne umarsızlık bayram bayram. Elimde baklava sinisi, bayramlık bir çift ayakkabı, sarı bir elbise, varıyorum at kestanesinin altına. Günlerdir daldığım gölgesinde artık teşrin rüzgârları esiyor. Yapraklar hışırıyor bastığım yerlerde. İçim içime sığmıyor, telaşla bütün parkı dolanıyorum, ağaçların gölgelerini, oyun alanlarının kuytu köşelerini, yok yok! Geç kalmışlığımın telafisi yok. Kalbime saplanıyor atkestanesinin boş dalları. Sarı saçlı kız, seni koklasam n’olur, rüzgâr fısıldıyor kulağıma, kokla beni geri dur.

Günler sonra sarılıyorum fırçama, paletime. Sarı bir çiçek duruyor masamın üzerinde. Boynu eğri bir sarı çiçek. Özü Hakka doğrulası taraflarıma gölge düşüyor. “Her çiçek bin naz ile Hakk’ı över niyâz ile” diye sesleniyor bizim Yunus.

Son fırça darbesinin ardından, çerçeveletip astığım tablo, Galerinin en nadide parçala-rından biri oluyor. Ay sonu açacağım sergiye hazırlanıyorum. Dilimin bağı çözülüyor bir anda.

Soruyorum sarı çiçeğime,

Sen beni bilir misin?

Anlatacak şeyi çok!

Kırışık Hikâye

FATMA ÜNSAL

Çölün ortasında güneşin altında kavruldum. Kabilem beni çölün ortasında bıraktı gitti. Öleyim diye elbet. Akbabalar etimi çiğnesin. Kemiklerimi sırtlanlar yalasın diye. An-neme ömrü boyunca yutacağı dikenler sunulsun, babama dipsiz sessizlikler. Sevdigime unutmanın ve yeniden başlamaların en acısı kalsın diye. Çölün ortasında güneşin altında kavruldum.

İlk zamanlar, etim kıpkırmızı oldu. Zonklaya zonklaya yandı uzun süre. Kumlara saldım kendimi. Her bir toz tanesi, o ufacık önemsiz taneler kaslı birer düşman kesildi. Yaktılar güneşten beter. Ölmedim. Ölseydim üç gün içinde, sevinir miydim bilmiyorum. Çünkü insan, yaşarken sevindiğini bilir. Ölüler sevindiklerini, üzüldüklerini bilselerdi ölmüş olurlar mıydı? Ama iyi olurdu. Eriseydim kumların içinde. Zarar veremeyen düş-man gibi kudursaydı kumlar. Ölmedim. Etim ciğer gibi kıpkırmızı oldu.

Acı alışılınca azalan bir şey. Devam ediyor acıtmaya ama alışmak denen ecza dinmiş illüzyonunu sunuyor. En son kerteye vardığında, delirmenin o uyarıcı eşğine yani, o noktadan sonra dindiriyorsun acıyı. Alışyorsun ya da. Ya da dindiriyorsun. Bilemedim. Ben de o koca çölde yapayalnız kavrulurken, o sınırdı dindirdim acımı. Etim o zaman pul pul olmaya başladı. Kırmızılık giderek kavuniçine, derken tozpembeye, sonra beya-za tebdil edince acım gerçekten azaldı. Azabı bir güzel çekince beyazlık geldi. Azapları bir güzel çekince beyazlık gelirdi. Acı alışınca azalan bir şey.

Beyazlık gitti. Yerinde buruşukluk kaldı. Kabuk gibi sert, nasırlı. Ne kadar zaman geçti bilmiyordum. Her günüm bir önceki günün tekrarıydı çünkü. Aynı olanı saymak ne zor. Uzağımdan kervanlar geçti. Bağırdım ama duymadılar. Yakınımdan kervanlar geçti. Seslendim ama almadılar. İşlerine yaramazdım. Yüzümü görmüyordum ama elimle yok-layınca parmak uçlarıma gelen his, ürkütücüydü. Vazgeçtim sonra. Kervanlar geldiler, durdular, sen kimsin n’oldu sana böyle dediler, dürtüklediler. Kıpırdamadım. Kadınlar geldiler, ağladılar, merhametleri kabardı. Erkeklerine yalvardılar, bunu da götürelim yazıktır, dediler. Erkekleri merhamet ricalarını geri çevirmedi ama merhamet de etmedi-ler. Kalk diye öküze üvendire dürtter gibi dürttüler. Kalkmadım. Kalkmayınca rica mica

dinlemediler. Tekmeyi savurup ayrıldılar başımdan. Acıyan kadınlarımı da kollarından çekip götürdüler. Yine de uzaktan su ve bir parça yiyecek atılırdı her seferinde önüme. Bilirlerdi bunu yapmazlarsa ölüvereceğimi. Ben ölüverirsem benden çok uzağa da git-seler korkarlardı o zaman ölmemden. İnsan, kendi ölümünü seyretmek ister mi? Başka ölümlere önce bu yüzden yanarız. Beyazlık gitti, yerinde buruşukluk kaldı.

Vücudumun görebildiğim her yerine baktım. Öyle derin vadiler oluşmuştu ki. Her bir vadi kabilemden hatıra. Şu, beni sevmeyen kuzenim Tufeyl’den. Şu, kini ağzından ta-şan Bekir’den. Şu Sohrab’dan. Ne güneşin ne de kumların suçu bunlar. Hepsi onlardan miras. En derini, hepsinin sebebi annemle babamdan. Sevmeyi merhametle, ilgilenmek-le kuşatamadılar. Doğurdu, sütünü verdi ama dizinde üç saniye oturtmayı becereme-di. Besledi, giydirdi ama omzuna alıp sokağı yara yara koşmadı benimle. Kardeşleri Yusuf’u çölde kuyuda bırakınca, onu kurt kaptı, kurtaramadık, demişlerdi Yakub’a. Acaba anneme ve babama ne dediler? Bunu bilmiyordum ama kabullenişlerini tahmin etmek zor değildi. “Şüphesiz bana bugün güzelce sabretmek düştü.” derken Yakup (as), biliyordu gerçeği. Allah’ım, onlara Yusuf’un babasından hiç mi miras kalmadı? Vücu-dumun görebildiğim her yerine baktım, öyle derin vadiler oluşmuştu ki.

Memnuniyetsizliklere önce vücut isyan eder. Madde ne de olsa. Neden sonra ayakla-rım titremeye, ellerim yerinden memnun olmamaya başladı. Görüyor, hissediyor ama düşünemiyordum. Rüya mı gerçek mi? Bir hissiz deniz. Ortasında kaldığım yer şimdi bir hissiz denizdi. Yassı. Uçsuz bucaksız merhametsizlik ortasında bir çiğneyim insan kalıverirse sonu nice olur? Akıllı olan bu soruya: “Ölmez, milyonlarcası her gün böy-le uçsuz bucaksız merhametsizlikte yaşıyor ama ölmüyorlar bak.” diye cevap verirdi. Ölmedim ama yaşıyor da sayılmazdım. Bir karaltının bana doğru yaklaştığını gördüm sonra. Nedir bilemeden kendimden geçmişim. Madde ne de olsa. Memnuniyetsizliklere önce vücut isyan eder.

Gözümü açtığımda bir divanda yatıyor hâldeydim. Bir odadaydım. Nizami ve temiz. Eşyalar eski ve nizami. Ve temiz. Eski eşyaların bu hâli, gösterişli ve yeni olanlarından daha nizami gelirdi. Eski, yeniden daha nizami bir ruh mu taşır? Vücudumu kıpırda-tamıyordum ama başımı çevirebiliyordum. Tek kanatlı pencere açıktı. Perde, rüzgârla salınırken o aralıktan dışarısı biraz gözüküyordu. Kadın ve çocuk sesleri geliyordu. Hayvan sesleri, hışırdayan yaprak sesleri. Demek artık çölde değildim. Neredeydim peki? Ne kadar süre geçtiğini bilmiyorum. Kapı açıldı ve içeri girdi. Uzunca boylu ka-raltı. Yaklaştı yaklaştı. “Demek gözünü açtın.” dedi. “Şükürler olsun. Seni gördüğümde çölün ortasında yatıyordun. Baygındın.” Gözümü açtığımda bir divanda yatıyordum, bir odadaydım.

“Anlat bakalım, adın sanın nedir? Nerelisin? Nereye gidiyordun da kalıverdın çöllerde?

Yolu mu bulamadın, yoldaşını mı yitirdin?” Başımı destekleyerek nane çayı içirirken soruyordu. Çaya bal da mı katmıştı? “Asaf.” Yalandı. “Kocaman bir kervanın başıydım.” Bu da. “Devemizin yavrusu kayboldu. Adamlarıma siz devam edin. Ben yetiştirim onu bulup, diye gönderdim kervanı. Derken yavruyu bulamadım. Hâliyle yetişemedim. Başım da dönünce bayılmışım.” Başımı yavaşça bıraktı yastığa. Tası da sehpaye. “Bana baksana sen!” diye celallendi. “Şu yaşta masal yutacak değilim. Adım da Şehriyar değil. Hasan. Asaf haa adın? İnsan adım ne olsun diye karar verir de sonra mı söyler adını? Nefes alır gibi deyiverir. Bak ben diyorum: Hasan! Anlat bakalım şunu. Ne nane yedin de kaldın çöllerde?” Sustum. Beni kurtardı diye cümle ömrümü bu uzun ihtiyara anlatacak değildim.” “Az önceki çay iyi geldi. Biraz daha içirir misin?” dedim. Suratıma baktı, tasa uzandı, başımı kavradı. “İç bakalım.” dedi. “İç. Nasıl olsa anlatacaksın.” Nasıl olsa anlatmayacaktım. Sonraki zamanlarda da sordu: “Anlat bakalım, adın sanın nedir? Nerelisin?”

Bir hafta yattıktan sonra gücümü kuvvetimi iyice toparladım. Bir sabah: “İyiceysen dön artık memleketine. Kimsin, necisin bilmiyorum. Anan baban sağsa meraklanırlar.” dedi. “Meraklanırlar.” dedim. Yalan söyledim. Meraklanmazlar, beni pek severler ama meraklanmazlar. Kabullenirler. Onlar iyi kabullenicidirler. Demedim. “Ama bu mevsimde evimizde olmayacaklar. Amcamlar Şam’da yaşıyor. Oraya varacaklardı. Bu mevsimi yanında geçireyim iznin olursa.” dedim. “Binbir gece dolmadan gitmem diyorsun yani. Yani diyorsun ki sen Şehriyar’sın, uyduracağım sen de dinleyeceksin. Eh kal madem masalcı efendi kal. Yalnız ben demirciyim. Benimle demir döneceksin. Hiç olmadı bana yardım edeceksin. Böyle bedavadan yatmak yok.” Sevinçle kabul ettim. Sevindiğimi belli etmedim. Gücümü kuvvetimi iyice toparladım. İyiceydım ama memleketime dönmedim.

“Yalnız iyi yanmışsın ha.” dedi ihtiyar. “Beceriksiz kadınların dokuduğu kumaşlar gibi olmuşsun. Kırış kırış şuna bak.” Ses etmedim. İyi moral veriyordu yalan yok. Olanı söylemek iyi moral vermek olabilirdi neticede. Beni çölün ortasında bırakanlardan Tufeyl de olanı söylemişti o gün. “Seni bırakıp döneceğiz evlerimize. Hiç endişelenme haa, vicdanımız rahat olacak. Bu aileye zararın faydandan daha çok. Geberir gidersin. Sen ölü, biz selamet.” Dediğini yaptı. Şimdi Tufeyl’e kızmalı mı? Kızmadım. Günler birbirine ulandıkça unuttum bile. Unutarak yaşar insan. Bağışlayarak nefes alır. Gerisi hep gam. İhtiyardan demir dövmeyi öğrendim. Ocağı harlamayı. Demiri sakınleştirmeyi. Vura vura su serpe serpe kızdırmayı. Aslına döndürmeyi yani. O sıcak bana mısın demiyordu. Çünkü iyi yanmıştım. Beceriksiz kadınların dokuduğu kumaşlara dönmüştüm.

Bir gün ihtiyarın yanına bir adam geldi. İrice. Yanında çeyreği kadar bir kız. Yüzündeki tül den peçesinin altından bir ceylana benziyor. Su kuşuna benziyor. Andelibe benziyor. Züleyha’yı unuttum. Onun yüzünü tül altından görünce peşimden ağladığını ara ara

hayal ettiğim Züleyha’yı unuttum. Baktığımı fark edince bana döndü yönünü. Yüzüne dehşet oturdu anladım. Hemen iri kıyım adamın arkasına saklandı. Korkar tabii. Beceriksiz kadınların dokuduğu kumaşlara döndüm. Ondan sonrasını pek dinlemedim ama adam iyi bir kılıç istiyordu. “Hasmımız boldur bilirsin. Bizde de bilek var evelallah. Öyle bir kılıç döv ki daha kılıç hasmın tenine değmeden rüzgârıyla başını alayım.” dedi adam ihtiyara. Kızın saklanmasını rahmet bildim o an. Bu adam, yanındaki kıza baktığımı bir anlasaydı. İhtiyar ciddi ciddi gülümsedi, ellerini uzatarak: “Bu ellerden başkası mümkün değildir beyim. Meraklanma.” Adam bir kese bıraktı ihtiyarın avucuna, gittiler. Andelip uçtu. İrice bir adam, geldiği gibi gitti. Yanında çeyreği kadar su kuşuyla.

“Benim bu hâlime şifam yok mudur?” dedim ihtiyara. “Ne o, celladın kızına mı sevdalandın?” deyiverdi ihtiyar. Hangisine yanmalı bilemedim o an. İhtiyarın kızı beğendiğimi anlamasına mı, gönlümü kondurduğum kızın babasının cellat çıkmasına mı? İnkâr ettiysem de dinletemedim. Sonunda kabullendim. “Var.” dedi. “Hiç olmaz mı? Bir demir döveceksin kendine. Tam yirmi gün. Eritip eritip yeniden yeniden döveceksin. Sonrasını o zaman anlatırım. İşin aceleyse hemen başla. Yok değilse, kız başkasıyla evlenince başlarsın.” O böyle deyince kinlendim. Koşarak başladım demirimi dövmeye. İhtiyar, celladın kılıcını dövüyordu. Şimdiden nasıl da görkemli mübarek. Boynum sızladı kılıca bakarken. Yine de dövdüm demirimi. Benim bu hâlime şifa yok mudur, demiştim ihtiyara. Celladın kızına mı sevdalandın, diye sormuştu o da.

Cellat, ihtiyarın yanına yalnız geldi. Keşke yalnız gelmeseydi. O günden başka görmedim kızını. İnsan bir görmeye de sevdalanır mı bu kadar? Çekecek olan sevdalanır. Kılıcını uzattı ihtiyar. Şöyle bir baktı cellat. Koy hele şuraya bir mum, dedi bana. Titreyerek koydum. Başının üstünde tam tur çevirdi. Muma indirdi. Mum düşmedi. İtele, diye gürlledi bana. Muma şöyle bir dokundum. Tam ortadan bir parça yana devriliverdi. Mumla birlikte ben de devrildim. Görmediler. “Emeğine sağlık ustam.” diye ağız dolusu ve keseler dolusu teşekkür etti. “Hasımlar bundan memnun olmayacaklar ya olsun.” dedi gülerek. Gülmesine ihtiyar da katıldı. Kızdım içimden. Çekti gitti sonra. Yalnız gelmişti. Keşke yalnız gelmeseydi.

On dokuz gün dövdüm demiri. Yirminci gün elimden aldı ihtiyar demirci. Isıttı. Büktü. Bir kutu gibi şekil verdi. Tepesine tahta bir sap yerleştirdi. Elime tutuşturdu. “Al eczan hazır.” dedi. Baktım baktım anlayamadım. “Yenilmez içilmez. Bunun neresi ecza usta?” diye çıkıştım. “Gel öğretelim madem.” dedi, kolumdan çekti ocağın başına götürdü. Kızıl korları bu demir kutuya doldurdu. Doldururken eliyle de kontrol ediyordu. Dokunuyor, olmamış manasında başını sallayıp devam ediyordu. Dokundu ve o saat çekti elini. “Al!” dedi. “Olmuş. Otur bakalım şuraya.” Uysalca oturdum. Tutuşturdu elime eczayı. “Bas bakalım kırışık yerlerine bas.” Demir öyle sıcaktı ki, “Delirdin mi ustam?” dedim. “Bunu basarsam daha beter yanarım. Olmaz. İstemiyorum senden şifa

mifa! Eksik kalsın.” İhtiyar, kalktığı sandalyeye zorla geri oturttu. “Bas ulan bas! Bas diyorum!” diye zorladı. Gözlerine baktım, iki şimşek. Kurtuldum kollarından, kaçtım dışarı. “Delirmişsin sen, delisin.” diye bağırıp uzaklaştım. Eve de demir ocağına da bir hafta uğramadım. Yakalarsa basacaktı kızgın demiri çünkü. On dokuz gün dövmüştüm demiri. Yirminci gün elimden almıştı almaz olası.

Avare avare dolaşırken celladın kızını gördüm bir gün sokakta. Yanında iki kadın vardı, terziye giriyorlardı. Yürüyor mu uçuyor mu belli değil. Yüzündeki mi tül kendisi mi tül anlaşılmıyor. Onlar çıkana kadar bekledim. Çıkınca da peşlerine takıldım. Nice yürüdük bilinmez, biri elindeki bohçayı yere düşürüverdi. Bohçadakiler saçılıverdi. Koştum yardıma. Sağ ol evladım, derken ellerim dikkatlerini çekmiş olmalıydı. Derken suratıma da bakınca. Kısa bir çığlık attı biri. “Esağfirullah sana ne oldu yavrum?” deyiverince kadınlardan biri, elimdekileri bırakıverdim olduğu yere. Kızın gözüne de yine o korku yerleşti. Acıma mı korku mu bilemedim. Kaçtım oradan. Uzunca koştum. Tufeyl’e, Bekir’e sövdüm. Anama babama isyan ettim. Sarsıla sarsıla ağladım. Sonunda ustamın yanına döndüm. Ocağa. Baktım, demir dövüyordu sakince. Bir şey demeden eczamı kap-tım. Başını bile çevirmedi. Ocaktan kızıl kızıl korları doldurdum. Kıpırdamadı. Geçen oturttuğu sandalyeyi çektim. Yönünü dönmedi. “Görelim senin eczayı işe yarayacak mı ihtiyar?” diye ünledim. Durdu. Demir dövmeyi bıraktı. Demiri sol elime yanaştırdım. Bastırdım. İnledim. Avare avare dolaşırken celladın kızını görmeseydim sokakta.

Demir etime yapıştı. İhtiyar, inleyince yanıma geldi. Usulca kaldırdı demiri. Baktı ki iyice göynümüş. O saat kabardı. Merhem çaldı. Araba yükü kızdım ona, ses etmedi. Karşıma bir iskemle çekti. Oturdu. “Bu demiri gâvur memleketinde kırıksık kumaşları düzeltmeye kullanıyorlar.” dedi. “Be akılsız, hadi bunu görmedin hiç. Anlamadın da mı? Ete kızgın demir değdirilir mi? Hadi gönlüne verdin bir ateş. Bula bula cellat nam herifin kızını mı buldun? Seni mum gibi biçer ulan o. Pişirir lokma lokma yer. Anladık aklını yola atacak kadar sevdin. Eğer illa alacağım diyorsan, al o demiri işini tamam-la. Ha onun kızına dünürücü çıkman ha bu.” Sonra kalktı. Usulca işinin başına geçti. Söyleniyordu bir taraftan da: “Suratını sev ulan. O zaman sevecek biri gelir bulur seni. Ahmak mısın ulan? Beceriksiz kadınların dokuduğu kumaş gibisin dedik diye etine sıcak demir mi basılır? Seni böyle kandırıp attılar demek çöle.” Çöküp kalmıştım sandalyede. Elimde demir. “Bu çölde de kaldın. Allah’ın hakkı üç. Sonuncuda da kalırsan karışmam. Kalk, nane çayı demle bize. Bal da koy.”

Nane çayı demledim bize. Bal da ekledim. Demirin etime yapıştığı elimle. İnledim. İhtiyar, inleyince yanıma gelmedi.

Hazırlık Defteri

AHMET DOĞRU

Yine boğulacak gibi uyandım. Allah’tan Esra fark etmedi. Bu üçüncü gün. Üç gündür aynı kâbus. Esra’yı uyandırmadan kendimi lavaboya atmak istiyorum yine. Kâbustan sonra onu uyuyor görmek rahat nefes aldırıyor bana. Gözlerimi açınca Esra’nın endişeli, koca koca gözleriyle karşılaşsam ikinci bir kâbus olur kuşkusuz. Baktım mışıl mışıl uyuyor. Zaten nasıl yatarsa öyle kalkar. Benim gibi uykuyla dövüşmez. Keşke dövüşmekle kalsaydım, üç gündür iş dövüşü de geçti, savaşa döndü adeta. Yataktan sessizce çıktım, parmaklarımın ucunda lavaboya geldim. Uykusuzluğun yüzüme dolaşan çiz-gileri aynada çok belirgin. Öyle ki çizgiler birbirine dolanmış, yüzüm hare kumaş gibi buruş buruş.

*

Ali’nin cenazesindeyiz. Buğulu gözlerimin önünde binlerce görüntü. Ali’yle ilk tanışmamız. Sürekli gülümseyen bir yüz. Herkesi kucaklayan “Dostum” hitabı. Öyle bir söyleyiş ki ilk hece vurgusuz tutar, ikinci hece vurguyla kucaklar adamı. Lise koridorlarında, etüt salonlarında sürekli koşturan, sürekli çalışan Ali. Yorgunluk bilmez, yılgınlık semtine uğramaz. Bittim, takatim kalmadı dediğim anda Ali belirir, “Haydi” der; yorgunluktan eser kalmaz. Üniversitede, uzmanlıkta Hızır’ım Ali. “Dostum daha burada mısın?” çıkışmasını duymamak için var gücümle çalışırım. Sırf Ali görsün ve “Helal dostum” desin diye ne kitaplar tükettim. Yüzlerce görüntü geliyor gözümün önüne. Ali hep iyi, hep güzel. Tek kötü tarafı çay. Çay içmesini sevmez Ali. Su içer gibi bir yudumda diker bardağı. Gören şaşırır Ali’nin bu hâline ve “Ağzında teneke mi var?” diye sorar.

*

Aynada aynı kâbusu bir daha görüyorum. Morga iniyoruz; Ömer, Ata ve ben. Tabutu açıyoruz. Tabuttaki kıymetlimiz. Sonra Ömer ve Ata kayboluyor yanımdan. Tabuttaki naaşla ben baş başayız. Yüzlerce kez morga girmişimdir fakat ilk kez morgda yalnızım. Başımı ne tarafa çevirsem morg uzuyor, binlerce tabut sıralanıyor. Kapağını açtığımız tabuta bakıyorum. Solgun yüzü, kapalı gözüyle uyuyan dostumuz. Birden gözlerini açıyor. Yüreğim ağzıma geliyor. Cenaze konuşuyor: “İlk sırada sen vardın dostum” diyor,

“Senin sıranı ben aldım.” Sonra gözler kapanıyor, dudak büzülüyor. Ölümün soğukluğuyla çarçabuk çevriliveriyor yüz. Yüreğim yerinden fırlayacak. Kaçmaya çalışıyorum. Ne tarafa yönelsem morg uzuyor. Peşimde ayak sesleri geliyor, üstümdeki elbiseyi çekiştiren eller hissediyorum. Yüreğim ağzıma geliyor. Çıkışı bulamıyorum. Nefes nefese kendime geliyorum.

*

Ali’nin cenazesindeyiz. Yedi arkadaş liseden üniversiteye, üniversiteden uzmanlığa, uzmanlıktan hayata otuz yılı aşan bir dostluk halkası. Ali en hassas, en ince düşünen, dostluğumuzu sürekli derleyen toparlayan halkanın başı. Kendimize “yedi ozan” diyoruz. Hepimiz Ali’nin bağlamasından bağlama çalmayı öğrendik. İlk maaşlarımızı bağlamaya verdik. Uzmanlık günlerinin stresini sıra gecesini hâline getirdiğimiz haftalık bir araya gelişlerimizde türkülerle attık. Ali’nin çabasıyla ilk konserimizi verdik Tabipler Odasında. Devamını getiremesek de “yedi ozan” adını almamıza yetti bu. Sonra evlilikler patladı. Düğün sırası Halil’le başladı, Ali’yle bitti. Beş yılımız evlilik telaşlarına gitti. “Yedi ozan” düşlerimiz de bu arada bitti. Ara sıra bir araya gelince bağlamalarla toplanalım diye sözleştik, üç beşimiz bir araya geldi fakat yedimiz bir araya bir daha gelemedi.

*

Elimi suya vurunca devam ettim. Bir güzel abdest aldım. Lavabo aynasında yüzümün ışıldadığını hissettim. Usulca, parmaklarımın üzerinde çalışma odasına geçip seccade olarak temiz örtüyü serip namaza durdum. Yatsının farzı, vitir, sabah, öğle, ikindi ve akşamın kazası diye devam ettim. Son selamı verirken kapının açıldığını ve Esra’nın bana baktığını gördüm. “Bismillah” diye irkildim. Esra’nın şaşkın bakışı devam ediyor, benim de korkulu bakışım... Esra’nın ilk sözü “Sen namaz kılmasını biliyor muydun?” oldu. “Yani” dedim, “dedemlerde kaldığımda dedemle kılmaştım çocukluğumda birkaç kez.” “Fakat” dedi Esra “o örtüyü seccade olarak kullanmasaydın keşke.” Biraz düşündü. “Sanırım evde seccade için kullanacak hiçbir şey de yok. Kılacaksan arada sırada böyle, sana bir seccade alalım.” Şimdi şaşırma sırası bendeydi. Esra’nın tepkisinin böyle olacağını düşünmüyordum. Çünkü namaz kılıyor diye kaç kişiyi beraber küçümsemiştik. “Köylü zihniyet” diye hor görmüştük. Esra yanıma yaklaştı, kalkmam için elini uzattı. Tutup kalktım. Gözlerime baktı: “Ali’den sonra kendine gelemedin sen. Çok etkiledi Ali’nin ölümü seni. Anlıyorum, babanın ölümünü telefonda duydun. Git-tin, cenazeye yetişememiştin. Ondan olsa gerek.” Durdu. Düşünüyor gibi bekledi, beni daha dikkatlice süzdü ve devam etti: “Bu tepkileri aslında ben senden o zamanlar bekliyordum. Fakat hiç etkilenmemiştin babanın ölümünden. Şimdi Ali... Belki de yaşıtın olduğu için çok etkiledi seni.” dedi. “Psikiyatrik bakış buymuş” dedim içimden. “Evet, yaşıtımdı Ali. Babamdan da daha yakındı. Babamla on dört yaşından sonra sadece bayramlarda bir araya gelebildik. Ali ise hep yanı başımdaydı.” Esra yüzüme bakmayı bıraktı. Ben de başımı eğdim.

*

Ali’nin cenazesindeyiz. Geriye kalan altı arkadaş birbirimize gözyaşlarıyla sarıldık; usul usul, içli içli ağlıyoruz. Hepimizin yüzünde aynı üzüntü, aynı endişe, aynı tedirginlik... Halkanın başını almıştı Azrail. Salih: “Bana sorsalardı Ali’den önce, içinizden en önce kim toprağı boylar diye; hiç çekinmeden ben derdim. Böbrekler sıkıntılı, kalp hasarlı, kaç damarda stent takılı, tansiyon düzen tutmuyor ilaçsız... Fakat Ali, en sağlıklımız, en sportmenimiz, beslenme konusunda en titizimizdi. Bir kriz nasıl alır aramızdan anlayamadım” dedi ağlamaklı bir sesle. Gece bayağı ilerlemişti. Bizden başka herkes çekilmişti. Ali’nin yeğeni geldi. “Hocalarım” dedi “çay getireyim mi?” “Yok” dedi Ömer, “biz de birazdan kalkarız. Sen git, biz kapıyı çeker çıkarız.” Ata yorgun bir sesle konuştu: “Bir gün önce beni aramıştı, bir yıl önceki bir konuşmayı hatırlatarak helallik diledi üstü kapalı. ‘Eminsin değil mi? Aramızda alacak verecek yok?’ ‘Yok’ dedim, ‘daha kaç kere söyleyeceğim, olsa da anamın ak sütü gibi helal olsun. Dostum, niye böyle yapıyorsun?’ dedim. Güldü ortamı yumuşatmak için. ‘İzlediğim filmler, yoğun bakımda gözümün önünde biten nefesler tetikledi galiba. Depreme hazırlık çantası gibi ben de ‘ölüme hazırlık defteri’ tuttum kendime. Oraya notlar yazıyorum, alacak verecek pek yok da hatır gönül işi oldukça çok.’ dedi. ‘Hesap bayağı kabarık’ dedi gülerken.” Diğer beşimizin yüzünde aynı hayret ifadesi belirmişti. Ata susunca hepimiz sırayla “Beni de aramıştı” dedik. Demek ki Ali hepimizi aynı şekilde aramıştı. “Öyleyse biliyordu” dedi içimizdeki en suskun isim Bekir. Hepimizin yüzünü bu şaşkınlık almıştı. Ömer “Peki, bu nasıl olur?” diyerek sesli düşüncesini açığa vurdu. Hepimiz aynı soruyu soruyorduk kendimize.

*

“Hadi yatalım Erdal” dedi Esra. Uyuyacağımdan emin değilim. Hem uyusam bile kâbusla uyanmayacağımdan da emin değildim. Sessizce Esra’yı takip ediyorum. “Sen nasıl uyandın?” dedim. Esra döndü, iri gözlerini daha da irileştirerek “kâbusla” dedi. Şaka mı, gerçek mi kestiremedim. Sözü devamını getirir mi diye bekledim. Getirmede. Neşeli bir şekilde kendini yatağa attı.

Esra’nın bu hâlleri beni hep korkutur. Ne düşündüğünü, ne tasarladığını anlamam. “Kâbusla” ifadesiyle beni mi ima etti acaba? Aklım bu kuşkuyla alt üst. Sessizce yanına uzandım. Yüzüne bakmaktan çekindim. Yüzüne bakmasam da gözünün üstümde olduğunu hissediyorum. Bir şey söyleyecek, gözlerine bakmamı bekliyor. İnatla bakmıyorum. Dudaklarını birkaç kez konuşmak için hareketlendirdi, sonra vazgeçti. Bakmadan tahmin edebiliyorum. Kavgayı değil, uykuyu seçiyor. Bana sırtını dönerek uyuyor. Sessiz, derin bir nefes alarak ben de sırtımı dönüyor, uyumaya çalışıyorum.

*

Ali’nin cenazesindeyiz. Karısı ve kızı perişan. Tek çocuğu vardı Ali’nin. Biricik prensesi. Ece doğduktan sonra dünyalar Ali’nin olmuştu. Her bulaşmamıza Ece’yle gelirdi. Kızı ilkokula başlayana kadar sürdü bu. Sonra eşiyile aralarında süregelen tatsızlıklar. Kaç

defa boşanma kararı aldı, sonra Ece için vazgeçti. On iki yaşında olmalıydı kızı şimdi. Ali'nin tek yarısı evliliği oldu. Aralarının iyi olduğuna hiç denk gelmedik. Karısını şimdi iki gözü iki çeşme görünce tuhaf oldum. “Bütün bunlar senin yüzünden oldu Gül” diye haykırmak isteyen içimdeki Ali acısı, onu böyle görünce susuverdi. Gül’le birkaç yıl aynı hastanede çalışmıştık. Aslında çok nazik, çok hassas biriydi fakat Ali ile niçin uyuşamadılar aklım bir türlü almadı. Kızının ağlamaları dayanılacak gibi değil. İçim dağlanıyor, kalbim sıkışıyor; boğulacak gibiyim. Keşke küçük bir çocuk olsam ben de Ece’yle birlikte “Ali, Ali” diye göğsümü döve döve, salya sümük ağlasam da içim boğan kederi boşaltsam.

*

Hastaneye nasıl geldim, farkında değilim. Yolda neler vardı, trafik nasıldı... Hiçbir şey hatırlamıyorum. Asistan hemşire “Hocam çok yoğunuz” diyor. “Hemen başlayalım öyleyse” diyorum. Sıradakileri almaya başlıyor. Mevsimsel belirtilerden şikâyetçi hastalar; bütün boğazlar kızarmış, tahriş olmuş, iltihaplı... Hemen hemen hepsi antibiyotik gerektiriyor. Sırtlarını dinliyorum, ciğerleri hırıltılı çoğunun. Onuncu hastaya kadar rutin gidiyorduk. On birinci hasta huysuz bir ihtiyar. Bilmiş bilmiş konuşuyor, hastalığına teşhisi koymuş, ilaçları da yazmış. Ciğeri çıkacak gibi öksürüyor. Oğlu perişan. Babasına söz dinletemiyor. Sırtını dinliyorum, ciğerler berbat. Faranjit larenjite, larenjit zatürreye çevirmiş. “Ne kadardır hasta?” diyorum. “Yaklaşık on beş gün kadar oldu. Hastaneye gelmemek için direndi. Aile hekimine ilaçlar yazdırarak atlatacağını söyledi hep. Bugün öksürüklerine dayanamadım, zorlayarak getirdim.” diyor oğlu. Baba bir şey söylemeye hazırlanırken araya giriyorum: “Amca ciğerlerin çok kötü, seni hastaneye yatırmalıyız. Tedavini burada takip etmeliyiz.” diyorum. İhtiyarın yüzü düşüyor, korku dolu gözlerle bana bakıyor. “Neyim var?” diye soruyor. “Zatürre” diyorum. Gözleri daha korkulu bir hâl alıyor. Hemşire ne yapmaları gerektiğini söylüyor. Telaşla çıkıyorlar odadan. “Beş dakika çay tütün molası” diyerek hemşireye, arka kapıya yöneliyorum.

*

Ali'nin cenazesindeyiz. Annesi ile babası bir köşede. Anne ağlamaktan yorgun düşmüş, gözlerini silmeye devam ediyor. Baba başını eğmiş, karlı bir dağ gibi suskun, hareketsiz; donmuş sanki. Yanlarına gidiyoruz. Önce babasının eline sarılıyorum. Bir hıçkırıkla beni kendine doğru çekerek kucaklıyor. Ağlaşıyoruz. “Erdal’ım, Ali’mi kaybettik, gencecik verdik oğlumu toprağa” diye ağlıyor. Beni bırakıyor, Ata’ya sarılıyor. Annesinin eline sarılıyorum. Onun da hıçkırıkları köpürüyor. “Erdal’ım hani Ali’m nerde? Hani ders çalışıyordunuz geceler boyu? Şimdi Ali’siz ne yaparız biz? Ali’m, Ali’m...” diye göğsünü dövüyor. Ben de artık sesli sesli ağlamak istiyorum fakat Hacer Teyze daha kötü olur diye kendimi frenliyorum. Sessiz sessiz iniyor yanağımdan aşağı damlalar. Hacer Teyze hepimize tek tek sarılarak ağlıyor. Ali’yi soruyor, inanmak istemiyor. İçimizdeki acı katmerleniyor. Hacer Teyze’nin hepimizin üzerinde emeği çok. Onun maharetli ellerinden çıkan nice börekleri, incecik sarmaları Ali’nin aracılığıyla yedik. Biz sevdikçe, beğendikçe Hacer Teyze çok çok yapmaya, Ali de sık sık taşımaya başlamıştı

börekleri. Su böreğini, Hacer Teyze sayesinde gerçekten de su gibi tüketiyorduk. Ali tek oğullarıydı. Beş altı yıl evvel kızlarını da trafik kazasında kaybetmişlerdi. İki evladın acısını da gördüler. Kızlarının cenazesinde hastanelik olmuşlardı. Ne acı! Nasıl paralamışlar kendilerini... Ayakta duracak hâlleri yok, bizi görünce daha da fenalaştılar. Birazdan ambulanslar gelir yine.

*

Hastanede akşam çarçabuk oldu. Asıl dert geceler... Uykusuz geçmek bilmiyorlar. Esra arıyor. Evlilik yıldönümümüz için Boğaz’da bir restoranda yer ayarlamış. Ersin ve Esin’i de almış. İki saate kadar restoranda olurlarmış. Beni bekleyeceklermiş. Konum atmış. Beş altı yıl evvel yine orada kutlamışız yıldönümünü. Görürsem hatırlarmışım. Fakat çevresi çok değiştiği için konum göndermiş. Bugün Leyla ile oradan geçerken görmüş. Yenilemişler restoranı, çok güzel olmuş. Bayılmış yeni hâline. Ben de görürsem bayılır mışım. Daha bir sürü şey söyledi. Öylesine konuştum galiba. “Ya, hım, ne güzel, harika, ooo, tabii” gibi kısa kısa ifadelerim karşısında Esra’nın dakikalarca süren konuşmaları nasıl yaptığına bir kez daha hayret ediyorum. Esra telefonu kapatınca bakıyorum, on dakika konuşmuşuz. Asistan hemşire “Ben çıkıyorum hocam” deyince mesainin bittiğini anlıyorum. Hastaneden çıkıp arabaya doğru yürüyorum.

*

Ali’nin cenazesindeyiz. Ece ağlayarak yanımıza geliyor. Elindeki ajandayı bana uzatıyor. Titreyen ellerimle alıyorum. Kapağı aralayarak ilk sayfayı açıyorum. Ali’nin güzelim el yazısı ile “Ölüme Hazırlık Defteri” yazısı beni kucaklıyor. İçimdeki ağlama duygusu daha fazla kabarıyor. Gözyaşlarım deftere dökülmesin diye uzaklaştırıyorum göğsümden. İlk sayfayı açıyorum. “Kıymetli Okurlarım” diye başlıyor yazı. “Bu ön sözü okumaya başladıysanız ben ahiret yurduna varmışım demektir.” Devamını okuyamıyorum. Bekir alıyor elimden. Elimle yüzümü kapıyorum. “Canım kızım Ece, sen ne yaptın böyle?” diye yetmiş Gül. Ağlayarak bakışıyoruz birbirimize. Çok perişan görünüyor Gül. Sarılıyor boyuma hüngür hüngür ağlıyor. Ne yapacağımı bilemiyorum. Gül’ü sakinleştirmeye çalışıyoruz. Leyla ve Esra, Gül’ün koluna giriyorlar. Sürüyerek gölge bir yere oturtuyorlar.

*

Restorana saatinde varabildim. Masada karımı, kızımı ve oğlumu neşeyle konuşurken buluyorum. Önce Esin sarılıyor boynuma “Babacığım kutlu olsun gününüz” diyerek. Sonra Ersin. Ersin bana benziyor gittikçe. Aynı benim gençliğim. “Gel şöyle yanıma otur ihtiyar” diyor bana gülerek. “Sen ne zaman büyüdün de babana ihtiyar diyorsun daha dünkü çocuk” diyorum gülerek ben de. Garsonlar geliyor, masayı donatıyorlar. Ben gelmeden siparişler verilmiş olmalı. Şampanyayı törenle patlatıyorlar. Kadehlere dolduruyorlar. Canım hiçbir şey istemiyor. Özellikle alkollü içki içeceğimi sanmıyorum bundan sonra. Yine Ali’li günlere gidiyorum. İki yıl evvel arkadaşlarla toplanmıştık meyhanemsi bir restoranda. Halil’le Ömer ayarlamıştı. Onlar seviyorlardı böyle hafif salaş yanı olan mekânları. Ali geç gelmişti. “Dostlar,” dedi masaya oturur oturmaz,

“Sizi kırmadım geldim fakat içmeyeceğim. İki aydır bıraktım alkolü, tütünü. Anlayışla karşılayacağınızı düşünüyorum.” dedi. Hepimiz biraz şaşkın “Elbette” dedik, “Senin kararın, saygı duyarız” demiştik. Hepimiz, nedeni sormasak da sağlıkla ilgili olduğunu düşünmüştük. “Baba içmiyor musun?” diye soruyor Ersin. “Yok, içmeyeceğim. Midem çok kötü. Bir şey yiyeceğimi de sanmıyorum.” Esra telaşlanıyor. “Neyin var” diye soruyor. “Hiç” diyorum gülümsemeye çalışarak. Esin “Babama ihtiyar diye diye hasta ettin Ersin” diyor gülererek. Konuyu dağıtmaya çalışarak Esra’ya aldığım hediyeği uzatıyorum: “Yıldönümümüz kutlu olsun canım.” Onlar merakla hediyeği açmaya çalışıyor. Ersin ve Esin tahminlerde bulunmaya çalışıyorlar. Esra “Beğenmezsem kıyamet kopar” diye bir kahkaha atıyor. Hiçbir şey ilgimi çekmiyor, masada figüran gibi rolüme devam ediyorum. Gece nasıl ilerledi hiç anlamadım yine. Toparlanıyoruz. Esra ve çocuklar aynı arabada gidiyor. Beni tek bırakıyorlar.

*

Ali’nin cenazesindeyiz. Kayınbiraderi Alp geliyor: “Hocalarım,” diyor, “Yarın mevlit okutalım istiyoruz, öğle namazını müteakip. Uygun mudur sizce?” Ata atılıyor: “İyi olur Alp, bize de ne düşüyorsa yapalım.” Alp “Canınızın sağlığı” diyor fakat Ata koluna girip bir kenara çekiyor. Biraz sonra dönünce “Biner lira yollarsınız bana” diyor. Başımızı sallıyoruz. Artık dağılma vakti. Yarın son kez mevlide geleceğiz öyleyse.

*

Eve girerken kapıda Esra’yı bekler vaziyette buluyorum. “Geciktin” diyor. “Ajanda aradım” diyorum. “Ajanda mı? Gece gece... Niçin?” diyor şaşkın şaşkın. “Hazırlık için” diyorum, “Yazmaya hazırlık için...” Elimdeki ajandaya bakıyor tuhaf tuhaf. “Bu gece” diyorum, “Başlayacağım yazmaya!”

Yaşı Yaşıma Boyu Boyuma

ALİ BAŞHAN

Bitti sayılır, bi kaç bi şey kaldı, onları da aldık mı tamamdır, diye düşünürken turuncu bir ışık mahalleyi yaladı durdu. Işık hangi eve dokunsa paniğe sebep oldu. Bir heyecan sardı el âlemi. Komşular fısır fısır kaynatmaya başladılar.

– Birine bir şey oldu herhâlde. Eğer olduysa da Madam’a olmuştur muhakkak.

– Aa, neden Madam’a olacakmış, sıra onda mı ki?

– Hani aylardan kasım ya, gidenler hep anlaşılmış gibi kasımda gittiler ya, ondan.

– Sus kız, ne biçim konuşuyorsun öyle. Hiç bi şeycikler olmaz Madamcığıma. Yanii, olmaz inşallah!

Elbiseleri parıldayan adamlar arabadan hızlıca indi. Herkes görevini ezberlemiş gibi çabucak işe koyuldu. Çantalar taşındı, alet edevatlar, kâğıt kalemler hazır edildi. Öyle uzaktan bakarak anlaşılmaz, işin aslı astarı nedir öğrenmek lazım, diye düşünenler oldu. Meraktan çatlayanlar, ekibe yaklaşanlar, olayı soranlar oldu.

– Hayrola evladım, fırıl fırıl dönen bu ışıldak da ne? Hasta mı var, arıza mı var, nedir mesele?

– Yok bi şey hanım teyze, ölçüm yapacağız sâdece. Üniversiteden geliyoruz.

– Haa, anladım. Peki evladım, bir ihtiyacınız olursa seslenin, tamam mı?

Aslında pek bir şey anlaşılmış değildi. Lakin bilim denen azametli sözcük zikredilince pabuç kadar diller şıppadak küçülürdü. Onun karşısında herkes esas duruşta bekler, atılan nutukları kuzu kuzu dinler, akan sular anında dururdu. Ekiptekiler üniversite deyince, proje deyince civarda bekleyenlerin hepsi geri adım attı, sus pus oldular. Eee, tabii, uzmanlar ne dese o.

Madam da meraklandı bu arada, meraklanmaz olur mu? Giderayak telaşlandı hatta.

– Yagmur! Kızım! Bir bak bakalım, kimmis gelenler. Eger Ezrail Efendi’yse, Madam yukarıda dersin.

– Kız anne, bi dur Allah’ını seversen. Şakanın sırası mı? Hem onun ışığı mavi mavi yarınar, hem de arabası öyle bir telaşla vınlayıp gider ki herkesin yüreğini hoplatır. O değil, sanmam, başka bir şey bu bence.

Madam dışarı baktı, mevzuyu anlamaya çalıştı, bakışları bulutlandı. Sayili gun kaldı, kasimi atlatsak tamamdır, diye mırıldandı.

Dışarısı solgun bir fotoğraf gibi donuk, durmuş bir saat gibi buruktu. Kurumuş görü-

nen ağaçlar, sessizliğe gömülen zamanlar...

Tabiatın içe döndüğü, kabuğuna çekildiği dönemler...

İnsan bu, çevresiyle kaim, yaşarsa yaşar, ölürse ölür. Tam da bu durulma vakitlerinde Madam, kasım soğuğunu iliklerine kadar hisseder, içine koyu bir hüznün çöker, umutla hep aynı şeyi tekrarlar:

– Kasimi atlatsak tamamdır be kuzum. Bir sene daha beraberiz.

Yağmur, tutamadı kendini. Dua makamında bir şeyler söyledi.

– Kız anne, ağzından yel alsın. Böyle konuşma Allah'ını seversen. Daha uzun yıllar beraberiz inşallah.

Vefalı evlat bir başka, arkadaş! Dünya kadar malın olacağına hayırlı bir evladın olsun, yeter. İşte size iki melaike: Yağmur ile Mısra. Ağacı besleyen toprak, toprağı besleyen yaprak, demişler. Düne kadar Madam onlara baktı, bugün çocuklar Madam'a bakıyor. Ne güzel!

Evlat iyi güzel de torun bir başka tabii. Hani çocuk cevizse torun cevizin içi sanki. Meyvenin özü adeta; öyle tatlı, öyle şeker. Mısra, büyüüp serpilince, üstüne de bir güzel dillence şeker iken bal oldu. Mısra'yı kıramaz hiç, kıyamaz ki ona. Madam'ın bi tane-cik ciğerparesi, en tesirli ilacıydı o. Bu yüzden Madam'ı almaya beraber geldiler. Emin Efendi gideli bayağı çökmüştü kadın. Tatlı ve içten konuşmasıyla Mısra, onu hayata yeniden bağladı. Helal olsun kıza. Tam zamanında yetişti valla.

Evlerden irak, insan eşini kaybetti mi hem yetim hem öksüz nişanı alır. Nişan değil, canını acıtan birer kısaç, kalbini sıkıştıran birer ağırlık takılır göğsüne. Kimsesiz kalır hayatta, ıssız ve çaresiz. Çoğul mutluluktan sonra tekil burukluklar başlar, insanı boğan, bunaltan devasa bir boşluğa dönüşür. Oğlum kızım, elim kolum, demişler lakin yaşı epey ilerledi, elde ayakta gücü takati de pek kalmadı artık. Kalabalığa alışan insan ahir ömründe bir başına kalınca sudan çıkmış balık misali şaşır kalıyor. Bağ bahçe çoluk çocuk, konu komşu ile dolacak ki etraf şenlenecek. O günlerin esamesi bile okunmuyor artık. Hayat, herkesi bir yana savurdu işte. Gel dese, yanımda kal dese, kim kabul ederdi ki? Herkesin kendine göre bir düzeni, bir derdi var ayrıca, kime ne desin? Çok şükür, şıp diye damladı çocuklar, hızır gibi yetiştiler vallahi. Yağmur, hemencecik eşyaları toplamaya, sağı solu düzeltmeye başladı. Bir taraftan annesiyle lafladı, diğer taraftan duvardaki resimlere daldı. Mutlu aile toplantıları, fotoğraf karesine sığmayan kalabalıklar, dostluklar... Girdiği her odada, gördüğü her eşyada geçmişe bulandı. Aradan yıllar geçse de bu şirin ev, bu dingin ortam ruhunu tatlı tatlı okşadı. Anladı ki bir tek Madam'a zor değil ayrılık. Ahh şu ayrılık, diye söylendi.

Bu esnada kapı çaldı.

Gelen kız eliyle koyduğu gibi Madam'ın evini buldu. Kız dediğim tam bir fıldıröz, tuttuğunu koparan cinsten. İşin hakkından ancak böylesi gelirdi zaten. Sallapati biri olsa değil bir iki saat, üç günde çıkamazdı bu mahalleden. Bir de pozitif ayrımcılık denen bir şey var. Kapılar şak diye açıldı bu sebeple. Hem erkek olsa her eve sığmazdı ki! Millet, mesafeli durur, gardını alır, öyle kolay kolay içeri almaz, meselenin üstü de çoğu zaman

örtük kalırdı. İsabetli olmuş yani. Kız, anasının gözü sahiden, emir komuta onda. Nasıl da koca koca adamları çalıştırdı, sevk ve idare etti, görmeliydiniz. Talimatlar havada uçuştı, parmağında oynattı her birini. Ahiri böyle idi, peki ya evveli? Kız, saha çalışmasından önce muhakkak muhtara uğrar, oranın ıcığını cıcığını bir kalemde öğrenir, öyle kapı kapı gezmezdi. Muhtar deyip geçmeyin lütfen. İyi bir muhtar, mahalleyi avucunun içi gibi bilir. Mahalleden kuş uça haberi olur. Güzide eleman açık göz biraz, bütün bunların farkında. Bir de kendini ağırdan satıp muhtarın isminin ardına bey yahut hanım ekleyip bilimsel projeyi üstüne çakıp resmî kıyafetleri ile ekibi ayrı ayrı tanıtınca görmeyiz gerek. Muhtar anında tav olur, misafirleri ayakta karşılar, hizmette kusur etmemek için çırpınırdı. Öyle ki dakkasında havaya giren muhtar tüm mahalleyi bir güzel özetlerdi. Arada telsizden anons sesi duyulunca da ruhunu bunaltan bir heyecan, kalbini daraltan bir helecan baş gösterirdi. Muhtar, eski muhtar değildir artık. Bülbül bülbül. Havasından belli canım, geldiği muhit başka bir frekansta. Şahane bir yere geldi kız.

Onca malumata, izahata rağmen muhayyele sığmayan bir yer burası.

Öyle ki dokusu farklı, ritmi farklı.

İnsanı dinlendiren bir yanı var ortamın.

Bir genişlik, bir ferahlık var etrafta.

Evin önünde bahçe, bahçenin içinde ağaçlar...

Ağaçların arasından sızan ışık huzmeleri...

Yerde çınar yaprakları, her adımda çıtırdayan kahverengi yapraklar...

Bahçede gülfidanın dalları kurumuş, dalların ucunda tohum topları belirmiş. Kapı se-dirden, fıstık yeşili kök boyayla boyanmış. Boyanmasa da pek tabii olurdu ya, olsun. O da başka bir güzellik katıyor ortama. Öyle mübarek bir ağaç ki bu sedir; kokusunu yaysın diye sentetik boya, vernik kabul etmez, kabuk kabuk atar hepsini.

Tık tık tık.

Kapı tokmağının sesiyle Mısra'nın ben açarım, diyerek koşması bir oldu. Yağmur durur mu yerinde, kulak kabarttı aşağı doğru. Kapıda çıtı pıtı bir kız, bir şirin hâller... Üç hanım heyecanlı ama kapıdaki hepsinden daha heyecanlı. Kız her ne kadar cevval ise de Madam kolay lokma değil, yaman kadındır, ona göre, demişti muhtar. Doğruya doğru, bu uyarıdan sonra kız, gerilmişti biraz. Geç kaldık, Madam'ı kurtaramadık, diye düşünerek hiçbir şey anlamadan, etmeden, Madam üst katta, dedi Mısra.

– Ayol, insan bi sorar, kimsin, necisin, ne istersin? Çok mu sıkıldın ananenden, aşkolsun Mısra, diye çıkıştı annesi.

Mısra mahcup, dediğine pişman vaziyette ancak Azrail'i hasretle beklenen bir kardeş, çok özlenen bir arkadaş gibi defalarca anıp durdu Madam, garibim Mısra ne yapsın?

– Yok, yani Madam öyle iyi bir insan ki Ezrail kardeş emaneti ancak böyle pamuk gibi, melek gibi bir kız görünümünde geri ister. Korkutmadan, incitmeden alır gider, diye düşündüm.

Mısra, yaptığına üzüldü, toparlamaya çalıştı lakin söz ağızdan çıktı bi kere. Dönüşü yok artık.

Kız, içeri girerken proje dedi, anıt dedi, kayıt dedi. Yağdırdı âdeta, makinalı tüfek gibi saydı bi sürü bi sürü bi şeyler. Mısra, teskin etmeye çalıştı onu; yukarı gel, bir otur, nefeslen istersen, dedi. İçeride rahat rahat anlatırsın.

Madam ile Yağmur seslerini iyice kısarak mini bir zirve yaptılar.

– Gelen kız da bir tuhaf. Yahu, insan bi kendini tanıtır önce, sonra izin ister, bi sorar ev müsait mi diye? Nerdee! Daldı hemen.

– Abartmayalım lutfen. Misra yolladı yukarı, zavallicik da geldi. Kusur mu bu şimdi?

– Değil tabii de. Paldır küldür olunca, biçimsiz oldu biraz.

– Genç bunlar kizim, hos gorelim vre, olmaz mı?

– Olur tabii anne, neden olmasın. Her şeyi hoş görelim zaten.

Hanımlar böyle konuşurken kız attığı her adımda yeni bi şeyler fark etti.

Anlat anlat bitmez, mekân muhteşem.

İki katlı, düğmeli ev. Ev değil, cennetten bir köşk mübarek! Sundurması, panjurları nefis mi nefis. Merdiveni, tırabzanı zarif mi zarif. Nakışlar, çiçekler ile bezenmiş, ince işçilik ile süslenmiş ki insan gül bahçesinde olduğunu zannediyor. Emin Efendi’nin eseri, onun hatırası. Her bir taşını, kalasını nasıl da tek tek taşıyıp bir araya getirmişti. Arada çimento yok, harç yok. Var aslında, olmaz olur mu? Onun harcı sabırdandır, sevdadandır, aşktandır. Dünyanın emeği vardı evin her bir yanında. Ağacın tabii kokusu, yumuşak dokusu, dantel dantel işlemesi insanın ruhunu sıcacık sarıp sarmalıyor. İçeriden merdivenle çıkılıyor, ahşabın gıcirtısı varlığını, yaşadığının delili âdeta. Geçmiş zamanın, hatıraların ağırlığı var. Evin içinde sedir, andız kokusu; mis gibi mis, insanı çarpıyor, büyülüyor âdeta. Nohut oda, bakla sofa. Ne güzel bir yuva Allah’ım, seyrine doyum olmuyor. Tavandaki ahşap kaplamada geometrik şekiller, yıldız süslemeler, yaprak yaprak desenler...

Her basamakta inilti gibi bir gıcirtı. Ev canlı mı canlı, nefes aldı, konuştu sanki. Ne dedi acaba?

Yorulдум artık sizi taşımaktan, yeter artık mı dedi, ne dedi kim bilir?

Yağmur merdiven başında dondu kaldı. Bir annesine baktı, bir de gelenlere. Mısra’yla beraber sırtında çantası, elinde kayıt cihazı, not defteri, boynuna astığı fotoğraf makinesi ile gencecik bir kız. Bir anlam veremedi bir türlü. Gazeteci midir, nedir? Hem konuşup hem de dışarıyı temaşa etmek için pencerenin dibinde oturdular. Herkes nefesini tuttu, ne diyecek acaba diye meraklandı. Bunca yıldır dimdik ayakta duran kadın küt diye yıkılacak neredeyse. Kız proje dedi, sayım dedi, kayıt dedi ancak ortamdaki harareti düşüremedi. Kem küm etti, kekeledi durdu.

– Kizim nerden geldiniz, ne procesi, nedir mesele, guzelce anlatsana.

Kız da şaşırdı bu işe. Bu kadar telaşa sebep olacağını düşünmemişti. Madam’sa korktu ama pek belli etmedi. Ölse, yine belli etmez. Hükümet gibi kadın, maşallah! Tam Osmanlı kadını.

Kız, bir bardak su içti, derin derin nefes alıp verdi. Azıcık dinlenince anlatmaya başladı:

– Efendim, tekrar iyi günler! Rahatsız etmedim umarım. Biz, sosyal sorumluluk projesi

için buradayız. Üniversiteden bir grup arkadaş, tarım ve orman il müdürlüğü, belediye gibi paydaşlar ile topluma katkı sunmak üzere bir araya geldik. Arkadaşlarım ile birlikte bölgemizde ileri yaştaki ağaçların yaşını, cinsini, durumunu kayıt altına alıyoruz. Budama ve temizlik işi bir rutin olarak mevcut bu çalışmada. Hastalanmış, bakıma muhtaç olanları da tedavi ediyoruz. Toplumda farkındalık yaratmak için de özelliklerini içeren bir tabela hazırlayıp yanına sabitliyoruz. Bölgede ileri yaşta çok sayıda ağaç var. Orman mühendisi arkadaşlar ölçüm yapıyorlar. Ben de civarda yaşayanlarla görüşmeye, onları dinlemeye çalışıyorum. Varsa anıları, fotoğrafları derliyorum, izin verirlse birkaç fotoğraf çekiyorum. Bakmasını bilenler için ağaçlar, kuşlar birer saat; şehirler, evler asırlık takvim yaprakları oluyor. Tarihe not düşmek denebilir belki bu yaptığımıza. Bu çalışmanın geçmişten günümüze bir köprü olmasını istiyoruz ayrıca. Bunun için buradayız.

Madam konuyu öğrenince durgunlaştı, serzenişte bulundu.

Devir degisti demek. Topragi, agaci unuttu herkes. O ruh, o içtenlik kalmadı pek. Aga-ca bakmak, onu sevmek için insanın bir procde yer alması gerek. Artık görev gereği yapılacak her bir şey, çevreye is olsun diye bakılacak. Proce bitince o da bitecek. Nesli tükendi tükenecek kelaynaklar gibi tabelaya ağaçların adını yazacaklar. Yakında elmanın altına “Elma” yazıp muzede sergilerler. Ne hazin bir tablo, ne günlere kaldık Allahım. Azıcık soluklandı Madam, devam etti sonra.

Yaliniz, bunu demem lazım, beyimin atalar, yani benim kaynata, yigidi oldur ama hakkını yeme, demisler. Emin Efendi olsa neler soylardi neler. Adaletli olmak lazım, hiç mi iyi tarafı yok canimm? Yazık gunah! Kıymeti sifir mi sanki bu hizmetin, bunca emegin? O kadar da degil yani. İsin ehli tarafından ağaçların bakımı, budaması yapılacak, belki koruma tedbirleri alınacak. Bunlar guzel isler, takdir etmek lazım! Toplumun geldiği konumu gosteren bir ayna olacak belki veya gittiği yeri gosteren bir isaret fiseği. Az buz seyler degil bunlar, derin manalar yuklu. Mesaji kim alır, kim ders çıkarır, Allah bilir.

Kendi çalıp kendi oynadı adeta. İşte böyle monologlar, evi gün boyu kaplardı. Son zamanlarda daha sık gözlenmeye başladı bu acayip hâller, terelelliler ki sormayın gitsin. Allahtan çocuklar kavuştu da yalnızlık girdabından kurtuldu azıcık.

Sonra kafayı pencereden uzattı ki adamlar yoğun bir mesaide.

Boydan uzasın diye alttaki dallar dipten budanmış, tıraşlanmış ağaçlar...

Kökleri ne kadar uzakta olsa da, yukarıdaki dallar birbirine kavuşmuş, sarmaş dolaş.

Etrafta bir sessizlik, bir suskunluk...

Lakin herkes sussa da, her şey sussa da akçakavak hiç susmadı. Toprağı yuva belleyle, şu âlemi dalıyla, yaprağıyla, çiçeğiyle her daim resmeyledi. Ona bakanlar, zamanın farkına, mevsimin tadına ossaat varırlardı. Tomurcuklar patlayınca baharı, dallar dolu dolu yeşillenip yapraklar hışır hışır edince yazı ilan ederdi. Dalda gümüş, yerde altın renkli yapraklar belirince sonbahara vardığımızı duyururdu. Kış geldiğindeyse tamamen silkelenir, arınır, baharı beklemeye koyulurdu. Böylece zaman, hiç yorulmadan

devir daim eder, bitmez tükenmez bir güzellik muştulardı.

Güz...

Ağaçların hem kanı çekildi hem de canı âdetâ. Her biri sobalık odun gibi yorgun ve ölgündüler. Rengi koyulaşmış, gövdesi kararmış akasyalar, akçaağaçlar arasında bu parlak Anadolu kavağı meşaleye ne çok benzedi. Sarmaşık, sedire sarım sarım sarılıp ta tepesine kadar uzandı. Ağacı balıkçı ağı gibi tutsak edince de kökünden hart diye ke-sildi. Sedir nefes aldı nihayet. Parmak kadar kalınlaşmış, kömür gibi kararmış, burum burum burulmuş, urgana dönmüş sarmaşık dalları insanda kötü kötü hisler uyandırır, ruhu çekilmiş yılanlar gibi aşağıya sarkar, cümle ahalide korkuya sebep olurdu. Budamada geç bile kalındı. Şükürler olsun, sedir hürriyetine kavuştu sonunda.

Zaman cümle âlemin ruhuna nasıl da şekil verdi.

Kimi zaman genişletti, kimi zaman daralttı ufkunu.

Kasım sonu...

Öyle ki zaman güzden kışa uzanan soğuk bir tünel oluverdi.

O vakitler insan, soğukla birlikte hüznün ve hicrana bulanıp geçmişe gider, bir uyarıcı olmazsa geri gelmeyi bilemez, yalnızlıktan öylece büzüşürdü. Yalnızlık zor zanaat, bilmez olur mu Madam. Baharı, yazı her türlü güzel de kışı, ayazı burda bi başına nasıl geçirecek? Yemekti, çamaşırdı, bulaşıktı hepsi ayrı sıkıntı. Alışveriş yapmak bile mesele. Üstüne bir de odun taşı, soba yak, külü dök. Dert çok, adamı yorar. Genç olsa yine problem değil lakin ayakta zor duruyor kadın. Hepsini bi başına nasıl yapsın?

Kabul etmek lazım, uzun zaman aynı mekânda kalınca insan, çevresiyle bir bütün oluyor, bırakıp gitmek daha güç oluyor. Ne kadar konforlu olsa da rahat etmiyor, bir başka yer sürgün gibi geliyor. Bu ayrılık, ıstırap oluyor, ruhu çekiliyor sanki gün be gün. Altın kafese konulan bülbülün hâl-i pür melali işte. Tamam, ayrılmak zor, geçmişe bırakmak, bu mekândan kopmak ağır bir yük ancak çocukların akli kalıyor. Başka yolu yok. Mecbur buna.

Çok şükür, kızlar olayın farkında. Bu meseleye gönül verdiler, her bir şeyi planladılar. Madam rahat etsin diye bütün işlerini ona göre ayarladılar. Madam dediğime bakmayın siz, birinin annesi, diğerinin anneannesi. Kolay değil tabii insanı yuvasından alıp bambaşka bir dünyaya taşımak. Hele ahir ömründe hiç kolay değil. Ancak içleri ferah çünkü her zorluğun ardında bir kolaylık olduğunu biliyorlar. Sabredebekler. Eee, sabrın sonu selamet elbet.

Yalnız sıkıntılı bir hâl var içeride, bir durgunluk.

Akmayan zaman ne de tatsız oluyor.

Kolay değil demiştik canım. Sürpriz hiç değil, olası şeyler bunlar.

Dışarıdaysa hareket bol, performans üst düzey.

Bir canlılık var dışarıda, dinamik bir ortam var.

Adamlar, mezurayla yerden yukarı ölçtüler, defterlerine bir şeyler yazdılar, çizdiler. Ağacın gövdesine sardılar, onu da kaydetteler, kafayı kaldırıp parmakları ile budakları saydılar. Lazer metreler kullandılar, hesaplar yaptılar. Hazır ölçülerini almışken ağaçla-

ra kışlık bir elbise dikseler bari, üşümesin garipler. Yaparlar mı dersiniz? Zor. Teknik adamlar bunlar. Bir yerde teknik varsa ince duygular sığınacak yer arar. Sanatçı olsa aralarında veya çılgın ruhlu biri belki, bir ihtimal. Biri ağaçları fotoğrafladı, biri verileri cihaza aktardı. Bir başkası topladığı tohumları, kozalakları şişeleyip kaldırdı. Karınca gibi koşturdu hepsi.

Adamlar ciddi ciddi çalıştı.

Hiçbirini atlamadılar.

Bu özen, bu dikkat görülmüş şey değil.

Helal olsun!

Yağmur, ateş sönmesin diye sobaya odun attı. Çaydanlığı üstüne koydu. Öyle kuru kuru sohbet olmuyor. Misafire ikram şart.

Kız konuştukça rahatladı, üzerindeki gerginlik kalktı. Kabuğunu kırdı, açıldı iyice.

– Efendim, ağaç çeşitliliğinin zengin olduğunu görüyoruz. Hatta bölgede pek görülme-yen türler de mevcut. Doğu çınarı, şemsiye gibi görünen Toros sediri, çam türleriyle kalem gibi Karadeniz köknarı iç içe. En çok da akçakavak ve akçaağacın burada olması bizi şaşırttı. Buralarda pek görülmez bu türler. Aralarda ıhlamur, defne, servi hatta at-kestanesi bile var. Maşallah, say say bitmiyor. Bunu bölgenin dışarıdan göç almasıyla, kozmopolit yapısıyla açıklayabiliriz belki. Bu sohbetler biraz da bunu izah etmemizi kolaylaştırabilir, diye düşünüyoruz. Siz buranın yerlisisiniz sanırım. Bildiklerinizi pay-laşırsanız, sevinirim.

Madam, anlatmaya çoktan hazırды. Eksik gedik bırakmaz, her bir şeyi anlatırdı. Yeter ki size inansın.

– Doğru dediniz, bu parlak, iri gövdeli ağaç Emin Efendi’nin hatırası. Burada pek bi-
linmez, bulunmaz.

– Emin Efendi?

Anahtar soru buydu. Kız işi öğrenmiş, kitabın ortasından başladı soru sormaya, nokta atışı yaptı resmen. Bu soru ile Madam, yıllar yılı sakladığı, biriktirdiği hatıraları anlatmaya başladı.

– Emin Efendi, benim beyim olur. Olurdu desek daha doğru. Onunla tanışmam çok evvele dayanıyor. Daha el kadar çocuğum o vakit. Biz beride oturmuş, sofrayı donat-mistik. Sanat ve estetik gibi konular konuşuluyor ortamda. Kimler yok ki masada? Annem Helenka ile babam Arien var, Hektor’un aile var. Komsular var, dostlar var. Masa kalabalık.

– Bu tür toplantılar yapılıyor mu hâlâ?

– Pek kalmadı be kuzum. Zaten çoğu artık aramızda değil. Kimi bu sehirden göçtü, kimi bu dünyadan göçtü. Daha çok ince sazlar çalınırdı o zamanlar. Onun hürmetine bir araya gelinir, sofralar hazırlanır, muzikler dinlenirdi. Aram Amca, toprağı bol olsun, nasıl dersiniz siz, nur içinde yatsın, iyi bir muzisyendi. Bizi, hepimizi haberdar eder, bir araya toplar, bu dinletilerle ruhumuz hafiflerdi. Atardık tüm dünya dertlerini bir bir. O gün iste, kaderimin yazıldığı o gün, Hektor denen Langa hiyari, çantadan çıkarınca si-

seleri herkes sasirdi. Kuyumcuymdu Hektor’un babasi, guvendi çok parasina. Ondani kurdurmus Hektor, zenginler guya. Ne zengini be kuzum, gonlu oyle fakir ki sorma. Usul erkân denen bi sey var, oyle ulu orta yerde, siseyi kafaya dikmek de ne demek! Hem guzel guzel evin bahçen var, olmadı meyhanen var, meydanda bu isler de neyin nesi! Tam bir terbiyesizlik kuzum. Boyle bisi olamaz, kesin! Hukukumuz var muselmanlarla. – Neden böyle bir şey yaptı ki? Derdi neymiş?

– Birkaç yas buyuktu benden Hektor ancak olgunlukta çiroz balik gibiydi. Bizi, biribirimize yakistiriyordu buyukler. “Sulu yogurt getirdim,” dedi, aklınca buyumus, erkek adam olmus, oni gosterecek yani. Adam oldu ya, babasinin yaninda, hemi de baccak kadar boyuyla yuvarlamaz mi? Goze girecek guya, sek içti, bir daha içti, bir daha... Bunu içince baska bir sey oldi çıktı. Bir de abartinca gorun siz oni. Agzi, gozi yamuldu, sirazesi kaydi hincirin. Dozunu kaçırınca, hiç sevmedim ben, nefret ettim. Yudum yudum parlattıkça akli zihni bulandi. Siseler bosaldıkça mide çanagi doldu, kabardi, azgin seller gibi tasti. Her bir hucresinde arsız cinler cirit atar gibi kivrandı. Busbutun kontrolden çıktı, tiksindim bu saçmaliktan, tiksindi herkes. Ayakta duramadi, dili donmedi duzugun. Elini boynuma atip yumulunca bastim ben bir çiglik. Çorbaya dusmus sinek gibi bulandirdi mideyi. En sonunda da masanın ortasina agiz dolusu kustu. Agzinin tadini kaçirdi herkesin. Anne babasi geçti yerin dibine, oldular mahçup. Uzaklastim oradan, annem de terk etti masayi. Babamsa sinirlendi, kuplere bindi. Akli basinda herkesin morali bozuldu be kuzum. Buraya kadar yuruduk annemle. Buralar çiplak bir yer idi, sayfiye diyor, kir diyor sizler. Bakir topraklar buralar. Tek bir ağaç yok burada o zamanlar. Ağaçsiz memleket duvaksiz geline benzer, demis eskiler. Onun farkinda bir baba ile bir ogul, tahta bir bavuldan fidanlari çıkariyor, topraga diyorlar. Sabahtan açmişlar çukurlari, ogul tutuyor fidani, baba topragi dolduruyor. Ruzigar pufur pufur. Biz uzaktan bakiyor, yamaçta, yukarida biraz. Sonra baktim çocuk mintanin kolu cart cart yirtiyor.

– Çocuklar bir tuhaf davranıyor, değil mi? Buna ne oldu böyle, bir şeye mi kızdı?

– Ben de kızdı sandım. “Anne,” dedim, “Hektor’dan daha deliler var, çocuk ustunu basini yirtiyor.” Ama yanılmışım. Bavullara sigmayanlari ikiye bukup getirmişler. Babasi da yasamaz bunlar deyip atmış çoğunu. Mintanin kolunu serit serit kesti çocuk. Sonra seritleri yaralı kolu sarar gibi fidanlara sardı. O serin ruzigarda iki buklum fidanlari da dikti birer birer. Hiçbiri zayı olmadı be kuzum. Can suyu için belki kırk kere çesmeye gitti geldi. Elinde tek bir ibrik ile suladı hepisini. Butun takatini harcadi, canından can verdi o incecik dallara. İşte o incecik dallar, bu gordugunuz devasa ağaçlar. Nasıl esiyor ruzigar, dondu sanki buz oldu Emin Efendi kollar. Bir dal fidani boyle seven, bir insani nasıl sever, diye sordum kendime.

– Bunları yaparken sizi gördü tabii.

– Yok yok, bu olayda gormedi beni. Biz yukarida onlar asagida. Hem kafayı bile kaldırmadı hiç, oyle kaptirmiş kendini. O gun gonlume bir sevgi tohumu dustu. Tohum fidana dondu, her goruste fidan buyudu, onu tanidikça koca bir çınar oldu. Tabii, çok

sonra anladı ben bunu. Onlar gitti, biz donduk masaya, bir hava aldık, dedik. İyi geldi yuruyus, ferahladık ikimiz. Sonra, dedim, yaziktir bu kadar emege, kirilir dallar, ruzigari çetindir buranın, onlar bilmez herhâl. Gittim bizim neccar komsiya, siz diyor marangoz. Bana çita lazim dedim, aldım bir çuval çitayı, bir de çekici. Bir etek de ben kestim, iki parmak genişlik. İnce ip olmaz, dala verir yara, canı yanar fidanın. Ertesi gun çitalari yanına çaktım bir bir. Bir de çiçekli etegimden parçaları sardım bir guzel. Kimseler yok iken, bitirdim bu isi. Yani oyle sandım, yanıldı ben yine. Emin Efendi gormus beni. Evlendikten sonra anlatti bana. Oyle ogrendi ben. Uzakta bakmış, hepisini seyretnmiş. O da etkilenmiş, unutmamış hiç. Onun kalbine de bir sevda tohumu dusmus o vakit. Sulama yapmak için gelmiş o gun. Kurumasin onca can, yasasin diye. Yasi yasima, boyi boyuma esti, bilir misin?

– Emin Efendi mi?

– Yok kız, fidanlar diyorum. Yasi yasima, boyi boyuma esti.

Kız bunu duyunca gözleri parladı. Maşallah! Madam, kanlı canlı yürüyen bir tarih adeta. Mühendisler, ağaçların yaşını bulmak için ne çok uğraştılar, hesap kitap yaptılar, kafa patlattılar. Hâlbuki Madam’ın yaşını sorsalar işleri anında bitecekti. Ancak kadının yaşı, erkeğin maaşı sorulmazdı pek, ayıp olurdu. Neyse, öyle hazırda konmayıversinler, diye düşündü. Hünelerlerini gösterebilir bakalım, hem de alacakları parayı hak etsinler.

Gelelim ince işlere...

Madam, kenarından kıyısından bahsetti belki ama işin esasını anlatmadı. Kaçın kurası kız, peşini bırakır mı hiç? Üstüne üstüne gitti.

– Emin Efendi’yle nasıl tanıştınız peki? Biraz ondan bahsetseniz.

– Bu ağaçlar insanlari tanımamizi sagladı be kuzum. İnsan bir seye emek verirse arada görünmez bir bag, bir unsiyet, bir sevgi halkasi oluşuyor. Hele bir cana bakti ise onunla seviniyor, onunla uzuluyor. Annemle çoğu zaman yuruyuse çıkardık biz. Benim gozum fidanlarda tabii. Yasar mı, yasamaz mı merak ediyor ben. Azicik emek verdim ya, hemencecik sahiplendim onlari. Bir keresinde baktim Emin Efendi ile babasi elleriyle fidanların yuva temizliyor, topragini duzeltiyor. Nasıl seviyor bir bilsen. Disiyle tirnagiyle ugrasiyor, evladına bakar gibi bakıyor hepisine. Annemin de dikkatinden kaçmadı tum bunlar. Boyle boyle buyudu fidanlar, koca koca ağaçlar oldular. Çiplak bir yer iken oldu sonra mesire. Yemyesil ağaç denizi oldu burasi. Nice cana yuva oldu, huzur buldu nicesi. Gelinin duvak tamam oldu, ne de guzel yakisti. Gorenler hayran kaldı, duyurdu tum aile. Duyanlar kostu geldi, temiz bir nefes aldı, rahatladi hep canlari. Birileri zahmetini çekti, digerleri sefasini surdu be kuzum. Olsun benim canım kızım, yeter ki memlekette huzur olsun. Sizde var çok guzel bir dua, birlikte okuyalım burada, selamet olsun daima.

Dört hanım, koro hâlinde tekrar söylediler. Kız, ufak bir hamleyle konuşmanın devamını sağladı. Su gibi aktı muhabbet.

– Sonra?

– Sonra benim canım kızım, bu civarda bir gün seyir ettim, Emin Efendi yorulmuş, terini siliyor, nefesleniyor. Sedirin altında oturmuş gönulden bir semai okuyor. İçime isledi Emin Efendi sesi, Dede Efendi bestesi. Hâlâ aklimde, dilimde benim. En çok da gonlumde yeri:

Yine bir gulnihal / Atesin ruhleri
Aldı bu gonlumu / Yaktı bu gonlumu
Sim ten gonca fem / Pur eda pur cefa
Bibedel ol güzel / Pek küçük pek güzel

Madam bunu okurken gözleri doldu. Sanki yanında Emin Efendi varmış gibi duygulandı. Yarıda bıraktı, bitiremedi şarkıyı. Yeniden yaşadı o günleri. İnsanı alıyor, uzaklara götürüyor hakikaten. Ne de güzel sözleri varmış böyle, insanın kalbine dokunuyor, gönlünü okşuyor, diye düşündüler. Madam açılmışken, kız detayları öğrenmek istedi. Yağmur da ilk kez duyuyordu bu ayrıntıları. İyice kulak kesildiler sohbete.

– Peki, nasıl evlendiniz, zor olmadı mı?

– Biraz oyle oldu kızım. Aradan geçti onca zaman. Bunlar sever musiki. Hem kim sevmes ki, ilacı ruhun musiki. Benim baba muzisyen. Rasit Efendi de çok sever musiki. Oldu bunlar arkadaş. Nikolos Amca yani Hektor’un baba, seviyor böyle yemeli içmeli sazi sozi, nasıl diyor sizler, ehli keyf yani. Hepsi tanıyor birbirilerini. Bir gün demis benim babaya, alacam senin kızı. Hektor beyimiz çok istemiş, çok yalvarmış, alsın diye babası. Munasebetsiz bir zamanda, meydanın ortasında, lak diye söylemiş. Sanki her şey bitmiş gibi, tamam demeye mecburmuş gibi davranmış. Utanmasa, enseye bir tokat patlatıp hadi al gel kızı, diyecekmiş. Farkında olmadan bana ve biricik babama verdiği değeri göstermiş. Kirmis çok babami, gururunu incitmiş. Yakın arkadaş olunca dikkat etmiyor insan, belki ondan konuşmuş böyle rahat. Belki de parasından çok bası dondu, gereksiz laflar etti o an. Boburlendi mi, bos mu bulundu, bilemedi ben. Babam dedi bana, böyle böyle. Ben, imkani yok, olmaz, dedim, ayyas, dedim, serhos, dedim. Herif çok kaba saba, sevmiyor ben oni. Lakin dinlemedi pek benim baba, sustu, içine kapandı bir süre. Ne yapacak bilemedi ben, agladım biçare.

– Aileniz ne düşündü, ne dedi peki?

– Nuh dedi, peygamber demedi, baska ne diyicek? Nikolos Amca, gayet musbet bir adam, çok mustesna bir kisi. Karınca dahi incitmez, oyle iyi bir insan, akrabası hem babamın. Annesi desen, melek hâlet bir kadın, annemin çok yakın arkadaş. Malum onları kırmak istemiyor hiçbirisi. Peki ya Hektor oyle mi? Degil ama duzelir elbet, dediler, hep böyle basibos gezecek degil ya! Evlenince, evine bağlanınca illa ki bırakır o hayati. Bir duzen kurmanın zamanı çoktan geldi, hatta geçti bile. Hektor’u ancak senin gibi dirayetli bir hanım hizaya getirir, adam eder. Belki senin sayende o kotu fiilleri terk eder. İnanmadım ben, inanmadım. Nasıl böyle söylediler? Bana bu azili canavari mi layık gorduler? Yıkıldı benim hayaller, yıkıldı ben. Gittim Emin Efendi yanına, dedim kaçır beni, bırakma ayı Hektor’a.

– Kaçırıldı sizi yani, evlendiniz, öyle mi?

– Yok kızım. Emin Efendi nahif çocuk, “Mumkunati yok, olmaz,” dedi. “Asla ve kat’a,” dedi. “Haram,” dedi, “Tobe,” dedi. “Mevlam gorelim neyler, neylerse güzel eyler,” dedi. Devamını da soyledi, siz bilir hepisini. Vazgeçti sandım, korktu sandım, pes etti sandım. Çok uzuldu ben, hafakanlar bastı beni. Ne çok yanıldı ben, ne çok utandı. Du-aymis, sebat etmekmiş, Allah’tan bir kapi talebiymis soyledigi. Ben böyle haydi gidelim diye konuşurken, geldi Rasit Baba ile Gulnur Anne, yanımıza pat diye. Bizim yanaklar oldu al al. Hayirdir insallah kızım deyince, dedim, babam çağırıyor sizi yemege.

– Kapı açıldı sanki değil mi?

– Evet kızım, anında hem de. Allah soyletti bana sanki bu yemek daveti.

– Sonra ne oldu peki?

– Eve kostu ben, hazırladım onca yemek. Zeytinyagli biber dolmaları yaptım, çam fistikli sarmaları. Ustune bir de tereyagli bademli kurabiyeleri... Annem sasirdi gorunce onca yemek, dedi, “Kızım hepisini kim yiyecek?” Dedim “Anne, aksama misafirler var, ondan bu hazirlik, bu telas.” Boyle diyince ben, annem sormadi bile kimler gelicek diye. Kalkti, muska borekler pisirdi, içi dolu peynir, maydanoz, ustü susamli hem, olmazsa olmaz, dedi. Ortada güzel bir salata tabii. Mastiha diyor biz adina, damla sakizli tatli yaptım ayrıca, bizde muhim gelenek. Annem titizlendi iyice; gümüş takımlar, kiristal bardaklar, kolali mendiller geldi masaya. Bunlar hazır olunca, hepleri sandi Hektor’un aile gelecek, olacak bizim nisan. Bilmediler, Emin Efendi aile talip olacak ben. Tabii, is ciddiye binince, topladi geldi aksam Emin Efendi, bütün sulale. Bizimkiler bi sasirdi, bi sasirdi, sizin komik tabirle, esekten dusmus karpuzla dondu. Bozuntuya vermedi tabii bizimkiler, toparlandılar hemen, içeriye buyur ettiler. Emin Efendi afili afili giyinmiş, elinde kirmizi beyaz guller. Sepeti agzina kadar doldurmuş; billur sisede serbetler, yaldizli kâsede sekerlemeler, bir de muzik kutusu getirmiş benim için özel. Bahçeden toplamış gulleri hep birer birer. Evi sardi enfes bir koku, ohhh, harrikaa... Yemekler yendi, sohbet koyulasti, hep beraber ettiler hosbes. Rasit Efendi, o zaman benim mustakbel kayınpeder, çoktan anlamisti meseleyi, gordu içimdeki devasa yangini. Bakti Emin Efendi’ye, o ise benden besbeter. Çok sukur Allah’a, bunlar musikisever, bilirler ask ile sevda adami ne eder. Pek tabii kahveler geldi, kırk yıl hatiri ile beraber. Zamani gelince soylediler sebebi ziyaret, beklediler güzel bir haber. Yaliniz, tedirginler biraz, malum, farklı hayatları var her iki aile. Hem bu konuda da çok acemiler, ilk kez böyle hayirli bir is için birlikteler. Biribirilerini kırmamak için çok çaba sarfettiler. Ne yalan soyleyeyim, hepsi de iyi sınav verdiler. Çok sukur Allah’a, bosa gitmedi tum bizim emekler. Rasit baba dua etti. Niyet hayır, insallah akibet de hayır olur, diye niyaz etti. Hepimiz açtı elleri semaya, hep bir ağızdan tekrar etti duayı. Avuçları yuze surdu, âmin dedi bazisi, aynı anda amen dedi gerisi. Kutlama için geldi tatlılar, serbetler, sekerlemeler. Allah’ın emri ile bu is o aksam biter.

Madam bir rahatladı, bir neşelendi ki gelinlik kız gibi gülümsedi.

O cendereden kurtulması, meselenin gönlüne göre hallolması kâfi sebep.

Sanki yeni baştan işi başarmış gibi keyiflendi.

Öyle tabii. Kolay değil bu işler, kim olsa yüzünde güller açar.

Yalnız bir husus daha var ki o da aile içinde tatlı bir anı. Nişan ertesi Madam'ın babası Arien, fellik fellik kurabiye aramış ancak avucunu yalamış. Bu kurabiyeler ki ayda yılda bir yapılır, öyle her zaman sofrada bulunmazmış. Bir yiyen, tadını ömür boyu unutmaz, öyle leziz. Ne kadar aramışsa da taramışsa da yok, yok! Bir tanecik dahi kalmaz mı yahu! Maalesef efendim, yerinde yeller esiyormuş. Olay, Gülnur Hanım'ın masadaki mendillerin nakşını, süsünü methetmesiyle başlamış. Kanı kaynamış Helenka Hanım'ın bu tatlı sözler üzere. Tabii bir taraftan da Emin Efendi'yi süzmekle meşgul imiş müstakbel kayınvalide. Kurabiyeler pudra şekerle sofraya arz-ı endam edince herkesin dikkatini celbetmiş. Öyle ki masaya ayrı bir güzellik katmış, herkesin iştahı kabarmış da kabarmış. Çocuğun bi canı çekmiş, bi canı çekmiş ki tarifsiz. Nar şerbeti yanında ne de güzel gidermiş. Lakin utancından elini bile sürmemiş, kıvranmış durmuş Emin Efendi. Gözü kurabiyelerde kalmış ki kadına dert olmuş. Sofra toplanınca mendillerin içine kurabiyeyi doldurmuş Helenka Hanım, bohça gibi de sarmış bir güzel, çıkışta da damadın iki eline tutuşturmuş. Bol bol yesin, canım evladım, demiş Helenka Hanım, sahiplenmiş ilk günden. Ancak Arien'i unutmuş o vakit. Ne unutması, heyecandan kadının aklına bile gelmemiş. Mendiller Gülnur Hanım'a, kurabiyeler damada. İkisinin de gönlünü yapmış velhasıl. Helal olsun vallahi, eli bol, gönlü zengin kadınmiş. Böylece aileye bu güzel hatıra yadigâr kalmış.

Sohbet oldu şeker şerbet. Hepsi can kulağıyla, pür dikkat dinledi. Hele kız, bayıldı muhabbete, bitmesini hiç istemedi. Sordu da sordu, sömürdü resmen. Madam da iyi sabretti gerçekten.

Bravo yani.

– Ee, kültür farklı, dil farklı, nasıl olacak bu iş demediler mi?

– Benim pederde var ince kalp. Bana sordu ilkin, kızım gonlun var mı, diye. Ben basimi egdim, dedim ki sizin izin ile evet. Bizimkiler, Hektor'un hâlini sakın kafa ile düşününce ibre dondu bu tarafa hâliyle. Nasıl diyor siz; yola geldiler sonunda, nihayet insaf ettiler. Çevreden çekindi herhâl önce bizimkiler. Millet bize ne der, diye tasa ettiler. Tım bas-kılara ragmen Emin Efendi'ye tamam dediler. Hektor denen madrabaz çok fena canım, hem de öyle böyle değil. Anasini, atasini dinlemeyen, seni beni hiç dinlemez. Hem yavrumuzu sokakta da bulmadık ayrıca. Bizden biri diye, göz göre göre kizimizi atese mi atacagiz? Sonraa, kasaptan et mi alıyor Nikolos, gönul denen bi şey var, diye soylediler benim anne ile baba beraber. Aslan baba, konuş, dedim içimden, hiç durma, kir zincirleri! Babam tanıyor zaten Rasit Efendi aile. Annemse gozuyle gordu onlar yasar nasıl ince ruh ile. O yuzden hepsinin gönlu rahat. Hikmet-i Huda diyor siz, kader diyor, bizimkiler birbirinden habersiz, çok sevmiş, çok sevinmiş, çok begenmişler. Dedi benim baba, Celalettin'den güzel bir söz; aynı dili konuşanlar değil, aynı duyguları paylasanlar anlasir. Hay agzin bal yesin canım baba, dedim. Harika bir şey soyledin. Cennet mekânı olsun, çok sevgili Celalettin. Sanki bizim hâli gordu, çok yıllar öncesi. O soyledi, o çözdu bu çetrefil piroblemi. Böylece biz erdik muradimize. Komsı idik yetmedi, bir de

akraba olduk muselmanlarla.

Madam isabetli karar verdi, dik durdu. Az da çabalamadı yani. Akralara meseleyi anlat, dil dök, her şeyi bir bir izah et. Kırk takla attı, dilinde tüy bitti milleti ikna edene kadar. Peki, inanmayanlar oldu mu? Oldu tabii, olmaz olur mu, hem de çok! Ona da yapacak bir şey yok, dedi. Dişi kuş vazgeçmedi, hele hele bu mühim konuda hiç pes etmedi. Çırpındı durdu, sonunda yuvayı kurdu. Eee, olacak o kadar, hayat memat meselesiydi bu, yapmasa mıydı yani? Pırlanta gibi çocuk, yanılmadı çok şükür. Madam, al kaçır beni demesine rağmen nefesine uymadı, akl-ı selim davrandı, iki aileyi de zor durumda bırakmadı Emin Efendi. İzzeti ve iffeti ve hikmeti ve dahi saffetiyile Madam'ın sevgisini bir kez daha kazandı. Öyle bir genç ki Yusuf misali. Helal süt emmiş, her hâlinden belli. Hektorsa, çantada keklik zannetti kızı ancak evdeki hesap çarşıya uymadı. N'aaber fistik, deyip yanağından makas almaya çalışarak sevmeye çalıştı. Kakara kikiri ile aile kurulur sandı. Çevresindeki ayran gönüllü hoppa kızlarla bir zannetti onu. Şı-mardı iyice, parayı basarım, istediğimi alırım, elimi sallasam ellisi, dedi durdu. Ancak Madam, o hafif ellinin içinde yer almadı. Çocukluğundan itibaren ağır meşrep bir ruhla yetiştirdi. Hazzetmedi hiç bu tür şeylerden. Basitlikten, zevzeklikten ve dahi serserilikten imtina etti. Bir de Emin Efendi'deki gayreti, marifeti, letafeti ve bilhassa nezaketi görünce kapılar büsbütün kapandı Hektor'a. Her ferahlamak istediğinde dikiş makinesi şeklindeki müzik kutusunun mandalını çevirir, kurar, kadife döşenmiş çekmecesinden yan yana bitişik kalpleri çıkarırdı. Kan kırmızı kalpler, gül yaprakları içinde... Müzik hafif hafif akarken, kalplerdeki yazıyı okurdu: “Kalbimi kalbine ekle, canımı canına ekle, ömrümü ömrüne ekle. Emin.” Samimi ve etkileyiciydi Emin Efendi. Hep öyle yaşadı, hep öyle kaldı. Peki ya Hektor denen köftehor? O ise bütün işleri kabadayılıkla çözerim sandı, iyice zıvanadan çıktı. Kabadayı dememek lazım, lütfen, dayılara hakaret olur. Kaba ayı dense daha yerinde olacak. Kime çekti bu çocuk arkadaş, herkesi çileden çıkardı böyle. Anaya değil, babaya değil peki kime benzedi? Mesele gün gibi ortada aslında, çevresindeki kopuklar sürüsü hayatını mahv ü perişan etti. Zıpcıktıların, zibidilerin etkisinde kaldı, onların çemberinden çıkamadı bir türlü. Yahu, o kadar dost meclisine de geldi gitti. Müzik gibi, sanat gibi, estetik gibi kibar meseleler zikredildi, hiç mi tesir etmedi şu zalım Hektor'a? İnsan az da olsa nasiplenmez mi yahu? Yok efendim, yok! Bir kulağından girdi, ötekenden çıktı sanki. Ah keşke öyle olsaydı! Esintisi bile kâfi gelirdi. Kafa sürekli güzel olunca onun semtine uğramadı bu incelikler. Ot geldi, saman gitti! Kız başkasına varınca da öyle bir intikam duygusuyla sağa sola saldırdı ki amman amman, dağlara taşlara. Kor bir ateş oldu, yağdı etrafa. Bütün dünyadan öç alır gibi davrandı. Allah kimseyi evladiyla imtihan etmesin. Öfkeden gözü kimseyi görmedi; ne ana dinledi, ne baba. Ezdi geçti hepsini. Aklını başına topla, bu gittiğin yol yol değil, dedi büyükler. Amma velakin hiç fayda etmedi bu nasihatler. Arsız söz, kokmuş tuz neylesin. “Ben akıllanmam ulan, alayınız delirsin,” dedi, hepsine rest çekti. Edep meşrep fukarası zehir zemberek laflar etti. Rezilin ve zelilin tafsilatlı tarifi gibi hareket etti. Nasıl anlatmalı ki? Farz-ı misal, babası gibi ticaret yapmadı Hektor. Saptı yoldan,

iyice sapıttı. Bir borç verdi, geri üç istedi, veremeyince beş istedi. Üçü veremeyen beşi nasıl versin ki! Zorla, zorbalıkla işin üstesinden gelmeye çalıştı. Ali kıran baş kesen oldu. Ödeyemeyince yanındaki çam yarması izbandutlarla evine, bağına çöktü milletin. Tanıdık, tanımadık ayırt etmedi hiç. Babasının adını batırdı, itibarını yerle yeksan etti. Yılların kuyumcusu tefeci oldu çıktı. Kırk yıllık esnaf Nikolos, başı öne eğik, kimsenin yüzüne bakamaz oldu. Malı mülkü saymakla bitmez ancak şerefi iki paralık oldu. Ne yana baksan Hektor'un ayak izi, kırdı geçti herkesi. Servet, afet oldu sonunda. İnsanlıktan çıktı, oldu tam bir zebani. Olmaz olsun oyle servet, dedi Madam, tercihinde bir kez daha haklı çıktı. Ağaran varken kararını ne edecekti ki! Madam, kalbinin sesini dinledi. Bir an bile pişman olmadı kararında.

– Sizi nasıl karşıladı peki müslüman toplum. Alışmak zor olmadı mı?

– Ufak tefek kusurlar oldu tabii. Kusur bile denmez, tanımıyor ki onlar ben. Ben zor kadın, taviz vermez çok seyden, nasıl diyor siz, çetin ceviz, evet. Esnaf alisveriste yengelim, diyor, civiyor, konuşuyor senli benli. Samimi davranıyor belki ancak sevmiyor ben laubali adamları. Ben dedi, yengelim, aplacım yok. Madam diyiceksiniz, Madam Dimitra, ogrenin lutfen. Sonra alisti herkes. Madam da Madam, dusmedi dillerden.

– Sadece bu değildir sanırım. İnsan daha büyük sıkıntılar olur diye bekler.

– Baska piroblemler de olmadı degil. Lakin guzelce konusup cozduk bir bir. Tatli kizim, evimizde var idi muhtesem bir sihir: Bizim gonuller bir idi, Allah'ima çok şukur.

Madam, bunları anlatınca gençliğine gitti, tazelendi bir miktar, az da olsa canlandı. Yarı sohbet doğrusu, onun belini büken, onu kambura çeviren bu ağır yükten büsbütün kurtuldu.

Çay pişti, sohbet koyulaştı.

Ohh!

Ihlamur çayı, tadıyla kokusuyla ne de iyi geldi, yanında bademli kurabiyeler ile beraber. Tereyağlı hem de, ağızda dağıldı hemen. O meşhur kurabiyeler... Çocuklar gelir belki diye bu yaşlı hâliyle güç bela hazırlamıştı Madam. Tam zamanında yapmıştı kurabiyeleri, içine doğdu sanki gelecekları. Çocuklara can kurban, demiş, öyle gayrete gelmişti. Odayı ılık ılık, tatlı tatlı bir hava kapladı. Çayın buharı pencereye buğu oldu, dışarısı görünmez oldu. İçe döndü, sohbete bir es verdi, kabuğuna çekildi herkes. Bu arada fotoğraf albümünü getirdi Madam. Düğünleri, bayramları, şölenleri bir solukta anlattı. Bebek görmeler, dış çıkarmalar, ilk adımlar... Komşularla olan dostluklar, sohbetler, bal muhabbetler hepsinin yüzünde bir gül izi bırakmış gibi. Mutlu mesut geçen bir ömür, fotoğraf karelerinden taşıtı. Ne büyük saadetmiş bu huzur iklimi. Nimet efendim, bulunmaz bir nimet imiş.

Kız albümden birkaç resim için müsaade istedi. Madam, “Olur, pek tabii,” dedi. Hemen taradı fotoğrafları, her biriyle ilgili notlar aldı. Kız hazırlıklı canım. Teçhizat tam, plan program muazzam.

Ağaca kurulmuş salıncaklar, hamaklar...

Top peşinde gençler, ip atlayan kızlar...

Salıncakta çocuklar, hamakta ihtiyarlar...

Sazendeler ve hanendeler etrafında kalabalıklar...

Sedir, ıhlamur altında piknik yapanlar...

Mayışanlar, çam diplerinde şekerleme yapanlar...

Oy oy, hele bir de mangalcılar, limonatacılar, dondurmacılar...

Güller arasında Madam ve Emin Efendi kucağında Yağmur ile beraber...

Fotoğrafların arkasına elle tarih atılmış, kim var kim yok hepsi yazılmış, çekim yeri bile kayıt altında.

Kız hazine buldu, hazine.

Alacağını fazlasıyla aldı velhasıl, keyfi yerinde.

Bu güzel insanlar, bu güzel mekân...

Birlikte fotoğraf çektiler son olarak. O da otomatik.

Tam da bu esnada beklenmedik bir şey oldu.

Kız araya girdi, fena patladı.

– Aaa, olmaz ama. Yeter be! Kız geldi, kız gitti. Bir adı yok mu bu kızın?

– Var tabii. Olmaz olur mu?

– Bak yazar efendi! Fıldıröz dedin, eleman dedin, tuttuğunu koparan dedin. Sor dedin sordum, sus dedin sustum. Ne dediysen eyvallah dedim, hepsini sineye çektim. Tüm bu macerada en ön sırada yer aldım. Sadece kendi nefsim için de istiyor değilim fakat böyle baskın karakterleri ismiyle anlatmalısın bence. Söyle lütfen, haksız mıyım?

– Haklısın, yalnız hepsinin bir yeri var, zamanı var.

– Hikâye bitti neredeyse canım! Niyetim şöhret olmak değil lakin isimsiz kahraman mı olacağım?

– Bence bir mahsuru yok. Hatta bu bilinmezlik, bu gizem bazen karakterin değerini artırır. Neyse, madem o kadar ısrar ettin, kendin söyle ne söyleyeceksen.

Beş, dört, üç, gülümseyiin, dedim. Fotoğrafta yan yana dört hanım. Madam, Yağmur, Mısra ve ben, yani Melike. Fotoğrafı seçtim, gönderdim yazıcıya. Pırint dedim, tu kopi dedim, entır dedim. Makinadan dalga katırı kıvrıla kıvrıla, takla ata ata yola çıktı. Menzile varınca yazıcı aldı selamı, ışığını yakıp söndürerek emrin başım gözüm üstüne, dedi. Çarklar döndü, bembeyaz kartlar yuvadan tıkr tıkr, renkli renkli boyanarak çıktı.

– Ee, kablosuz mu oldu bu iş?

– Ohooo, kablo tarih olalı yıllar oldu.

– Gerçekten mi?

– Evet evet.

Kartın birini Madam'a verdi, diğerini de çantasına koydu Melike. O iş de tamam.

İşin kurdu olmuş kız. Hay maşallah!

Bardaklar, tabaklar toplandı. Çaydanlıktaki suyla yıkadı hepsini Mısra.

Sobadaki ateş söndü, Yağmur külü temizledi.

Madam, çıkmadan önce müzik kutusunun mandalını çevirdi, zembereği kurdu, pen-

cerenin önüne öylece koydu. Dikiş makinesinin makarası döndü, pek munis bir müzik aktı içinden. Müzik, odadaki tüm kalpleri birleştirdi. Yağmur, “Çantalar hazır,” dedi. Melike, pencerenin buğusunu eliyle sildi, dışarıya baktı, ardından, “Biz de hazırız,” dedi. Madam tecrübeli kadın, “Aman dikkatli inin kızlar,” dedi, “Merdivenden dusup de çanağı kirarsanız, akibet berbat, ona göre.” En zor günde bile Madam’ın neşesi yerinde. Eee, kızlar Madam’ın enerjisini artırdı, kendine geldi kadın. Üzerindeki ölü toprağını attı âdeta. Herkesi bir gülme aldı, yavaşça indiler sonra. Merdivende sedir kokusu hepsini yakaladı. Durun, gitmeyin der gibi tuttu sıkı sıkı. O latif koku...

Evden en son Madam çıktı. Eee, ne demişler:

Gemiye en son kaptan terk eder.

Madam kapıyı kilitledi, anahtarları baktı, derinlere daldı.

Elinde iki anahtar; biri Madam’ın, diğeri Emin Efendi’nin. Yek diğeri de Yağmur’daydı zaten, gençliğinden itibaren. Madam halkadan bir anahtar çıkardı, Mısra’ya verdi. Bunu sakın kaybetme kızım, dedi. Bu artık senin, benden sana armağan. Son kalan anahtarı da sıkıca kavradı, cebine koydu. Emin Efendi’nin hatırası...

Dışarıda işler bitmiş malzemeler toplanıyordu. Çınarın gövdesi kabuk döke döke benekli mi benekli, alacalı bulacalı bir resme benziyordu. Akçakavak, genişleyen gövdesinde koca koca gözlerle mahzun mahzun bakıyordu. Çamların dalları diken diken olmuş, rüzgârda titriyordu. Atkestanesi, sarı sarı yapraklarıyla dallarına ıslıl ıslıl kandiller asılmış gibi parılıyordu. Servi, vakur ve yalın duruyor, boyu gibi upuzun susmayı tercih ediyordu. İhlamurun ömrü tükenmiş gibi gövdesi küfle kaplanmıştı. Bu grili yeşilli küfler, Madam’ın elinde yüzünde son yıllarda türeyen lekelerle benzedi. Ne çok benzediler birbirlerine hem de. Eee, boş yere demedi Madam; “Yaşı yaşıma, boyu boyuma,” diye. Madam, küçük bir bohça verdi Melike’ye, içi dolu kurabiye. “Ekibin nasibinde varmış kızım, afiyet, sifa olsun,” dedi. Bir bohça da Yağmur’a verdi. “Bu da damadin kismet.” Serçeler ve kırlangıçlar cıvıltılarını toplayıp kuytulara çekildi. Hem yetim hem öksüz kalmış bir kumru kimsesiz kalan düğmeli evin çatısına sığındı. Yalnızlığın kıyısında bir başına kaldı. Sükût suretinde etrafı gözledi durdu.

Madam ise defneden bir yaprak kopardı, ikiye katladı; ferah, keskin bir koku yayıldı. Melike’ye uzattı, sanki bütün bahçeyi bağışladı ona, öyle mutlu ki anlatılmaz. Kızcağız bayıldı bu nefis kokuya, mis mis, dedi, yaprağı cebine koydu.

Yağmur boş duracak değil ya! O da akça ağacın kurumuş tohumlarından kopardı, Mısra’nın avucuna doldurdu. Tıpkı Madam’ın bir zamanlar Yağmur’a yaptığı gibi yaptı. Madam’ın gözünden kaçmadı bu tabi. Mısra, tohumları havaya savurdu, her biri pervane gibi döne döne aşağıya indiler. Sanki onlarca semazen döndü etrafta. Herkes uçurmak istedi tohumları, büyülendi âdeta. Hepsi uçmak istedi, pervane olmak istedi bir anda.

Ayrılık vakti geldi artık. Bütün mahalle Madam’ın etrafında pervane. Komşuların gözleri yaşlı. Hepsinin kalbinde yer etmiş Madam, ayrılmaz bir parçası olmuş. Herkes vedalaştı, sarıldılar birbirlerine. Sanki bir daha görüşmeyecek gibi bir hisse kapıldılar,

kopamadılar o yüzden. Melike de sarıldı, kırk yıllık dostuna sarılır gibi hem de. Aileden birini uğurladılar hep beraber.

Madam, Emin Efendi’nin duasını sessizce söyledi:

Mevlam goremeyenler...

Yanlarından simsiyah bir araba asfaltı ağlatarak gitti. Yolda, yıkıldı yıkılacak, içmiş mi, uçmuş mu belirsiz biri, elinde şişesiyle sallanarak yürüdü. “Allah Allah, serhos mudur, berdos mudur, nedir,” dedi Madam. “Allah’ım sen yardım et hepimize, esenlik ver, istikamet ver cümlemize.” Bir kendi hâline üzüldü, bir de bu zavallının hâline.

Hava karardı. Yemekten sonra bir ağırlık çöktü. Malum herkes yoruldu, yatmaya gittiler erkenden. Madam, çocuklarının yanında, yeni yerinde uyumaya çalıştı ancak gözüne bir türlü uyku girmedi. Bir sağa döndü, bir sola.

Ne aymış şu kasım ayı, arkadaş! Bir türlü bitmek bilmedi.

Hiç sormayın.

Ağır aksak dönüyordu zaman çarkı, paslanmış gibiydi.

Bunun üstüne bir de felaket haberi gelince zaman hepten durdu sanki.

Ne haberiymiş?

İnsanın söylemeye dili varmıyor. Eski mahallede öyle bir yangın çıktı ki mahalleli canını zor kurtardı. Turuncu kızgın alevler mahalleyi yalayıp yuttu. Alevler, ateşler her yere sıçradı. Hay Allah! Ağaçlar, evler nasıl da cayıp cayıp yandı öyle. Zavallı kumru, bir yalnızlıktan bir başka yalnızlığa kanat çırpı. Tabelalar bir bir toprağa düştü. Yangın söndü, ocaklar söndü, geriye kapkara bir kül yığını kaldı. Yanmış, kararmış bir levha küllerin arasında zar zor okunuyordu:

AN.T AĞ.Ç Tü.: ..ros S.dir. ..drus L.b.ni .aş: .akl.ş.k 1.0

Mektup

FUNDA BURCU YILMAZ

“Anaa, gız anaaa garnım acıktı. Bazlamalar hazır mı?” diye bağırdı Ali, evlerinin kırık dökük avlu kapısını büyük bir gıcırtyla iterken. Tahta kapının üzerinde bir sarkaç gibi ileri geri sallanan çingiraktan çıkan ve bütün havayı dolduran tiz ses, sıcak esintinin sırtına binerek dalga dalga yayılıyor, Keltepe’nin kayalıklarına çarparak zayıflıyordu. Ayağındaki yırtık lastik pabuçlar ve sağ pabucundan fırlamış başparmağı toz içindeydi. Tarladan eve uzanan kıvrımlı yol silme topraktı çünkü ve birkaç kilometre uzunluktaydı. Sıcak, tepesini bir maltız misali kavurmasın diye koca nenesinden kalma kenarı oyali mendili ıslatarak saçsız başına dolamıştı. Ama bu ıslak mendil bile tepesinin yanmasını engelleyememiş; önce hafif bir serinlik veren su damlacıkları, kavurucu sıcaklığın etkisiyle buharlaşıp çoktan Çukurova’nın buhranlı havasına karışmış; nemsiz kalan mendil de kaskatı kesilmişti. Her nefes aldığı anda sırtındaki yamalı bez torbadan yayılan taze yeşil soğan kokuları önce burnunu sonra ciğerlerini yakıyordu. Elleri bir çocuğun elleri değildi sanki. Çok görmüş, çok yaşamış, toprağı çokça avuçlamış, işlemiş, kazma sallamış, tüfek atmış bir yaşlının elleriydi.

Gün devrilmek üzereydi. Batmamak için direnen güneşin son ışıkları Ceyhan’ın sularını bir mercan gibi parlatıyor, gün boyu kayalıklarda veya koca bir taş kütesinin ıslak zemininde saklanan börtü böcekler, çingiraklı yılanlar yavaş yavaş başlarını dışarı çıkarıyordu. Bu saatte dahi köydeki mahlûkata bir anlık rahat nefes aldırmayan lodos; gelinciklerin, çiriş çiçeklerinin, kaya çiçeklerinin, reyhanların üzerini yalayarak kâh yumurtasının üzerine tünemiş bir tavuğun kâh yuvasında bir heykel misali kıpırdamadan duran bir kırlangıcın tüyleri arasında dolaşıp sönüyordu. Ali, evlerinin tahta kapısını sağ ayağı ile ittiğinde kapının eşiğine sinmiş bir kertenkele, çingırağın sesiyle irkilerek sıcaktan kuruyan boğazını şişire şişire Ali’nin sol ayağının üstünden geçip gözden kayboldu.

Ali, anasının açtığı bazlamalara yeşil soğan sarıp yemeye bayılırdı. Onun için de tarladan taze taze söküp getirmişti soğanları. Hele bir de haşlanmış patates varsa yanında, değmeyin keyfine. Annesi Nesibe, Ali avluya girdiğinde sırtı kapıya dönük hâlde çömelmiş, iyice harladığı odun ateşinin üzerinde yıllarca kullanılmaktan yer yer delinmiş ve çürümüş sacdaki bazlamaları oklava ile altını üstüne getire getire pişirmeye çalışıyordu. Bu sıcakta yiyecek başka şeyleri olsa elbette bu odun ateşinin başında saatlerce hamur pişirmeye uğraşmazdı. Tırnakları, parmakları kurumuş hamur parçalarının istila ettiği kurumuş, çatlamış bir toprağa benziyordu. Ara ara iki elinin avuç içlerini birbirine sür-

terek hamur parçalarını dökmeye çalışıyor, avlunun toprak zeminindeki bütün karıncalar da yere düşen hamur parçalarına üşüşüyordu. Siyah yazmasından fırlamış birkaç kumral saç teli yüzünü bir gelin duvağı misali örtmüştü örtmesine ama Nesibe ne gençliğini bilirdi ne de gelinliğini. Resul cepheye gittiğinden beri başındaki siyah yazmayı çıkardığını kimsecikler görmemişti. Oysa çok güzeldi Nesibe. İri siyah gözlerini her gören hayran olurdu ama Resul gibi kimseye de bakmamıştı o gözler. Yoksa on beşinde varır mıydı Resul’e? On altısında alır mıydı Ali’sini kucağına? Kapının çingırağını her duyduğunda Nesibe’nin de yüreğinde korkuyla, heyecanla karışık duygular boy verirdi. Vücudunda bir anlık titreme gibi bir hâl peyda olur, uyuşmuş bir vaziyette kapıya bakar kalırdı. Aylardır Resul’dan ne bir mektup gelmişti ne de bir haber. Oysa Nesibe kaç kez yazmıştı cepheye. Kaç gece kapısını çalmıştı Muhtar Emmi’nin. Önceleri bir umut bekliyordu Nesibe. Bir gün, bir hafta, bir ay... Sonra saymayı da bıraktı, beklemeyi de. Gönderdiği mektupları da saymaz oldu, Resul’dan haber gelmeyen ayları da. Çünkü ona göre bütün aylar birdi artık. Bütün aylar Resul’ün cepheye gittiği ayda takılı kalmıştı. Bir tek umut etmeyi bırakmamıştı Nesibe. Her kapı çingırağı sesinde titremesi, uyuşması da bu yüzdendi.

“Hazır, hazır gel!” dedi Nesibe oğluna yine titreyerek, yine uyuşmuş. Bir yandan son bazlamayı yanmasın diye oklavayla hızlı hızlı çevirirken bir yandan da küçük Hasan’ın ağzına pişmiş bazlamalardan koca bir parçayı tepiyordu. Hasan, Ali’nin küçük kardeşi idi. Henüz iki üç yaşlarındaydı. Ali, avlu kapısından girer girmez duyduğu pişmiş hamur kokusunu içine çekti.

“Ohh bee! Ana çok acıktım bugün. Güneşin altında öldüm valla. Ekşi ayran da var mı?”

“Aha oğlum şu çingilde olacak. Al şu sıcacık bazlamaları da karnını iyice doyur. Amma önce elini şu leğenin içindeki suyla iyice çalkala, soora otur.”

Ali çok acıkmıştı ama eve gelince yemeğini yemeden önce kardeşinin başını okşayıp onu öpmek de âdeti idi. Ne de olsa evin erkeği idi ya. Yolunu gözlerdi küçük Hasan. Ali, Hasan’ı öptükten sonra elini küçük leğendeki suyla çalkaladı. Su, leğenin içinde dura dura kızmıştı. Zaten soğuk suyu bulan pek olmazdı buralarda. Haftada bir tankerle köye getirilen su her daim sıcak ve kekremsi olurdu. Bütün köy halkı da alışmıştı buna. Tatlı suyun tadını bilen yoktu.

Ali, bez torbadan çıkardığı yeşil soğanları da sudan geçirdi, anasının yanına çöktü.

“Patates yok mu ana?”

“Bugün yok oğul. Bi dahakine inşallah!”

Ali, anasının açtığı sıcak bazlamalara yeşil soğanları sarıyor, bir yandan zayıflıktan içine çökmüş avurtlarını şişirecek kadar büyük bir lokmayı ağzına atıyor, bir yandan da bakır çingildeki ekşi ayranı kafasına dikiyordu. O anda sanki dünyanın en mükellef sofrasında idi. Çünkü öyle bellemişti. Alın teriyle kazanılan her lokmanın kıymeti büyüktü.

“Eline sağlık ana, çok güzel olmuş” dediği anda avlu kapısından içeri Muhtar Emmi giriverdi.

“Selamün aleyküm Ali oğlum,” derken başındaki kasketi ve kasketin altındaki ıslak mendili eline aldı. Ali, hemen ayağa kalktı, arkasından da anası. Nesibe’nin iri gözleri sanki iki kat daha büyümüştü. Öyle büyümüştü ki bütün Keltepe’yi bir bakışta içine alacak gibiydi. Yine aynı titreme, yine aynı uyuşma hâli arasında gidip geldi. Önce çok uzaklardan bir kızılkuyluk kuşunun sesini duydu. Sonra diğer sesler yavaş yavaş belirlemeye başladı. Nesibe saymayı çoktan bırakmıştı ya ne kadar bu hâl üzeninde kaldı bilemedi. Birkaç saniye mi, birkaç dakika mı, yoksa asırlarca mı?

“Aleyküm selam Muhtar Emmi. Gel, buyur, anam çok güzel bazlamalar açmış.”

“Size afiyet olsun oğlum, garnım aç deel. Sen nassın Nesibe bacı, var mı bi ihtiyaç?” sesiyle Nesibe kendine gelebildi.

“Sağ olasın Muhtar. Hâlimize bin şükür. Tek ihtiyacımız Resul’dan gelecek mektup. Var mı öyle cepheden haber falan. Varsa deyiver hele.”

“Yok bacım, yok!”

“Ne ye geldin öyleyse, gara bir haber mi var yoosa?”

“Yoo, Nesibe bacım. Angara’dan bir yazı geldi de köyün gençlerini Musa’nın kahvede toplayacaklar. Ali’ye de haber verem dedimdi.”

“Köyde genç mi kaldı muhtar, çoluk çocuk bunlar.” dedi Nesibe. Ali, anasının bu lafına çok içerledi. Ne çocuğu? On üç yaşındaydı ya. Tarlaya her gün o gidiyordu, toprak sürüyordu, ekin biçiyordu ya. Üstelik Hasan’a bir baba şefkatiyle yaklaşıyor; anasını, nenesini ele güne muhtaç etmiyordu ya babası gittiğinden beri.

“Anama bakma sen Muhtar Emmi. Ben çocuk falan deelim. Sen deyiver hele saat kaçta kahvede toplaşacak?”

Muhtarın “Yatsı ezanından soora” demesiyle avluya açılan derme çatma bir odanın kapısında Hanife Nene’nin belirmesi bir oldu. Yaşlılıktan beli iki buklüm olmuş Hanife Nene, elindeki bastonunu yere vura vura “Gıran giresiceler!” diye bağırmaya başladı çatallaşmış sesiyle. Masmavi gözleri, yorgun düşmüş bedenine inat alev saçıyordu. “Resul’ümü aldılar, Ali’mi de yiyciler. Doymadı soysuzlar, şu bedenimi tike tike ettiler, ciğerimi yaktılar.” derken elindeki bastonu da avlunun ortasına fırlattı. Nesibe ani bir hareketle atılarak dengesini kaybeden kaynanasını tuttu, ikisi birlikte yere çöktüler. Hanife Nene yaşlılıktan ve zayıflıktan damarları çıkmış elleriyle toprağı avuçladı.

“Vermemm, aha şu bir avuç toprağımi yine vermem gâvura. Resul’ümü verdim. Sıra Ali’me geldi. İsterse Hasan’ımı da alsınlar. Yine de vermem toprağımi... Oyy Resul’üme kurşun atanların elleri kurusun, gövdeleri devrilsin, leşleri Toroslarda kurda kuşa yem olsun!” derken gözünden akan yaşlar da yanaklarındaki derin çizgilerin içini dolduruyor, oradan da incecik kalmış boynuna süzülüyordu. Ali, nenesini bir süre sessizce izledi ve muhtara dönüp

“Tamam, emmi, gelirim ben.” dedi. Muhtar, sadece tamam anlamında başını salladı.

arak arkasını dönüp avludan çıktı. Muhtar, köyün tozlu yollarında ilerlerken akşam saatlerinde yapraklarını göğe kaldıran dua çiçeklerine benzeyen Hanife Nene’nin sesi de peşi sıra gidiyor, bir gölge gibi Muhtar’ı takip ediyordu.

Nesibe’nin ciğerine uzun zaman önce düşmüş olan ateş Ali’nin son cümlesi ile daha da harlanmıştı. En son Muhtar Emmi böyle geldiğinde kocası Resul cepheye gitmiş, sadece bir kez mektubu gelmişti. Resul şimdi şu kapıdan girse Hasan tanıyamazdı babasını. Henüz sekiz aylıktı babası gittiğinde. Ali; anasının gözlerine bakmadı, bakamadı. Baksa ne olacağını biliyordu çünkü.

Toprak zemine yapışıp kalmış solgun benizli iki kadının yanından geçerek odaya girdi ve kerpiç duvarda asılı duran aile fotoğrafının karşısına geçip oturdu. Dakikalarca gözünü kırpmadan fotoğrafa bakıp durdu. Bu, babasının askere gideceği gün ailece çekildikleri son fotoğraf idi. Köy meydanındaydılar. Babası asker üniformalı ve ayaktaydı, başı dimdikti. Ali, babasının elinden tutmuştu. Nesibe ise kucağında küçük Hasan ile tahta bir sandalyede oturuyordu. Hüzünle karışık da olsa bir gülümseme yapışıp kalmıştı dudaklarının kenarına. İşte o fotoğrafın çekildiği andan itibaren ne Ali bir daha babasının elini tutabilmiş ne de Nesibe hüzünlü de olsa gülümseyebilmişti. Ali, sıcakta iyice genleşerek uzayan ve bütün odaya dolan nenesinin yanık sesi kulaklarında ve gözlerinin önünde bu fotoğrafın hatırası ile uzandığı sedirde usul usul gözlerini kapattı. Köyün müezzini yatsı ezanını okuyalı bir saat kadar olmuştu. Köy camisini dolduran birkaç ihtiyaç da yavaş yavaş evlerinin yolunu tutmuşlardı. Güneyden esen lodos biraz daha şiddetini artırmış, Ceyhan’ın sularından yüklendiği nemi köylünün bütün vücuduna bırakmıştı. İçlerinden en yaşlı olanı “Gazi Paşa ‘Böyle evlatları olan bir millet hakkını da korur bağımsızlığını da’ demiş” dedi. Diğerleri “Öyle yaa öyle, Allah’ın izniyle” dedi. Bir diğeri de “Bu akşam Musa’nın kahvesinde toplanılacakmış. Ee vatan er bekler. Ahh gençlik yıllarımda olaydım da Gazi Paşa’nın yanında vuruşaydım, gâvuru alınının çatısından vuraydım.” dedi. “Ahhh!” dedi yine içlerinde en yaşlı olanı, dizlerine elindeki bastonla vururken. “Aha şu dizlerim tutaydı kağınyla deel, koşarak varırdım cepheye.”

O sırada köyün bütün çocuk gençleri, Musa’nın kahvehanesine dolmuşlardı. Yaşları on üç, on beş, on yedi... En küçükleri Ali idi. Hepsi, muhtarın ağzından çıkacakları bekliyordu. İçeride derin bir sessizlik hüküm sürüyordu. Çocukların gözünde ne bir korku ne bir endişe ne de bir tereddüt emaresi vardı. Çünkü onlar her şeyi bilirlerdi. Çocuk olmayı, köy yolunda telden yapılmış tekerlek sürmeyi de bilirlerdi, tarlada er gibi çalışmasını da, çakı gibi asker olmasını da. Muhtar, önce derin bir iç çekti. Ayakta duruyordu, yanında asker üniformalı bir genç de vardı. Muhtar; her birinin gözlerine teker teker baktı, önündeki masanın üzerinde duran bardaktan bir yudum su içti, boğazını temizledi.

“Evlatlarım, Angara’dan bir yazı geldi bugün. İşte yanımda da sizin gibi yiğit bir abiniz var. Rüstem Çavuş.”

Rüstem Çavuş hafifçe gülümsedi, muhtarı onaylar biçimde başını salladı. Rüstem Çavuş

vuş zayıf, sert yüz hatlarına sahip fakat bir o kadar da yumuşak bakışları olan yirmili yaşlarda genç bir askerdi. Önce derin bir nefes alan Rüstem Çavuş, bir çırpıda ve davudî sesini biraz da yükselterek “Yiğit Türk çocukları, bunu size nasıl anlatayım bilemiyorum ama eli silah tutan herkesi cepheye çağırıyoruz.” deyiverdi ve yutkundu. Böyle yapmasa o sözcükler boğazında takılı kalır ve çıkmak bilmezdi. Karşısında oturan her bir çocuğa teker teker baktı. Zayıf, küçücük eller, çelimsiz vücutlar, benzi solmuş yüzler, renk renk ama ışık dolu gözler... “Sizi bunun için çağırdım. Bilirim, pek küçüksünüz ama...” dediği anda Ali, oturduğu yerden ayağa fırlayıverdi:

“Ben güççük deelim. Benim dedem de el kadarken cepheye gitmiş. Ben de giderim. Hem babam da orda. Bana n’olmuş ki oturam?” deyince kahvehaneyi yeniden derin bir sessizlik kapladı. Muhtar Emmi’nin gözleri karlı kış gecelerindeki evlerin pencere camları gibi buğulandı. Gözünden bir damla dahi yaş akmasın diye iki yumruğunu birden sıktı ama yanındaki genç çavuşla göz göze gelince ikisi de gözyaşlarına hâkim olamadılar. Kahvehanedeki tüm çocuk gençler de Ali ile aynı fikirdeydiler.

Saatler ilerleyip de Ali, karanlık köy sokaklarından geçerek eve vardığında anası cam kenarında, ottan yapılmış bir sedirin üstünde oturmuş hâlde oğlunu bekliyordu. Hanife Nene de bir köşeye çekilmiş tesbihini çekiyor, dualar ediyor, arada bir sağa sola üflüyordu. Ali, avlu kapısını her zamanki gibi sağ ayağıyla itince yine o çingirak sesi tüm geceyi doldurdu. Yine aynı ses, yine aynı kara haber Nesibe’nin yüreğine bir kor damlası gibi düştü. Çınlama sesi uzadıkça kor damlası yuvarlana yuvarlana büyüyen bir çığ misali Nesibe’nin tüm bedenini ele geçirmeye başladı. Ali evin dış kapısından da geçerek içeri girdi, ne anasının gözlerine ne de nenesine baktı. Küçük Hasan ise çoktan uyumuştı. Üçü de bir kelime dahi etmedi.

Aradan geçen üçüncü günün sabahında Ali ve onun gibi otuz kadar çocuk; analarıyla, neneleriyle, dedeleriyle, kardeşleriyle köy meydanında vedalaştılar. Bir yandan davullar çalınıyor, bir yandan anaların gözyaşları Ceyhan Nehri’ne akıyordu. Bu nedenle olacaktı ki Ceyhan pek durgundu bu sabah. Her zamanki mercan parlaklığı da yoktu. Ali; küçük Hasan’ın başını okşadı, anasının elini önce kokladı sonra öptü. Bu kez, gözlerinin içine bakarak, “Ana, sen Hasan’a ve neneme iyi bak. Beni merak etme. Hakkını da helal et. Vatan bana; Hasan ve nenem önce Allah’a, sonra sana emanet,” dedi ve önce sıkı sıkı sarıldığı anasının kokusunu derin bir nefesle içine çekti. Sonra ani bir hareketle sırtını dönerek anasından uzaklaştı. Art arda düşmüş öküz kağnılarından birine binip köyün toprak yollarında tozu dumana katarak gözden kayboldu. Hanife Nene, köy meydanına kadar yürüyecek ve Ali’sini yolcu edecek güçte olmadığından odasında kalıp dualar okuyarak köy meydanına doğru dakikalarca üfürdü. Nesibe ise oğlunu tozlu yollar arasında bir karınca başı kadar kalıncaya dek izledi. Köy meydanı boşaldığında dahi Nesibe, ayakta ve uyuşmuş bir vaziyette köyün yollarına bakıyordu. Şimdi bir avuç ayası kadar düz bir zeminde kıvrılarak Keltepe’nin ardını dolanan ve gözden kaybolan bu yollar bir yılan gibi gelmişti Nesibe’ye. Resul’ünü ve Ali’sini yutan ve bir daha da asla vermeyecek olan kıvrımlı bir boz yılan... Yüzünü şefkatli bir anne eli gibi

okşayan sabahın ılık ve hafif rüzgârı siyah yazmasının ucunu hafifçe salladı. Çok uzaklardan gelen reyhan kokuları, bir yusufluk kuşunun yanık sesi ve rüzgârın tiz uğultusu arasında köy meydanında yığılır gibi çöküp kaldı.

“Ah mektup! Canı sağ olasıca mektup. Kuş olup uçasıca mektup. Balık olup yüzsen mektup. Bir gitsen... Karışsan Ceyhan’ın sularına, çocukluğumda derelere saldıgım kâğıttan gemiler misali. Ulaşsan Ali’me... Tez elden cevap olsan da kokusunu getirsen Ali’mın, selamını alsam Resul’ümün” diyerek elindeki mektubu bırakıverdi Ceyhan’ın soğuk sularına Nesibe. Mektubun ardından uzun süre bakakaldı. Mektubu kâh durgun kâh coşkun sulara karışıp gözden kayboluncaya kadar bekledi iliklerine kadar donmuş bir zemheri sancısıyla. Saymayı bırakmıştı ya, saymıyordu yine kaç gün oldu Ali gideli, kaç ay oldu haberi gelmeyeli? Biliyordu artık. Muhtar Emmi ne mektuplarını Ali’sine ve Resul’e ulaştırabiliyordu ne de onlardan bir haber getirebiliyordu. Belki Ceyhan anlardı onu. Aşıp dağları taşları, ulaşırdı sevdiklerine.

Saymayı bırakmıştı ya Nesibe. Saymadı yine kaç mektup bıraktı Ceyhan’ın sularına. Kaç cemre düştü toprağa, suya ve havaya... Kaç kez bahçelerdeki küçük fidanları kırdı kocakarı fırtınası, kaç kez kuş geçimi mevsimi geçti başının üstünden...

Paşa Dedem

ZEKİ NOKTA

Köy, bütün gün ve gece “Paşa’nın torunu muymuş gelen?” “Hangisi, doktor olan mı? Öğretmen mi?” sualleriyle meşgul olup durdu. Merakını gideremeyenler; kapı aralığından, pencere pervazından şöyle bir görünüp “Hoş gelmişsiniz beyim!” diyerek saygısını sundu. Daha meraklı olanlar, teklif beklemeden kilim örtülü sedire eğreti oturup kıtlama şekerle bir iki bardak demli çay içtikten ve suallerinin cevabını aldıktan hemen sonra yarım kalan işine döndü.

Kerpiç evin küçük misafir odasında çay, harlı sobanın üstünde hiç durmadan fokurdadı. Bardaklar, biraz sıkılarak bazen de birbirine karışarak aynı sohbetin etrafında kirli yüzleriyle gezinip durdu.

Son yudum çayı da her seferinde yaptığı gibi hüpürdeterek içen Muhtar, sonunda yorgun olduğuma karar vermiş olacak ki:

– Demek bizim Ibram Efendi’nin büyük oğlusun... Maşallah! Öğretmensin öyle mi?” şeklinde gün boyu süren sohbetin üzerinden şöyle bir özet geçti. Ağır ağır oturduğu yerden kalkmaya yeltenirken de:

– Hocam, diye ekledi. Sabaha mezarlıkta ot yolum işimiz var, yol yorgunusun amma istersen sen de katıl bize...

Hem gecenin karanlığında hiç susmayan cırcır böceklerinin bu gevezeliğine şaşıp kızarak hem Muhtar’ın çok uzaklaşmadığı hâlde beni duymadığından emin olarak:

– İnşallah, dedim. Uyanabilirsem...

Üç tepenin yamacına rastgele serpilen, uzun kavak ve saçaklı söğütlerin gölgesine gizlenen, geneli kerpiçten örülü, tek katlı, beyaz badanalı köy evlerine güneş yenice ulaşmış; gecenin ayazından kalma çiy tanelerini yer yer damlar üzerinde parlatarak, yer yer sızıntı şeklinde yapraklardan akıtarak günün sıcak geçeceğinin müjdesini vermişti.

Kâh söğüt dallarının kuytusunda serinleyen, kâh yamacın sırtında duldalanan, kâh olugundan soğuk bir suyun gürül gürül döküldüğü köy çeşmesinin oluşturduğu çamur birikintilerine bulaşan köy evleri, henüz uykuluydu.

Kirli yüzleri, dağınık ve uzun saçları, ağızları çiprimiş, yer yer yırtılmış renkli kazak ve şalvarları, kilteli soğukkuyu ayakkabılarıyla daha şimdiden meydana dökülen ve mütemadiyen gülümseyen çocuklar, beni saymazsak, bu uykunun ilk uyananlarıydı. Onları gülümseten ise şu bayram sabahında ellerindeki boş torbaları ev ev gezerek şeker, hatta lokumla dolduracaklarını düşünüyor olmalarıydı.

Ama öyle olmadı. Hiçbiri, ateşböcekleri gibi saçılıp yüzlerini meydana çeviren evlerin ahşap kapılarını küçücük yumruklarıyla dövmeydi. Açılacak kapılardan uzanan başlara “İyi bayramlar!” dileyip avuçlarını ve torbalarını uzatmadı. Aksine her biri belli bir nizam içerisinde köy çeşmesinin önünde dizilip yüzlerine su çalarak ve ıslanan ellerini kirli şalvarlarında kurulayarak beklemeye başladı.

Muhtar, iki katlı evinin geniş balkonunda gelinin el ve ayaklarına bakır ibrikten dök-tüğü suyla yunup paklanmış, çocukların çeşme başındaki şenliğine katılmak için arzu duymamıştı.

Uzatılan havluyla önce ellerini, sonra ayaklarını kurulayıp dizlerine kadar sıyırdığı beyaz çizgili kahverengi pantolonunu geri devirmiş, balkonun ipinde asılı olan ve dün gece yıkandığı anlaşılan eski çorabını bayramdan bayrama giydiği potinlerinden hemen önce ayağına geçirerek bayram merasimini tamamlamıştı. Yedi köşeli kasketini artık tamamen kırılmış ve dökülmeye yüz tutmuş saçlarının üzerine oturtup siperliğini de gözlerini gölgeleyecek şekilde örterken geceden kalma davetini yineledi:

– Hocam! İşin yoksa sen de katıl köylüye. Bizim buralarda gelenektir. Bayramın ilk günü genç, yaşlı, çoluk çocuk yola dizilir, mezarlığı bi güzel temizler, yabancı otları söker, yeni çiçekler diker, mezarları yıkar, sular; sonra da gelenlere bisküvi, lokum, şeker, leblebi falan dağıtırız.

Cırcır böceklerinin ve arada onlara eşlik eden köpeklerin hiç bitmeyen yaygarası, bir de üzeri toprakla örtülü kerpiç evin mertekleri arasında gezinen farelerin inatla eşelenmesi yüzünden yatakta dönüp durmuş, günün ilk ışığıyla kendimi dışarıya zor atmıştım.

Muhtar, yeni parlattığı potinlerini yer yer çamura dönüşmüş ve hayvan pisliğine bulaşmış toprak yolda temiz tutmaya çabalarırken:

– Aha köylüler, şimdi evlerden birer ikişer meydana dökülür, çocukları da önlerine katıp mezara doğru yola koyulurlar, dedi ahşap kapıları kişifleyerek. Varsa eski bir kalıcın (orak) veya tırpanın yanına al, ellerin dikenden yırtılmasın.

Doğrusu ne kalıç ne de tırpanım vardı. Belki rahmetli dedemin evinde olabilirdi ama bunlara ihtiyaç duyabileceğimi düşünmediğim gibi ot yolmaya hevesli olduğumu da söyleyemezdim.

Cebimden eski, küçük ama son derece keskin Sivas çakısını çıkarırken:

– Bu iş görmez mi Muhtar Efendi! dedim.

Benim bu isteksiz ve ciddiye almaz tavrım doğrusu Muhtar’ın asabını bozmuştu. Buna rağmen ses etmedi. Belli ki bayram sabahı ağzının tadını bozmak istemiyordu. Konuyu değiştirmek istercesine bir telaşla dudak büzüp:

– Biz önden gidelim, onlar ardımızdan yetişir gayrı! dedi ve yola koyuldu.

Kemikten işlenmiş sapında “Himmet!” yazan; ağzı, paslanmaz çelikten dökülen, dede yadigârı bıçağı özensizce cebime yerleştirip Muhtar’ın ardınca seğırttim.

Kimi zaman aynı ahenkle toprak yolları tozutarak, kimi yerde bir çukura veya yumru bir taşla takılıp tökezleyerek köyün hemen dışındaki mezarlığa ulaştık. Köye gelişimde

önünden Fatiha okuyarak geçtiğim mezarlık, gündüz gözüyle bile oldukça ürkütücü gözüküyordu. Mezarlığın yer yer yola doğru kaymakta olduğunu, hatta kimi yerlerde kemiklerin açığa çıktığını gören köylüler, imkânları olmadığından kaymakamlığın kapısını çalmış, Kaymakam'ın da desteğiyle ancak mezarlığın yola bakan kısmını bir adam boyu taş duvarla örmeyi becermişti. Ne bir hayratın ne musalla taşının ne de morgun bulunmadığı mezarlık, güneydeki küçük tepenin eteklerine yaslanmış, Kuru Dere'ye doğru genişleyerek başıboş hayvanların içinde cirit attığı bir otlakıyeye dönüşmüştü. Mezarların hemen hepsinin başına ölen kişiyi tanıtan taşlar dikilmiş olsa da çoğu silinmiş, bir kısmı özensizce yerleştirilmiş, kısmen çatlamış, devrilmiş ve kimi tamamen parçalanmış bu taşlar, buraya bir mezarlık görüntüsü kazandırmaya kâfi gelmemişti. Öyle ki yeni yapıldığı ilk bakışta anlaşılan, damarlı beyaz mermer mezarlar bile otların arasında kaybolmaya yüz tutmuş, ölen kişinin adı, soyadı, doğum ve ölüm tarihiyle birlikte ailenin duygularını dile getirmek için yazdırdıkları maniler okunamaz bir hâl almıştı.

Köylüler, bayramdan bayrama bir araya gelerek yabancı otları, dikenleri biçip yolup ayıklamasalar adeta burada bir mezarlık olduğundan kimsenin haberi olmayacak, şu toprak yoldan geçen garibanlar, bir Fatiha okumaktan mahrum kalacaktı.

Mezarlığa girebilmek için Muhtar'ı takip ediyor, dikkatli adımlarla dikenlere, otlara bulaşmamaya çalışıyor ve “Bir mezarlığın kapısı da mı olmaz be kardeşim!” diyerek serzenişte bulunuyordum. Hoşnutsuzluğumu fark eden Muhtar, nihayet bir cılgadan mezarlığa girdi ve otların daha seyrek olduğu, alaca bir ineğin de hararetle otlandığı yarı çıplak toprağın üzerine oturdu. Az biraz soluklanıp oldukça eski olan ve başına dikilen dökme taş sayesinde mezar olduğu anlaşılan toprak yığıntısını işaret etti:

– Bildin mi? Burada kim yatıyor?

Muhtarın benimle eğlendiğini, hatta alay ettiğini düşündüm bir an. Belki otuz yıl önce ayrıldığım, -çocukluğumda bir iki kez getirilmiş olduğumu saymazsak- neredeyse bugüne kadar hiç uğramadığım, hatta uğramayı aklımdan bile geçirmediğim Anadolu'nun ücra bir köyündeydim.

Muhtar; oturduğu yerde, ceketinin cebinden çıkardığı bilek taşıyla deminden beri elinde salladığı körleşmiş kalıcın ağzını açmaya çalışıyor ve bu yıkık dökük mezarın kime ait olduğunu anlamamı bekliyordu. Bir ara, kasketin siperliğinden pek de seçilemeyen ama son derece kederli ve bir o kadar da derin çizgilerle şekillenen yüzünü bana çevirip: – Hani Hocam dedi. Bir türkü vardır ya “Orda bir köy var uzakta / Gitmesek de gör-mesek de o köy bizim köyümüzdür.”

Öyle değil, gitmeyince, görmeyince senin köyün olmuyor. Aha otuz yıl oldu sen buradan göçeli. Okudun, öğretmen oldun, bebeleri okutuyorsun ama onlara toprak sevgisini, ocak sevgisini nasıl aşıyorsun?

Muhtarla derin tartışmalara girmek niyetinde değildim. İki üç günlük bir derleme çalışması yapmayı planlayarak geldiğim bu yerden bir an önce dönmek arzusundaydım. Böyle bile olsa Muhtar'ın suali merakımı uyandırmıştı.

Muhtar, bir kez daha göz ucuyla mezarı işaret edip:

– İyice bak! dedi. Tanıdık gelmiyor mu?

Muhtarın yanına oturmadan, alaca ineğin otları adeta sökercesine topraktan ayırıp geviş getirdiği, yer yer de ön ayak tırnaklarıyla eşlendiği mezarın etrafında gezindim. Diğer mezarların aksine burası yabancı otlardan ve dikenlerden tamamen arınmış ama neredeyse ufalanıp eriyen mezar taşı yüzünden virane görüntüsünden kurtulamamıştı. Mezar taşı uç kısmından kırıldığı, kalan kısmı da çoğunlukla döküldüğü ve yazılar da kısmen silindiği için ancak “Hüm... /1920...” yazısını okuyabildim.

Muhtarın yanına ilişirken, karamsar ve biraz da mahcup bir edayla:

– Bilemedim Muhtar! dedim. Söylediğin gibi çok oldu buralardan göçeli...

Muhtar:

– Atasını, yurdunu unutan, dedesini mi bilecek dedi, mezarın kenarında kalmış bir iki ot tutamını yeni bilemediği kalıcıyla biçip alaca ineğin önüne atarken.

Muhtarın sitem dolu son sözleri burada yatan faninin dedem Himmet olduğunu ancak nakşetmişti zihnime.

– Marifet, dedenin çıkısını cebinde taşıyıp caka satmak değil; o çakının, o çakının sahibinin hikâyesini bilmektir. Bak, köklerin bu toprağa dikilmiş, burada boy verip yeşermiş ama sen ne yapmışsın; gidip unutmuşsun, kökünü de kökenini de silmişsin yüreğinden. Yazık ki ne yazık!

Muhtarın gözleri dolu doluydu. Belli ki hem çocukluğu hem gençliği bu köyde dedemle geçmiş, onunla iyi bir sırdaş, sağlam bir yoldaş olmuştu. Kirli mintanının ağzıyla gözle-rinden süzülen bir iki damla yaşı yüzünün derin kıvrımlarına ulaşmadan kurutup:

– Aha şu alaca inek var ya! dedi, o benim alaca ineğimdir.

Alaca ineğe döndüm. Hayvancağız deminden beri aynı mezarın başında debeleniyor; sağrısına konan sinekleri arada bir sert kuyruk darbeleriyle def ediyor, ağzından sal-yalar akıtarak, kısalmış ve sararmış otları kemirmeye çalışıyor, kemiremediklerini ön ayaklarıyla yerinden söküyor; lakin diğer mezarlardaki taze ve yeşil otları gevişlemek için de hiçbir iştah duymuyordu.

Muhtar, çocuklara dağıtmak için getirdiği leblebiden elinin ayasını ancak doldurup alaca ineği yemledi. Bundan memnun olan alaca inek, mezar etrafındaki gayretli uğraşını sürdürdü.

Muhtar, leblebiden bir avuç da bana uzatırken.

– Himmet dedi. Kafa kâğıdında Hüm-met yazar. Nüfus memuru öyle yazmış, itiraz eden olmamış. Doğum 1920, Seferberlik zamanı... Ölüm 1993. Köylüler Mal Himmet diye çağırır. Cahilliğinden değil, çoğundan iyi çalışırdı kafası ama tam elli yıl bu köyde mal-cılık yaptı. Malcılık dediysem yanlış anlama, kendi malı, davarı değil. Köylünün malını, davarını yaydı. Köyün en yoksuluydu. Bizim buralarda yoksulun malı az, bebesi çok olur. İş olmayınca, eş olur meşgale. Dedenin de tam beşi oğlan, beşi kız on bebesi vardı. Ama Nergis kadın Zilfi'yi doğururken verdi son nefesini. Ya ha bire doğurmaktan ya yoksullukla savaşmaktan usandı. Bu dünyadan göçtüğünde kırk beşinde anca vardı.

Buradaki kadınların yazgısı da hep aynıdır ya. Kimin yüzü gülmüştür ki ekinden, ottan; maldan, davardan; ekmek aş, çoluk çocuktan fırsat bulup da... Güneşten önce uyanıp ahır temizler, hayvanları çobana salar, tandırı yakar, helkelerle su taşır, çayı çorbayı koyar, fırsat bulursa bebeleri emzirir, altlarını değiştirir... Sonra ekini otu... Uzar gider bu meşgale. Aha işte bu Zilfi doğup da Nergis ölünce...

Soluklandı.

– Dedenin mezarı gene belli, onunki kaybolup gitti. Köyün yaşlıları bir iki yer tayınlıyor ama onlar da gabala (kabaca, rastgele)...

Konuyu dağıtmamak, hatta dinlediğimden emin olmak için:

– Ne diyordum? diye sordu.

Köylü birer ikişer, evlerinden meydana dökülmüş, çeşmenin başında toplanmaya, gelecek olanları beklemeye başlamıştı. Onlar gelmeden bu hikâyeyi öğrenmek istiyordum. O hevesle:

– Nergis Ebe’mi anlatıyordun, diyerek sözün ucunu açtım.

– Ha, dedi. Kadıncağız öldü kurtuldu ama rahmetli deden çok çekti. En büyüğü on beşinde, en küçüğü kundakta tam altı bebe...

Dikkatle dinlediğimi göstermek, sohbete de katılmak maksadıyla:

– On diye sözünü kestim. Demin on bebe demiştin.

İtirazımdan memnun, gülümsedi:

– Dur! Kesme sözümü hemen, kalan dördü ikinci karısından. Yani Emine kadından... Neyse, Rahmetli, diğerlerini iyi kötü idare ediyor da Zilfi’yle bir türlü başa çıkamıyor. Öyle ya emecek, ana yok; süt içecek mal, davar yok. Aha bu alaca ineğin anasından süt sağıp bakraçlarla gönderdim. Bir iki idare etti ama naçar. Baktı olmuyor. Birinden duymuş, godomanın biri evlatlık arıyormuş; aha buncağızı koydu hurcun içine, vurdu eşeğin sırtına taa Mersin’e bıraktı geldi. Çok koydu bu ona ama okuyacak, iyi yetişecek, adam servet sahibi, diye teselli verdi kendine. Arada bir de görmeye gitti. İyi olduğunu gördükçe sevindi. Sevindi sevinmesine de boğaz çok, doyan hiç yok! Yokluk desen diz boyu. Sürü otlatmakla karın doymuyor ki. Birkaç teneke bulgura, üç beş çinik una yayıyor onca malı. Onu da hasat zamanı ya topluyor ya toplayamıyor. Bakkal veresiye, kasap -et lüks ya- alırsa o da veresiye, gaz veresiye, anlaycan hayat veresiye... Aldığı unu bulguru da veresiye verince gene elde avuçta bir şey kalmıyor. Baktı olmayacak, felek yüzüne gülmeyecek, çoluk çocuk hep aç hep perişan... Kimini vakitsizce gelin verdi, kimini zengin kapılarına azap saldı. Maksat boğaz azalsın, çocukların kursağından bir iki sıcak lokma insin. Köylü de acıdı bu hâline. Sessizdi, kimseye şikâyeti de minneti de olmazdı. Az konuşurdu, öz konuşurdu. Zaten hep köyün dışında yaylımda olduğundan konuşacak kimseyi de bulamazdı. Köyün kadınları bir araya gelip başka köyden gariban bir kadın bulmuşlar, gariban olmasa gelir mi hiç altı öksüzün üstüne! Onunla evlendi. Sorana “Vallahi şimdi paşa gibiyim! Aşım önümde, azığım torbamda...” diyordu. Ondan sonra da adı “Paşa” kaldı. Ölene kadar da öyle anıldı. Hatta uzak köylerden bir ikisi “Biz, adamı sahiden paşa belleyip hiç değilse gittikleri evde yüzleri güler ümi-

diyle kızları bunun oğullarına verdik, bilsek verir miydik hiç?” şeklinde çok dövündü ama iş işten geçti bir kez...

Köylü; bu arada tamamen toplanmış, başlarında kasket, boyunlarında mendil, ellerinde kalıç, tırpan, su dolu güğüm ve helkeler olduğu hâlde daha şimdiden tepelerine dikilen ve kara yağız vücutlarını tehdit eden güneşe çok da kulak asmayarak yola düzülmüştü. Deminden beri eşelenen, mezar kenarındaki otları adeta sökercesine geveleyip yiyen alaca inek de bu uğraştan yorgun düşmüş, soluklanmak için Muhtar’ın yanına çökmüştü. Muhtar, hayvanın gıdığını kaşıyarak okşarken, sitem dolu bir yakarıyla:

– Aha bu da olmasa kimse bakmayacak dedenin mezarına dedi. Bunun danası da senin gibi hayırsız çıktı. Yeşil otlardan vazgeçip bir kez bile düşmedi anasının peşine... Emine kadın dersin onun da bir ayağı çukurda ya...

Aslında deminden beri kafamı kurcalayan, alaca ineğin niçin sadece bu mezardaki otları otlanıp taşları eşelediği idi.

Muhtar, niyetimi sezmiş olacak ki sorgulamama fırsat bırakmadan:

– Bunun anası da alaydı, danası da ala diyerek söze girdi. Anası sürünün en görkemlisi, en besilisiydi. Zilfi’nin sütanasıydı. Onun sütüyle doydu bir süre öksüzler. Bu yüzden deden de bunun anasını ayrı tutar, en iyi otlakilerde onu yazardı ama bir gün hayvanı ayağından yılan sokmuş. Hayvancağız alaca ineğe gebe, buzağıladı buzağılayacak. O hâliyle yerinden kaldırıp köye getirmek mümkün değil. Kurdu, çakalı, ayısı... Bıraksa belki köyün tüm malı telef olacak. O zamanaca cebinden Sivas işi çakısını çıkarıp yılanın soktuğu yeri kanatıyor. Kanı emiyor. Can çekişen hayvan, son bir gayretle alaca buzağıyı doğuruyor ama kendi de telef oluyor. Anlaycan bizim alaca, rahmetlinin kollarına doğuyor. Onunla yoldaş oluyor, can dostu oluyor. İkisinin de birbirine can borcu var.

– Nasıl yani?

– Nasılı şu! Bir gün öyle bir tufan oldu ki yer gök birbirine karıştı. Sular seller coşup taşı. Nuh’un tufanı derler ya işte öyle bir şey. Deden köyün malıyla dağda mahsur kaldı. Hayvanlar dört bir yana dağıldı. Herkeste bir merak, bir korku, bir telaş ama kimse sokağa çıkıp yağmura meydan okumaya cesaret edemiyor. Dağlardan sel sularıyla kayalar, ağaçlar sökülüp derelere karışıp coştukça coşuyor. Bir aralık boz eşeğin, semerini sürükleyerek köy meydanında dolaştığını gördüm. Kesin dedenin başına bir şey geldiğine inanıp o tufanda dışarı çıktım. Doğruca Emine kadının yanına koştum. O da bir telaş dövünüp duruyor. İşin garibi köyün tüm malı davarı köye döndü, ahırına, ağılına girdi ama benim alaca dana, derenin karşısında böğürdükçe böğürüyor. Yağmur azalıp sular inince baktım derenin karşısında bir o yana bir bu yana sıçrayıp duruyor. Korkmuştur herhâlde deyip bir süre kendi hâline bıraktım. Köylü de bu arada böğürtüye çıkmış ne olduğunu anlamaya çalışıyor. O bu tarafa geçemeyince biz karşıya geçtik. Bizi görünce böğürmesi de tepinmesi de arttı. Biz yaklaşıyoruz, o uzaklaşıyor. Böyle epeyce gittik. Sonra anladık ki bu alaca bizi bir yere götürmek istiyor. Takip ettik. Köyün hayli dışında, tepenin arka sırtında bir ağacın dibinde hareketsiz bir karartı seçebildik. Endişemiz de korkumuz da arttı. Adımlarımız sıklaştı. Yaklaşınca bunun deden

Himmet olduğunu anladık. Neredeyse ortadan ikiye yarılmış ve hâlen alev alev yanan bir ağacın dibinde öylece hareketsiz yatıyor. Anladık ki yıldırım düşmüş, ağacın altında yağmurdan korunmaya çalışan dedenin üstüne. Vücudunun bir kısmı adeta kömüre dönmüş ama hâlâ soluyor, kesik kesik de olsa nefes alıp veriyor. Bir ümit sırtlandık. Traktörle kasabaya götürdük. Yaşadı yaşamasına da vücudunun bir kısmı felç kaldı. Ondan sonra da mal yaymayı bıraktı. Dışarıdan genç bir çoban getirdik ona emanet ettik köyün sürüsünü. Alaca, sürüye karışmadı bir vakit, sizin ahırın önünde bekledi, durdu. İçine kapandı Himmet; bir ara Ankara'ya, Mersin'e çocuklarının, torunlarının yanına gitti. Orda da huzur bulamadı, geri döndü. Kahırlandı, çöktü, çok yaşamadı velhasıl, çoluğu çocuğu bir iki de torunu geldi cenazesine, sen gelmedin. Alaca geldi. Mezarın yerini belledi. O gün bu gündür hep bu mezarın başında yayılır, eşelenir, adeta burayı temizler, düzeltir. Başka da bir mezara ne ilişir, ne onunla uğraşır. Köylü bir şölen havasında bir saat önce bizim girdiğimiz cılgadan mezarlığa girip işe koyulurken muhtar da yerinden kalktı. Kederli bir ifadeyle alaca ineği işaret edip: – Aha bu alaca ineğin son bayramı, dedi. İş bitince keseceğim, ne de olsa yaşlandı, üstelik Kurban Bayramı. O, bugüne kadar görevini layıkıyla yaptı. Bundan sonra dedenin mezarına kim bakar var orasını da sen düşün. Alaca inek, adeta bu sözleri duymuş, anlamış; görevini yerine getirmiş olmanın huzuruyla gözlerini yumup gövdesini de Paşa Dede'min mezarına yaslayarak olduğu yerde uykuya dalmıştı.

Eski Yasa

BERKAY ŞANDA

Yolculuğumun “Sıfır noktası” bir memur çocuğunun, ailesinden alabileceği tek mirastı: “Oku evladım, okumaktan başka çaren yok.”

Okudum; sadece okulda ve kitapları değil; gittiğim herkesi, her yeri ve her şeyi okudum. Sonra da okuduğum tüm yaşanmışlıkları -aile, mahalle maçları, mezarlar, lise arkadaşlıkları, hayal kırıklıkları, okulu kırmalar, üniversitenin sefil ama leziz yılları, reddedilişler ve daha neler neler...- ardımda bırakıp yeni bir macerayı okumaya çıktım: Maişet.

İnsan, kendine benzeyeni tanıyıyor bir bakışta. Orhan'ı -tabi henüz Orhan olduğunu bilmiyordum- geride bıraktığım tedirginliği kuşanmış oturuyorken görünce, şıp diye anladım yoldaşımı bulduğumu. Elinde kahveyle masama doğru gelen garsona, Orhan'ın masasını işaret edip teklifsizce yanına oturdum. Kahve içerken iki olan biz, trene giderken de üç oluverdik. Yolda oldukça uzun, kalın ve dalgın biri çarptı bize. Özür faslını hızla geçip katıldı yanımıza Hakan. Mühendismiş. Memleketin bir ucundaki projelerden birini bitirmiş, kısa bir tatil yapmış; ailesiyle biraz hasret gidermiş. Şimdi memleketin bir başka ucunda bir başka proje için harcayacakmış gücünü. Şansa -ya da tevafuk, siz daha doğru adlandırırsınız- Orhan'la aynı kuşetliye kesilmiş bileti. Tren garının gişesindeki iyi niyetli -birazcık da Hakan'ın tatlı gülümsemesine çarpılmış- genç bir görevliden onların kuşetlisinde bir boş yer olduğunu öğrenince üçlü olup çıkıveriyoruz.

-Benim şantiye sizin okullara yakın gibi duruyor, diyor Hakan. Birlikte bir ev tutalım. Ben çok ev kurup bozdum.

-Neden hep kendin kurup bozdun ki? diye merhamet ve şefkatle soruyor Orhan.

-Yuva kurabileceğim yerlerde maaşım yetmiyor, maaşın iyi olduğu yerlere de benimle gelecek kız bulamadım.

-Evlenseniz de eşin şehirde kalsa olmaz mıydı?

Orhan iyi niyet ve ara bulma hevesiyle sunmuştu bu öneriyi ama Hakan kesin bir şekilde karşı çıktı:

-Olmaz Orhan! Ben evlenince hayatı paylaşmak isterim. Zorda yanımda olmayan kadına rahatta nasıl güveneyim?

-Çok haklısın evladım, dedi otoriter ve babacan bir ses. Gayriihtiyari kendimize çekidüzen verdik.

-Kusura bakmayın. Konuşmanızı bölmek, hele özel konuşmanıza kulak misafiri olmak

istemezdim ama hem dar koridoru kapatıyordum hem de izinsiz olarak daha çok dinlemek istemedim. O yüzden de...

Elinden çantasını kapıp rafa yerleştirdim. Hakan da cam kenarındaki yerini Emekli Diplomat Tahsin Bey'e büyük bir mutlulukla verdi. Toy üçlümüz, tecrübesinin ışığına pervaneler gibi toplanmıştı. Karşısında otururken bile saygı duruşumuzu bozmuyor, komutanına tekmil veren bir er gibi dikkat ve özenle konuşuyorduk; Tahsin Bey ise dik ama oldukça rahat oturuyor, tatlı diliyle ve saygın tavrını asla bozmadan keyifle anlatıyordu.

O anlatıyor, biz yaşıyorduk; fakat bir noktada yoruldu. Yaşını ilk kez fark ettik. Orhan, çay içmeyi teklif etti. Yolluklarımız da vardı. Karnımızın acıktığını da bu sözler üzerine fark ettik. Öyle ya; yola çıkmalı kaç saat olmuştu kim bilir? Kaç köyden geçtiğimizi, kaç suyu aştığımızı sayamamıştık bile.

Yemekli vagon yarı yarıya doluydu. Makinistimiz Remzi, moladaydı; Aşçı Halit ile bir şeyler hakkında ateşli ateşli konuşuyorlardı. Uzak kapıya en yakın masada Aslı ve İpek, onları büyük bir merak ve keyifle takip ediyordu. Biraz ilerde Sigorta Müdürü Zafer Bey, Doktor Canan ile gidecekleri yerin zorlukları üstüne münakaşa ederken; taze Hemşire Müjgân, biraz kayıtsızlık biraz da bıkkınlıkla onları dinler gibi yapıp etrafıyla ilgileniyordu.

Biz üç acemi, yerimize sıkıntılı bir sessizlikle yerleşirken; Tahsin Bey, yanından geçtiği herkese selam vererek ilerledi. Masada, büyük ve çözümü zor “Çay mı kahve mi; yoksa soğuk bir şeyler mi?” açmazını çözmeye çalışırken kapı çalındı. Halit yerinden fırlayıp kapıyı açarken Remzi bir davetin şef garsonu gibi Halime Ana'nın koluna giriverdi. “Anacığım, niye geleceğini haber etmedin?” diye kırılgan bir tavırla çıkıştı Zafer Müdür. “Müjgân gelir seni karşılardı.”

-Müjgân Hemşire'yi yormazdık ki Hocam -Evet, Zafer Bey her kıdemli memur gibi bir dönem öğretmenlik de yapmıştı; biz gider alırdık Ana'yı, diye lafa girdi Aslı. “Evet, gerekirse başımızın üstünde bile taşırız.” diye kardeşini onayladı İpek.

-Sağ olun oğlum, vâd olun kızlarım; emme ne hacet. İki adım atamayacak değilim ya! Yannız şu mendebur gapıya aklım ermiyor, yoğsa sizi galdırmazdım bile, dedi Halime Ana. Yerine otururken teşekkür niyetiyle Remzi'nin koluna bir iki dokundu, metalleri bile yoran yılların yıpratmış dizleriyle biraz sertçe çöktü masasına. İpek ile Aslı hemen yanına koştular. Doktor Canan söz aldı:

-Nasılsın Anneciğim, var mı hala bir sıkıntın?

-Yok kızım, Allah razı olsun. Tren tıngırdadı mı arada bir gorhuyom, dışarı bakınca da yüreğim hop ediveriyo amma alıştım sayılır.

Tüccar evlatlarının şehirdeki bakımı kadar, tren ahalinin üstüne düşmesinden de hem memnun hem rahatsızdı Halime Ana. Şehir üstüne üstüne gelince tutamamışlardı onu, hasret gidermeye köyüne dönüyordu. Normalde oğulları, damatları onu bir başına koymaz; arabayla kapısına kadar götürürdü ya bu sefer çok sıkışık zamana denk gelmişti. Ablalarının üçüz bebeklerine -altlarını tutacak, dertlerini diyecek halde olmuşlardı

nihayet- bakmaktan dönen Aslı ile İpek komşu köydendi; onu evine yerleştirip, işini görüp öyle geçeceklerdi köylerine.

Halit, Halime Ana'nın önüne çayını koydu. Bizim kararsızlığımızdan bıkan Tahsin Bey, Halit'e seslendi:

-Evladım, bize de bakıver.

-Buyrun Efendim.

-Tahsin Bey desen daha mutlu olurum. Sana zahmet, bana bir sade kahve; bu gençler de artık ne içerse... Hatta buradaki kıymetli yol arkadaşlarıma da birer çay kahve ikram etmek isterim; yolumuz uzun, biraz laflamaya bahane olur da vakti güzelce geçiriveririz.

-O zaman birer kahve alalım, dedi vagona henüz girmiş olan Sevgi. Elini sımsıkı tutan Cahit ekledi:

-Çok teşekkür ederiz.

Balayındaki çiftte kumrular, birbirlerini liseden beri bekliyorlarmış. Üniversite girmiş araya, ardından da “Eliniz ekmek tutsun hele...” demişler. Tüm şartlar yerine gelmiş de nihayet erişebilmişler murada. Cahit'le Sevgi'nin hikâyesini de -baştan beri size aktardığım diğer herkesin hikâyesi gibi- Tahsin Bey'in çayları kahveleri eşliğindeki sohbette öğrendim. Sözde yol boyu geçtiğim her durağın adını yazacak, suyunu içip havasını soluyacak; kendime bir seyahat defteri yapacaktım. Tren, doğduğum yerden uzaklara hızla ilerlerken; bırakın nerede olduğumu takip etmeyi, nereye gittiğimi bile unuttum. Nihayet güneş battı, kar arttı; sert bir kış geçiriyorduk o sene. Soluk lambalar vagona karanlık dağıttı. Issızlığın mahzunluğu hepimizi ele geçirdi.

Işıklar çırpındı önce, sonra keskin ve uzun fren sesi. Halit'in telsizi cızırdadı ardından, o hariç kimsenin anlamadığı bir dil; hemen bize tercüme etti:

-Ufak bir toprak kayması veya çığ... Yol çalışması varmış. Geceyi burada geçireceğiz. Haber, rehavete gömülmüş ruhlarımıza tesir etmedi. Vagonları gezen Remzi, bir süre sonra bize de uğradı:

-İçiniz rahat olsun, motor gece boyu çalışacak; yani ısınacağız. Sabaha kadar yol açılır, yakıt takviyesi yapıp devam ederiz. Durumu yakındaki bir köyün muhtarı bildirmiş. “Eğer isteyen olursa yakacak ve yemek parası karşılığı misafir edelim yolcuları.” da demiş. “Köyde bir gece kalmak hoşlarına gider belki...” gibisinden hani. Olursa araba gönderecekmiş. Siz düşünün. Trenin kalanını gezip geleyim.

O büyülu loşluk içinde kıpırdamadan kalmayı tercih ederdim ama irademizi Tahsin Bey'e emanet etmiştik:

-Ben gidelim derim çocuklar. Bu bir fırsat bence.

-Bence de öyle, diye katıldı Orhan. Hakan'la bana baş sallayıp onaylamak kaldı. O karanlıkta bile, Sevgi'nin hevesli gözlerle Cahit'e baktığını görüyordum. Cahit durumu değerlendirirken dışarıda bir baykuş öttü, uzaklardan bir kurdun uluması ona karşılık verdi. Yataklı vagonlarda ayrı ayrı yatma fikri bu sesle birleşti. Bir köyün kalabalığı ve yabancı da olsa -tren vagonu kadar yabancı olamayacak- bir evin içinde olmak fikri kafasına yatmış olmalı ki:

-Biz de gelelim, deyip gülümsedi Sevgi'ye.
 -Beni de götürüverin. Zabahına ölcek olsam bile bir evde ölmüş olayım. Bir türlü alışamadım zati; uyuyamam, diye geleceğini söyledi Halime Ana. Aslı ile İpek de katıldı ona:
 -Seni komayız Ana, biz de gelcez.
 -Oy hele! Asıl ben sizi komam. Ben nere, siz ora.
 -Trende yatmak belime hiç iyi gelmiyor, bir gecenin ağrısını haftalarca çekiyorum. Ben de geleceğim, dedi Zafer Müdür.
 -Müjgân, biz de gidelim. Naparız burada bir başımıza kukumav kuşları gibi?
 -Haklısınız Doktor Hanım. Zaten camlarda zangır zangır titriyor. Gece eziyete döner trende.
 Remzi döndüğünde hep birlikte gideceğimizi bildirdik. Pek memnun bir halde sarıldığı telsizden mahcup bir yüzle döndü:
 -Tek arabaları varmış kapalı. Hepinizi alamam diyor.
 Tahsin Bey cevapladı:
 -Hanımefendiler araba ile giderler, bizler de biraz yürürüz; ne var yani bunda.
 Halit itiraz edecek oldu:
 -Beyefendi yol uzak, kar yüksek... Çok üzer gücümüzü.
 Hakan kestirip attı:
 -Aramızda çocuk yok ya, yürüyemeyecek olan gelmesin.
 Hazırlanmak kısa sürer sandım ama ufacık yerde 4 kişinin valizlerden çantaya geçmesi vakit aldı. Atların terini soğutmak istemeyen arabacı, hanımlar arabaya doluşur doluşmaz dehledi. Biz de zaman zaman dizlerimize kadar kara battığımız zor bir yolculuğa başladık. Vahşi doğa, muhtelif sesleriyle kamçılıyarak gevşememizi engelliyordu; buna rağmen köye varmamız epey vakit aldı. Yoldaki çilenin ödülü sıcacık bir salonda hazır sofraya konmak oldu.
 Hazım kahvelerini, eski köşkün selamlığında içiyorduk ki, muhtar kendi kendine söylenmeye başladı:
 -Nalıncıyanlar otururdu burda. Bir zenginler bir büyükler ki sorma getsin! Kökleri burda diye bu evi açık tuttular, yohsa hepsi şehirler gitmiş; ticaretin de paranın da başını dutmuşlardı. Sonra yasaya karşı geldiler, geçarsak gurtuluruk sandılar; dağılıp gittiler. Buralara biz sahap çıktık.
 -Tehcire mi gittiler?
 -Yooo... Çoğ daha önce...
 -Tehcir'den başka hangi Osmanlı yasası bir ermeni aileyi göçe sürüklemiş ki?
 -Osmanlı'nın yasası değilmiş karşı geldikleri.
 -Ya ne peki?
 -Doprağın yasası beyim, doprağın...
 -Neymiş ki o yasa? Hiç okumadık, duymadık böyle şey.
 -Beyim, bizi doprah besler.
 -Hepimizi toprak besler Muhtar.

-Yoh beyim, doprahtan bitenler değil; bizzat doprağın gendi.
 -Uydurma muhtar, daha neler.
 -Öyle beyim, öyle. Sen inanmak istemesen de öyle. Üstelik karşılığında çok az şey ister bizden, sadece bir can...
 -Ne canı yahu! diye isyan etti Doktor Hanım.
 -Vallah ister inan ister inanma hanımım. Muhtar bunları başını çevirmeden söyledi ve sözlerine devam etti: “Bizi doprah besler, o yüzden tenimiz doprağın rengiyle birdir. Karşılığında da sadece bir can ister.”
 -Muhtar, sen git turistlere anlat bu masalları; biz yemeyiz.
 -Dediğim masal olsa, efsane olsa, destan olsa herkes duyar bilirdi emme bu hakikatdır. Beyim, ondan kelli çoğ bilinmez. Doprah, mevsimi geldi mi gurbanı bile kendi gönderir; İbrahim Halillulah'a gönderilen koç gibi.
 -Yanlıştın var muhtar, diye araya girdim. “Koç İsmail'e gönderildi. Hem koç, İsmail'i kurtardı.”
 -Biz ohumadık beyim, o gedderini bilmeyiz. Babalarımızdan ne gördüh ne duyduysah öyle yaşar gederiz.
 -Muhtar, bunlar küfrün sözleri.
 Muhtar beni duymadı, artık ona ulaşmanın imkânı yoktu. Derin bir pişmanlık içinde konuşmaya devam etti. “Mevsimi geldi mi hep tek kişi gönderirdi bize. İlk gez böyle galabalık geldi. Şimdi ne yapcaz heç bilmiyom.”
 -Peki, şimdi n'olucak Muhtar?
 -Bilemiyom dedim ya Beyim, gelme üstüme! Artık doprak seçcek istediğini.
 Elektrikler kesildi, bir çığlık duyuldu; cinsiyetsiz ama tüm duyguları içinde barındıran bir çığlık. Muhtar “Ya Bismillah...” deyip masanın üstünden irice bıçaklardan birini kaptı, tahtaya sürten metalin sesini duydum. Ayağa fırladım, arkamdaki koltuk devrildi. Bir yanımda Müjgân bir yanımda Hakan vardı sanırım; ikisini tuttuğumu gibi sürükleye sürükleye koşmaya başladım. Devrilen mobilyaların, tahta zemine öfke ve çaresizlikle vuran botlarla çizmelerin, merdivenlerden telaş içinde inip buldukları her kapıyı zorlayan; kilitlere ve çıkmazlara küfreden insanların sesi her yanımızı doldurmuştu. Nasıl ve ne kadar zamanda oldu bilmiyorum, açık dış kapıyı gördüm önümde. Dışarı adım atınca ayın parlattığı karlara hayran kaldım ve vahşi hayvanların ateşten neden korktuklarını anladım. Hayat dolu gençlerin elindeki metal aletlerden çok ateş korkmuştu beni. Koşmaya, peşimdekileri sürüklemeye devam ettim ama Hakan'ın iri gövdesi başına dert oluyordu. Karlar onu bizden daha çok çekiyor, koca ayakları iri gövdesiyle birlikte kara daha çok saplanıyordu. Bizi bir çapa gibi olduğumuz yere mıhlıyordu her adımda. Müjgân'ın avcundan anlıyordum ki buz gibi havada, üzerimizde ceket bile olmamasına rağmen kan ter içinde kalmışız. Dönüp bakacak cesaretim yoktu, kafamı çevirmeden “Özür dilerim Hakan...” diye fısıldadım. Önüme düşen uzun gölgesi usulca başını salladı. Onu bırakıp tüm gücümle Müjgân'ı çekerek koşmaya başladım. Hangi yoldan, ne kadar koştuk hatırlamıyorum. Kara her yuvarlanışımızdan sonra üs-

tümüz biraz daha ağır, tenimiz biraz daha donuk koşmaya devam ettik. Nihayet treni görünce, vücudumda kalan son bir kaç damla su; sevinç olup boşandı gözlerimden. Arkamı dönüp “Müjgân! Bak! Geldik işte!” diye bağırdım. Bacaklarına son bir can gelmiş olmalı ki hızlanıp geçti önüme. İleri fırlayan gövdesini gördüğüm gibi yuvarlandım çukurun içine. Panikle çıkmaya çalıştıkça yeni yağmış yumuşacık karlar, bir naaşı nezaketle örten şefkatli toprak gibi yığıldılar her yerime. Üstüme demek isterdim ama o soğuk, karanlık ve karlı çukurda yer yön duygumu kaybettim. “Peki, öyleyse... En azında bir kişi kurtuldu. Herkes bize ne olduğunu öğrenecek. Karlar eridi mi cesedimden kalanları -kurtlardan, kuşlardan kalanları yani- bulurlar elbet. Hiç olmazsa anamla babamın başımda ağlayacağı bir mezar olur. Daha iyisi de olurdu ya; napalım! Benden bu kadar...” deyip bıraktım kendimi. Sonra sıcaklığı veya soğukluğu olmayan, sessiz ve ıssız bir karanlık...

Gözlerimi kuşette açtım. Her tarafım tutulmuştu. Tahsin Bey gülümsedi bana:

-Dün tren hareket edene kadar yemeklide kaldık; tek vagonu ısıtıp aydınlatmak daha ekonomik olur, dedi Halit. Uyuyakalmışsın, Orhan’la Hakan atıverdiler seni buraya. Şanslıymışsın, uyudun. Orhan’la ben Hakan’dan önce uyumamamın cezasını çektik.

-Çukurdan nasıl çıkardılar beni?

-İlahi evladım. Tamam, masalara giriş çıkış zor ama çukur gibi de değil ki.

-Ne masası? Köydeki masalar yeterince genişti.

-Ne köyü evladım?

-Biz dün gece köyde kalmadık mı?

-Yooo...

-Ben çukura düştüm; kolumda, bacağımda, gövdemde hissediyorum morlukları.

-Eh, çocuklar söyleme diye rica etmişlerdi ama... Daracık koridorda birini taşımak kolay değil, sağa sola biraz çarptın haliyle.

-Kar dolmuştu üstüme, bakın her yerim buz gibi.

-Gece boyu dönüp durdun, seni örtük tutamadık ki!

-Demek bir rüyaydı...

-Haline bakılırsa kâbus...

Orhan’la Hakan kıpırdanmaya başladı. “İnince konuşuruz, bırak bari çocuklar biraz uyusun...” diye fısıldayan Tahsin Bey gözlerini kapatıp başını yastığa koydu. Sırtüstü uzanıp, “Vay be, ne rüya...”

Efendim? Bu son bu hikâyeye yakışmadı mı? Çok mu basit? Çok mu sıradan? Eh, hikâyenin biletli yolcusu sensin; daima haklısın. O zaman izin ver sana yeni bir son kurayım: Bilet 2

... Daha iyisi de olurdu ya; napalım! “Benden bu kadar...” deyip bıraktım kendimi. Sonra sıcaklığı veya soğukluğu olmayan, sessiz ve ıssız bir karanlık...

Tepemde patırtılar başladı, hummalı bir çalışma vardı. “Münker’le Nekir işe başladılar herhalde...” diye geçirdim içimden. Korkunç bir merak kapladı içimi: Acaba defterimi sağdan mı vereceklerdi soldan mı?

Uzuvlarım, hata ve günahlarım için birbirlerini suçlamaya başlamışken boğuk sesler duydum; gerçi pek melek sesine yakıştıramadım ama tepemde bir şeyler olduğuna emindim. Sesler, bir müddet sonra kelimeleri döndü:

-Burada olduğuna emin misin kızım?

-Eminim Tahsin Bey; yan yana koşuyorduk, bir anda gözden yitti. Burda olmalı.

-Müjde! Bulduk!

Yakama paçama, artık neremi buldularsa, yapışan eller beni göğes çıkardı. Kendi çapımda, ufak bir miraç yaşadım. Donmuştum, korkmuştum, hatta ölmüştüm; mutluluğumu anlatmaya kelimelerim yetmiyordu.

Yemekli vagona dar attık kendimizi. Kahramanların Hakan ve Orhan bana sıcak su torbası hazırladılar. Müjgân Hemşire torbalarla birlikte battaniyeye sardı beni. Tahsin Bey, hepimize çay getirdi: “İçin, insan içinden ısınır.”

Isınınca pişmanlık hücum etti hücrelerime. Beni sarılıp ısıtmaya çalışan Hakan’ın omzunda ağlamaya başladım:

-Özür dilerim Hakan. Yapamadım. İkinizi de götüremedim. Seni bıraktım, oysa sen burada hayatımı kurtarıyorsun. Özür dilerim... Özür dilerim... Özür dilerken bile ceketini salya sümük içinde bırakıyorum... Özür dilerim... Özür...

-Kes be oğlum! Sen beni bırakmadın, ben orada kaldım. Bak; beynim durmuştu, vücudum hareketi reddediyordu. Sürüklemesen, masanın başında kalırdım. Sizi gönderdikten sonra karların içine yuvalanıp düşünmeye başladım. Kafamda bir şeyler dönerken Tahsin Bey’le Orhan bana takılıp düştüler. Naptığımı sordular, ben de çok normalmiş gibi “Düşünüyorum.” dedim. “Oğlum, saçmalama; önce vagona varalım, sonra birlikte düşünürüz!” dediler. Trene vardık, Müjgân’ı bulduk; ötesini biliyorsun.

Hüngür hüngür ağlayıp açılmış, epeyce de ısınmışım. Hakan’a son bir kez dolu dolu sarılıp kalktım ayağa. Battaniyeyi attım sırtımdan. Kuşetlimizde yeni kıyafetler geçirdim üstüme, yanlarına oturdum. Çayların bitmesine yakın pat diye açıldı kapı. Korkuyla ayağa fırladık, soğumaya yüz tutan çaylar devrilip gitti. İçeri Zafer Müdür atladı:

-Ohhh... Şükür buradasınız! Öldüm, öldüm...

-Ben de Müdür’üm, diye yanıtladım ona çay doldurmaya giderken. Kendisi anlatana kadar bir şey sormama kararı sessiz oybirliği ile kabul edilmişti. Çayından birkaç yudum aldıktan sonra anlatmaya başladı:

-Karanlıkta telaşla kalktık. Halime Ana’yı kucaklayıp kızların peşine takıldım. Uzakta ki damlara doğru gitmeye başladık. Bir yandan “Kendi kendimizi kapana sokuyoruz...” diyor bir yandan peşlerinden ayrılmıyordum. Uzatmayayım, gizli bir köşes bulup kızlarla Ana’yı oraya sakladım. Yardım bulmak umuduyla buraya koştum geldim.

-Zafer Bey, beliniz nasıl oldu?

Orhan bu zor şartlarda bile nezaketi ve inceliği bırakmıyordu, ruhuna işlemiş.

-Çayı içene kadar delikanlıydım. Çaydan sonra sade belim değil her yerim dökülüyor.

-Siz oturun, kendinize gelin. Biz de trendekileri uyandıralım, dedim. İtiraz Tahsin Bey’den geldi:

-Niye? Bizimle dalga geçmeleri için mi?

Müjgân Hemşire, sözün arkasını getirdi: “Gece vakti kapısına dayanıp da böyle tuhaf bir hikâye anlatana kimse inanmaz.”

Tahsin Bey, görevleri dağıttı:

-Hakan, gidip Müjgân’la dizel çekin depodan. Emir, seninle silah namına ne varsa top-
layacağız. Orhan sen de Zafer Bey’i kuşetine götür dinlensin.

-Orhan benimle gelsin ama hazırlanmama yardım için. Kızlarımla Ana’yı bırakamam.

-Yalnız Tahsin Bey, dizel kolay kolay tutuşmaz, dedi Hakan.

-Sen mühendis adamsın Hakan, bana sorunla değil çözümle gel.

-Yanımda bir kaç kitap var; onları tutuşturur, mazotu ağzımızdan spre y yaparız. Bir kez
alev başladı mı gerisi kolay; ama neyi yakacağız?

Çözümün benden gelmesi mi yoksa yapacağımız şeyi anlamamam mı şaşırttı onları,
bilmiyorum. Cevabı, duygularını açıklamaktan korkmayan Müjgân verdi:

-Tabi ki köyü; böyle bir yer var olmamalı.

Kimse itiraz etmedi. Bizden istenen her şeyi var gücümüzle, çabucak yaptık. Tekrar
toplandığımızda bize Remzi ile Canan da katılmıştı. Plan oldukça basit yangın başlat,
karmaşaya atıl ve alman gerekeni alıp kaç.

Köy görününce üçe ayrıldık. Ben ve Hakan, bir kaç noktada yangın çıkarıp mümkün
olduğu kadar gürültü yapacaktık. Orhan, Canan ve Zafer Müdür ahırlara gideceklerdi.
Tahsin Bey, Halit ve Müjgân ise Cahit’le Sevgi’yi arayacaklardı; biz de yangından sonra
onlara katılacaktık.

Bozkırın kerpiç binalarını yakmak zordu; ama bir kaç kitap, bir çakmak ve bolca ma-
zotla -biraz da üfürük gücüyle- alev aldılar. Bir ev tutuştu önce, boş olduğuna emindik;
sonra uzaktaki metruk bir ahırın işini bitirdik. Bu arada aç kıvılcımlar kontrolden çık-
mıştı; bir damdan bir dama, bir duvardan bir duvara sıçıyorlardı. Peşimizden bozkıra
yayılmış, sürüden ayrı düşenimizi arayan köylüler; pervaneler gibi ateşin başına üşüştü.
Biz de arkadan dolaşıp daldık ilk bulduğumuz eve. Herkes etrafta koşturduğundan
dikkat çekmiyorduk. Biz kimseyi bulamadık, Tahsin Bey bizi buldu: “Cahit’le Sevgi’yi
bulduk, Remzi’yi de. Müjgân aldı onları, trene dönüyorlar. Hadi yürüyün dama.”

Damda durum gayet iyiydi. Biz varana kadar toplanmışlar; hatta Halime Ana’yı taşı-
mak için bir şal bile ayarlamışlar, bunu kimin takacağını konuşuyorlardı. Lafa daldım:

-Sizi ilk sefer arkada bırakıp gittim, artık kimseyi bırakmam! Ana’yı ben götüreceğim.

-Emir başlasın, dedi Tahsin Bey. “Hakan, Zafer Müdür’e destek olur; ben tökezlersem
kızlar beni kaldırır. Unutmayın kimseyi arkada bırakmayacağız! Haydi!”

Köye tekrar uğramamak için geniş kavisli bir rota çizdi bize Hakan. Beş on adımda bir
gözlerimizi ateşten yana çevirip üzerimize atılacak gölgeleri kolluyor, yaklaşan her göl-
gede kamçılanan atlar gibi hızlanıyorduk. Köy kendi derdindeydi oysa. Yangın yayıl-
mıştı. Evlerini, kurtarabildiklerini kurtarma gayretine girmiş, bizim gibi can kaygısına
düşmüşlerdi.

Yangının harıltısı ve köylülerin feryatları kesildi. Zafer Bey’in sıkıldığı dişlerinden gelen

gıcırtilar, soluk soluğa kalan Aslı ve İpek’in iç çekişleriyle sırtımdaki Halime Ana’nın
durmadan mırıldandığı dualar dolduruyordu kulaklarımı. “Durma Ana’cığım, hiç dur-
madan dua et!” diye seslendim ona. Amacım sessizliği kırmaktı. Niyetimi anlayan Tah-
sin Bey de katıldı sözlerime:

-Emekleri dualar bütün eder Halime Hanım, durma hepimiz için dua et.

-Heç etmem mi yavrum, hiç etmem mi? Bak, çok şükür gavuşuyoz felaha.

Yemeklinin camından bizi gören Orhan’la Cahit fırladı dışarı. Dizlerim “Artık yeter!”
deyip bırakıverdiler kendilerini. Cahit, Ana’yı kucaklayıp aldı; Orhan bana omuz verdi.
Tren homurtusunu artırdı. Yemekliye girer girmez battaniye ve çaylarla karşılandık.
Kapıyı kapatamadan tren hareket etmişti bile.

Adrenalin tükenmişti, herkes boş bakışlarla birbirini süzüyordu. Bir kaç bakıştan sonra
açlığımızı fark ettik. İs, ter, gübre ve nem kokan kıyafetlerimizi değiştirip; elimizi yüzü-
müzü yıkayıp, dişlerimizi fırçalayıp, tıraş olup, abdest alıp; hâsılı kendi mezheplerimiz-
ce temizlenmeye çalışıp döndük yemekliye.

Hep birlikte yiye bilmemiz için; Halit, mutfağın tezgâhını masaya çevirmişti. Oturup
kalkması kolay olur diye koridora bitişik ve gidiş yönüne bakan ortadaki üç kişilik yeri
Halime Ana, Zafer Müdür ve Tahsin Bey’e ayırdık. Aslı ve İpek en uca karşılıklı geçti,
mutfağı bilen Halit tezgâhın arkasına ortaya oturdu. Masanın başında gelip gitmesi
gerekebileceğinden Remzi geçti. Aslı’nın yanında Sevgi ile Cahit, İpek’in yanında Müj-
gân’la Orhan vardı. Canan ve Hakan Halit’in sağında, ben de solundaydım.

Müjgân, sıkıntılı ve ağır sessizliği yırtıp attı:

-Bu yaşananlardan hiç kimse, hiçbir yerde ve hiçbir zaman bahsetmiycek.

Tahsin Bey, derin derin iç çekti:

-İçimizden biri, kararımıza ihanet edecek!

Elinde bıçağı tehditkâr bir şekilde kaldırdı Hakan. Bense, Tahsin Bey’in önündeki ek-
melere uzanmışken donup kaldım.

-Benden mi şüpheleniyorsunuz?

-Ben söylemedim, sen kendi ağzınla söyledin.

-Ya hu bir köy yaktık! Trenimiz yalan haberle durduruldu! Az daha öldürülecektik!
Tüm bunları saklamayı nasıl düşünebilirsiniz? Bunların gizli kalacağını nasıl umarsınız?

-Duyulursa insanların inanacağı tek şey bizim deliliğimiz olur.

Haklılardı, vazgeçmeliydim ama...

Her şeyi anlattım. Ne kazandım peki? Akıl hastanesinin güzide koşuşlarından birinde
bir yatak. Sansasyon oldu, dedikodular uçuştı; savcılar olaya el koydu. Tahkikat neti-
cesinde:

a) Balada kimliği belirtilen şahsın sözlerinin görgü tanıkları tarafından doğrulanamadı-
ğı. (Çünkü suç ortaklarım –hak verilebilecek şekilde- şahitliği reddetmişti.)

b) Şahsın trendeki yerine hiç gitmediği, dolayısıyla trende bulunduğu kanıtlanama-
dığına. (Çünkü Orhan ve Hakan’la kalmak için yerimi değiştirmiştım.)

c) Bahsedilen mahal ve tarihte herhangi bir olumsuz yol durumunun bildirilmediği.

(Çünkü bizi oyuna getirmek isteyen muhtarın uydurmasıydı.)

ç) İşbu mevkide meskûn bir köyün bulunmadığı. (Çünkü yaktık ve terk edildi.)

d) Zikrolunan tarihte herhangi bir yangın ihbarında bulunulmadığı. (Ne diyeceklerdi ki “Biz bunların birini öldürmek istedik; kaçtılar; dönüp köyü yaktılar!” mı?)

sonuçlarına varıldı. Hapiste hırpalanacağıma kanaat getiren iyi kalpli adli tabibin merhametiyle hapishane yerine akıl hastanesindeyim. Ailemin gelip beni buradan çıkaracağını umuyorum. Bin bir zorlukla ulaştığım işimi kaybetmemeyi diliyorum. Ve en önemlisi unutmamak, yaşatmak için yazıyorum. Sahi, sen inanıyorsun değil mi? İnanmasan bu kadar okumaya zahm...

Ne dedin “Sevgili Kâ’ri?” Pek orijinal değil mi? Eh, “Bu gök kubbe altında söylenmemiş söz yoktur.” sonuçta ama bunu da beğenmediniz madem, sizin için yeni bir son yazayım.

Bilet 3

... Ne kadar olduğunu anlamadığım bir müddet sonra kelimeleri de duymaya başladım:

-Emin misin Ağam?

-Elbet. Diğerleri apar topar trene doluşurken bunu çukurdan çıkarmadılar.

-Demek bu seçilmiş ha?

-Belli... Ya ne olacak?

-Aha! Vallahi burda işte...

Yakama paçama, artık neremi buldularsa, yapışan eller; cesedimi mezarımdan çalışıyordu. Oysa cehennemden ateşten ziyade buz dolu olduğuna inanmaya başlamıştım. Donmuştum, korkmuştum, hatta ölmüştüm bile ama huzurluydum; şu an yaşadığım korkunun yanına bile yaklaşamamıştım çukurumda.

Bağlandım; hızlı ve usta hamlelerle, sıkıca. Taşındığımı hatırlıyorum; sürüklenmedim, omuzlardaydım. Devrik bir kral için düzenlenen saygı töreni havası hâkimdi topluluğa. Kimse konuşmuyordu; herkes, her şeyi kabullenmişti. Katil öldürmeye, kurban ölmeye hazırdı.

Parasını ödediğim odama götürüldüm. Ev benim için hazırlanmıştı; mutfakta aşçım, katımda hizmetkârım, kapımda bekçilerim vardı. Sofada sobam daima yanıyor, mangalım düzenli olarak korla dolduruluyordu. Hudayinabit bitkilerle besleniyordum, saf-laşmam gerekiyormuş.

İlk gece korkunun felci ve hipotermi bitkinliğiyle yarı baygın yarı uyur halde öğleni buldum. Uyanınca ilk işim kapıyı yumruklayıp bağırıp çağırmak oldu. Gerçekten işlerinin uzmanı adamlar, yorgun düşüp direncim kırılana kadar beklediler. Kapıyı açtıklarında çoktan odanın bir köşesine çökmüş, ağlama krizine girmiştım. Hayatın değerli olmadığını savunan ben; elimden giderken ona sarılıyordum. Tüm çaresizliğimle saldırdım:

-Bu yaptığınız yanınıza kalmaz Muhtar! Yakında gelirler beni bulmaya!

-Beyim, gafan garışık senin, diye lafa başladı Muhtar. “Senin ilk tabi ne de olsa... Benim gim bilir kaçınıcı...”

-Bir de utanmadan vahşetini itiraf mı ediyorsun be adam!

-Neye utanam beyim; doprak bizi besliyo, biz doprağı... Yaşayıp gediyoz sade, sizin gibi.

-Biz birilerini öldürmeden yaşıyoruz!

-Geç onu beyim, Allah aşkına; geç!

-Ölümden yaşam gelmez Muhtar.

-Yannış biliyon beyim! Çok yanıış. Ölümle yaşam hep iç içedir; hatta öyle bir yer vardır ki beyim... Öyle bir yer ki değil ölenle kalanın, ölümle yaşamın sınırı bile galkar ortadan.

-Muhtar, toprak bizle konuşmaz; konuşsa bile ölü istemez. Baksana, onun bağı zaten ölü dolu.

-Öyle beyim, öyle; lakin onlar can getdikten sonra toprağa giren çürük bedenler... Toprak ölü istemez zati, can ister.

-Ama Muhtar...

-Bey'im, ben bunu çok gonuştum durdum. Artık hevesim de galmadı guvvetim de. Üzme beni, sen artık canını alını bil!

Ne soğukkanlı bir katil ve ne kadar da insan! Bezgin, yorgun, pişman; kendince inançlı ama gene de katil! Peki ya benim ikna oluşuma ne demeli? Üstelik toprak can ister ne demek, yoksa...

-Muhtar, beni canlı canlı mı gömeceksiniz?

Kapıdan çıkmak üzere olan muhtar bir an dondu kaldı. Hiçbir şey demedi, sırtı biraz daha kamburlaştı sadece.

-Muhtar görürsün, birazdan almaya gelirler beni polisle jandarmayla.

-Yersiz umudu bırak artık bey. Böyle hikâyeyi, gorhmadan kim anlatabilir? Deyelim anlattılar, gim inanır? İnanıp gelseler; öteden habarını alır, gömer garlara sahlarsız seni.

-Ölsem de yanınıza kalmaz Muhtar. Devlet, eksik öğretmenini, eksik yolcusunu arar.

-Ah Beyim! Sen trene binmedin ki! Unuttun mu yerin boş galdı. Biletin, gafa kaadın, ciletin neyim hep burda. Ne trene bindin ne okuluna gittin; devletin ne yolcususun ne öğretmeni.

Bunları nasıl bildiğini sorgulamadım. Ne desem bu granit duvarı aşmaya imkân yok. Zaten bir şey dememe kalmadı; Muhtar çıktı gitti, yemek geldi. “Yemeği getiren adama saldırsam...” diye kurdum; ama sofrada kaşıktan başka bir şey yoktu ve iki sağlıklı, güçlü delikanlıyla başa çıkmam mümkün değildi, üstelik beni bekleyenler sadece bu ikisi değildir diye düşünüyordum. Çorbayla birlikte rüyasız, komaya benzer bir uykuya daldım.

Sabahın ilk ışıklarıyla ayaktayım. Odamın pencerelerindeki güçlü ahşap kafes, güneşin içeri girmesine engel olmuyor. Abdesthanede her şey hazır, bir güğüm dolusu sıcak suyum bile. Ata'nın savaşta, subaylarına: “Tıraşın uzamış, salma kendini.” dediğini hatırladım; bir güzel tıraş oldum. Ölüm her zamanki gibi yanı başımdaydı -her canlının her an yanı başındadır zaten- ama ben bu yakınlığı ilk kez fark etmişim. Özene özene

aldım abdestimi.

Gezmek istiyordu canım; söyledim, hiç itiraz etmediler. Sıkı sıkı giydirip, gençleri takıp peşime saldılar bozkıra. Yanımda değnekli korumalarım, tepede eli silahlı bekçilerim vardı. Herkes, insanüstü bir hürmet gösteriyordu. Beni öldüreceklerdi ve minnet duyuyorlardı bana. Bu hal, vahşeti silip atıyor; yaşadıklarımı yumuşatıp beni uyuşturuyordu. Odama döndüğümde yorgun fakat rahattım. Duvardaki Kur'an dikkatimi çekti. Yere eğilip yatağın altında gördüğüm -ilk gece yerlerde sürüklenirken fark etmiştim, kim bilir kim düşürdü; yazık...- kalemi aldım. Kırılmış ucunu, kafesin metal bağlarına sürte sürte açtım. Abdestim duruyordu, Besmele ile başlayıp Fatiha'yı okudum; sonra acemi-ce açılmış kalemimle hikâyemi yazmaya başladım.

Yazdım, yazdım, yazdım... Bu sabah son namazımı kılacağım söylendi. “Seni şehit saycaz, gıyafetinlen gömcez; hacet varsa hamamı hazırlayalım...” dediler. Zaten geldiğimden beri bir nevi kefen giyiyordum. Onlar suyumı ısıtırken, ben son satırlarımı karalıyorum. Arkamda bir hikâye ve üç son bırakıyorum, umarım bedenim yitip giderken hikâyem bir gün duyulur; en önemlisi de umarım bu üç sondan biri seni mutlu eder kıymetli kâ'ri.

Kaleiçi Amele Pazarı

İBRAHİM ŞAŞMA

Ürkek bir ceylan azizliğindeyim. Yüreğimde kelebek dokunuşları... Yine sûr'a üflüyor İsrail ve kızılca kıyametler kopuyor ruhumun orta yerinde. Alnımı dayadığım pencere camının soğukluğu, özümdeki kor ateşle koyu bir hasbıhal ediyor sanki. Nereye baktığımı bilmiyorum, cümle nazarım hükümsüz kalıyor, zayiata uğradığı karşı duvarlarda. Öylesine bakıyorum işte. Kimi gördüğümü, neyi gördüğümü bilmeden. Gözlerimle sözlerim sanki muhalif gibiler birbirlerine. Mutfak balkonumuzun altını bekleyen kirli sarı kedi bile biliyor benim ben gibi bakmadığımı. Neredesin yüreğimdeki şair, neredesin pencere pervazına kuru ekmek kırıntıları koyan ellerim, neredesin yüreğim. Bir ceset parçası gibiyim bugün. Bir sala verilse sahipleneceğim neredeyse. Karşı binalara bakıyorum. O huysuz ve yaşlı kadın yine su döküyor saksılarına. Yine askılı atletle çıkmış balkona mendebur adam. Yine paspas silkeliyor ceberut gözlerini sevmediğim bir kadın. Her defasında göz göze geliyoruz kendisi ile. Hemen yüzünü ekşitiyor namus abidesi. Hışımla örtüyor penceresini ve hışımla çekiyor perdelerini.

Zaman ve mekân ötesinden dâhil olduğum ve yüreğimin tutuklu kaldığı bir Anadolu şehrindeyim. Ağır bir zemherinin izleri ve dişleri var şehrin sırtında. İkinci cemrenin buğulu nefesi kaç yerinden delmiş ayaz perdesini. Öylesine bakıyorum boş bir bahçeye, kendimi yeşertmeden, yüreğimin dal uçlarında hüsnüyusuf çiçekleri boy vermeden ben nasıl el atacağım bu bahçeye diyerek. Ben bu taşları kaldıramazdım ki. Bu toprağın yüzüne çapa vuracak takatim yoktu benim. Yine de umutsuzluk yakışmıyordu, cümle yeise de karnım toktu benim. Berabere kalsın istemiyordum hayallerimle hüsrانlarım. Ya ben adam akıllı bir arıttım, ya da mahalledeki Gülten karısından da deliydim. Mesele basitti, yüreğimin dokunduğu her yerden bir mucize devşirmeliydim. Hala bakıyorum penceremin camından dışarıya. Gözlerimin dara düştüğü demlerde bütün gece yoldaymışım gibi sersem halde evin her yerini dolaşıyorum.

Masamda duran çayı soğuttuğumadır, sürmeli gözler üzerine inşa edilen kaşların çatı-lışı. “İçmeyecek misin?” diyor, ıssız gönlüme isabet eden davudi bir seslenişle. Omuz-larımı silkiyorum, haşarı bir çocuk edasıyla. Ardımda bıraktığım kimseyi ve hiçbir şeyi düşünmeden. Bu sene domates ekmeyeceğim bu bahçeye. Bu sene bütün saksıları mora boyayacağım. Akşamsefalarım olacak, öğlen güllerim, bir de Gül Fatma'larım. Yakındır, Ebrehe'lerimin üzerine taş atacak ebaillerimin kanatlarından tutmalarım. Üç gün-

lük kirli sakallarına dokunuyorum. Güneş enerjisi daha ısıtmamıştır suyu. Buz gibi bir su, çeliği mahcup kılardı şimdi. “Bırak diyorum kendime, şairler sakallı olur”. Kaleiçi’nde amele pazarına uğrayasım vardı. İnşaat ya da taşıma işlerinde işçi arayanların ilk baktıkları yerlerden birisi olan amele pazarında işçi arayan işverenleri bekleyen bir garibanın gözlerinde umut olurdum belki. Gözü arabalarda olan işçilerden birisinin kendilerine doğru yanaşan bir aracın yanına umutla koşturmalarını getirmiştım aklıma. İş alan amelenin günü kurtardığına sevinirken, geride kalan işçiler yeni umutlarla bekleyişlerine devam etmesi bir film şeridi gibi geçmişti gözlerimin önünden. İki üç amele getirtip şu bahçeye bir çeki düzen verdirsem, toprağı belletsem, yüreğime toprağı, yureğimi de toprağı elletsem istiyordum. Hiçbir şeyde gözüm yoktu da bu bahçede büyük umutlarım vardı. Beton bloklar arasında kalan atıl bir alan naif dokunuşlarımla mistik bir atmosfere bürünmüş, bu bahçede, Esenyurt Mahallesi’nin bu mütevazı sokağında her şey emekle ve sabırla gözüme yusufça görünmüştü. Masa üzerinde bekleyen ve çay sıfatını kaybetmiş bir bardak çayı soğukluğuna aldırmandan bir nefeste içmişim. Gözlerimin içine baktı bir süre, ne diyeceğini bilmeden. Kafasını “İnanamıyorum.” dercesine sağa sola sallayarak seslenmişti peşim sıra.

Herif aklın mı kıt, sıcakken içmiyorsun. Sana derim Allah’ın safi...

Semt pazarından da otuz liraya bir iskaripin almalıyım diye sözleşiyordum kendimle. Dışarıdan yaşama dair sesler geliyordu. Bu yorgun bedenimle amele pazarına yürüyerek de gidilmezdi ki şimdi. Önce komşu Rukiye kadına beyanat verilecek, kadından klasik sabah terennümleri duyulacak, akşam gelen misafirimizin kim olduğu konusunda kadınla veri paylaşımı yapılacak, kadının bitmek tükenmek bilmeyen anlatımları karşısında bozguna uğranılacak ve kadının nefesinin kesildiği, ilk yutkunduğu demde hemen söze girilip müsaade istenilip kaçılacaktı. Ardından emektar arabamın homurdana homurdana çalışması için olmadık dualar okunacak, marşa basıldıkça basılacak, son nefesini vermeye hazır bir hastaya iki gün daha nefes al dercesine adeta yalvarılacaktı. Dışarıdan yaşama dair sesler geliyordu.

“Hanımların dikkatine! Overlok makinesi ayağınıza geldi. Halı, kilim, paspas, yolluk kenarına, halıfleks kenarına overlok yapılır. Beş dakikada yapılır, hemen teslim edilir.” Bütün mahalleyi cadde cadde, sokak sokak dolaşan ve “Hanımların dikkatine!” diye söze başlayan ince, naif kadın sesine bir yüz çizmeye çalışıyorum. Kırık bir renkle ve buruk bir simayla apartman kapısını aralıyorum gün ışığına karşı. Bugün gökyüzüne bakmayı unutmayacağım. Köşe başını bekleyen dilenci kıza da cüzdanımdaki bütün bozuklukları vereceğim. Kirli dişleri ile bana gülümseyen mahalle bakkalını da selamsız geçmeyeceğim. Yanı başımdan ağır adımlarla ilerleyen ve “Eskiler alıyoom, demir alıyoom, bakır, alüminyum tencereler alıyoom. Eskici geldi eskici...” diye bağırın adama gülümsüyorum nedensizce. Yüreğimin bütün eskilerini, eski sevdalarını, eski acılarımı, eski ve antik düşlerimi alır mısın diye sormak istiyorum adamcağıza. Söz, karşılığında cafcıflı, göz alıcı renkleriyle naylon leğenler, plastik kaplar, rengârenk mandallar, kovalar, içlerine gelincik deseni döşenmiş emaye taslar da istemeyeceğim. Bir dua et yeter

eskici emmi, “Hüsniyusufların boy versin.” diyerek bir terennüm et o yeter bana. Böyle bir minvalde ağır ağır yürüyordum amele pazarına doğru. Ne vakit sonra şehrin orta yerinde Cumhuriyet Meydanı’nda tramvay raylarının dibinde anaç bir masal kahramanı gibi duran asırlık çınar ağacının altındaki banka atmıştım yorgun bedenimi. Meydanda zamana karşı direnen bu ulu çınar gölgesinde dinlenmeye gelenleri buluşturmaya devam ederken göklere de süzülme istiyordu süzulebildiği kadar. Kovukların Türk mitolojilerinin vücut bulduğu bu ağaç gök ile yer arasında bir destek vazifesi görmenin, bir çivi gibi gök ile yeri birbirine mihlamanın onurunu yaşıyor gibiydi. Yakındı amele pazarı da. İki üç amele bulup gün bitmeden bahçeyi ekilecek, hüsniyusufları kıyamda duracak hale getirtebilmenin sevdasında idim. Bir süre dinliyorum Anadolu’nun bu kadim kentinin yürek atışlarını. Biten ve bitmeyen nice yaşanmışlıkları arasında kıvrılıp kalıyorum. Şehrin efsunkâr libasında, bana ve benden olan yanlarında gezdiriyorum gözlerimi. Yüreğimin sesine uyup adımlamaya başlamıştım etrafı. Ve şehrayın gözlü güvercinler konuyor Cami-i Kebir’in bahçesine. Tarihin saçaklarında kurdukları yuvalarına gagalarıyla mutluluk taşıyorlardı bıkmadan usanmadan. Yazacağım en mesrur şiirlerinin buğulu mürekkebinin sipariş edesim vardı bu güvercinlere. Anladım ki ben bu caminin avlusuna ne de çok yakışıyordum. Neysem öyle kabul edildiğim, ana rahmi gibi. En yakıştığım ve en yakışanım olan bu mistik coğrafyada yüreğime nazenin bir edayla lodos dokunuyor. Ağır ağır yol alıyorum Kaleiçi amele pazarına doğru, hiç bilmediğim bir diyarda, uhrevi bir coğrafyada aşına bir ağızdan sanki adım okunuyor. Sanki birisi sesleniyor bana ve kesik bir parmak omuzlarıma dokunuyor.

Kaleiçi amele pazarı... Otobüs durağından hallice bir kulübenin etrafını karınca karınca karartan ve umut nöbetlerini eleme dönüştüren amelelerin yanı başındaydım. Yüzlerine bakıyordum her birinin, düştüğüm gözlerde kayboluyordum. Her biri bir İsrail bekleyişinde olan o hüznükar gözlerin sahipleri bir yağmur damlasına hasret çöl kumunun susamışlığında bakıyorlardı bana. Göklere yükselme yarışında olan kesif bir sigara dumanının içerisinde idim. Sanki takvimlerden irtifa kaybetmişim de seksenli yılların ortasına düşmüştüm. Bol vatkalı, bele oturan ve rengini yitirmiş mont giyen dalgalı dağınık saçların altında biz göz değiyordu gözlerime; “Beni al ağabey, beni al.” dercesine. Kalabalığa yaklaşan her yeni araba, amele grubunu dalgalı bir deniz haline getiriyordu, o hengâmede çatlak ve gür sesler gönül çeperlerimde yankı buluyordu.

-İşçi lazım mı ağabey, ağabey işçi lazım mı?

Gözlerim bu emek abidelerinin gözlerinde teker teker gezerken, tek düğme kruvaze bir ceket giyen bir genç adam gözlerime bakışlarını asmak için müthiş bir çaba harcıyordu. En irilere, en dirilere ve seçilip gidenlere kahredercesine gözlerime bakıyordu. Nedense bu genç adamın bu masum tavrı onu diğerlerinden bir adım öne çıkarmıştı. Ayazdan sıyrılıp hafiften ılıyan havaya sevinmesini bilmeyen, iş ve ekmek umudu ilerleyen saatlerle birlikte dibe batan adamın yüzüne bakışımın beraber bir muştı düşmüştü. İşaret parmağına göğüs hizasına kadar getirip ona doğru uzatmıştım.

-Elli lira veririm gardaşım, biraz daş var çekilecek, galdırım daşları var düzeltilecek.

Bahçe bellenecek, ufak tefek angaryası var.

-Ağabey, tek başına bitmez bu iş, bir arkadaş daha var, gelir birazdan beraber gelsek olur mu? Otuz beşerden yapıverelim. Temiz yaparız. Ardımızdan laf söyletmeyiz.

-Tamam, garaşım, var mı aracınız. Bulvardaki falanca petrolün orda bekleyom. Gelince şu numaradan da bir alo deyivir. Ben garşılarım sizi...

Düşünmeden de edememiştım amele pazarının sakinlerinin gözlerini. Umutlarını, düşlerini ve bu yaman ekmek kavgalarını. Hangi dert için yanıyordum ki ben. Eve doğru ağır ağır yürürken, dert saydığım cümle sıkıntının bir avuç kuruntudan ibaret olduğuna kanaat getiriyordum. Arabamın homurdanarak mı çalışmasıydı sıkıntım. Doğalgaz faturamın dudağımı uçuklatacak kadar fazla gelmesi miydi derdim. Yok, falanca bana falan demiş, yok falan bitmiş evde. Böyle bir minvalde bulmuştım kendimi. Kendi kendimin ifadesini alıyor, kendime hüküm veriyor, kendim çekiyordum cezamı. Bir amele pazarında yitirmiştim kendimi ve bir mahcup bakışta bulmuştım, hükümsüz diyerek ilan verdiğim hizamı. Yine de atamıyordum bu sabah yüreğimi çepeçevre saran o İsrail dokunuşlarını. Bir şeyler boğazıma dokunuyordu. Bir şeyler yüreğimin üzerine üzerine basıyordu. Bilmiyordum ayaklarının soğukluğunu hissettiğim o şey neydi, kimdi. Dem ki küreksiz bir kayıkta ne zaman kopacağını bilmediğim bir fırtınayı bekleyecek demdi. Kırmızı renkli eski bir mobiletin kuru gürültüsünü duyunca, mahalleye geldiğini anlamıştım genç adamın. Ufak bir el işareti ile bulunduğum yeri belli etmiş ve bahçeye doğru gelmesini istemiştım. Evimin arkasındaki bu küçük bahçe umutlarımın emir ve görüşlerine hazır olacaktı artık. Yer teslimini yapmış, bahçede ne olup ne bitecek bir ifade etmiştim.

-Diğer işçi de geliyor ağam, kürek getirecek evden.

-Tamam, gardaşım, Allah kolaylık versin, çay istediğinizde cama bir tıklayıvirin yiter.

-Tamam, ağam, tamam ağam.

Gönül telimi titreten bir türkü yankılanıyordu TRT radyosundan. “Gesi bağlarında dolaniyorum. Yitirdim yârimi aman araniyorum. Yitirdim yârimi aman araniyorum. Bir tek selamına güveniyorum. Gel otur yanıma hallarımı söyleyim. Derdimden anlamaz ben o yâri neyleyim.” Penceremin iç pervazındaki menekşeler dinliyordu bu efsunkâr türküyü, ahşap bir çerçeve içerisindeki siyah beyaz bir resimde donuk bakışlarla annem dinliyordu. Duvarımda asılı geyikli halıda, suya inen ürkek ceylanlar dinliyordu benimle beraber. İnce belli çay bardağının sıcaklığını hissediyorum avuçlarımda. Hele bir de çay kaşığının çay bardağına olan billur dokunuşları. Çayını şekerli içen zat-ı muhteremin çay seremonisiydi bu ses. Sırtımı dayadığım yılanmış ve pörsümüş kanepede keyifli keyifli kaşık çeviriyor, o esnada çayın rengine bakıyor ve akabinde bir yudum içiyordum. Birazdan bahçede çalışan işçilere de bir servis yapasım vardı. Az çalışanlar bakalım, az yorulsunlar, az bir sürme sürülsün bahçemin gözlerine. Hürrem’in kirpiklerini bahçemde göreyim de öyle götüreyim çaylarını diyordum.

-Herif, la herif, şişt, çay götürecen mi ustalara?

-Götürecem götürecem gı, gaymaklı püskeviti vardı ondan da bir dabak koysana.

Eski bir çaydanlığı üzerini soğumasın diyerek kalınca bir bez parçası ile dolamıştım. İki çay bardağını, biraz bisküviyle beraber, üzerinde Kıbrıs yazan metalik bir tepsiye koymuş ve titreyen ellerimle bahçeye yönelmişim. Taş toprak taşıdığım el arabamızın gıcirtısını duyuyordum. Kesik kesik öksürüyordu işçilerden birisi. Dalgalı dağınık saçların altına gizlenen gözlerinin lisanıyla konuşan o genç adamın yanına kadar varmıştım. Elimdeki tepsiyi bel hizama gelen bahçe duvarının üzerine bırakmıştım. -Selamınaleyküm ustam.

-Aleyküm selam ağam. Aleyküm selam.

-Çay getirdim, hele bir soluklanın.

Beş on metre ötemde sırtı bana dönük bir şekilde bahçemi bellemeye çalışan orta boylu diğer işçiye tam seslenecektim ki bir şey dikkatimi çekmişti. Daha adamın yüzünü bile görmemişken, bel küreğine değen elindeki kesik işaret parmağı Zülfikar keskinliğinde gözüme çarpıyordu. Yüreğime ilk kesiklerini atıyordu. Yüzünü görmediğim o adamın ellerine bakıyordum. Göz ucuyla değil, uzun uzun bakıyordum hem de. Saatler hükümsüz kalmış ve saniyeler yerinde saymaya başlamıştı o demde. Bu kesik parmak, bu eller. Acabaları sırtlanan binlerce soru işareti üzerime üzerime akın ediyordu. Yüzünü göremiyordum ama boyuna ve vücut yapısına bakılırsa bu adam “Evet ben o adamım!” diyordu. Bu birkaç saniyelik zaman dilimi ömrüme tekabül ediyordu. O kadar uzundu ve o kadar bitimsizdi. Dönmese diyordum içimden, keşke yüzünü bana dönmese. Göğüs kafesimden karnıma kadar tuhaf ama nahoş bir his yayılıyor, sertçe yutkunuyordum. Kesik bir parmak görüyordum ki kılıçtan keskin, ateşten sıcak, zemheriden daha soğuktu. Göğün kanadını tutan meleklerden, balkon penceresinin altını bekleyen sarı kediden, penceresinin pervazına sığınan sığırcık kuşlarından medet umuyordum. O kesik parmağa gözlerimin değdiği anda İsrail Sûr’a doğru eğiliyor, arzımda semamda ve yüreğimin orta yerinde zilzal üstüne zilzal oluyordu. Yandığım kadar üşüyor, üşüdüğüm kadar yanıyordum. Çünkü ben o kesik parmağı en acı yüklemelerimin öznesi olarak tanıyordum. En mahrem vaveylalar ile çalışıyorum benim için ağlayan meleklerin kapılarını. O kesik parmakta görüyordum bedbahtlığımın tapularını. Nedense şehir bile susmuştu. Rukiye kadın susmuş, eskiciler susmuş, mahallenin en haşarı çocukları susmuştu. Ali Dağı susmuş Erciyes’in başını bir bulut kaplamıştı. Uyanmak istiyordum, uyanmak istiyordum.

Hiçbir şey söylemeden hışımla geriye dönmüş, kan ter içinde evimin kapısına dayanmıştım. Ellerim titriyordu. Ben bana sığamıyordum. Ne işi vardı bu adamın benim bahçemde. Benim topraklarımda. Hüsnüyusuf çiçeklerimin arasında. Ne işi vardı bu adamın bu şairin yürek yarasında. Gitsin istiyordum, işini gücünü bıraksın, topraklarıma ayak basmasın istiyordum. Bu bahçede onun ayaklarının değdiği yerde boy vermezdi çiçekler. Asmalar üzüm vermeyecekti bu sene. Sarmaşık çiçekleri sarmayacaktı penceresinin demirlerini. Sarı kedi uzaklara gidecek, gül Fatmalar al çiçekler devşirmeyecekti topraktan. Yine o kesik parmak geliyordu gözlerimin önüne. Ruhumun kanlı yaralarına tuz taşıyan bir elin yarım parmağı. Habil yüreğimin kabil acısıydı. Öz

kardeşimden halliceydi. Oysa bir zamanlar ona koşup geldiğimde, Yunus oluyordum, Konya’da Mevlana, Nevşehir’de Hacıbektaş. Ben her dost kelimesini duyunca Yusuf oluyordum. İnsan oluşumuzun getirisi ve göstergesi olan selam ile tebessümü onda bulmuştum zamanında. Ekmeğin yarısını, suçun karasını, yeri geldiğinde pazar parasını pay etmiştim. Hanımın her mantı pişirmesinde ona bir kap götürmeden boğazımdan geçmemişti pişirdiğimiz aşımız. Söküğümüzü dikmiştik birbirimizin. Şimdi bıçağın ucu gibiydi bu kesik parmak. Kömürün kor hali gibiydi. Bu beton blokların içerisinde nefes almakta zorlanıyordum. Bu minvalde bir dülger misali yüreğimi kırk yerinden oyup duruyordum kendi iç sesimle. Çocukluk arkadaşım, annemin tandır ekmeklerinden az yememişti. Öz kardeşim bile bana onun kadar kardeş gelmemişti. Gözlerimi boş bir duvara dikmiş öylece bakıyordum boşluğa. Taş olsa erirdi bu bakışım karşısında. “Sen benim ekmeğimi elimden alan adam. Sen benim suyum kesip pencerenin pervazındaki çiçekleri kurutan adam. Sen ışığımı kesip beni hanemde karanlıklarda koyan adam. Ben yarım ekmeği ikiye bölerken, sen bilmem hangi lüks lokantalarda keyif süren, rızıklıma doyan adam.” Oysa karşılaşma yeri burası değildi. Bir başka cihana atmıştım bu davayı. Dostum dediğim adam, kanım kardeşim dediğim adam. Babamın resmini asma-mıştım duvarlara, onun resmini astığım kadar. O adamı bahçemden yaka paça atmak varken düşündüklerimi yapamamak kahredici bir şeydi. Kendime söz geçirememek, hislerimle bedenimin savaşıması gerçekten vahim bir durumdu. Öylece baktım durdum o sabit noktaya. Nutkum tutulmuş vaziyette. Başımı pencereden uzatıp avazım çıktığı kadar bağırarak istiyordum. “Defol buradan!” diyerek. Yunus geliyordu aklına. Ana-dan atadan emanet aldığım bir Yunus vardı. Yunus’un yurdunda yaşamak vardı. Tam pencereye yöneliyorken bir ses duyuyordum. “İncinsen de incitme.” diyen Hacı Bektaş geliyordu aklına. Neleri paylaşmadık ulan seninle. Anama anlatmadığım derdimi, sevdiğim kızın adını paylaştım seninle. Yağmuru paylaştım. Güneşi ayı paylaştım. İçtiğim suyu, yediğim ekmeği, Yoğunburç’ta bir bardak çayın buğusunu paylaştım. Bu muydu teşekkürün adam. Bu muydu karşılığı. Cümleler gırtlığımıza kadar geliyor ama damağımızdan ötesini geçemiyordu. Kesik bir parmak geliyordu gözlerimin önüne. Makinenin dişlileri arasına sıkıştığında benim yüreğim sıkışmıştı sanki oraya. Ben sarmıştım göm-leğimin bir ucunu yırtarak o parmağı. Sigaranın külünü ben basmıştım o yaraya, ne işe yarayacağını bilmeden. Nasıl unutturdum ki o kesik parmağı. Nasıl? Demek parmağın-dan sonra o zevküsefadan sonra hayatta sıkıştırmıştı bu adamı. Şimdi Aktekke amele pazarını bekliyordu. O gün bir daha bahçeye çıkmadım. Ne yaptılar, ne ettiler bakmak bile istemedim. Ufak oğlanı yolladım yevmiyeyi vermek için. Akşama kadar bekledim bekledim bekledim. Dudaklarını büzüp kafasını kollarının arasına alan huysuz bir çocuk gibi hem de.

Vakit gecedir. Ay karanlıktır. Ürkek bir ceylan azizliğindeyim. Yüreğimde kelebek doku-nuşları. Yine Sûr’a üflüyor İsrail ve kızılca kıyametler kopuyor ruhumun orta yerinde. Kalbim hangi enkazın altında bilmiyorum. Göğsümün ortasından ağzıma doğru yük-selen kara katran tadındaki bulantı. Işıltılı kanatlarını çırparak ak bir güvercin uçu-

yor göğsümden gökyüzüne doğru. Sinemim orta yerinde kara bir pençe görüyorum. Üşümüyorum artık. Göğsümün üzerinde kavuşturduğum kollarıma, göz kapaklarıma, ayaklarıma, göğüs kafesime çelikten kelepçeler vuruluyor.

Vakit sabahtır. Sesi buğulu bir müezzin, saba makamını bir Anadolu ağıtının tınısıyla karmış okuyor. Açık denizlerde pusulasını kaybetmiş gemiler gibiyim. Cümle fırtınalar beni bekliyor sanki. Gök kubbem kapkaranlık. Ufkum simsiyah. Siyahtan da siyah. Öğle namazına müteakip defnedilecekmişim.

Öğle vaktidir. Mezarıma indiriliyorum. İki metre derinlikte bir çukurun içine bedenimi koymak için çabalıyor birileri. Birisi başımdan, birisi ayaklarımdan tutmak üzere iki kişi hazır bekliyor çukurun içerisinde. Cümle gözlerden ben akıyorum, cümle dudaklarda adım okunuyor. Sağ tarafıma yatırılmak üzere kefen üzerinden soğuk düşüme olanca sı-caklığı ile bir el dokunuyor. Dört adet parmağın düşümü mengene gibi kavradığını his-sediyorum. Kesik ruhum sessizce çırpınırken dudaklarımdan süzülmesini bile bilmeyen hayırsız bir duadan medet umuyordum. Haykırmak istiyordum haykırabildiğim kadar. Ne işi var uzaklardan seyrettiğim bedenimin ayakuçlarında?

Melekler sadece “Sus!” diyordu sadece “Sus!”, Hüsnüyusuf çiçekleri var avuçlarında.”

Dağ Nerde? Yandı Bitti Kül Oldu

EMİNE AYSUN KORKMAZ

Komşu komşu hu hu. Oğlun geldi mi? Geldi, ne getirdi? İncik boncuk. Kime kime? Sana bana. Başka kime? Kara kediye... Soran sen, söyleyen sen. Oğlun daha bacak kadar be-beyken, dili dönmezken oynadığınız oyundu. Sen tekerlemenin soru kısmını sorardın, o ilk hecesini duyduğu anda pamuk şekeri ağzını büzer, cevabı yapıştırırdı. Leb demeden leblebiyi anlayan oğlan ne ara bunca duyamaz oldu seni? Bağlantının kötülüğünden olsa gerek, tekrarladı durdu. “Efendim baba, ne dedin? Burası mı? Çok güzel. Aıştık tabi, kaç yıl oldu. Her yer park, sincaplar geziniyor torununun ayaklarının arasında. Ne dedin? Görüntüyü kapatıyorum, çekmiyor.” Ne zaman geleceksiniz diye tam üç kere sordun. İki kere ufaklık en çok kime benziyor dedin, sana mı geline mi. Gelinin adını hala öğrenemedin. Bol sessiz harfli bir şey. Yan yana onca s, c, h toplanıverince dilin dönmedi. Adına da kaşına da gözüne de için ısınmadı. Vela havle vela kuvvet çektin, hiç olmayacak şeyler oldu dedin. Şöyle kaşlı gözlü olsaydı. “E baba ondaki ne? Al sana yay gibi kaş, safir laciverti göz.” Oğluna kaşlı gözlü lafı siyah renge yaraşır diyemedin. Yutkundun. Sesin çatallandı rahmetli anneninki gibi derken. Sustun.

Oturduğun cam kenarından ufku görmek isterdin, bol matbaalı sokaktaki motorlu taşıtların, hoparlörlü satıcıların, kornaların gürültüsü, egzoz dumanıyla içeri doldu. Oysa eşin o evi, misafir odasına sabah güneşi ve Erciyes’in karlı nefesi düştüğü için sevmişti. Mahalleye adını veren serçelerin önlerine esenlik katıp uçtuğu تنها yıllar kırk yıl geride kaldı. Aynı sokağa bakan mutfağınızı, bahçedeki dut ağacının kolları saadetle yeşertirdi. Öyle çağıldardı ki ağaç, dallarındaki serçeler sizin cepheye, komşu balkonlara, gölgelediği evliya türbesine konardı. Cıvıltıları mutfağınıza ses verdi, duvarda asılı tereklere değdi, tabağınız bereketle doldu. Formika masanız kaç bayramla tatlandı, kaç doğum günüyle yaş aldı. Apartmandaki kadınlar mutfağınıza doluştu, hep beraber mantı döküldü, onca horantaya aylar boyu yetecek azık hazırlandı. O günlerde oğlunun tek düşüncesi çiğ hamur aşırırmaktı. Karnı da ağırımazdı elekçinin. Hanımın böyle derdi. Elekçiyi duyunca oğlun bilirdi ki bu söz annecede rol icabı kızırıyormuş gibi yapmak ve aslında seni çok seviyorum demektir. Gece hiç bitmesin istedin. Rüyanda sere serpe çayırların arasında duran Helvacı Dede Mezarlığı’nın çevresinde akşamları serinlemeye gelen konu komşu helva dağıttı. Dilinin üstünde tahin kokulu yılları yutkundun durdun uyandığından beri. Fıstıklı mıydı bu sefer ki, sade mi? Helvacı nerde? Ağaca çıktı. İlk

taşı kim attı? Sen değil elbet, ama alevlenmiş kor, bir şeylerin ahını tüttürüp durmakta. Yeşillikler içinde huşuyla yatana gölge olan son ağaç, yani dut ağacınız kesildiğinden beri evinin de, sokağın da, türbenin de beti bereketi kalmadı. Ağaç nerde? Balta kesti. “Baba, alo, orda mısın?” diyen oğluna balta nerdeyi soramadın. Sizi dünya gözüyle kucaklayayımı, kokunuzu içime çekeyimi diyemedin.

Pencereden envaiçeşit esnaf tabelalarının başını döndürdüğü, araçlarla dolu daracık yolda bir başına sıkışmış kalmış Helvacı Dede mezarlığına baktı. Koruma amacıyla çevresine dikilmiş yeşil ferforje demir kafes içinde daha da sıkışmış görünüyor. Orada yatan kendisiymiş gibi soluksuz şimdi. Öyküye başlarken böyle değildi niyeti oysa. Sıkılınca hep yaptığı gibi parmaklarını çıtlatmaya başladı. Bu şekilde girişle neyi verebilirim ki? Amacından sapıyorum. Şehrin tarihini araştırırken gözleri o türbenin lekeye benzer, artık neredeyse mahallenin utancı haline dönmüş acınası yalnızlığına takıldı kaldı. Hititlerden, Kapadokya ahalisine, şehre adını veren Romalı Jül Sezar’dan Selçuklulara, oradan Dulkadiroğulları’na ve en nihayetinde Yavuz Sultan Selim’e kadar yolculuğa çıkaracağı karakteri, daha yola çıkmadan sakatlandı. Tarih kucağını açmış beklerken, içinde debelendiği boşluğu hortlatır gibi gürültüye hapsolmuş bir avuç türbe toprağını anlatmak hesapta yoktu. Oğlum da oğlum diye tutturan adama pansuman olacak koltuk değnekleri ne olabilir diye düşündü. Bak daha türlü türlü yatır var diyerek onu kandırabilirdi. Turistik açıdan kıyas kabul etmez türbeleri sayabilirdi. Talas’taki Yaman Dede’den dem vurur, içinde antik sıra hanesi bile olan iki bin üç yüz yıllık yeraltı şehriyle ağzının suyunu akıtır, büyülenmiş -ya da sarhoş olmuş- halde onu koşturabilirdi bile. Öykünün sonunu düşündü, bitirince, “Sonunda kahramanım sözümü dinledi, klavyedeki parmaklarım onun jet hızına yetişemedi diyeceğim.” gibilerinden pohpohlamalarla kendini telkin etti. Gel gör ki hiç olmayacak şeyler oldu. Daha torununun yüzünü görmemiş, yıllardır oğluna hasret dut ağacı sevdalısı adam, Nuh dedi peygamber demedi. Yazdıkça dibe battı karakter. Koltuk değneğini uzattı aşağıdakine, çektikçe kendi tutunduğu yer kaydı. Baktı ki değneğin diğer ucunu tutan amcanın ayakları Helvacı Dede’nin nurlu elleri tarafından kuyu tabanındaki balçığa saplanmış. Allahtan kuyunun suyu kurumuş da adamcağız boğulmamış. Şehrin tarihinden kişisel tarihe geçmenin kendisine bilinçaltının bir oyunu olduğunu düşündü. Yalnız bu kez rüyada değil harflerde zuhur etmişti. “Suya düşen baltayı bulabildin mi bari?” diye sormak gelince içinden, kendinden korktu. Ya yaşlı amcanın cevabını iştirsem? Yok canım, daha neler. Kulaklarını tıkadı. “Balta nerde? Suya düştü. Su nerde?” diyen cılız ses, kupkuru kuyunun boşluklarında yankılandı kaldı.

Kesintisiz düşünebilmek için başını kaldırdığı gibi bulutları görebileceği bir yere olmak gitmek en iyisi diyerek aracına atladı, otomatik pilota bağlamış gibi direksiyonu ezbere çevirdi. Mırıldandığı türkü eşliğinde aldı verdi aldı verdi. “Şu karşiki dağda bir top kar idim.

Yağmur yağdı, güneş vurdu eridim.” Dağların gölgelediği yolları geçti. Milyonlarca yıl önce Erciyes’in bulutlara değen başı daha kor kırmızıyken, kızgın lavlarını püskürterek

oluşmuşsun Ali Dağı. Sanki safrasını kusmuş, seni doğurmuş. Ben saframı nereye, nasıl kusayım...

Mekânın ruhuna sığınmak için döner mozaik merdivenlerden kıvrıla kıvrıla dışarı çıktın. Ayakların otomatik pilota bağlanmışçasına yönlendirdi seni. Tilkinin dönüp dolaşıp ulaşacağı yer kürkçü dükkânıdır. Öbek öbek tümseklerin ülkesine ulaştın bile. Geniş avluyu geç, karşıdaki çataktan sola sap, ilerde hayrat çeşmesini görünce dur, sağdan beşinci mezar. İşte senin yurdun. Ellerin gayriihtiyari başına gitti, kasketini çıkardın, avucunda ufaladın. Hava nasıl sıkın, kasketinin ucunu uzattıkça uzattın avucunda. Ateş topunun ısıttığı her yer çöldeki serap gibi titriyor. Amma velakin yalnız değilsin. Çapraz karşı tümseğin başında biri var, canın sıkıldı. Hep yalnız olmaya alışkınsın orada. Selamını verdin, nurlar içinde yatsın dedin kadına. Kendi tarafına yöneldin. Olsun dedin, beton kaidenin iki başındaki kuş yalaklarına, toprağına su döktün. Eşinin adının kazındığı mermeri cebinden çıkardığın ıslak mendille temizlerken, her harfin gömülü yuvasında duraladın. Parmağının ucu özlem oldu, kaldı. Duaya başladın. Sonra aklına hapis kalmış gibi yatan Helvacı Dede geldi, şükrettin.

Sohbetine başladın. Böyle çınar ağacının gölgesine yaslandın ya sen şimdi. Duraladın. Başkalarının yanında gönlünce hasbihâl edemezsin hanımınla. Tamamen yalnız kalınca devam etmeye karar verdin. Zaten onun da seni görececek hali yok, yanağının iki yanından akan rimeli çenesinden boynuna ulaşmış. Neden sonra kadın başörtüsünü indirdi, ağır ağır sana yaklaştı.

“Affedersiniz, size bir sorum olacaktı.”

“Buyur kızım, sor tabi.”

“Eşiniz mi? Allah rahmet eylesin. Biz de böyle yaptırmak isteriz ileride üstünü. Sizdeki çiçekler bu sıcakta bile kurumamış. Mezarlığın bakımını birine mi yaptırıyorsunuz acaba?”

“Âmin kızım. Sana da Allah sabır versin. Ben cumadan cumaya gelirim buraya. Yok, benim yeğen civarda oturur. O, gün aşırı gelir ilgilenir sağ olsun. Ben ona söylerim, sizinkine de su döküverir. Baksana ahiret komşusu olmuşlar zaten birbirlerine. Yatan neyin olur?”

Annesiymiş. Kimlerdensiniz dedin, tanışık çıkmadın. Üniversitede ayrılmış bu şehirden, daha da dönmemiş. Benim oğlan gibi desene dedin içinden. “Hiç değilse aynı ülkedesiniz.” dedin, kendine acıdın. “Ben ölsem cenazeme oğlum yetişir mi?” dedin. Ne mümkün... Dağ dağa kavuşur, insan insana kavuşamıyor. “Anlamadım, ne dediniz?” diye sordu kadın. Sesin çıkmadı oysaki. Tekrarladın. Babası da meğer böyle söylemiş. Gözleri ışıldadı kadının. Anlattıkça anlattı, sen sormadan döküldü. Leb demeni beklermiş gibi. İş güç meşakkat derken zamanında o da çok hasret çektirmiş anasına. Parmaklarını çıtlattı durdu anlatırken. Vah ettin dinledikçe. İçinden oğlunun gönlünü almak geldi. Haksızlık ettiğini düşündün. Sıcaktan konuştunuz sonra. O yıl ilk kez ama ilk kez Erciyes’in karının eridiğinden bahsettiniz. “Hayra alamet değil bu havalar, artık

alacaklılar paralarını sittin sene tahsil edemez,” dedin. Kadın hem güldü hem ağladı. “Heybetli dağın bembeyaz başı nasıl kel gibi gri oldu değil mi?” dedi. Kuraklıktan dem vurdunuz. O da çiğ hamur yemeyi pek severmiş küçükken. Yeğenin cep telefonunu istedi, küçük not kâğıdına yazdın, uzattın. “Sen endişelenme ben ona tembih ederim.” dedin. “Erimez denen karlar eriyor, kel kalmış zirve suya hasret başını saklıyor, alacaklı avucunu yalıyor artık.” dedin. Gözün cep telefonunun ekranına kaydı bir ara, oğlundan mesaj var mı diye. Yok. Gözlerin doldu, devam ettin sonra. “Bir evlat dünya gözüyle gömemiyorsa babasını yahut Helvacı Dede’nin bahçesinde dağıtıldığı gibi helva kavuramıyorsa veya benim gibi kâh kalbinde kâh sokak ortasında kalmış ölüsünü taşıyamıyorsa...” dedin, dilin damağın kurudu. Kadın “İçimden geldi, ver elini öpeyim amca.” dedi. Garipsedin. Daha şaşkınlığını atamadan tuttu öptü elini, koydu başına. Çocukluğunu hatırlatmışsın, babası gibi konuşuyormuşsun. “El öpenlerin çok olsun.” dedin. Teşekkür üstüne teşekkür etti sonra sana. Sayende bir öyküsü olmuş, hasbinallah dedin içinden, acıdın haline. “Hadi, Allahısmarladık kızım.” dedin, uğurlar olsun.

Bir Ölünün Portresi

ŞİFANUR ÖZÇELİK ŞİRİN

Cuma günü inme inmiş vücuduna. Beyne giden damara pıhtı atmış. Sonra biraz iyileşmiş. Ben cuma günü kandilini kutlamak için aradım konuştuk gayet iyiydi. Dişi olmadığı için çok söyledikleri anlaşılmıyordu. Benim de öyle takma dişleri çıkarınca ne konuştuğum ne güldüğüm anlaşıyor. Onunda öyleydi. Vakit hayli geçti zaten demek yatıp uyuyacaktı. Paldır küldür konuşuyordu. Sanki diline ölüm ağırlığı çökmüştü. İşte diyeceğim gece olan olmuş. Yoğun bakıma kaldırılmış. Biraz açılma olmuş fakat tam açılması için bir ilaç uygulamak gerekiyormuş. Çocuklarından imza istemişler. İmza atmışlar ama sabah olmadan kadın ölmüş. “Niçin o saatte o ilacı yapmamışlar?” Dedğim gibi damarı az açılmış ondan dolayı. Vadesi bu kadarmış. Allah rahmet eylesin. “Görümcelerinin hepsi gelmiş mi cenazesine?”

“Aaaaa ayıp ediyorsun gelmezler mi hiç! Yarısı uçakla gelmiş. Yarısı özel araçla gelmişler. Uçakla gelenler Erdek’ten gelen erkek akrabalarımızmış. Ben tanımıyorum hiçbirini. Yalnız bayağı zenginler. Fransa’dalar ama buraya da cam fabrikası açmışlar. Hâli vakti yerinde insanlar. Dün gelmişler. Ertesi gün gitmişler gerisin geriye. Kalma sorunu var işte ölü evinde. Ne yapsınlar yer olmayınca kalamamış gitmişler. Bir otobüs dolusu insanda bizim köyden gelmişler. Tabi teyzenin hatırına gelmişlerdir.” “Yok, gelini öyle demiyor. Oğlunun hatırına gelmişler. Oğlu onların horozlarının gagası kanasa koşup köye gider hatırını saydırır.” “Ne gelmeyecekler mecbur gelecekler.” “Geleceklerde kim cenaze evinde, evinde ağırlayacak adamlar acılarını yaşayamıyor hizmet etmekten. Babanın ölümünde benim karyolamın üstünde beş kişi kıvrıldık yattık düşün artık.”

Ölen kişi hakkında herkes başka şeyler söylüyordu. Daha bedeni soğumadan bin kafadan bin bir türlü ses çıkıyordu. Bunları duyunca insan insanlığından utanıyordu.

Kimi, “Yengem bembeyaz bir kadındı. Ben onun elinde büyüdüm. Güzelliğine şahidim. Ama öldüğünde simsiyahtı.”

Kimi, “Annem bu kadar güzel kadın değildi. Buna ne olmuş bu kadar güzelleşmiş. Bembeyaz olmuş. Bir top nur sanki.”

Öbürü “Oy nasıl olmuş şişmiş şişmiş. Aha bir bacağı benim iki bacağım kadar olmuş.” Cenaze evi değil sanki haber kanalı. Daha ölü ruhunu yeni teslim etmiş.

Herkesin derdi başka. “Ah ah şu evde şöyle rahat doyuyoruz. Annem herkesi doyururdu. Sofradan artacakta bizde bir iki lokma yiyeceğiz. Erkekler ölmüş gibi yerdiz biz

artıkları verdik.” Dedi en beklenmedik kişi.

İşin ilginç tarafı ölmeden önce sanki ölümü görmüş öleceğini bilmiş gibi çok değişik şeyler anlatmış.

“Bağıra bağıra öldüm. Duymuyor musunuz sesimi. Beni öldürüyorlar. Üstüme adamlar toprak atıyor. Beni nasıl korkuttular. Bana neler oldu neler oldu anlatamıyorum çok kötü şeyler oldu. Oğlum bir çuval ekmek getirdi. Ona kızdım bu ekmeği kim yiyecek dedim. Sen çok ekmek yiyorsun al ye bunları dedi yüzüme çarpar gibi verdi gitti ekmekleri.” Sonra eşine serzenişte bulunmuş. Eşi de, “Duymadım ya hu duymadım, duysam gelmez miyim?” Kadın, “Yırttım kendimi çok korktum duyurtamadım kimseye sesimi.” Gözleri şişmiş sanki dışarı fırlamış çıkmış, pörtlemiş, ağzından köpükler saçılıyor konuşurken. Sesi korkmuş, bağırtısı yeri göğü inletiyor. Millet diyecek ki bu evde ne var hemen oğlunu aramışlar. “Oğlum çık gel ananıza bir şey oldu delirdi sanırım.”

Oğlu, küçük oğluyla birlikte hemen arabaya atlayıp gelmişler. Onların yanında da rüyayı bağırarak anlatmaya devam etmiş. Hiç susmuyormuş. “Bağırdım beni kurtarmaya gelmediler.” Dönüp dolaşıp aynı şeyleri anlatıyormuş zavallı.

Herkesin aklına Peygamber Efendimiz (s.a.v) Miraca çıktığında cehennemi orada olanları ve çekilen azapları görmüş ya onun gibi fikirler gelmiş. Hayır, anlatmamış değil! “Size ben anlatamıyorum.” demiş.

Gördükleri çok dehşet şeylermiş. Dünyada gördüğü hiçbir şeye benzemiyor orda ki o korkunçluğu anlatamıyor. Kıyamet gibi. Yani o dehşeti insanlar yaşıyormuş o değil.

Ben bunları cenaze evinde öğrendim kızım. Her ağızdan bir ses çıkıyordu. Öğlen cenaze namazı için camide toplandık. Vakit namazını kıldık. Alalecele cenaze namazına gitmek için camiden dışarı çıktık. O esnada nasıl kafam döndüyse artık benim ayakkabıma benzeyen bir ayakkabıyı giymiş çıkmışım. Cenaze nihayet defnedildi. Arkamdan bir genç kadın yaklaştı. “Teyze o ayakkabı benim olabilir mi acaba dedi?” Ben şaşırdım, “Yok kızım dedim benim ki ortopedik. Ortasında noktası var gayet kendimden emin bir şekilde” Kadın: “Teyze benimki ortopedik filan değildi bir baksan istersen” dedi ayağından bir çıkarttı ortası noktalı. Benim ayakkabım gibi. Ben çıkarttım sonra ayağımdaki ayakkabının içinde nokta filan yok. Ben bir şaşırdım. Modelleri aynı. Camiden çıktım acele giyindim ya aklım şaşmış işte. Namazı kıldık. Cenaze namazına yetişeyim helallik verilecek diye acele etmişim. Benim torunda kabahat. Benim koy dediğim yere koymamış. Tutmuş başka yere koymuş. Ben bu başa koy dedim o tutmuş karşı ki başa koymuş. Düşün artık.

Cami kalabalık. Karşıyaka Mezarlığı ana baba günü. Bizimkiyle birlikte toplam dört kadın cenazesi var. Bir de erkek cenazesi vardı beş. Hepsisi de aynı yere gömüldü. Kızı acillik oldu. Hastaneye kaldırıldı. Sakinleştirici yapmışlar serum takmışlar. Üzüntüden dün akşama kadar yattı kızcağız. Diğerleri de çok üzüldü. Bayılanları kaldırmaya çalışıyor oradakiler kaldırılmıyor. Kolunu tutuyorlar kolu düşüyor. Çuval gibi yerlere yığıldılar hepsi. Ölümün küçük provasını yaşadılar. Kolay mı dağ gibi annelerini kaybettiler. Bazı insanlara şaşıyorum. Cenaze evi filan dinlemediler. Fiskoslarına devam ettiler.

Bari şurada susun da dua edin demek istedim ölene üzölmüyorsanız bile, bari kendi öleceğinize üzölün demek geçti fakat nafîle sustum.

O an ölünün yüzü aklıma geldi. İnsan çok zayıflayınca yüzü köpek yüzü gibi sarkıyor. Yirmi kilo zayıflamış nerdeyse.

Diğer yaşlı kadın büyük bir el çantasıyla gelmiş cenaze evine. “Onlara dişimi takmamışım poşete koyunda ben evde yiyeyim, annenizin ruhuna dua ederim.” dedi. Ev sahipleri de 3-4 ayran, 3-4 paket lahmacun sarıp getirdiler kadına. “Demek iyice yaşlanmış. Yaşlılar öyle oluyor ya. Sürekli biriktirme kaygısı yaşıyorlar sanki yiyebileceklermiş gibi. Ya şeker, ya tansiyon. Hiçbir şey olmasa kalp ve kilo sorunu kapının arkasında bu yaşlıları nöbetçi memur gibi bekleyip duruyor.”

Anne maşallah tavuk güzel haşlanmış. Nerde haşlandı. Çelik tencerede iyi haşlanıyor. Soğanları niye ayırdın salatada sevmiyor musun? Yok, seviyorum da midemi ağrıtıyor. Var mide koruyucu içersin ye. Yok, yok sıkıntı olmasın anne bir de onunla uğraşmayım. Allah var bu teyzenin çok seveni vardı. O da herkesi seviyordu.

Benim çocukluğumun yüzde doksanı onlarda geçti. Düşünsene ben geçen düşündüm. Kadının bir oda bir küçük salonu var. Kendi çocukları kayınvalidesi ve bir de hafta sonları yatılı misafirleri ben. Yine de nasıl idare ediyormuş. Maşallah. Hiç demiyormuşuz ki bunların yerleri yok. Ne işimiz var sıkı sık gidiyoruz. Eskiden misafirlik başka değerli ve güzelmiş. Şimdilerde evler geniş ama gönüller dar. Birinde kayınvalidesi yatıyordu. Birin de yetişkin oğlu. Bizde hep beraber yer yatağında yatıyorduk çok güzel günlerdi. Bizimle güzel ilgileniyordu. Hiç ters bir lafını duymadım ben.

Son zamanlarda gelini gelip bir haftalık yemeğini yapıp gidiyormuş. Üç aydır eşi yemek ve temizliği yapıyormuş zaten.

Vefat ettiği gün hepimiz önce hastaneye gittik. Orada gördük. Sonra eve geçtik. Teyze kanepelerin ve halıların üzerine daima beyaz örtüler sererdi. Şimdi yok. Eve gelen gelinler hemen her tarafı elektrikli süpürgeye almışlar. O beyaz örtüleri kaldırmışlar. Cenaze evine taziye için gelenlere, mutfığa girip birçok hazırlıklar yapmışlar.

Bazı evlerde kanepelere koltuklara oturmaya korkuyor insan. Üstünü başını çırpıp öyle oturuyor. Kirletmesin üstünde bir şey varsa diye. Yere basacağım sanki yerler cilalanmış gibi kayıyor temizlikten. Yürümeye korkuyorum titiz insanlardan.

Öldüğünde saat sabahın dört buçuğuymuş. Ben namazı kaçırdım diye bir sıçradım kalktım o saatte. Sonrasında baktım daha sabaha var bir bardak su içtim yattım.

Altın olmuş iki bin lira. Olsun borç ama. Takılan karşılığında gidecek. Durumu iyi aslında alsa ne olur. Her yere hayır hasenat yapıyor. Yeğenine yap ne olacak. Gram olur mu hiç? İşte eşi çok etkiliyor. Karısı ne derse o. Onun dediğinin dışına çıkmıyor. Onun ağzına bakar durur. Allah’ım ben öyle şeyler pek inanmıyorum da sanki ağzını dilini büyü yapıp bağlamışlar gibi. Yok, anneciğim o da iyi bir eş. Evet, çok iyi bir eş o konuda asla hakkını yiyemem. Zaten erkek adam eşinde ne ister. Çalışkan olsun, kendisine destek olsun, onun sözünün üstüne söz söylememesi karşılık vermemesi gelse bile akıllı bir kadın onu bir şekilde akılla tatlı diliyle çözer. Akrep burçları öyle oluyor. Bizler ge-

çimli insanlarız. Ay ben niye öyle değilim kızım. Sen balıksın duygusalsın. Kova mıyım yoksa yok onlar dik başlı olur. Babam yanlış mı yazdırdı acaba? Ocakta doğdum da babam şubatın ikisi mi yazdırdı. Öyle git artık kimlikte neyse o. O zaman oğlak olurum işte. Balık olmuyorum. Akrepin erkeğiyle de herkes idare edemez. Ancak akrep burcunun kadınıyla anlaşır. Kadınları anlaşır herkesle. O da öyle. Hatırnaz. Arkadaşlarıyla iyi anlaşıyor, akraba günleri var yedi köyle barışık maşallah.

Benim hiç dostum yok. Öylece ölüp gideceğim kızım. İşte sen yerini yapmamışsın ne yapacaksın. Yaş yetmiş iş bitmiş. Kim bilir ben ölünce arkamdan kimler neler diyecek. Ne verirsın elinle o da gelir seninle. Ölmeden önce ölmek, elinin yetişebildiği her yere uzanıp yardım etmek lazımmiş.

Ölüm büyük kıyametmiş anladım kızım vesselam.

Gurbet Ağaçları

HAKAN İLHAN

Güneş, dünyanın bizim olduğumuz tarafına, yani kuzey yarım küre dediğimiz bölümün o kalabalık kısmına daha eğik açılarda gelen ışıyla birlikte ısını da eksik etmediği haftalardı. Akşam haberlerinde: “Soğuk hava dalgası yurdun büyük bir kısmını etkisi altına almış, ancak Batı bölgelerimizde yazdan kalma günler yaşanmaktadır.” denildiğinde ekim sonlarıydı. Evin uzun terasına serdiğimiz hasır ve kilimlerin üzerine yayılmış, ellerimize tutuşturulan adına “akıllı” dediğimiz ve muhtemelen yarım saat sonra, o akıllı cihazlarda neyi beğendiğimizi ve neler izlediğimizi unuttuğumuz o sahte dünyanın içine dalıp gitmiştik. Terasta yaşadığı anın tadını çıkaran ve o anın hakiki anlamda farkına varan tek kişi annemdi. Evin önüne dizilmiş uzun kavakların gölgesini kendine denk getirmiş, hafif bir esintilerle düşen yaprakları izliyordu.

Yerin bilmem kaç kilometre altında Afrika levhası ile Avrasya levhasının kendi aralarındaki husumetten kaynaklı ve bizlere büyük acılar yaşatacak tektonik stresi, bir fay boyunca kırılmıştı. Açığa çıkan enerjiyle evvela kavaklarımızdan yapraklar boşalmaya başladı. Ardından yalın ayak can havliyle merdivenlerden nasıl indiğimizi bile hatırlamadan bahçenin ortasında bulduk kendimizi. Dışarıdaki duvarlarda, ince çizgiler olarak gördüğümüz çatlaklar, evin içindeki duvarlarda daha derin yaralara neden olmuştu. Her artçıda milim milim büyüyen çatlaklar, evimizle aramıza aşılmaz mesafeler koymuştu.

Bahçemizin en ucuna açtığımız çadırlarda yaşamaya başladık. Birkaç gün sonra da birlikliği raporuyla eve “hasarlı” raporu verip oturulmasının mümkün olmadığını söyledikten sonra yıkılması gerektiğine kanaat getirdiler.

Ben ve iki ablam bu evde doğmuştuk. Hayata dair bütün sevinçlerimiz üzüntülerimiz kederlerimiz müjdelerimiz kazandıklarımız ve kaybettiklerimizin bizimle birlikte yegâne şahidi olan bu ev, inşaat ustası babamım, her gram harcında demirinde alın teri döktüğü, kırk iki yıldır ayakta duran emeğiyle.

Üç kardeş, ilk nefesle birlikte ilk ağlayışımızı, Ebe Nazmiye’nin elinde bu evin damı altında aksettirmiştik. İnsan dünyaya geldiğinde neden ilk tepki olarak, ağlama eylemi gösterir sorusu, aklımda cevapsız bir muamma olarak kalmıştı. İnsan yaşadıkça anlı-

yor, neden doğar doğmaz ağladığını. Meğer devamı gelecekmış. Başımıza geleceklerin bir provaymış. “Bak!” diyor hayat. “Güleceksin evet ama en çok ağlayacaksın” diye ekliyor. “İlla gözünden yaş gelmesine gerek yok. Bazen için için ağlayacaksın. Bazen de kan ağlayacaksın. Hatta sevinirken bile ağlayacaksın.” diyordu.

“Ağaçlar da ağlar Şerif Ali.” diye cevap vermişti babam. Henüz dört, bilmiyorum belki de beş yaşındayken ön bahçedeki kavakların yapraklarına düşen çiy tanelerini ona sormamla bu cevabı almıştım. “Hayır baba! Çünkü ağaçların gözleri yok ki, nasıl ağlasınlar?” diye çıkmıştım. “Bak oğlum! Ağaçlar da insan gibi birer canlı. Onların dalını kırarsan, vücutlarına zarar verirsen onlar da acı çeker ve ağlarlar. Yapraklarının altında bir sürü gözleri var. Sen göremezsın ama onlar seni ve her şeyi görür hisseder. İşte bu küçük su damlaları da onların gözyaşıdır.” demişti.

Henüz ev namına bir şey yokken bodur kavaklar vardı arsamızda. Evin planını ve cephelerini ona göre hesaplayıp evi kavak ağaçlarının arkasına yapmıştı babam. “Biraz daha büyüüp geliştikleri zaman yazın gölgesinde serinleriz.” diye düşünmüştü. Kirazları, annem en büyük ablama hamileyken bahçenin kenarlarına dikmişti. Küçük ablam bereketiyle gelmişti. Onun doğmasına yakın erik, kayısı ve elmalar yerlerine dikilmişti bile. Ben doğduğum ay cevizler henüz birer bebektir benim gibi. Cevizlerle yaşıt sayılırım ben. Onlarla birlikte büyüdüm, boy attım ve serpildim. Üstümde mavi önlüğümle birinci sınıfı bitirdiğimde az da olsa ilk cevizler dallara düşmüştü.

O incecik gövdesi irileşip, dallar cevizle dolup taşıdığı lise yıllarımda Songül’ü sevmiştim. Bir türlü ona açılacak öz güveni bulamamıştım kendimde. Cevizlerden birinin kalın gövdesine sivri bir maden suyu şişesinin kırık parçası ile bir kalp çizip içine kendimin ve onun baş harfini işlemiştim. Ergen bedenimin içine hapsolmuş sevdanın ilk itirafını o ağaca yapmıştım. Ağaçların uzun bir hafızası var. Hem de çok uzun. Küçük ablama yetiştirmişti itirafımı: “Kim bakalım bu ‘s’ hımmmm!” diye gülerek sormuştu. Ezelden beridir, dilini pek tutmayı beceremeyen küçük ablam sayesinde bütün ev duydu ya da gördü.

Okul sıralarındaki günler çok çabuk bitmiş, tabir caizse herkes bir köşeye dağılmıştı. Aynı mahallede aynı sokak üzerindeydi evlerimiz. Güzeldi Songül. Hem de çok güzel. Baharda açan meyve bağlarımıza konan taze çiçeklerimiz kadar güzeldi. Ona duygularımı söylemenin vakti geldiğine karar vermiştim. Ben zaman ve fırsat kollarken birileri evvel davranıp olaya el koymuştu bile. Vakit kaybetmeden birkaç ay içinde isteme, söz ve nişan derken zengin bir Almancı’nın oğluna verdiler Songül’ü. Babamın tabakasından aşırıldığım iki dal sigarayla itirafımın şahidi o cevizin altında içimde bir kor haline getirmiştik sevdami. İlla ağlamak demek, gözünden yaş gelmesi demek değilmiş. O akşam bunu da öğrenmiş oldum. Yine bu sefer neyin parçası olduğunu bilmediğim epey keskin bir camla kalp içindeki baş harfinin yanına işlediğim “s” harfinin üstünü çizdim. Kalbimden nasıl silecektim. Bilmiyordum. Galiba zamanın insafına bıraktım. Tüm acılarımız gibi. Yalan yok, iyileştirmiyordu ama biraz hafifletiyordu.

Sıcak bir yaz günü elmaya iştahım olmamasına rağmen öylesine; sonra yeriz diye, olmuş elmalardan topluyordum. Sonra elma ağacı eğilip kulağıma aralarına tire çekilmiş o iki harfi fısıldadı: “h” ve “o” harflerini. Evde “h” baş harfinin tek sahibini biliyordum. Ablam Hatice... “O” harfinin muhatabını da basitçe bir mantıkla ki kendisi gelecekte eniştem olacaktı; Oktay abiyi kavramam uzun süremedi.

Askerden sonra mahalleden biraz da annemin zoruyla Bedia ile evlendim. İyi hostu Bedia, beni de seviyordu biliyordum. Yüreğimde ona dair bir çiçek bile filizlendirememiştim. Hoş tuttuk hep birbirimizi ama ceviz ağacına işlediğim kalp içindeki “a” harfinin yanına “b”yi iliştiremedim. Olmadı işte, elim bir türlü gitmedi. İnsanlara söylediğimiz masum yalanları ve açamadığımız sırları, ağaçlarımıza söylemedik hiçbir zaman. En berrak, en hakiki, en doğal hallerimizle gittik onlara. Her birimiz efkârlanınca muhakkak bahçede bir ağacın dibinde bulurduk kendimizi. Ben cevizlere atardım kendimi. Annem ve büyük ablam elma ve eriklere... Küçük ablam kirazlara sığıncıydı. Babam en çok kavakları severdi.

Bir tohumla başlayan hayatlarımız, ne kadar da birbirine benziyordu. Kış da olsa hazan da olsa ağaçlarımızın her daim baharı yaşadığını biliyorduk. Yaşı kaç olursa olsun, ruhunu kaybetmiş her insan ya hazandadır ya da kışta. Ruhumun kıraç topraklarında büyütemediğim sevgi çiçekleri, tohumumuza da aksetmiş olacak; babalık sevincim dört kez yarım kaldı. Ve anladım ki hayat denilen şeyin yarısı, sevgiden ibaretmiş. Sevgi yoksa her canlı yarım kalmış.

Ağlayarak geldiğimiz dünyada yine hiç beklemediğimiz bir anda sevdiklerimizin eksilmesiyle gözümüzde katrelerle buluyorduk kendimizi. Bizlere bir dünya kurup, o dünya içinde bizleri yetiştiren kaderimize vesile olan babam, kendisine biçilmiş vadeyi tamamlamıştı.

Babamdan sonra annem, ruhu her daraldığında terasa çıkıp rüzgârdan sağa sola sallanan ve sallandıkça gövdesinden ağır ağır gıcırtilarla bir şeyler söylemeye çalışan evin önüne bitişik nizam dizilmiş kavakları izlerdi yaşlı gözlerle. Özellikle sabah ve akşamüzeri, heybetli cüsselerinin arasından sakın ve tatlı bir esinti vuku buluyordu. Evimize doğru yola çıkan dağ meltemleri, kavak yapraklarını hışırdatarak, adeta mahir bir çift elin, piyanodaki tınısı gibi en hoş nağmeleri aksettiriyordu bizlere.

Çocukluğumun hayali kahramanları gibiydi kavaklar; bazen kılıcından şimşek çıkaran bir tanrı, bazen Dede Korkut’tan bildiğimiz Tepegöz, bazen de kötülüklerle mücadele eden kudretli birer dev adama benzetirdim onları. Son baharda bitmez tükenmez bollukta döktüğü yapraklar nedeniyle çok kızardık onlara. Ta ki dallarında tek yaprağın kalmadığı, o ilk kar düştüğü güne kadar.

Şehrimizi vuran depremin üzerinden on dokuz aydan fazla bir süre geçmişti. Mahallemizde evine yıkım kararı verilen komşularımızın çoğu şehrin hasar almamış yerlerine taşınmıştı. Bizler eniştemlerle birlikte aynı binada ayrı evler tutmuştuk. Eski evimizi yıkıp yerine yenisini yapacak gücümüz yoktu. Bunun yerine evlerimizi bahçelerimizi ya belediye ya da müteahhitlere sattık.

“Ağaçlar ne olacak Şerif Ali?” dedi annem. Sahi ne olacaktı ağaçlar? “Hiç!” dedim istemsizce. “Nasıl hiç oğlum?” dedi sert ve kararlı bir ifadeyle. “Galiba kesecekler anacığım. Evleri yıkmaya başlayınca onları da keserler bence.” dedim. “Hayır canım, olmaz öyle şey! Hayatta kestirmem o ağaçları. Valla tek dalına bile dokundurmam! Babanın emaneti, hepimizin hatırasını taşıyor. Hele o kavaklar...” diye sıraladı annem. Her ne kadar konuyu annem açmış olsa da aylardır kafamın içini kurcalayıp duruyordu ağaçlarımız. Onların kesilmesine benim de Bedia’nın da, ablalarımın ve hatta eski komşularımızın bile gönlü razı değildi.

Yıllar evvel bir baraj inşaatı belgeselinde sular altında kalacak olan bir ilçenin ağaçlarının taşınıp başka yerlere nakledildiğini ve uygun yerlere dikildiğini izlemiştim. Bir umut fikir verir ve yardımı dokunur diye çalıştığım belediyenin fen işleri müdürüne danıştım bu konuyu. O da böyle bir şeyin mümkün olduğunu ancak böylesi bir makinenin ilçe belediyesi envanterinde olmadığını söyledi. Ağaçların dikileceği yer hazırsa il belediyesinden talepte bulunacağını da ekledi.

Bir hafta kadar geçti geçmedi il belediyesinden olumlu bir haber aldık. Uzman bir ekiple birlikte gelip ağaçları özel bir makine yardımıyla yuvalarından toprağından söktüler. Kavakları yeni yapılan millet bahçesine, erikleri ve kirazları çalıştığım belediyenin ağır bakım atölyesinin boş arazine, elmaları karşımızdaki sitenin güvenlik noktasının yanına ve cevizleri yeni taşındığımız evin dar bahçesine minnet rica diktirdim.

Yeni yerlerinde ağaçlarımıza iyi bakılıyordu. Cevizler desen zaten gözümüzün önündeydiler. Henüz tomurcukluyken getirmiştik meyve ağaçlarını. Kavakları, yarı tomurcuk yarı küçük yapraklı halleriyle yeni yerlerine dikmiştik. Cevizler doğu cephede kaldığı için pek renk vermemişti. Sonra hafif hafif tomurcuklanmaya başladı gibi biraz.

Yanlarına ektiğimiz ağaçların çoğu yemyeşil yaprak tutmuş koca koca meyve bağlamıştı. Gözümüzün önünde yavaş yavaş ölen cevizlerden umudu kestik. İlk başta tomurcuklanan dallar, zamanla kuru birer çubuğa döndü. Elma, kiraz ve erikler geçen yıl son kez meyve vermişti. Babamın biz evlatlarından ayırt etmediği üstüne titredığı eski evimizin gerdanında arzıendam eden kavaklar da son kez açtığı tomurcuklarla hayata tutunmaya çalışmış ancak gurbet onu da susuz bir vahadaki Mecnun gibi yakıp kavurmuştu. Yemyeşil ağaçların arasında kuruyan kavaklar, asırlık ölü bedenler gibi etleri ve derileri birbirinden ayrılmış birer insan iskeletini andırıyordu. Ağaçlarımızın tamamı gurbette yapamamışlardı. Evvela tutunmaya çalıştılar. Olmadı. Zaten anladık ki dünyanın hiçbir yerinde de yapamazlardı. Onları hayata bağlayan bahçemizmiş, evimiz ve sevgi dolu dokunuşlarımızmış. Küçükken babamın bana söylediği, “Ağaçlar da ağlar Şerif Ali.” sözü bir kez daha havsalamda yankılandı. Ne olursa olsun, yerine ait olmayan her şey bir süre sonra ziyan olmaya mahkûmuş meğer. Yaşıyorduk ama kuruyan ağaçlarımızdan bir farkımız yoktu. Çok uzak bir mahalleye taşınmamıştık oysa. Sanki ana yurdumuzdan milyon kilometre uzağa gelmiş yerleşmiştik.

Kaç gecedir anlam veremediğim kâbuslarla uyanıyordum. Bir şeyler ruhumu sıkıyor, boğuyor ve nefes alamaz hale getiriyordu. Bazen kurumuş ağaçlarımızın üzerinde kuş

sürülerinin panikle döndüklerini görüyordum. Bazen de elimde baltayla kavaklarımızı hunharca kestiğimi görüyordum.

Dün gece babamı gördüm rüyamda. Gençti ve siyah gür bıyıkları ve geniş omuzlarına geçirdiği koyu gri paltosuyla gülümsüyordu bana. Ben ise takribi beş yaşındaki halimle ona bir şeyler anlatıyordum. O, ise sürekli gülümsüyor ve konuşmamı kesmiyordu. Sonra “Şerif Alim can oğlum ağaçlara can verin! Ölmesin ağaçlarımız!” diye uhrevi bir tonla hülyalarımın telkin etti. Sonra uyanıverdim panikle “Baba!” diye ve yanımda Bedia’yı da uyandırarak. “Ne oldu Ali, hayrolsun inşallah” dedi. “Babamı gördüm Bedia. Hem de genç haliyle çok gençti. Ağaçlara can verin diyordu.” diye cevap verdim. O da yarım ağız ve yarım açıkgozle “Olur mu öyle şey canım. Hadi yat uyu alt tarafı bir rüya.” diye geçiştirip arkasını döndü ve uykusuna kaldığı yerden devam etti. Sabaha kadar uyku tutmadı. Salonda televizyonu açıp karşısına geçip öylece kafamda babamın cümlelerini düşünüp durdum.

Sabah güneşi olağan kızılığıyla dağların ardından yavaş yavaş çıkmaya ve parlamaya başlamış, salonun duvarlarına tül perdenin desenlerini krem rengi duvarlara işlemeye başlamıştı. Dışarda serçe ve sığırcıklar erkenden uyanıp bir uçuşup bir konuyorlardı ağaçlara, damlara, elektrik tellerine. Cama doğru yaklaşıp perdeleri açtığımda kuşlar, kuru cevizlerimizin dallarına konup doğan güneşe bedenlerini teslim etmişlerdi. Dallarında en ufak bir hayat belirtisi göstermeyen cevizlerimiz, her şeye rağmen doğada kendilerine bir misyon edinmişlerdi.

Rüyamdaki kuşlar ve babamın telkinleri ile ağaçlarımızı birbirine bağlamaya çalışıyordum. Derken cevizlerimize tünemiş kuşları da kanlı canlı görünce bir fikir oluştu kafamda.

Hemen soluğu yatak odasında aldım büyük bir sevinçle. “Bedia!” dedim. Cevap vermedi. Tekrar denedim şansımı. Ama bu kez daha ısrarcı bir şekilde: “Heyy Bedia! Kalk buldum.” dedim. “Ne oldu ne buldun yine!” dedi, yarı uykulu ve birazda sitemkâr bir tonla. “Babamın ne demek istediğini, ağaçlara nasıl can vereceğimizi buldum.” dedim. Bu sözümünden sonra başının yarısına kadar çektiği yorganı, çenesinin altına kadar indirip bir gözü tam açılmamış diğeri de yarım açılmış bir şekilde bana baktı ve “Nasıl can vereceksin, nasıl olacaktı ki, o dediğin?” diye sordu. “Gel bak, nasıl yapacağımı göstereyim!” diye salon camının önüne getirip kurumuş ceviz dallarına yığılmış kuşları gösterdim. “Eee ne oldu şimdi ne anlam çıkarmamız gerekiyor?” diye şaşkın şaşkın yüzüme baktı. “Dallara aşıyanlar yapacağız. Her renkten aşıyanlar sarkıtacağız dallardan. Onların içinde kuşlar yaşayacak. Her ağaç, onlarca kuşa can ve yuva olacak.” dedim. Annemi de uyku tutmamıştı. Biraz da çıkardığımız gürültüden olacak, o da geldi salon penceresinin önüne. Olanı biteni ona da anlattım. Babamın rüyama girdiğini ve telkinlerini, anneme anlatınca biraz yumuşadı. Ki babam, annemin zayıf noktasıydı. “Olur oğlum! Olur, Şerif Ali’m ben senin yanıdayım.” dedi. Annenim böyle cesur bir şekilde yanımda yer aldığını gören Bedia, ilk başta aklına yatmamış olmasına rağmen “Ben de senin yanıdayım. Elim yatkın bu işlere.” diye annemle aynı safta yer aldı.

Aşıyanlar kurma fikrini yavaş yavaş etrafımıza yaydık. Birkaç gün içinde her renkten her boyuttan onlarca aşıyan geldi evimize. Ben de internetten izlediğim birkaç videoyla aşıyanlar yapmayı öğrenmiştim. Bedia ve annem de her gün birkaç tane yapıyordu. Üst komşumuz bir öğretmen çiftti. Onlardan da yardım aldık. Sınıflarında ve öğretmen arkadaşlarından yardım alarak evi aşıyanlarla doldurduk. Çalıştığım belediyenin fen işleri müdürünü yine devreye sokarak gerekli izinleri alarak şehrin değişik yerlerine diktiğimiz ölü ağaçlarımızı rengârenk aşıyanlarla donattık.

Her boy ve ebatta aşıyanlar, bir bir sahiplerini bulup daralan ruhlarımıza ve hepimize iyi gelmişti. Eski evimizin bahçesinde erik, elma ve kiraz sarkıtan ağaçlarımızın her dalı, artık birer aşıyan ve aşıyanların içlerinde küçük canlar taşıyacaktı. Babamın kavakları ve benimle yaşıt cevizler ölmemiş, adeta yeni bir ruhla kutsanarak hayata dönmüşlerdi. Evimize yuva yapan ağaçlarımız, artık birer cana, birer yuvaya dönüşmüşlerdi.

Tren

SALİH YILMAZ

Benim, İşe Gitmek Zorunda Olan Genç Adam

Yine sabahın köründe, hoca efendi daha sabah ezanını okumak için sıcacık yatağından kalkmadan önce yola çıkıyorum. Şehrin bir ucunda oturuyorum, diğer ucunda da iş yerim var da ondan bu kadar erken kalkıp trene binerim. Niye bu kadar uzakta bulunan bir iş buldun ki diye saçma bir soru sorarsanız diye onu da söyleyeyim. Üniversiteden mezun olalı 2 yıl kadar olmuştu. İyi bir üniversitenin işletme bölümünden mezun oldum. Herhangi bir çevrem olmadığı için de-bilirsiniz ki her yerde bir dayınız olmalı- iş bulmakta çok zorlandım. Çoğu iş başvurusunda “biz daha nitelikli biri arıyoruz”, “biz tecrübeli birini arıyoruz” gibi çeşitli bahanelerle beni reddetmişlerdi. Belki de onlar da başka birilerinin dayılarıdır. Kendi yeğenlerini işe almak için bekliyorlardır. Üniversiteden bir hocam, bana referans sağlayarak bu işi bulmuştu. Okul zamanlarında birçok çeşitli iş için benden yardım alıyordu. Aramızdaki bu kaba, resmî olmayan asistan-patron ilişkisi, hatırı sayılır bir muhabbetin oluşmasını sağlamıştı. Yani benim dayım da hocamdı. Yakın bir ahababı mali müşavirmiş. Açıkçası çalışmak zorundaydım, buna çok ihtiyacım vardı. Neticede zorunluluktan dolayı bu işi tercih ettim.

İşte, trene attım kendimi. Daha alışamamıştım erken kalkmaya ama ne edersin. Her zamanki gibi yine ayakta uyuyordum. Sabahın köründe kalkıp bu metal yığına binip şirketlerin muhasebe kayıtları ve mali işleriyle uğraşmak bana o kadar çok zor geliyordu ki... Lakin bu dönemde çalışmayıp aileme yük olmak bana acı veriyordu. Annem ve babam ilerleyen yaşlarına rağmen çalışıyorlardı ve onların akşam eve geldikleri zaman, yaşlı yüzlerindeki o yorgunluk beni perişan ediyordu. Bu yüzden istemesemde gitmek zorundaydım. Kira derdi ve hayat pahalılığı denilen meret yüzünden “ZORUNDAYDIK.”

Tren, yine çok şey yaşadıkları yüzlerinden belli çeşit çeşit insanla ve özellikle benim gibi sabah işe gitmek için trene binen beyaz yakalı gençlerle doluydu. Bunu nerden mi çıkarıyorum? Yüzlerindeki o boş bakıştan ve başka hangi insan bu saatte, bu şık takımlarla

nereye gider ki? Tabii karşımda oturan yüzü çillerle kaplı, turuncu ve uzunsaçlı; sırt çantalı genç gibi okula da gidebilirlerdi. Bir an ona bakarken üniversite hayatım aklıma düştü. Ne kadar da iyi bir ortamım, eğlenceli bir hayatımdı. Geleceği düşünmeden yaşayan o bene şimdi onunla konuşma fırsatım olsa ne derdim diye düşünüyorum. Cevap yok. Kendi kendime sorduğum bu soruya cevap veremiyorum. Çünkü ne yap-saydım da bu yoksul ve zevksiz hayatımdan kurtulurdum bunun bir cevabı yoktu. Bu sonsuz düşünceler...

Ben, Çilli Genç

En sevmediğim şey de buydu: Uzun yolculuk. Sabahın körüne (8.30’dan bahsediyorum)niye ders koyarlar ki. Evimle okulumun arasında üç saatlik bir mesafe olmasa fena olmazdı. Açıkçası arkadaşlarımla buluşmak için derse gittiğimi söylesem yalancı olmam. Yoksa ne diye bu saatte yola koyulayım ki. Evet dersi dinlemek ikinci dereceden bir sebepti okula gitmem için. Dersten sonra kahveye gider, okey oynayıp ülkenin hâlinde ve dünya gündemi hakkında laf ederdik. En sevdiğim anda buydu. Sanki bütün bu konuşmalarımız olağan ülkenin hâlini değiştirebilecekmiş gibi. Hepimiz bir ülke sorunumuz için birer çözüm yolu öne sürerdi. Bazen de uçarı hayaller kurardık. Hele bu arkadaşlarımdan biri olan “B.” kendini ülkenin başkanı olarak görmeye ve bu şekilde hareket etme hayali kuruyordu lakin bu onun için pek de hayal gibi değildi açıkçası. Ülkenin başına geçmek için bile bir düşünce oluşturmuştu kafasında: Eğer B. verdiği demeçlerle ters düşerse, her önemli kararda seçim düzenlemezse (bu, onun için çok önemliydi), apaçık bir şekilde terörü destekleyenleri desteklediği halk tarafından hissedilirse, vergi kaçırırsa, salt toplumun bir bölümüne hitap ettiği düşünülürse, ülkesinin gelişmesi için çabalamazsa yahut bu çabaları desteklemezse...Gibi çeşitli sorunlarla karşılaşıldığında, bir sözleşme imzalayacakmış. Bu gibi olaylarla karşılaşıldığında verdiği sözleri tutmazsa direkt istifa edeceğini bildiren bir sözleşmeymiş bu. Bu şekilde koltuk sevdasında olmadığını, salt milleti için çalışacağını insanlara gösterecekmış. Bazen onun fikirleriyle çok dalga geçtiğimiz olurdu ama o, hiç bozuntuya vermezdi.

B.nin bu düşünceleri aslında şu an mantıklı gelmeye başladı ve bende yeni yeni düşünceler uyandırdı: İnsanlar neden istediği gibi dünyada dolaşamıyordu. Elbette kurallar ve yasalar olmalı ama bir insan başka bir ülkeye gitmek için neden vize almak zorunda? Dünyadaki bütün insanlar istediği zaman istediği yerlere gitse ne olurdu ki? Haa... Unutmuştum. Şu ülkeler arasındaki çıkar ilişkileri. Modern hayat denilen şu anki yaşamımızda bile ülkeler hırsları ve çıkarları için insanları kısıtlıyorlar (hatta öldürüyorlar). Gerçekten modern bir hayat(!)

Uykulu ve suratsız bir şekilde yanıma oturan -sanırım ortaokul öğrencisi bir çocuk- şu çocuğu gördüğümde kendi kendime sordum: Acaba onun yetişkinlik ya da yaşlılık döneminde gerçekten “modern hayata” geçebilir miydik?

Ben, İhtiyaç Sahibi Ortaokul Öğrencisi

Bir ölü gibi kendimi yüzü çillerle kaplı birinin yanına attım. Son iki aydır okula gitmek işkence gibi. Erken kalkmayı dert etmiyorum, yanlış anlaşılmasın. Benim derdim daha büyük. İki aydır en kolay iş olan nefes almak bile benim için çok zor. Yürüyen bir ceset gibiyim. Bunu annem de fark ediyor ama sıkıntımın ne olduğunu söyleyemiyorum. Yine bir gün sınav için hazırlanırken ansızın odaya geldi ve beni, sıkıntımın ne olduğu hakkında sıkıştırmaya başladı. Ağzımdan tek bir kelime çıkmadı. En son başımı okşadı, hâlime üzülmüyordu. Başımı okşadığı anda gözlerim dolmuş, yaşlar ansızın gözlerimden çıkmış ve çenemden aşağıya inmeye başlamıştı. Ağlamamın sebebi aslında yaşadığım sıkıntı değil başımın daha önce hiç okşanmadığını hissetmemdi. Aslında küçüklüğüm-den beri buna ihtiyaç duyarak büyüdüm. Babamla aram pek iyi sayılmaz. Onunla konuşmam bile. Aramızda hep bir duvar vardır. Annem ise biraz daha yakındı bana ama o da zamansızlıktan benimle pek ilgilenemiyordu. Kolay değildi zaten: Evin çamaşır, bulaşığı, temizliği, akşam bunlar ne yer derdi... Onu anlıyordum. Ama bu şekilde büyümek benim hakkım mıydı? Aslına bakarsanız sıkıntımın sebebi de bu. Sevgiye, ilgiye olan “İHTİYACIM.” Belki beni kötüleyecek ya da benimle dalga geçeceksiniz, bunu biliyorum. Âşık oldum. Evet, bunda bir sıkıntı yok gibi duruyor ama kime âşık olduğumu size söylemedim. Bir öğretmenime. Bütün suç aslında bende değil. Çevremde. Anlıyorum ki sevgisizlikten, ilgisizlikten, kimseyle doğru düzgün konuşamamamdan dolayı âşık oldum. Benimle ilgilenmesi, bana şefkatli davranması zamanla ona tutulmama neden oldu galiba. Bana kızmayın. Kendime engel olabilseydim sizce âşık olur muydum? Sık sık bahaneler bulmaya çalışıyorum onunla konuşmak için. Doğum günü ya da öğretmenler günü olmamasına rağmen hediyeler alıyorum, almayı planlıyorum.

Son zamanlarda ona karşı bir şeyler hissettiğimi anladı galiba. Benimle artık konuşmuyordu. Beni bir ölüye çeviren de buydu. Sonrasında beni okuldan soğutan diğer bir şeyse sınıftaki kötü arkadaşların benimle dalga geçmesi. Heyecanlandığımda kekelerim, dizlerime vururum. Benim taklidimi yapmaları o kadar gücüme gidiyor ki anlatamam. Elimde bir tabanca olsa onları düşünmeden öldürürdüm. Başlarda buna aldırış etmezken son zamanlarda çok fazla kavga etmeye başladım. Benim gibi içine kapanık birini bile çileden çıkarabiliyorlardı. Ve gerçekten hayatımdan bezmiş durumdayım. Kendimi çok yalnız hissediyorum.

Şu gelen kadın ne kadar da anneme benliyordu. Onu benzetmemin sebebi galiba an-

nemde de olan aynı motiflerle örülü mor bir eşarp takmasıydı. Ayakta kalmıştı, yer vermek istedim. Ayağa kalktım ve beni görmesi için el işareti yaptım. Oturmadan “sağ ol oğlum” dedi. Bunu duymaya o kadar çok ihtiyacım varmış gibi hissettim ki ona sarılmak geçti içimden.

Ben, Mor Yazmalı Kadın

Bana yer veren bu çocuk niye ağlamaklı olmuştu. Anlamadım. Uykulu olsamda ağlamaklı olduğumu görebiliyordum. Bu sabah hastane randevum olduğu için alışık olmadığım bir saatte kalkmıştım. Çocuklarım artık büyüdü, peşlerinden artık eskisi kadar koşmuyorum. Eskiden Dünya sabahçı, İzzet öğlenciydi. Birkaç yıl sonra da işler tam tersine döndü: Biri sabahçı diğeri öğlenci oldu. Anladığınız mesaim erken başlar ve gün boyu devam ederdi. Sonrasında bulaşıkları yıkarken, akşam çocuklar ne yer diye düşünürken ve sonunda da bu düşündüğümü yaparken zaten akşam oluyordu. Benim çocuklar sulu yemekten pek hoşlanmaz da. Hele de biri bir yemeği sever diğeri sevmez durumu da var. Bazen gerçekten de hayatımdan beziyordum. Ama şimdi biraz daha rahatım diyebilirim (!) Çocuklar üniversite okuyorlar. Meslek sahibi olacaklar inşallah. Emeklerimin boşuna gitmediğini görünce dünyalar benim oluyor. Benim gibi köylü, okumamış bir kadının iki çocuğu da üniversite okuyor. Gurur duyuyorum.

Bundan üç-dört gün önce hastaneye gitmiştim. Bana birkaç test yaptırmam söylendi. Ben ne bileyim ne testi, şu an adı aklıma bile gelmiyor. Hemencecik testi yaptırdım. Şimdi de test sonuçlarını alıp hocaya çıkacaktım. Ona test sonuçlarını gösterecektim. Bana kanser olabileceğimi söyledi. Rahim kanseri miymiş ağız kanseri miymiş neymiş. Biraz da manalı bir bakışlarla söylemişti bana bunu. Bunun çoğu kanser gibi ölümcül olabileceğini de söyledi. Ama erkenden hastaneye gelmem, gidip test yaptırmam olumlu bir şeymiş. Erken hastalığın öğrenilmesi önemliymiş. Belki de bunu benim gönlümü hoş tutmak, geçiştirmek için söylemişti. Ben hep kötüyü düşünürüm de. Ya ölürsem. Aslına bakılırsa ben bu dünyadaki görevimi yaptım. Nedir ki zaten bir kadının görevi? Evlenecek yaşa gelene kadar baba evinde işçi gibi çalışmak, anasına yardım etmek sonra evlenecek yaşa gelince biriyle evlenmek, onun çamaşırını, bulaşığını yıkamak, eline iki-üç çocuk vermek, çocukları büyütmek, okula göndermek, hastalıklarıyla uğraşmak, karınlarını doyurmak... Sonrasında da onları evlendirmek belki de torunlara bakmak ve son safha: Ölmek. Biz “KADINLAR” bunun için dünyaya gelmiyor muyuz zaten?

Karşımda genç adamın hemen yanında, sanırsam babası ve annesiyle oturan hastalıklı bir çocuk (yüzü normal insanlardan değişikti biraz) gördüm. Belki de ardımda, öldükten sonra hastalıklı bir çocuk bırakabilirdim diye düşündüm. Bu açıdan baktığımda içimde bir yerde mutluluk duydum. Eğer böyle bir çocuğum olsa benden sonra kim

onunla ilgilenirdi ki?

Ben, Hastalıklı Anlayamayan Çocuk

Bu kadın niye bana bu kadar uzun bakıyordu. Çoğu insan benimle göz göze geldikten saliseler sonra hemencecik gözlerini kaçırırdı. Sanki vahşi, korkutucu bir yaratık, bir hayvan gibiymişim gibi. Buna alışmıştım artık. Tabii acıyarak bakanlar da vardı. Bir araba altında kalmış ve ölmeye çalışan bir köpeğe bakanlar gibi. Ama gözlerini hiç kaçırmadan bu kadının bakışlarında herhangi bir duygu yoktu. Belki de ben “ANLAYAMIYORUM.”

Bu erken saatte annem ve babamla dayımlara kahvaltıya gidiyorduk. Aralıklarla bunu yapardık. Ve bundan keyif alırdım. Annemler bana biraz hava aldirmek için bunu yapıyordu. Bunu konuşurlarken duymuştum. Dışarıdan bizim düşünemez, aptal kişiler olarak görürler. Hayır öyle değiliz. Ya da ben öyle değilim. Düşünebiliyor, kendimi zor da olsa ifade edebiliyorum. Liseyi bitirdikten sonra babam daha fazla okuyamayacağımı söyledi. Çok yoruluyormuşum. Ama annem benim gibi insanların üniversiteye gidebileceğini söyledi. Bana umut oluyordu ve ona inanıyordum. Anneme sıkça da baskı yapıyordum ki babamı ikna etsin ve okumaya devam edebileyim. Ama babam pek buna yanaşmıyordu. Zaten lise bitene kadar çok yorulmuşum, üniversitede daha çok yorulmuşum.

Trendeyken de bütün gözler bendeydi. Çocukluğumdan beri aslında buna alışmıştım. Hele de zorbalığa. Sınıfımda hep olay konusu, eğlence konusu olurdu. Özellikle belli belirsiz çıkardığım sesler, belli belirsiz yaptığım hareketler (Örneğin sınıf içinde kasık bölgemi kaşımak normal karşılanmıyor, alay ediliyor; öğretmenlerim tarafından azarlanmama neden oluyordu. Topluluk içinde yapamayacağım hareketler varmış. Sonra öğrendim tabii.) sınıftakilerin gülmesine neden oluyordu. Şimdi de çaprazımda oturan, şu harıl harıl tartışan üç amcanın hemen yanında oturan uzun sakallı, kafasında değişik bir şapka takan adam bana gülümsemeye başladı. Neye gülüyordu? İstemedi bir şey mi yapmıştım? Yine.

Ben, Öcü Sanılan Sakallı

Şu çocuğu gördüğümde içimden onu öpmek, başını okşamak istedim. Böyle insanları gördüğümde Allah’a, onlar için ve aileleri için dua ederim. Gerçekten de zor bir durum olsa gerek. Kendimi biraz da o çocuğun yerine koydum. Aslında benzer yönlerimiz vardı onunla. İnsanlar ona farklı davranıyor ve insanların normal bakışları ona gelince

farklı bir hâl alıyordu. Bu benim için de geçerli aslına bakılırsa. Nasıl mı? Benim dış görünüşümden; giydiğim cübbeden tutun, taktığım sarığa kadar, oradan tutun sakalıma kadar diğer insanlar için korkutucu görünüyorum. Her an bir bomba patlatabilirmişim gibi pür dikkat beni gözetliyorlar. Sığ düşünceli olduğumu, geri kafalı olduğumu ve saire de düşünürler. Kadınların giyimine karışıp onlara laf atacağımı filan da. Bırakın düşünsünler. Ben böyle biri değilim. Gerçekten. Dinini özgürce yaşayan birine –her insan gibi- hatta bir Müslümana bu tür yakıştırmalar yakışmıyor. Dinimiz gereği hoşgörülü olmak gerek. Herkesin dini, giyimi, yasayışı kendine ve ben değil hiç kimse de bir başkasının inancına ve yaşam biçimine karışamaz. Surede de geçtiği gibi “Lekum dînukum veliye dîn.” Peki ben onlara bu kadar saygı gösterirken onlar bana niye saygı göstermiyorlar? Kafalarına mılh gibi yazmışlar: Etrafta bu şekilde dolaşanlar kesin böyle biridir, kesin bu şekilde düşünür diyerek bize yaklaşmaları neyse de çocuklarına, ben ve benim gibi insanlardan “ÖCÜYMÜŞ” gibi bahsetmeleri gerçekten de gurur incitici bir durum. Bunu değiştirebilmenin bir yolu da yok. İnsanlar bana-bize- nasıl bakıyorsa öyle devam edecek.

Yanımda oturan şu üç adam. Sabahın bu saatinde nereden buluyorlar bu enerjiyi de bu kadar kendilerini kaptırmış bir şekilde tartışabiliyor. Benim yanımda oturan kırbaş, orta kilolu ve orta boylu, bıyıklı. Ortadaki diğerlerine göre daha genç, sıksa, çelimsiz, esmer biriydi ve diğerleri konuşurken o daha çok dinleyiciydi. Bana en uzak yerde yani Arap’ın yanında oturan da tıknaz, bol eşofmanlı, yakın bir zamanda hastaneden daha yeni taburcu olmuş gibi görünen biriydi. Sanki tartıştıklarında bütün meseleler düzelecekmiş. Köşede oturan Arap (Bir ara telefonda Arapça konuşuyordu. Ve bu yüzden ona bu adı taktım. Telefonda geç kalmayacağını, vaktinde orada olacağını söyleyip duruyordu) da onları dinliyordu.

Ben, Ortadaki Utanan Dayınız

Onu dinlemek o kadar sıkıcı ki. Yahu neymiş bütün suç Ukrayna’nın imiş, yok Rusya’yı kışkırtmışlar, eğer Zelinski mi ne Putin’e ters düşmeseymiş, ağır laflar etmeseymiş... Bunları diyen sağımda, sakallı adamın yanında oturan Alim Ağa. Solumda da oturan Agah da illa savaşılmaması mı gerekliydi, onca çocuk üzerine bombalar yağdırmak haklılık mı, bizim ülkemizin bir karış toprağını başka bir ülke alsın biz sessiz kalır mıydık? Gibi sorularla Alim Ağa’nın üzerine gidiyordu.

Uzun yıllar birbirini tanıyan, yedikleri içtikleri bir olan, daha trene binmeden güle oynasa gelen bu adamlar, ne oldu da şimdi birbirlerini boğazlayacak şekilde tartışıyorlar? Bir de Rusya ve Ukrayna için bu durumlar. Hele Türkiye ile ilgili bir konuyla tartışmalar büyük bir ihtimal tekme tokat birbirine girerlerdi. Arada bir onlar konuşurken sadece kafamla o an kim konuşuyorsa anlıyormuşum gibi kafamı sallardım. Benim bu

gibi tartışmalara girme gibi bir düşüncem yoktu. Ben de tartışmalara dahil olsam kesin biriyle ters düşerim. O yüzden hiç bu toplara girmem.

Erken saatte kalkıp Üsküdar’da bir kahvaltı yapalım dedik. Ama şu an bakıyorum da bu kötü bir fikirmiş. Agah’ın yanındaki adam da bize bakmaya başladı, rahatsız oluyormuş gibi bakıyordu, diğer insanlar gibi. Ben artık “UTANMAYA” başlamış, bu iki deyyus yüzünden yerin dibine girmiş ve ne yapacağımı bilemiyordum. Bir sonraki durakta insem ne diyebilirler ki bana? Bir ara o kadar hiddetli tartışırken-laf o sıralarda ülkeye gelebilecek mültecilere gelmişti. Alim Ağa mültecilerin gelmesine karşıydı. Agah da savaştan kaçana bir de biz mi vuralım mantığındaydı- Alim Ağa, onları izleyen, Agah’ın yanındaki adamı da göstererek:

- Ulan daha bu Suriyeli dürzüler bitmeden bu sefer de elin gavurunu ülkeye alacaklar, dedi. Suriyeli de lafları anlamış gibi gözlerini hemencecik kaçırdı, artık trendeki insanların gözü bizde değil Alim Ağa’nın Suriyeli damgası vurduğu kişideydi.

Benim, Mahcup Suriyeli

Bunlar benim Suriyeli olduğumu nereden anladı ya? Haa az önce telefonda konuştuğumu duymuş olabilirler belki. Tartışmaktan ne ara duydular ki beni? Garip. Ama o anda bana gelen laf karşısında o kadar “MAHCUP” olmuştum ki bir anda yok olmak istedim, elimde bir güç olsa da kendimi bu trenden başka yere ısınlatabilsem. Suriyeli olmak ya da başka bir millete sahip olmak, kalabalık içinde küçümsememe sebebi mi? Türkiye’ye geleli uzun yıllar oldu ve buranın yaşamını ve adetlerini öğrendiğimi düşünüyorum ama bir insanı küçümsemek için onun ırkı ya da milletiyle dalga geçildiğini ilk defa gördüm. Bir millet içindeki herkesin aynı olduğunu düşünüyorlar galiba. Hele de bizim için. Hepimizin geri kafalı, pis ve vatanlarından kaçan korkaklar olarak görüyorlar. Evet, şu an anladım. Hepimizi bu şekilde tanıyorlar. Ama bir insan, başka bir insanın hayatını bilmeden bu şekilde davranırsa ne olur? Ahh... Bir kelime vardı Türkçede. Şimdi aklıma gelmiyor. Tam da bu duruma uyan bir kelimeydi aslında.

Biraz daha düşündükçe aslında sadece Türklerin bu şekilde davranmadığını anladım. Aslında bütün dünyada bu vardı. Dünya geneli bir ırkçılık. Bugünkü Ukrayna-Rus Savaşında Türkler Ukraynalıları destekliyor. Sadece Türkler de değil tüm dünya neredeyse. Türkler, Ukraynalıların en azından bizim gibi kaçmadığını söylüyor, bunu çok kez duydum. Peki Avrupa niye bütün Ukraynalılara kucak açıyor da bize açmadı. Kaç Ukraynalı canını kurtarmak için kaçarken Ege’de, Akdeniz’de öldü. Kaç kişi Yunanlılar tarafından işkenceye, eziyete maruz kaldı, botu batırıldı. Hangi ülkeye sığındı ve orada da ırkçılığa maruz kaldı? Kaç kişi he? Irkçılığın daniskası.

Hemen bulunduğum yerden kalkıp trenin başka köşesine gittim. Giderken de herkes bana bakıyordu. Bana laf atan adamlar hâlâ konuşmaya devam ediyordu. Bu dükkân açma mevzusu olmasa şimdi trenden inip eve dönerdim.

Ben, Tren

Her gün aynı istikamette gidip gelmek, içinde yüzlerce, çeşit çeşit insan taşımak... Yoruluyorum, sıkılıyorum... İçimden şu raylardan çıkıp özgürce gezmek, dolaşmak var ama nafile. Rayın olmadığı yerden gidemiyorum. Bazen içimdeki insanları, saçmalıkları yüzünden raylara doğru kusmak istiyorum lakin nafile. Ben bu kadar tahammülsüzken dünyanın hâlini hiç düşünmüyorum.

Uzun zamandır bir düşüncem var: Biz insanlara çok benziyoruz. Evet, yanlış duymadınız. Trenler, insanlara benziyor ya da insanlar bize benzemiyor mu? Onlar da birer demir yığınının dönüşmedi mi? Onlar da dilediği yerlerde gezemiyorlar, olamıyorlar; bizim gibi hayallerini gerçekleştiremiyorlar, her zaman çalışmak zorundalar, vadesi geldiğinde de bizim gibi hurdaya çıkıyorlar... Tabii bu özellikle sabah taşıdığım insanlar için geçerli bunlar. Gözlemlerim bence yadsınamaz. Hah! Gerçekten komik bir durum. İnsanlar birer trenmiş, şimdi fark ettim. Lakin biz kendi türümüzle savaşıyoruz(!) Orası ayrı tabii. Keşke şu insanların yerinde biz olsak, raylara bağlı kalmasak ve dünya bizim tekelimizde olsa. O zaman dünyayı, insanların dönüştürdüğü şu hâlden farklı bir hâle, daha iyi bir duruma getirebilirdik bence.

Öte yandan insanların kendilerine ray inşa etmesi ve onlardan kurtulamaması da ayrı bir komiklik. Onların rayı da diğer türdeşleri, diğer insanlar. İnsanlar ve onların kendi kendine oluşturduğu her şey... İnsanlar kendi kendilerini kısıtlaması yetmezmiş gibi bir de bizi kısıtlıyorlar. Garip.

Kavun Kokusu

ERDAL ŞAHİN

Kendimi bildim bileli kavun kokusunu kavundan daha çok seviyorum. Şimdi ise, bu kavunun kokusunu kavun kokusundan da daha çok seviyorum.

Yine açıldı buzdolabının kapısı, daha doğrusu buzdolabının dondurucu kısmının kapısı. Gerçi yaklaşık bir sene oldu, hemen hemen her gün açılıp tekrar edilip duran bu durum. Bir el uzandı bana ve beni yavaşça dolaptan dışarı çıkarttı. İki avuca sığacak kadar, fazla da büyük olmayan küçücük bir kavundum. Sağımda solumda altımda üstümde daha tarlada öz yurdum olan bostandan koparılmadan yakın komşularımız olan taze fasulye, domates, biber, semizotu gibi birçok sebzeyle birlikte et çeşitleri de vardı. Zaman zaman buraya girip çıkan ve çıktıkça bir daha buraya girmeyen bu buzlukta beraber vakit geçirdiğimiz daha nice şey oldu. Ancak hiçbiri benim kadar ilgi ve değer görmedi, bu kaçınıcı giriş çıkışı benimkisi, ben de bilmiyordum.

Buradan çıkar çıkmaz ilk önce derin düşüncelere dalıp giden bir çift gözün varlığını hissedirdim üzerimde. İki el tarafından bir güzel okşanırdı her tarafım ve buz kesilen ölü rengindeki sert kabuğum. Bu buzluğa girdiğim günden beri kendi kokumdan eser kalmamıştı gerçi ama önce uzunca koklanırdı yüzeyim, sonra da yumuşak bir dudak tarafından öpüldükçe öpülürdü. Bu öpülüşlerin sıcaklığını en dondurucu yerime kadar hissederdim. Beni sıkı sıkıya kavrayan titrek eller ve beni koklayıp öpen dudaklar sanki büyük bir sevgiyle sevilen, hasret kalınan, özlenilen bir eli, bir yüzü öpüyormuş gibi koklayıp öpüyordu. Dondurucudan yeni çıkarıldığım için ince bir çiğ tabakası oluşmuştu sert kabuğumun üzerinde. Birazdan birkaç damla gözyaşı döküldü üzerime peş peşe. Bu duygu dolu durum böyle sürerken buzdolabının bulunduğu mutfaktaki sıcaklığı da yavaş yavaş hissetmeye başlamıştım. Biliyordum dışarıda biraz daha kalsam buzlarım çözülür ve çürüyüp giderdim. Bunu sürekli tekrarlayan ellerin sahibi de bunu biliyor olacak ki, bu yüzden fazla vakit kaybetmeden bir dahaki sefere kadar tekrar beni dola-ba koyup kapağını kapattı.

Dalından koparıldıktan sonra birkaç haftalık bir ömre sahip olan, bir insan veya hayvanın midesinde ya da bir tezgâhta çürüyüp toprağa karışacak bir akıbeta sahip olacak olan ben neden böylesi bir duruma sebep oldum. Hikmetinden sual olunmaz, beni var eden ve bu yaşanmışlığa vesile kılan yaratıcı kim bilir varlığımla neyi kastetmiş olabilir.

Geçimlerini çiftçilikle sağlayan köylü bir ailenin fazla da büyük olmayan bostanlarında çiçeklerimi açmıştım dünyaya. Tarlasında doğup büyüdüğüm köylü adam, her sene bu tarlada yetiştirdikleri sebze ve meyveleri vakti gelince kasabada kurulan pazara götürür satar kazandıkları parayla da diğer ihtiyaçlarını karşılardı. Anlaşılan çiftçi adam büyük emekler harcayarak bu tarlayı ekip kaldırıyordu. Birçok çeşit sebze ve meyvenin yetiştirildiği bu şirin tarlada çok güzel günlerim olmuştu. Tohum olarak toprağın bağrına bırakılmıştım ilkin. Bir iki hafta sonra filizlenip toprağın bağrından dışarı çıkmıştım. Su ve güneş aldıkça günden güne büyümüştü fidem, çünkü su ve güneş biz kavunların ruhudur. Sonra gözleri kamaştıran sapsarı bir çiçek olarak belirmiştım toprağın üstünde. Aynı dalda onlarca çiçek açmıştık. Günlerce bal arıları çiçeklerimizden polen toplamak için birbirleriyle yarışmışlardı. Her gün onlarca arı bizleri ziyaret ediyordu. Onlar bizden polen aldıkça bizler de bal kavun olma yolunda hızla yol alıyorduk. Toprağa girdiğim günden olgun bir kavun olana kadar yaklaşık dört ay geçmişti. Kokumuz şimdi çok uzaklardan bile hissediliyordu. İşte bu koku bir vedanın nişanesiydi aynı zamanda. Artık bizler için doğup büyüdüğümüz bu yere veda etme zamanı gelmişti.

Bir gün erkenden tarlanın kenarına bir traktör yanaştı, içinden inen insanlar kısa bir süre içerisinde bizleri birer birer aylardır bizi hayata bağlayan dallarımızdan kopartıp traktöre doldurdular. Bu toprağa bu havaya bu suya bu güneşe bu dallara bu hayata ve bu yurda veda etmek içimizi acıtsada bu değişmez kaderimizdi bizim. Çünkü her doğan bir gün ölecek, her gelen bir gün gidecek ve her yeşeren bir gün çürüyüp gidecekti. Her şey bir emre bir vakte bakardı. Böylece yüzlerce kavun arkadaşımınla birlikte soğuk bir römorkta üst üste dizilmiş hareketsiz bir şekilde şehre doğru yola çıkarılmıştık.

Şehrin büyük bir meydanında durmuştu saatlerdir yol giden traktör. Bu meydan çevre köylerden getirilen sebze ve meyvelerin şehrin diğer yerlerine ulaştırılmasını sağlayan bir sebze hali işlevini görüyordu. Çiftçiler, köylüler ürettikleri ürünleri buraya getirir seyyar satıcılar, manavlar, marketler gelip bunları satın alır götürürdü. Biraz sonra yaşlı bir adam seyyar satıcı, tekerlekli tezgâhıyla içerisinde bulunduğumuz traktöre yanaştı. Bizden birkaç taneyi eline alıp kokladı ve sahibimizin kestiği parçanın tadına baktı, sonra çiftçimizin elini sıkarak seyyar arabasını dolduracak kadar bizlerden satın alıp semt pazarın yolunu tuttu, anlaşılan bizi beğenmişti.

Hafiften serinlemeye başlayan güneşli bir sonbahar günüydü bugün. İnsanlar çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için haftada bir defa kurulan bu pazara akın ederlerdi. Kim

bilir şimdiye kadar bu pazardan bu tezgâhlardan neler gelip geçmişti. Gün boyu pazarcılarının bağırışlarından, pazarın hareketliliğinden kulaklarımız olsaydı patlardı herhalde. Anlaşılan, çok yoğun geçen bir pazardı bugünkü. Gün batımına az bir vakit kala pazarcılarının çoğu tezgâhlarındaki ürünleri bitirmenin sevincini yaşıyordu. Tezgâhında bulunduğumuz yaşlı adam da neredeyse bütün kavunlarını satmıştı. Benimle birlikte sadece yedi tane kavun kalmıştı tezgâhta. Bir iki müşterisi daha çıksa yaşlı adam bütün kavunlarını bitirmenin sevinciyle evinin yolunu tutacaktı. Sabahtan kaç kişi eline alıp kokumuza bakmıştı ancak diğer arkadaşları almayı tercih etmişti. Müşteri gelmese yaşlı tezgâhtar bir kısmını evine götürür bir kısmını da komşularına dağıtırdı. Daha önce de çok defa böyle yapmıştı yaşlı adam. Bunu yanındaki komşu tezgâhtar ile yaptıkları muhabbetten biliyordum.

Elinde pazarda yaptığı alışveriş poşetleri olan uzun boylu zayıf yapılı yüzünde derin bir hüznün izleri görülen, bakışlarında yüreğindeki fırtınaların büyüklüğü hissedilen, heybetli duruşuyla karşısındakine ilk önce korku veren, ancak yakından tanıdıkça güven veren bir özelliğe sahip orta yaşlı bir adam tezgâha yanaştı. Selamünaleyküm amca diyerek yaşlı tezgâhtarımıza selam verip, tezgâhtaki kavunları süzdü, ardından teker teker eline alarak kokladı çürük olup olmadığını kontrol etti. Anlaşılan bizi beğenmişti ve ardından “Amca! Kavunların tanesi ne kadar?” dedi. Tezgâhtar biraz durduktan sonra bir fiyat söyledi. Adam “Biraz uygun say bütün kavunlarını alayım, sen de karanlık çökmeden evine döner gidersin.” dedi. Tezgâhtar adam bu son müşterisine akşam pazarı deyip bütün kavunları sattı, poşetlere doldurarak verdi.

Kavunların ücretini alırken, “Anlaşılan aile çok kalabalık ya da kavunları çok mu seviyorsun herkes bir iki kavun alırken sen yedi tane aldın.” dedi. Oldukça derin düşünceli bir durumu olduğu gözden kaçmayan, tezgâhtara bakarken yüzündeki acı tebessümden de bu durumu hissedilen adam şimdi konuşsa yaşadıklarını, derdini, yüreğinde çağlayıp duran volkanları, bir ömür yaşadıklarını anlatsa belki saatler günler yetmezdi. Hüznülü adam, tezgâhtarın yüzüne çok şeyi anlatan anlamlı bir bakış attı önce, anlaşılan bir yarası değişmişti. Ardından cebinden çıkarttığı sigara paketinden iki dal sigara çıkarttı, birini tezgâhtara uzattı. Yıllardır sigara içmediği halde bugün tekrar başlamıştı bu nefret ettiği merete.

Sigaralar içilene kadar bir iki kelam edildi ayaküstü, hüznülü adam sohbet etmeyi oturup dertleşmeyi çok severdi, bazen birini bulunca oturup saatlerce onunla konuşur dertleşirdi. Ancak bugün kendisini pek iyi hissetmiyordu ve pazarcılığı da tutmak istemiyordu anlaşılan. “Evet, kalabalık bir aileyiz hem de çok kalabalık, her birisini canım kadar sevdiğim on bir tane çocuğum var benim, bunları onlar için alıyorum.” diyebildi sadece. Bunu söylerken uzaklara dalıp giden gözleri nemlendi ve birkaç damla gözyaşı süzüldü yanaklarından. Tezgâhtar daha fazla soru sormadı, sadece “Bu kavunları nasıl

taşıyacaksın, yükün ağır oldu aracın var mı?” dedi. Adam, “Yok, ev yakın, yavaş yavaş götürürüm, hem yüreğimizdeki ağır yüklerin yanında bunun lafı mı edilir.” diyerek yaşlı tezgâhtar ile vedalaşıp gitti.

Poşetlerin içinden yedi arkadaş dakikalardır yol gidiyorduk, bizi taşıyan adam ara sıra kaldırımda durup nefes alıyor, tekrar yoluna devam ediyordu. Bizimle birlikte üzüm ve diğer eşyalar da vardı poşetlerde. Bu ağır yükleri taşımakta zorlandığı belliydi, ancak onu asıl yoran ellerindeki yük değil, zihnindeki bin bir türlü sorun ve gönlündeki hayatın kendisine yüklediği ağır yüklerdi. Bu ağır yükleri taşımaktan artık yorulmuştu.

Evet, birazdan son durağımıza varacak ve keskin bir bıçak tarafından doğranarak bir mideye girip yolculuğumuzu sonlandırıp varlık görevimizi de tamamlamış olacaktık. Güneş batmış, akşam ezanı okunmuştu, şehrin en uzak ufkunda batışın ardındaki kızıllık hüznülü bir vedanın son karesi gibiydi. İki katlı bir evin merdivenlerinden çıkıp kimsenin olmadığı sessiz bir eve girmiştik. Kocaman evde hiç kimse yoktu, hani kalabalık bir aileydiler, on bir tane çocuğu vardı bu adamın, hani nerde, ortalıkta hiç kimse görünmüyordu. Bu evde tek başına yapayalnızdı bu hüznü ve dert yüklü adam. Acılarının yüzündeki kederin nedeni belli olmuştu şimdi. Haksız da değildi, bu kadar kalabalık bir ailesi olduğu halde bu yalnızlık onun hak etmediği bir durumdu. Bizleri evin mutfağına bıraktı, üzüm poşetlerinin içinden biraz üzüm alıp tabağa bıraktı, çeşmede yıkayıp salona gitti.

Birkaç saat sonra salondan insanların bağırışma sesleri gelmişti, hayır hayır ağlama sesleriydi gelen. Birazdan bir ambulansın acı acı çalan siren sesi gelmişti dışarıdan. Eve gelen sağlık ekipleri yatağında çoktan ruhunu Rabbine teslim eden hüznü ve gam yüklü güzel adama çeşitli müdahaleler yapmaya çalışmışlardı, ancak bütün çabalar nafileydi. Giden bir daha gelmeyecekti ve ardında büyük hasret özlem ve hiç dinmeyecek gözyaşları bırakacaktı. Şimdi uzak bir diyara, asıl olan gerçek yurda doğru bir göç vaktiydi. Bir hazan mevsiminde arkasında büyük bir hüznü bırakarak gitmek kalanlar için ne tarifsiz bir acı ne kapanmaz bir yaraydı. Aslında bunu ben de yaşayarak tatmıştım.

Aradan bir aydan fazla bir zaman geçmişti. Bu süre içerisinde kapalı olan bu evin kapısı yeniden açılmış, içeriye birkaç kişi girmişti, gelenler sonsuzluğa giden o güzel adamın çocuklarıydı. Evin her tarafını gözü yaşlı bir şekilde gezmiş bütün eşyaları inceden inceye incelemişlerdi. Mutfağa girdiklerinde babalarının kendileri için pazardan aldığı, içinde kavun olan son alışveriş poşetleri hâlâ tezgâhta duruyordu. Bir ay boyunca bu poşetlerin içinde yaşam mücadelesi vermiştik, ancak yedi kavundan dördü çürümüş mutfakı kesif bir çürük kavun kokusu kaplamıştı. Oysa tazeyken herkes bizim güzel kokumuza bayılırdı. Şimdi benimle birlikte sağlam üç kavun kalmıştı. Poşetlerden çıkartılıp temizlemişlerdi üçümüzü, evde toplanan çeşitli eşyalarla birlikte bizi pazardan

alan adamın memleketine doğru yola çıkarmışlardı. Demek ki yolculuğumuz henüz bitmemişti. Çok uzun bir yolculuktan sonra adamın memleketine varmış, çocukları tarafından gözyaşlarıyla karşılanmıştık. Babalarından arda kalan son bir hatıraydık biz, ellerinin değdiği son eşyaydık. Bu yüzden bizi yemeye kıyamamışlardı, dakikalarca öpüp koklayıp bir dondurucuya bırakılmıştık.

Üzerinden bir yıl geçti. Her düşündüğümde, her özlediğimde, yokluğunu her anımsadığımda dondurucudaki bu değerli kavunu çıkarıp kokluyor ve hasretle öpüyorum. Bir kavunu değil, sanki sevgili babamın ellerini öpüyorum. Bu kavunun kokusunu, kavun kokusundan daha çok seviyorum. Çünkü bu kavundan kavunun değil, babamın kokusu geliyor.

kayseri büyükşehir belediyesi

7. Hikâye Yarışması

Kitap ister bir şiir kitabı olsun, ister bir araştırma inceleme veya tarih kitabı olsun; ya da bir roman, hikâye, fotoğraf, sanat, anı vb. olsun fark etmez. Aynı misyonu taşır. İnsanın zaman içinde anlamını korumasını, mekân içinde anlamını somutlaştırmasını sağlar. İşte bu bilinç de kültür, sanat ve medeniyetin ortaya çıkmasının temel sebebidir.

Tarihsel ve coğrafi anlamda medeniyetlerin merkezi olan Kayseri, “Âlimler şehri” olarak bilinmektedir. Dolayısıyla biz de bu aidiyete ve tanıma uygun olarak tarihimizi, geleneğimizi, kültürümüzü ve sanatımızı yansıtan eserleri yayınlamaya çalışarak halkımıza ulaştırma kaygısındayız. Biliyoruz ki yayınladığımız eserler geleceğe bıraktığımız işaret taşlarıdır. “Okuyan Şehir” bilinci ile açtığımız her kütüphane ve kültür merkezi, yayınladığımız her dergi ve kitap, Kayserimize olan saygı ve sevgimizin somut bir göstergesidir.



ISBN: 978-605-9117-85-2



9 786059 117852